

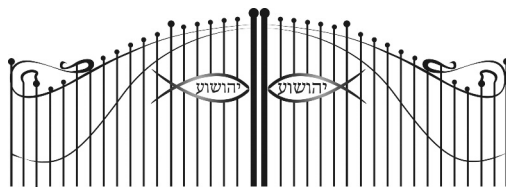
Dyret fra Midtøsten

Hva Bibelen sier om en islamsk Antikrist

Dyret fra Midtøsten

Joel Richardson

Perleporten.org

Originaltittel: "Mideast Beast : The Scriptural case for an islamic
Antichrist"

Oversatt av Geir Spachmo, 2012.

Trykk: Europrint.no

Omslag: Jan-Einar Hvatum / Originalcover

Bibelsitater fra Norsk Bibelselskaps 1978/85 oversettelse, hvis ikke
annet er bemerket.

1. opplag 2013

ISBN 978-82-999198-0-7

Først utgitt av WND Books i USA

© 2013 by WorldNetDaily.com, Inc. All Rights Reserved.

Translated and Published in the Norwegian language by Perleporten
ORG Bok & Media under license.

© 2013 by WorldNetDaily.com, Inc. Alle rettigheter reservert.
Oversatt og utgitt på norsk av Perleporten ORG Bok & Media på
lisens.

Utgitt i Norge av:
Perleporten ORG Bok & Media
Sophus Buggesvei 48
3269 Larvik
post@perleporten.org
www.perleporten.org

TIL MIN KONE

Bare en stor Gud kunne velsigne meg med en kvinne som på alle måter er så vakker som deg. Jeg ønsker at jeg kunne skrive om emner som det passet bedre å tilegne deg, men akk, du giftet deg med *meg*. Frem til nå er ditt navn blitt hedret i bøker om Antikrist, men i fremtiden vil ditt navn bli æret i det Nye Jerusalems gullbelagte gater.

INNHOILDSFORTEGNELSE

1. En enkel fremstilling av endetiden	12
2. En innføring i teorien om den islamske Antikrist	24
3. Antikrists herredømme: Absolutt eller begrenset?	42
4. En forklaring på vår tolkningsmetode	55
5. Daniel 2: Nebukadnesars drøm om billedstøtten	59
6. Daniel 7: Daniels syn om de fire dyrene	81
7. Daniel 9,26: Folket til den Fyrsten som skal komme	89
8. Daniel 8: Det lille hornet	103
9. Daniel 10-11: Kongen fra Norden	113
10. Daniel 11: Antikrists teologi: Vil han hevde å være Gud?	124
11. Daniel 12: Forseglet inntil endens tid	136
12. Åpenbaringsboken 12, 13, 17: Kvinnen, guttebarnet og Dyret.	141
13. Esekiel 38-39: Gog i Magog: Del I	154
14. Esekiel 38-39: Gog i Magog: Del II	173
15. Esekiel 38-39: Gog i Magog: Del III	191
16. Salme 83	212
17. Jesaja og Mika 5: Assyreren	222
18. Å elske muslimer	232
19. Herrens barmhjertighet: Håp for forbedere	242
Anbefalte ressurser	248
Fotnoter	250
Om forfatteren	270

TAKK

Først ønsker jeg å takke og gi ros til min kone for hennes tålmodighet og utholdenhet under skrivingen av denne boken. Deretter ønsker jeg å takke Joseph Farah. Den kristne forlagsbransjen trenger flere modige foregangsmenn som deg. Jeg ønsker også å gi anerkjennelse til Johnny Walker, Ben Wallick, Daryl Surber, Dax Cabrera, Josh Godsey, Anthony Perkins, Bill Humphrey, Jamie Pridgen, Steven Ugan og Stephen Holmes for å ha lest gjennom manuskriptet og støttet meg med forslag, kommentarer og slikt. Takk til dere, menn.

Jeg ønsker å takke Scott Watts for å ha stått bak meg, slik bare han vet at han har gjort, disse par siste årene. Jeg er ganske sikker på at når jeg er ferdig med å klippe min kones hekk, vil mye av min fritid bli brukt til å være en slags tjenende gartner ved ditt herskaps hus i det kommende messianske rike. Jeg ser frem til det.

Takk til John og Lydia Harrigan for deres vennskap og for å ha hjulpet meg til å se korset og det kommende messianske riket med et så klart blikk.

Til alle dem som har støttet meg i bønn de siste par årene, takk så mye!

FORORD

I 2006 ble min første bok utgitt som «Antikrist, Islams kommende Messias», men senere ble den utgitt på ny som *Den islamske Antikrist*. På overflaten var boken en sammenligning av islamsk og bibelsk eskatologi (studie av endetiden), men i ånden var den også mitt beste forsøk på å blåse i trompeten og la alarmen lyde. Jeg er fast overbevist om at Islam er den enkeltstående største utfordring som Menigheten vil stå overfor før Jesus kommer tilbake, men de fleste er fremdeles enten i dyp søvn eller lever i fornektelse. *Den islamske Antikrist* var mitt oppriktige og dypt inderlige forsøk på å vekke opp de troendes samfunn fra sin søvn når det gjelder Islams kommende utfordring og betydning, i tillegg til dens fremtredende rolle i de siste dager. Og ut over dette var boken et kall til å handle, til å leve som Jesus, omfavne korset og gi oss selv til den muslimske verden uten frykt, slik at vi kanskje kan rykke noen ut av ilden.

Den islamske Antikrist satte den grunnleggende bibelske endetidsfortellingen side ved side med den islamske visjonen av endetiden. Det bildet som fremsto kaster lys over den sjokkerende realiteten at som religiøst system er Islam antikristelig helt inn til den innerste kjernen. Islams grunnleggende læresetninger står for et direkte frontalangrep på Kristendommen, og erklærer at mange av de læresetninger som Bibelen fremstiller som hellige, grunnleggende og vesentlige er de største vederstyggeligheter og blasfemier man kan forestille seg. Mens den kristne tro er grunnlagt på troen om at Gud selv ble menneske i Jesus Messias, erklærer Islam i sin Koran at alle som tror på inkarnasjonen begår den verst tenkelige spott, er forbannet av Allah og vil lide en «streng straff» i dette livet og i det neste. Ut over dette er Islams endetidsberetning på mange måter den bibelske endetidsberetningen snudd på hodet. Selv om jeg ikke kan oppsummere hele boken her, kan jeg male et brukbart bilde med noen få korte eksempler.

For det første har den bibelske beskrivelsen av Jesu komme som den jødiske Messias, mange slående likheter med den islamske Antikrists komme, en person som muslimene henviser til som *al-maseeh al-dajjal* (den falske Messias). For det andre bærer Bibelens Antikrist mange slående likhetstrekk med den fremste Messias-skikkelsen i

Islam, en person muslimene kaller Mahdi. Med andre ord er vår Messias deres antikrist, og vår Antikrist er deres messias. Enda mer sjokkerende for mange lesere var avsløringen av Islams lære om at når Jesus kommer tilbake, vil Han komme som en muslimsk profet som har som fremste oppgave å avskaffe Kristendommen. Det er vanskelig for alle som tror på Bibelen å lese om disse tingene uten å bli oppmerksom på den sataniske opprinnelsen til den islamske religion.

I 2008 hadde jeg anledning til å være medforfatter til en annen bok sammen med Walid Shoebat, et tidligere medlem av den Palestinske Frigjøringsorganisasjonen, PLO. Denne boken som het *Guds krig mot Terror*, er en omfattende, nesten leksikalsk diskusjon av Islams rolle i endetiden. I tillegg er den en beretning om Walids reise fra å være en ung palestinsk muslim, med et dyptliggende hat til jødene, til å bli en kristen mann som tilbringer livet med å stå sammen med det jødiske folk og forkynne sannheten om farene forbundet med radikal Islam.

Sammen har disse to bøkene blitt hjørnesteinen til det som har utviklet seg til en populær eskatologisk revolusjon. I dag mottar jeg en stadig strøm av eposter og meldinger fra enkeltpersoner som gir uttrykk for hvor mye disse bøkene har påvirket dem og forvandlet deres forståelse av endetiden. Studenter, pastorer og selv kjente fagfolk har sagt at de har gått bort fra den populære forestillingen at Antikrist, hans rike og hans religion vil komme fra Europa eller et gjenopprettet Romerrike. I stedet har de begynt å anerkjenne det enkle faktum at Bibelen med ettertrykk og gjentatte ganger peker på Midtøsten som utgangspunkt og sentrum for Antikrists fremvoksende rike og religion. Mange vitner om, at på tross av at de har studert bibelske profetier i mange år, har aldri noe hørt så fornuftig ut som dette og de bibelske profetier har blitt tydeligere enn noen gang før. Og det som er enda viktigere, er at noen har skrevet for å vitne om at de har kommet til tro på og gitt sine liv til Jesus som et resultat av disse bøkene. Halleluja!

Mens andre sier at selv om påstandene fremsatt i *Islams Antikrist* og *Guds krig mot Terror* gir mange svar, har de fremdeles mange ubesvarte spørsmål. Hensikten med denne boken er å fremstille en faglig, men folkelig og fyldig presentasjon av teorien om den islamske Antikrist basert på de mest aktuelle avsnittene fra Bibelen. Finnes det bare en liten sjanse for at Islam faktisk er hovedtemaet i Bibelens mange

profetier om Antikrist, burde denne muligheten alene være nok til at man går til en seriøs granskning av de aktuelle tekstene.

Jeg ønsker å understreke helt fra starten av at hensikten med denne boken ikke er å debattere det som mange opplever er uaktuelle, eller til og med makabre uvesentligheter om endetiden. Mange vil stille spørsmålet om hvorfor det betyr noe som helst om Antikrist kommer fra Europa eller fra Midtøsten, om han vil være humanist eller muslim. Faktum er at de praktiske konsekvensene av de mange emnene som er diskutert i denne boken har dyptgående betydning. Hvis Islam faktisk er Antikrists religion er det av rystende betydning for hele verden. Da mye av kirken i dag, innbefattet store deler av misjonsorganisasjonene, i større og større grad omfavner metoder til å nå muslimer som flørter med religionsblanding og direkte kjetteri, er det av avgjørende betydning at Jesu etterfølgere bestemmer seg nøyaktig hvilket standpunkt de tar i forhold til Islams sanne natur. Fordi vi streber etter å elske muslimer, må vi derfor også elske Islam? Eller er det mulig å bry seg lidenskapelig om muslimer, mens vi samtidig hater Islam? Er Islam et trossystem som kan skape en sann relasjon til Gud, eller er den bare en ideologi som er ødeleggende for sjelen? Kan man både være muslim og en etterfølger av Jesus slik mange misjonsteologer hevder? Er Allah i Koranen og Bibelens Gud én og den samme? Og hva med Israel og det jødiske folk? En voldsom antisionisme og antisemittisme sprer seg nå fra den muslimske verden og inn i den kristne kirke. Hva sa profetene om disse tingene? Hvilket standpunkt skal en Jesu disippel som ønsker å elske både muslimer og jøder ta i denne saken? Hva med den «arabiske våren»? Sier Bibelen noe om i hvilken retning denne plutselige og dramatiske forandringen går? Og videre, når utallige demografiske modeller forteller oss at Islam snart vil stå frem som verdens største religion, tror og underviser mange i den kristne kirke at mesteparten av den Islamske verden (og Russland) snart vil bli ødelagt i en serie med profetiske kriger som resulterer i at den islamske religion bokstavelig forsvinner fra jordens overflate. Men lærer Bibelen virkelig dette? Hvordan vi besvarer disse spørsmålene og hva vi tror om disse tingene vil dramatisk påvirke vår tilnærming til bønn, forbønn, evangelisering og misjon. Dette er ikke spørsmål kirken kan risikere å ta feil i. Det er absolutt nødvendig å granske Skriftene nøye for å besvare disse spørsmålene grundig. Derfor ble denne boken skrevet. Mens denne studien vil besvare mange spørsmål angående endetiden,

er den langt fra uaktuell og fremstiller ikke makabre uvesentligheter om endetiden. Mens kirken prøver å finne kursen fremover i en stadig omskiftelig verden, er det livsviktig for kirken å gripe fatt i sannhetene som blir presentert i denne studien.

Jeg ber deg også om å ta imot innholdet i denne boken med bønn. Jeg har skrevet denne boken i bønn, og jeg ber deg om å tale med Herren når du leser den. Det er få emner som er så alvorlige og presserende som dem vi diskuterer her. Når vi studerer temaet endetiden må vi gjøre det i en bønnens ånd. I hele Kristi legeme på jorden er det mange som tror at det er vår generasjon som vil oppleve Jesu gjenkomst. Derfor har denne generasjonen en større plikt til å bli et samfunn av mennesker som ber og er overgitt til å elske hverandre. «Slutten på alle ting er nær. Vær derfor sindige og edru, så dere kan be. Framfor alt skal dere elske hverandre inderlig, for *kjærligheten skjuler en mengde synder.*» (1. Pet. 4:7-8).

Dette kan godt være den generasjonen som har arvet både den store anledningen og det veldige ansvaret som ble talt ved profeten Daniel: «De kloke skal skinne som den strålende himmelhvelvingen; og de som har ført de mange til rettferd, skal skinne som stjernene til evig tid.» (Dan. 12:3).

Daniel så et glimt av det – men mange som leser denne boken kan like gjerne være blant dem som faktisk vil oppleve det. Jeg appellerer til deg om å gripe denne muligheten med alt det du har. Tidens nødvendighet krever ikke mindre enn det.

En enkel fremstilling av endetiden

Altfor mange kristne tror at emnet om endetiden er et ubestigelig fjell, altfor høyt og alt for vanskelig å klatre i. Som et resultat av dette betror mange ganske enkelt sitt syn på endetiden til sin pastor eller forskjellige «profetiekspertene.» Det er sant at Herren har gitt noen til å virke som lærere i Kristi legeme for å hjelpe med-troende til en riktig forståelse av de mer kompliserte sidene ved Guds Ord. Men dette utelukker ikke den enkelte troendes ansvar for å lete opp disse tingene i Bibelen på egen hånd. Det er hensikten med dette kapittelet: å utruste både studenten og den erfarne lærer med noen veldig klare, enkle og lettforståelige prinsipper for å forenkle Bibelens budskap om endetiden og gjøre det tilgjengelig for alle. Den falske oppfatningen om at læren om endetiden er hinsides den gjennomsnittlige kristnes evner til å forstå må bli knust. Etter å ha fått tak på prinsippene som blir forklart i dette kapittelet, vil mange som tidligere har blitt skremt av læren om endetiden føle seg trygge på at å forstå eskatologi ikke går ut over deres evner. De følgende syv prinsipper gir en tilnærming til å forstå bibelske profetier som vi kommer til å bruke gjennom hele resten av denne boken.

REGEL nr. 1: LA DET FØRSTE VÆRE DET FØRSTE

Kort tid etter at jeg hadde gått ut av videregående skole, like etter at jeg hadde blitt en kristen, arbeidet jeg et års tid som bygnings-snekker. For å bygge et hus må man begynne med å legge en skikkelig og solid grunnmur. Hvordan og hvor man begynner påvirker alltid sluttresultatet. Dette er sant enten man har med et hus eller en teologi å gjøre. En dårlig eller svak grunnmur vil få sluttresultatet til å bli ustabil, feil eller til og med farlig. Når man bygger et hjem, vil man få alvorlige problemer dersom man begynte med å bygge taket og så arbeidet seg nedover til grunnmuren. Men dette er akkurat det mange gjør når de prøver å bygge en solid bibelsk endetidslære, de bestemmer seg for at de ønsker å forstå hva Bibelen sier om endetiden og vender seg med en gang til Åpenbaringsboken, som er den *siste* boken i Bibelen! Vær så snill, ikke misforstå meg, Åpenbaringsboken er vesentlig å forstå når man skal studere Guds planer for tidsaldrene. Men det er ikke der man skal starte. Åpenbaringsboken er bygd på en rikdom av tidligere åpenbart profetisk kunnskap som man finner i utallige avsnitt gjennom

det Gamle og det Nye Testamente. Kanskje mer enn noen annen bok i det Nye Testamente er Åpenbaringsboken stappfull av direkte sitater, hentydninger og enda flere dunkle ekko fra dusin etter dusin av avsnitt fra Bibelen.

Forestill deg at du går på konsert. I løpet av fremføringen hører du strengeinstrumenter, trommer, treblåsere, men det er ikke før den store finalen at disse instrumentene kommer sammen til et utrolig crescendo. Det er dette Åpenbaringsboken er, det er det store profetiske crescendo som er komponert av mange andre profetier som finnes gjennom hele Bibelen. Men uansett hvor vakre store crescendoer er, er det en grunn til at de kommer helt til slutt. Før vi kan forvente å forstå hva Åpenbaringsboken prøver å fortelle oss, må vi først forstå hva de avsnittene den er bygd på sier. Bibelen er en historie som ruller fremover. Og hvis vi søker etter å forstå historien som Bibelen forteller oss på en ordentlig måte, må vi begynne i starten av boken og gå historien i møte slik den ble skrevet, slik den utfolder seg og utvider seg. Alt dette er kun vanlig sunn fornuft.

Så den første regelen vi må følge når vi ønsker å forstå hva Bibelen sier om endetiden er dette: Start med det som kommer først. Vi begynner med fundamentet – i begynnelsen. Dette kunne ikke ha vært enklere. I bibelstudiesammenheng betyr dette at vi begynner med Toraen, de fem Mosebøkene, og beveger oss gjennom Bibelen derfra.

REGEL nr. 2: LA DET VÆRE ENKELT

I tillegg til å være den siste boken i Bibelen er det andre grunner til ikke å begynne med Åpenbaringsboken. Åpenbaringsboken er kanskje den mest symbolske og apokalyptiske boken i hele Bibelen. Når vi skal prøve å forstå hva Bibelen sier om endetiden, kan vi ikke starte med de mest kryptiske avsnittene. Vi begynner heller ikke med avsnitt som er vanskelige, tunge å oversette, eller forvirrende. I stedet burde vi begynne med det som er bokstavelig, direkte og lett å forstå. Derfor kan vi ikke begynne med Åpenbaringsboken, men vi kan heller ikke begynne med Daniel eller Esekiel. Selv om disse bøkene kommer langt foran Åpenbaringsboken er de begge nokså billedlige, fylt med drømmer, syner og mye symbolikk. Så selv om det er nødvendig å forstå Daniel og Esekiel hvis vi skal gripe Bibelens budskap om endetiden på en rett måte, er det ikke disse bøkene eller Åpenbaringsboken vi skal

begynne med. Det er utallige andre avsnitt som må undersøkes først. De er ikke bare eldre enn Daniel og Esekiel, men de er også klarere og lettere å forstå.

Så vår andre regel er at vi skal begynne med det som inneholder minst mulig stoff som forvirrer, skaper spørsmål og debatt, eller har sider ved seg som er vanskelige å forstå.

REGEL nr. 3: BYGG LÆREN PÅ RETTLEDNING FRA HELE BIBELEN

Da jeg ble en kristen for mange år siden, bodde jeg like sør for Boston. Jeg var nitten, og på grunn av min omvendelse og radikale endring av livsstil, ønsket ikke de fleste av mine venner forståelig nok å være sammen med meg lenger. Over natten hadde jeg blitt en ekstremt tydelig og evangelisk kristen. Derfor gikk jeg mange lørdager omkring i Boston for å oppsøke villige tilhørere som jeg kunne dele min tro med. På den tiden var en av Bostons største halvsektariske grupper *Boston Church of Christ*, noen ganger også kalt «Boston-bevegelsen,» grunnlagt av Thomas «Kip» McKean. Jeg møtte ganske ofte disipler fra denne gruppen. En av de karakteristiske trosoppfatningene til denne gruppen er at det er selve dåpshandlingen som frelser en person. Ifølge dem kan du ikke bli frelst i det hele tatt uten å bli døpt fullt neddykket i vann. For å underbygge dette poenget slo de alltid opp på Apostlenes Gjerninger 2:38, der det står: «Peter svarte dem: «Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave.» Da jeg var en ivrig troende, og til og med en fra Bærøa, begynte jeg å undersøke Bibelen for å se hva den sier om hvilke midler vi blir frelst ved. Jeg fant syttito vers, fra 1. Mosebok til Åpenbaringsboken, som sier ganske klart at det er vår tro på Jesus og det Han gjorde for oss på korset som frelser oss. Det jeg fant viste meg, at når vi tror på disse tingene med oppriktige og angrende hjerter, er vi virkelig døpt i og beseglet med den Hellige Ånd. Apostlenes Gjerninger 1:5 sier: «For Johannes døypte med vann, men dere skal om noen få dager bli døpt med Den hellige ånd.» Efeserbrevet 1:13-14 sier også: «I ham kom også dere til tro da dere hørte sannhetens ord, evangeliet om deres frelse. I ham ble dere merket med seglet: Den hellige ånd som var lovet oss, han som er pantet på vår arv, inntil Guds eget folk blir satt fri, til lov og pris for hans herlighet.»

Løftet handler selvfølgelig om den fremtidige fullendelsen av vår

frelse, når våre legemer er oppstått og herliggjort. Vanddåpen er bare et ytre tegn på den indre virkelighet som allerede har funnet sted når vi trodde og ble døpt i den Hellige Ånd. La meg derfor spørre: I lys av de syttito versene som på den ene siden sier at vi er frelst ved tro, og på den andre siden det ene verset som blir brukt til å hevde at det er selve dåpshandlingen som frelser oss, hvilken av de to synene er, bibelsk talt, bygd på det mest solide grunnlag? Det er opplagt at hovedvekten av Skriften forteller oss at det er troen som frelser oss, og at vanddåpen er den første viktige lydighetshandling etter at vi er kommet til tro.

Poenget med å fortelle denne historien er å minne oss på at vi ikke skal utvikle teorier, holdninger eller læresetninger som er basert på utvalgte, begrensede eller enkeltstående skriftavsnitt, mens vi overser det vell av andre skriftsteder som taler om det samme emnet. Uansett hvilket standpunkt vi tar må det bygge på hele Skriftens råd. Vårt standpunkt må være i stand til å binde sammen alle aktuelle avsnitt fra hele Bibelen og fortelle en samstemt historie. Det er både farlig og uansvarlig å bygge noen som helst læresetning eller ide på ett eller til og med noen få adskilte avsnitt fra Skriften. Men når vi ser et tema stadig bli gjentatt mange ganger gjennom hele Bibelen, da vet vi at vi bygger på en grunnvoll som henger sammen. Den tredje regelen er derfor at vi bygger på temaer som er gjentatte og som samsvarer med hverandre. Bygg læren på hele Skriftens råd.

REGEL nr. 4: HUSK, SAMMENHENG, SAMMENHENG, SAMMENHENG

Spør en hvilken som helst eiendomsmegler hva nøkkelen til å selge et hus er, og han vil si: «beliggenhet, beliggenhet, beliggenhet.» På samme vis vil noen som har vært i tre dager på bibelskole eller teologisk seminar kunne fortelle deg at kardinalregelen for å tolke Skriften på en ansvarlig måte er sammenheng, sammenheng, sammenheng. Kanskje en av de største fellene man kan falle i når man prøver å forstå bibelske profetier er at man ikke tar hensyn til den store sammenhengen i Bibelen. Vi amerikanere er beryktet for å være selvcentrerte i vårt syn på verden, og derfor er det vi som mest sannsynlig vil gjøre denne vanlige feilen. På grunn av Amerikas relativt isolerte geografi i tillegg til vår opphøyde rolle i verdens nyere historie, kan vi

kanskje ha en gyldig grunn til vår manglende oppmerksomhet på verden rundt oss. Men når vi forsøker å tolke og forstå bibelske profetier vil en slik selvpoptatthet være svært ugunstig. La meg forklare.

I dag strider kirken i USA og i vesten generelt om forskjellige emner, slike som moral og kulturell relativisme, sekulær humanisme, darwinisme, religiøst mangfold og intellektuell ateisme. Denne listen kan gjøres lengre. Alle disse antikristne ideer og verdensanskuelser ser ut til å få et stadig større grep på den vestlige kultur og våre samfunn. Den vestlige kirke lever derfor i en atmosfære der TV-programmer, filmer og media vi utsettes for stadig sender ut budskap som er i strid med et bibelsk verdensbilde. På samme måte er det hvis våre barn går på offentlige skoler eller et sekulært universitet. Der forfekter både lærere og studenter aggressivt en eller flere av disse antikristne verdensanskuelsene. Resultatet er at kristne i vesten har en tendens til å tro at den samme tidsånden vi strider mot strider man også mot i alle andre deler av verden. Når vi avslører sannheten om de demoniske krefter som står bak mange av disse ideene som daglig angriper våre familier og vår tro, tror mange at denne rådende tidsånden faktisk er det fremste kjennetegnet på Antikristens ånd. Mange forestiller seg at Antikrist blir en leder for en verdensreligion som ønsker alle velkommen, men selvfølgelig unntatt sanne kristne. Fordi den vestlige kultur er den eneste verden de fleste fra vest kjenner til, vil mange gjøre feil når de leser Bibelens avsnitt om endetidsprofetiene fordi de leser sitt eget verdenssyn og personlige erfaringer inn i disse bibelavsnittene. Problemet med dette er selvfølgelig at Bibelen er og har alltid vært en gjennomgående Jerusalem-, Israel-, Midtøsten-sentrert bok. Som vi skal se forteller de bibelske profetiene en veldig Jerusalem-sentrert historie. Jerusalem er byen som hele fortellingen om Jesu gjenkomst dreier seg om. Dette er selve byen som Jesus vil regjere verden fra etter at Han har kommet tilbake. Dette faktum må man ikke glemme.

Om man derfor bor i dagens Jerusalem er det ikke religiøs pluralisme eller intellektuell ateisme som truer med å ødelegge Guds folk jødene og de kristne, selv om ideene som oversvømmer den vestlige verden er tilstede, men det er den demoniske åndsmakten Islam fra ende til annen. I USA er den islamske ånd mindre tydelig, derfor

kan det være at amerikanere er sene til å se dette poenget. Men når vi vender blikket mot Israel, selve episenteret for den geografiske sammenhengen i Bibelen, er det lett å se at den ånd som dominerer hele regionen ikke er universalisme eller New Age, men Islam. Islam kontrollerer hele Midtøsten, Nord-Afrika, Lilleasia og Sentral-Asia. Fra Jerusalem strekker den seg hundrevis, ja tusenvis av kilometer rundt omkring i alle retninger. Israel ligger i sentrum av dette havet av hat og avsky.

Når vi derfor skal nærme oss Bibelen for å forstå hva den sier om endetiden, er den fjerde regelen at vi må ta den rette sammenhengen i betraktning. Vi må være forsiktige med å lese inn et vestlig verdensbilde – en *fremmed* sammenheng – i sidene til den østlige boken som kalles Bibelen. Vi må aldri glemme dens Midtøsten/Israel-sentrerte sammenheng. Bibelen ble ikke primært skrevet for amerikanere eller vestlige folk. Bibelen er en jødisk bok med en vektlegging på Midtøsten og dens verdensbilde.

REGEL nr. 5: IKKE LES PROFETISK LITTERATUR SOM OM DET VAR EN TEKNISK BRUKERHÅNDBOK

Denne regelen rir på ryggen av den forrige. Den sier at vi vestlige må anerkjenne at de fleste profetiene i Bibelen er skrevet som antikk hebraisk profetisk poesi eller apokalyptisk litteratur. Vestlige bibellesere skulle gjøre seg kjent med denne litteraturens særpreg og de mange litterære teknikker som benyttes. Dette inkluderer slikt som hebraisk talemåte eller formspråk, overdrivelser, og den doble oppfyllelsen av så mange profetiske avsnitt. Fordi mye av røttene til Vestens kultur og intellektualisme finnes i Opplysningstiden, har vi en spesiell måte å tenke, resonnere, og vurdere ting på som ofte er i konflikt med den måten Bibelen ble skrevet på.

Jeg talte en gang på en konferanse og forklarte at å lese Bibelen bokstavelig noen ganger betyr at vi ikke tolker ting på en overbokstavelig måte. Noen ganger kan det å lese poesi på en overbokstavelig eller på en teknisk bokstavelig måte føre til alle slags problemer og misforståelser. Og ganske visst, etter at jeg hadde talt kom en noe konfronterende mann bort til meg fremme i kirken. «Jeg leser Bibelen bokstavelig, punktum,» sa han, og antydte selvfølgelig at jeg oppmuntret til en ikke-bokstavelig eller en lett liberal tolkningsmetode. Da

jeg følte meg ganske lystig, åpnet jeg Bibelen min på Jesaja 60, et avsnitt som taler om de velsignelsene som skal komme over det jødiske folk under det messianske riket. «Så du tar Bibelen bokstavelig, uansett?» spurte jeg ham, mens jeg ga ham Bibelen min og pekte på vers 16, og ba ham lese det høyt: «Du skal få suge melk fra folkeslagene, av kongers bryst skal du suge. Du skal kjenne at jeg er Herren, din frelser, Jakobs Mektige som løser deg ut.»

Uten å ville erkjenne at å lese dette verset bokstavelig kunne få noen ganske pinlige følger, sa han at han måtte studere «dette» litt mer. Men jeg tror han tok mitt poeng. Jeg står for en bokstavelig tolkningsmetode, men jeg leser profetisk poesi som profetisk poesi, historiske beretninger som historiske beretninger, ordspråk som ordspråk og så videre. Disse tingene snakker om veldig bokstavelige realiteter, men de representerer forskjellige typer litteratur og bruker forskjellige uttrykk for å overbringe disse realitetene, hvor hver har sine egne regler og særpreg. Når vi leser hebraisk apokalyptisk litteratur eller profetisk poesi, leser vi derfor ikke dette materialet som vi leser brukermanualen til en Toyota Corolla. For videre forklaringer rundt dette emnet anbefaler jeg en meget enkel bok, *Hvordan lese Bibelen for alt det den er verd (How to Read the Bible for All its Worth)*, av Gordon D. Fee og Douglas Stuart.

REGEL nr. 6: Å OPPDAGE DET EGENTLIGE POENGET, DEN STORE HISTORIEN TIL DE BIBELSKE PROFETIENE

Å forstå de bibelske profetienes generelle natur, er ikke på langt nær så vanskelig som mange vestlige fortolkere noen ganger vil ha det til. Mens nesten alle profetier har en historisk gyldighet, enten i profetens nære eller fjerne fremtid, er den egentlige tyngden i alle bibelske profetier Messias komme, Herrens Dag (Guds dom over jorden), og det messianske riket som deretter skal følge. Mens profetene i de fleste tilfeller først talte enten til omstendigheter på sin egen tid og tidsalder eller til begivenheter i nær fremtid, er den største vektlegging hos alle profeter og apostler i hele Bibelen, Jesu komme og opprettelsen av Hans rike og herredømme på jorden. Således kan man med rette si at bibelske profetier første og fremst er *Messias-sentrerte*. Det handler til syvende og sist om Jesus.

Når man fremhever Skriftens Messias-sentrering, må man selv-

følgelig erkjenne både Jesu første og andre komme. Moderne kristne har ofte størst kunnskap om profetier som peker på Jesu første komme, men mindre kunnskap om profetier som taler om hans andre komme. Men fakta i saken er at Skriftens hovedvekt er på Hans andre komme. Langt flere profetier tar for seg Jesu andre komme enn den første. Derfor er de tre fremste ting de bibelske profetiene legger vekt på:

Den umiddelbare historiske sammenheng på profetens egen tid

Jesu første komme, og

Jesu andre komme/Herrens Dag.

Men her ligger problemet: Et av særtrekkene ved vestlig tankesett er at vi liker å organisere og klassifisere ting i pene kategorier. Vi vestlige liker å systematisere alt, inkludert vår teologi. Vi kan til og med forsøke å dissekere Guds levende Ord som om det var en frosk på laboratoriet i biologitimen på videregående skole. Når vi forsøker å tolke Bibelen prøver vi derfor ofte å definere hvert vers eller avsnitt som om det enten taler om den historiske eller den fremtidige oppfyllelsen. Som om det måtte være det ene eller det andre. Men vi trenger å forstå at Bibelen er en østlig bok og ble ikke skrevet etter et vestlig tankemønster. Og deretter finner vi regelmessig i Skriften en *sammenblanding* av den bibelsk historiske og den fremtidige tolkning i et og samme avsnitt, som om det nesten er for å drive oss vestlige til vanvidd. La oss for eksempel ta for oss følgende klassiske avsnitt:

For åket som tynget, stokken over skuldrene og staven til slave-driveren har du brutt i stykker som på Midjans dag. Ja, hver støvel som trampet, og hver kappe tilsølt med blod skal brennes og bli til føde for ilden. For et barn er oss født, en sønn er oss gitt. Herreveldet er lagt på hans skulder. Han har fått navnet Underfull rådgiver, Veldig Gud, Evig far, Fredsfyrste. Så skal herreveldet være stort og freden uten ende over Davids trone og hans kongerike. Han skal gjøre det fast og holde det oppe ved rett og rettferdighet fra nå og for alltid. Herren over hærskaene skal gjøre dette i sin brennende iver. (Jes. 9:4-7)

Dette avsnittet taler som om dette barnets, denne sønnens fremste oppgave er å forsvare Israel mot hennes fiender. Legg merke til hva denne sønnen bringer med seg: Israels grenser vil bli utvidet,

åket som har ligget på det jødiske folk vil bli brukket, krigernes slit og blod vil tilhøre fortiden. Denne sønnen vil innvarsle en evig fred. Men Sønnen er kommet, og resten av profetien er ennå ikke blitt oppfylt. Israel er fremdeles undertrykket. Krigene fortsetter. Inne i dette avsnittet er det en totusenårig pause eller åpenrom. Men en direkte lesning av dette avsnittet gir oss ingen indikasjoner på dette. I ett sammenhengende avsnitt har vi både den historiske (Sønnen ble født) og den fremtidige oppfyllelsen (Han vil herske, knuse undertrykkerens stav, og komme med en evig fred). Uansett hvor mye vi i vesten ønsker å nærme oss et avsnitt og dele det opp i pene historiske og fremtidige kategorier, er ofte begge elementene flettet sammen. Noen ganger kan et avsnitt være delvis historisk med skygger av profetier om fremtiden. Noen ganger kan en profet tale nesten bare om fremtiden med bare en vag skygge av historiske elementer. Mens andre ganger igjen kan et avsnitt være rent historisk eller rent fremtidig. Hvordan skal vi så forstå slike avsnitt? Svarene ligger i å forstå den store historien, at alle profetene fortalte og gjenkjente de mest vanlige tema som utgjør den store historien. La meg forklare.

De fleste har hørt uttrykket: «Man ser ikke skogen for bare trær.» Poenget med ordtaket er å advare mot å bli så fanget inn av de mange intrikate detaljene (trærne) i et emne at du mister det store bildet (skogen). Det er kanskje ingen andre steder denne advarselen er mer på sin plass enn når det gjelder studien av bibelske profetier. Når vi studerer Bibelens mange endetidsavsnitt er det veldig lett å bli så oppslukt av ett bestemt avsnitt at man mister den store sammenhengen. Jeg har sett både studenter og lærere gjøre denne feilen dusinvis av ganger. Men dette feilgrepet er lett å unngå. Før vi løper av sted med noe avsnitt må vi gripe den større, overliggende, egentlige historien som blir overlevert gjennom de mange profetiene i Bibelen. Og takk og lov, det er ikke så vanskelig. Det vidunderlige med Bibelen er at den forteller den samme historien om og om igjen på utallige måter. Når et tema er viktig, vil det bli gjentatt mangfoldige ganger gjennom Bibelen. Når noe er viktig ut fra et profetisk perspektiv, vil Bibelen gjøre dette poenget utrolig klart ved å gjenfortelle det dusinvis av ganger i et stort antall avsnitt. Det er gjennom å legge merke til de vanligste gjentatte tema i Bibelen at man blir i stand til å gripe det «store bildet» i bibelsk profeti.

For å gjenta det jeg sa tidligere, mens hver enkelt profet enten talte til omstendigheter i sin umiddelbare samtid eller nære fremtid, ligger den egentlige vekten i alle bibelske profetier på Messias komme, Herrens Dag, og det messianske riket som skal følge. Jesu komme og opprettelsen av Hans rike er den store historien som alle profetene forteller. Dette er hovedpoenget i hele Bibelen. I neste kapittel vil vi kort kartlegge noen av de viktigste profetiske avsnittene som gjelder Herrens Dag og Jesu gjenkomst. For denne studiens del vil vi ta for oss hver av de nasjonene som Jesus utfører dom imot når Han kommer tilbake. Det vi vil oppdage er at det er stort sett den samme historien som blir fortalt om og om igjen. Mens det er utallige undertemaer vi kunne sette lyset på for å utvide dette hovedbildet, er de fem hovedtemaer som trer frem ganske tydelige:

- I de siste dager vil Antikrist, hans rike og hans hærer stige frem fra det som i dag er nasjoner i Midtøsten og Nord-Afrika med muslimsk flertall.
- Disse nasjonene vil forme en koalisjon, union eller allianse og invadere nasjonen Israel. Alvorlig forfølgelse av jøder og kristne vil spre seg over hele jorden.
- Etter en kort, men forferdelig tid med Antikrist og hans hærer som seierherrer, vil Jesus komme tilbake fra himmelen for å befri det jødiske folk, hvorav mange er blitt tatt til fange av de seirende invasjonshærene.
- De rettferdige døde vil stå opp og sammen med de hellige som er i live, vil de bli «rykket opp» i luften, hvor de øyeblikkelig vil motta det evige liv i sine herliggjorte oppstandne kropp.
- Jesus vil ødelegge Antikrist og hans hærer og opprette sitt Messianske rike over jorden med utspring fra Jerusalem.

Mens det riktignok finnes mange andre detaljer vi kunne legge frem, er det som vi skal se disse fem større temaene som blir gjentatt flest ganger gjennom den profetiske litteraturen. Når vi prøver å forstå de bibelske profetene, er det gjennom å forstå den store historien om Herrens Dag og riket som følger at mange tidligere forvirrende avsnitt hos profetene plutselig vi virke fornuftige. Mens de alle talte til begivenheter i sin samtid eller nære fremtid, forteller de alle til syvende og sist den samme store historien og peker på den samme herlige fremtid.

REGEL nr. 7: FORSTÅ AT NÅR GUD DEN ALLMEKTIGE BLIR FREMSTILT SOM FYSISK TILSTEDE PÅ JORDEN, ER DET SOM GUD SØNNEN (JESUS).

Den siste regelen er mer som en observasjon, men er nødvendig å gripe dersom vi skal forstå de utallige avsnitt hos profetene som taler om Messias komme og Herrens dag på rett måte: når Gud blir fremstilt som fysisk tilstede på jorden, er det enten en historisk åpenbaring av Gud Sønnen før inkarnasjonen, eller en profetisk fremstilling av Jesus Messias etter Hans gjenkomst. Mange kristne går glipp av dette faktum, fordi de er forvirret når det gjelder Treenighetens natur. Mange antar ganske enkelt at når den personen som blir beskrevet blir henvist til som Gud, eller med det hellige navnet Jahve, som oftest oversatt som «HERREN,» er det snakk om Gud Faderen. Men i hele Bibelen kommer ikke Gud Faderen ned til jorden før helt på slutten (Åpenbaringen 21-22).

Gud har vist seg for menn og kvinner til alle tider. Se bare på de følgende få eksemplene:

Da satte hun dette navnet på Herren som hadde talt til henne: «Du er en gud som ser meg.» For hun sa: «Har jeg her virkelig sett ham som ser meg?» (1. Mos. 16:3).

Jakob kalte stedet Peniel. «For jeg har sett Gud ansikt til ansikt og enda berget livet.» (1. Mos. 33:30).

Men på tross av disse og andre ganger Gud åpenbarte seg opp gjennom det Gamle Testamente, gjør apostelen Johannes det klart at ingen andre enn Sønnen har sett Gud Faderen.

Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne, som er Gud, og som er i Faderens favn, han har vist oss hvem han er. (Joh. 1:18).

Det står skrevet hos profetene: Alle skal være opplært av Gud. Den som hører på Faderen og lærer av ham, kommer til meg. Jeg sier ikke at noen har sett Faderen; bare han som er fra Gud, har sett Faderen. (Joh. 6:45-46).

Apostelen Paulus gjorde det også klart at Gud Faderen aldri er blitt sett:

For Guds ansikt, han som gir alle ting liv, og for Kristus Jesus, som avla den gode bekjennelse for Pontius Pilatus, pålegger jeg deg: Ta vare på ditt oppdrag så det holdes rent og uangripelig helt til vår Herre Jesus Kristus kommer i herlighet. Det skal han la oss få se i rette tid, han som er den salige og eneste mektige, kongenes konge og herrenes herre, den eneste som er udødelig, og som bor i et lys dit ingen kan komme, han som intet menneske har sett og heller ikke kan se. Ham tilhører ære og evig makt! Amen. (1. Tim. 6:13-16).

Men opp gjennom profetene er det massevis av avsnitt som taler om at Gud er tilstede på jorden. Mens vi kunne sitere mange avsnitt, tar vi heller en titt på det følgende:

Så gikk Moses og Aron, Nadab og Abihu og sytti av Israels eldste opp på fjellet. Der fikk de se Israels Gud. Under hans føtter var det som et gulv av safirsten, klart som himmelen selv. Men han løftet ikke sin hånd mot Israels gjeveste menn. De skuet Gud, og de spiste og drakk. (2. Mos. 24:9-11).

Mens mange individer og grupper av mennesker i følge Bibelen har sett Gud i historien, må alle disse avsnittene forståes som åpenbaringer av Gud Sønnen før inkarnasjonen. Når vi derfor ser Gud fysisk tilstede på jorden i en profetisk sammenheng som peker på fremtiden, burde vi forstå disse henvisningene til «Gud» eller «Herren» som henvisninger til Jesus etter Hans gjenkomst. La oss for eksempel ta dette avsnittet hos Sakarja:

Jeg vil samle alle folkeslag til krig mot Jerusalem. Byen skal bli tatt, husene bli plyndret og kvinnene voldtatt. Halve byen må gå i landflyktighet, men resten av folket skal ikke utryddes fra byen. Herren selv skal dra ut og stride mot disse folkene som på stridens dag, den dagen han gikk til kamp. Den dagen skal han stå med føttene på Oljeberget, som ligger rett øst for Jerusalem. Og Oljeberget skal dele seg i to fra øst til vest, så det danner seg en bred dal. Den ene halvparten av fjellet trekker seg mot nord og den andre mot sør. (Sak. 14:2-4).

Her ser vi Jahve, Herren, fysisk stå på fjellet. Han beskrives som en som kjemper mot hedningenasjonenes hærer. Dette er tydelig en messiansk profeti som gjelder dagen da Jesus Messias vil stå på Oljeberget mens Han utøver dom over de nasjonene som har gått mot Jerusalem.

OPPSUMMERING:

REGEL nr. 1: Begynn med det som kommer først, *ikke* med det som kommer sist.

REGEL nr. 2: Begynn med det som er tydelig, direkte, og lett å forstå, ikke med det som er veldig symbolsk, billedlig eller vanskelig å forstå.

REGEL nr. 3: Bygg på temaer som er konsistente og som regelmessig forekommer i Skriften.

REGEL nr. 4: Husk alltid, sammenheng, sammenheng, sammenheng.

REGEL nr. 5: Ikke nærm deg Bibelen som om den er en teknisk brukerhåndbok, men husk alltid på dens østlige opphav og natur.

REGEL nr. 6: Gjenkjenn den egentlige hovedvekten i de bibelske profetiene: det vil si, bli kjent med den «store fortellingen.»

REGEL nr. 7: Erkjenn at når Gud den Allmektige blir fremstilt som fysisk tilstede på jorden, er dette Gud Sønnen, enten historisk som Gud Sønnen før inkarnasjonen, eller som Jesus etter Hans gjenkomst.

2. En innføring i teorien om den islamske Antikrist

I begynnelsen av vår studie vil vi gjøre en kortfattet undersøkelse av noen av de viktigste profetiske avsnittene som handler om Herrens Dag og Kristi gjenkomst. Denne studien er ikke så veldig omfattende. Vi vil fokusere på de nasjonene som skal settes til side for dommen på Herrens Dag. Det vi får se er den samme historien som gjentas en rekke ganger.

1. MOSEBOK 3: HAN SOM VIL KNUSE SLANGENS HODE

Vår studie må begynne i det tredje kapittel av 1. Mosebok, av teologer ofte kalt «protoevangeliet», fordi vi i denne aller første boken i Bibelen blir presentert for de vidunderlige nyhetene om det messianske håpet, selv om det bare er som et såkorn.

Alle kjenner vi historien: I begynnelsen fantes det bare ett ord for å beskrive Guds skaperverk: *godt*. Adam og Eva var i hagen og alle ting var på alle måter i sin ideelle form. Gud og menneskene var i fullkomment fellesskap og bodde sammen i paradiset. Men ved å gi etter for Satans fristelse og treffe sine egne syndige valg, gjorde Adam og Eva opprør mot Guds bud og menneskeheten falt ned til den istykkerbrutte tilstand der vi nå alle befinner oss. Vi lever langt borte fra paradiset, langt bort fra det ubrutte samfunnet med Gud, mens vi stavrer oss av sted mot den dagen da våre kroppene dør og går i oppløsning. Men den nåværende tilstanden er ikke slik det egentlig skulle være. Det skal heller ikke forbli slik. Etter at Guds frelsesplan er fullført vil synd og død være noe som hører fortiden til. Med «Guds frelsesplan» peker vi ganske enkelt på historien om Gud som fører menneskeheten tilbake til det evige liv, tilbake til Edens hage, tilbake til paradiset og tilbake til stedet hvor Han gir oss et ubrutt fellesskap og samfunn med seg selv. Det er gjenopprettelsen og forløsningen av hele skaperverket, nøyaktig det apostelen Peter mente da han talte om «den tid ... da alt det gjenopprettes som Gud har talt om fra eldgamle dager gjennom sine hellige profeter.» (Apg. 3:21). Dette er hele Bibelens «store fortelling.»

Og her, i ett enkelt vers midt i historien om Adam og Eva og Satan, slangen, gav Gud en oversikt over hele frelseshistorien: «Jeg vil sette fiendskap mellom deg og kvinnen, mellom ditt avkom og hennes ætt. Den skal knuse ditt hode, men du skal hogge den i hælen.» (1. Mos 3:15).

Eva, hele menneskehetens mor, syndet og Gud erklærte at fra den dagen av skulle det være fiendskap mellom henne og Satan. I tillegg til dette skulle Satans «ætt», eller etterfølgere, være i fiendskap med Evas avkom, de som ikke er Satans etterfølgere. Men det som er enda viktigere er at Satans ætt skulle være i krig med «Ætten», som er Messias og hans etterfølgere. I følge denne eldgamle profetien skulle historien bli fortellingen om Satans folk som var i konflikt med Guds folk.

Så kommer det herlige løftet, at selv om Satan nesten ville knuse Messias' hæl, ville tilslutt Messias knuse Satans og hans etterfølgeres hode. Helt fra begynnelsen av menneskehetens lange historie erklærte Gud at Evas «Ætt», Messias, ville gjøre godt igjen all den skade som ble gjort på den triste og mørke dagen i Edens hage. I en kort erklæring i

ett enkelt vers har vi en oversikt over frelseshistorien. Det er derfor på sin plass at bibelforskerne James E. Smith og Walter C. Kaiser Jr. kaller dette verset for «alle profetiers mor.»¹ Det er en profeti som gir opphav til alle de andre profetiske løftene i Skriften som gjelder Messias. I det som gjenstår av dette kapittelet vil vi undersøke flere av hennes profetiske barn. Som vi skal se er de alle en utvidelse av den samme originale fortellingen, selv om hvert avsnitt gir oss nye eller flere detaljer.

4. MOSEBOK 24: HERSKEREN FRA ISRAEL SOM KNUSER MOAB, EDOM OG ØSTENS SØNNER.

Innenfor de fem Mosebøkene finner vi en av de tidligste og mest direkte messianske profetier i Bibelen. Dette er historien om Kong Balak og profeten Bileam. Balak var konge i Moab og Bileam var profet. Etter hvert som scenen utspiller seg, står Balak og Bileam på et høyt utsiktspunkt og ser utover Israel – det vil si, hebreerne – mens de slår leir i en enorm dal under dem. Utgangen fra Egypt hadde nettopp skjedd, og hebreerne er på vei til de lovede landet. Men Balak er opprørt over det faktum at en slik enorm folkemengde trenger seg inn over grensene til hans kongerike, så han har betalt Bileam til å uttale en forbannelse over det hebraiske folk. Men mens de begge står der sammen, begynner Bileam i stedet å profetere under inspirasjon av Guds Hellige Ånd. Mens han ser ned på Israels leir, sier han dette:

«Se, nå drar jeg hjem igjen til mitt land. Men først vil jeg varsle deg om hva dette folket kommer til å gjøre mot folket ditt en gang i tiden.» ... «Jeg ser ham, men ikke nå, jeg skuer ham, men ikke nær. En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongsstav løfter seg fra Israel. Han skal knuse Moabs tinninger og skallen på alle sønner av Set. Han skal vinne over Edom, legge fienden Se'ir under seg; Israel skal øke sin makt. En hersker drar ut fra Jakob, han utrydder dem som er tilbake i byen. Så fikk Bileam øye på amalekittene, og han fortsatte med sitt kvad: Det fremste av folkeslag er Amalek, men til sist skal han gå under.» (4. Mos. 14, 17-20).

Profetien forteller hva hebreerne skal gjøre mot moabittene «en gang i tiden.» Dette uttrykket er på hebraisk *acharyith yawm*, som bokstavelig betyr «de siste dager.» Mens dette uttrykket i en begrenset form fra tid til annen kan henvise til en fjern fremtid, blir det fullt ut virkeliggjort ved enden av denne tidsalder, Messias' tidsalder. Så Bileam erklærer at i endetiden vil det stå frem en hersker i Israel. Fra ganske

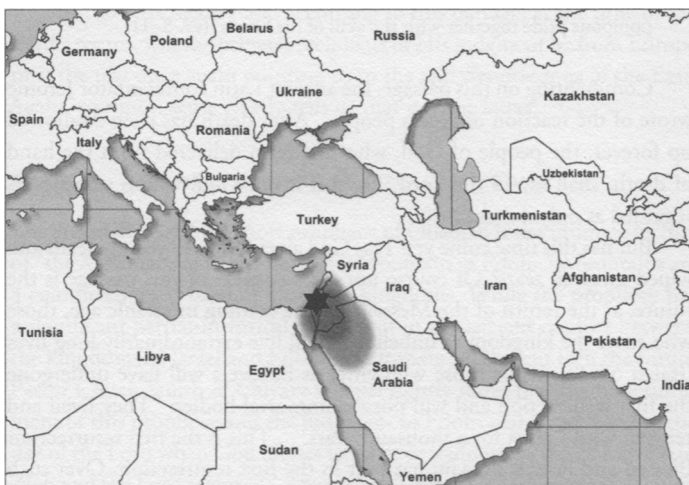
tidlig har jødiske fortolkere forstått dette avsnittet som en profeti om Messias. Simon ben Kosiba, den falske messias i det første århundre, forandret faktisk navnet sitt til Simon bar Kokhba (Simon, stjernens sønn) i et gjennomskuelig forsøk på å fremstille seg selv som oppfyllelsen av denne profetien. Ifølge kommentarene til Jamieson, Fausset og Brown har Bibelen her «en fremstående hersker – ført og fremst David – i tankene, og sekundært men fortrinnsvis, Messias.»² Det er klart at dette avsnittet ikke fikk sin endelige oppfyllelse gjennom kong David, fordi lenge etter hans død gjentok profeten Jeremia Bileams profeti og satte oppfyllelsen av profetien til fremtiden (Jer. 48-49). Det var også denne profetien, sammen med Mika 5 (som fremhever at Messias skulle fødes i Betlehem), som ledet de vise menn fra østerland til å følge stjernen til Betlehem, der de håpet å finne «jødenes konge som nå var født.» (Matt. 2:1-2). Denne profetien peker til sist på Jesus Messias og det verk Han vil utføre når Han kommer tilbake.

Men hva sier avsnittet at Messias vil gjøre når han kommer tilbake? Hva var det den Hellige Ånd vektla som den fremste oppgaven for Messias på den dagen? Hvis vi plukker opp og utvider temaet i 1. Moseboks «alle profetiers mor,» ser vi igjen at Messias vil «knuse» hodet til Satans ætt. Men denne gangen er ikke Satans ætt så uklar som i 1. Mosebok 3. Nå blir folket ganske tydelig identifisert. Messias kommer tilbake for å knuse hodene til Moab, Edom, Se'ir, Sets sønner og amalekittene. Men hva betyr disse betegnelsene? Hvilke folkeslag viser de til?

Moabittene og edomittene var folkeslag som bodde øst for dagens Israel i det som er dagens Jordan. Se'ir fjellet var et markant fjell innenfor Moabs territorium. Historisk peker derfor alle henvisninger til Moab, Edom og Se'ir til det samme generelle området og dets folkeslag. På samme måte var amalekittene en folkegruppe som bodde i det større området øst for Israel. Alle disse folkeslagene bar på fiendskap mot hebreerne gjennom hele den bibelske historien. Men hva betyr denne betegnelsen, «Sønner av Set»? De bibellærde har debattert betydningen av dette. Noen har foreslått at det viser til Adams sønn Set, og derfor til hele menneskeheten. Men den gamle jødiske fortolkningen slik den finnes i Jerusalem Targum, oversetter det derimot som «alle Østens sønner.» Den babyloniske Targum av Jonathan ben Uzziel går enda videre og forklarer at det er en henvisning til «Gogs arméer

som stilte seg opp mot Israel i krigsorden.»³ Å forstå dette som en henvisning til «Østens sønner» sammenfaller med de andre betegnelsene den er assosiert med (Moab, Edom, Se'ir og amalekittene). Til slutt har vi en gruppe navn som peker på de ørkenfolkene som bodde øst for Israel. Men det er ikke bare geografien til disse folkene det snakkes om her. Ut over det som har med geografien å gjøre, er det først og fremst deres dype hat mot det hebraiske folk som blinker dem ut til den endelige dom når Messias kommer tilbake.

Da må vi stille spørsmålet: Når den endelige oppfyllelsen av profetien skal skje, hvor eller mot hvem er det disse henvisningene peker? Hvem er det dette avsnittet sier at Jesus skal dømme når han kommer tilbake? Hvis vi tar dette avsnittet bokstavelig, ville det ikke være mer fornuftig og ansvarlig å tolke disse henvisningene som om de peker på dagens innbyggere i landene øst for Israel, hvor moabittene, edomittene og amalekittene en gang bodde? Eller er det mer fornuftig å påstå at denne profetien peker på Tyskland, Italia og England slik mange profetilærere gjør i dag? Burde vi ikke se på de land og de ørkenfolk som er de fremste fanebærerne for det gamle antisemittiske hatet mot det jødiske folk? Svaret her burde være klart.

4. Mosebok 24: Edom, Moab, Amalekittene

JESAJA 25: DEN SUVERENE HERRE VIL KNUSE MOAB

Mange som leser dette har en eller annen gang vært i en begravelse der Åpenbaringen 21:4 har blitt lest: «Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik

eller smerte. For det som før var, er borte.» Men få er klar over at Åpenbaringsboken faktisk har lånt dette avsnittet direkte fra Jesaja 25. Men i avsnittet i Jesaja gjør Herren mer enn bare å tørke bort tårer og tilintetgjøre døden. I følge Jesaja 25 vil Herren også fjerne sitt folks vanære fra jorden. Hva annet er det Herren kommer til å gjøre på dette tidspunktet? La oss se på avsnittet.

«Han skal oppsluke døden for evig. Herren vår Gud skal tørke tårene bort fra hvert ansikt. Fra hele jorden skal han ta bort den skjensel hans folk lider. For Herren har talt. Den dagen skal de si: «Se, dette er vår Gud! Vi ventet på ham, og han frelste oss; dette er Herren som vi satte vårt håp til. La oss juble og glede oss over hans frelse!» For Herrens hånd skal hvile over dette fjellet. Men moabittene skal tråkkes ned i sitt land, som halm tråkkes i gjødselvann. Der strekker de hendene ut som når en legger på svøm. Men Herren slår deres hovmod ned, selv om de kaver med hendene.» (v. 8-11).

Den latinske kommentatoren Jerome fra antikken skrev om reaksjonen til Guds folk da han kommenterte dette avsnittet: «Etter at døden er oppslukt for alltid, skal Guds folk, som har blitt befridd fra dødens hånd, si til Herren: Se, dette er vår Gud, som de vantro betraktet som kun et menneske.»⁴

Men er denne tiden kommet ennå? Har Gud allerede oppslukt døden og tørket bort alle tårer? Selvfølgelig ikke. Sammenhengen i dette avsnittet er i fremtiden, når Messias kommer tilbake. I den kommende messianske tidsalder vil de som kommer inn i riket som ikke-troende leve ekstraordinært lange liv (Jes. 65:20), mens de som kommer inn som troende vil ha gjennomgått den første oppstandelse og vil ha udødelige legemer: « ... De ble levende igjen og hersket sammen med Kristus i tusen år ... Dette er den første oppstandelse. Salig og hellig er den som har del i den første oppstandelse. Over dem har den annen død ingen makt. De skal være Guds og Kristi prester og herske med ham i tusen år.» (Åp. 20:4-6).

Dette er den tid hele skapningen har ventet på og lengtet etter. Og her ved tidsalderens ende blir Herren enda en gang fremstilt med sin velsignende og beskyttende hånd hvilende på hodet til sitt folk Sion, mens Hans fot knuser hodet på fienden Moab. Men i dette avsnittet beskrives Herren ikke bare som en som knuser hodene deres. Han blir

fremstilt med foten på bakhodet til sine fiender, og knuser dem med ansiktet ned i en gjødselhaug.

Vi må enda en gang merke oss at det er ingen vag eller generell Guds fiende som er beskrevet her. På samme vis som i 4. Mos. 24 er det «Moab» som Jesus, den tilbakevendte Messias, vil dømme. Når man undersøker et utvalg av kommentarer omkring dette avsnittet, vil de fleste kommentatorer hevde at her er alle Israels fiender i de siste dager på en ganske vag og generell måte representert ved Moab. Men den spesielle bruken av betegnelsen «Moab» må ikke tolkes som om den overhode ikke har noen som helst betydning. Fortolkere må være forsiktige så de ikke bruker en alt for allegorisk tilnærming, slik at inspirerte bibeluttrykk faktisk blir meningsløse eller totalt irrelevante. Men hvis denne overallegoriske tilnærmingen er uansvarlig, hvor mye mer skjødesløst er det ikke å lese «Moab» og tolke Europa? Men det er nettopp dette mange europeiske Antikristfortolkere vil ha oss til å gjøre.

Så jeg stiller spørsmålet påny: Vil det i følge dette avsnittet først og fremst være europeere som blir rammet av Herrens dom når Han vender tilbake, eller peker teksten oss enda en gang mot de antisemittiske Østens sønner? Vanlig fornuft vil igjen fortelle oss at det er de sistnevnte.

OBADJA: HERRENS DOM OVER EDMO

Hele temaet i den korte profetien til Obadja er «Sion-fjellets» endelige seier over «Esau-fjellet» eller «Edom-fjellet». Fjell er et bibelsk uttrykk som brukes flittig om kongeriker. Mens profetien har en spesiell del-historisk oppfyllelse i den eldgamle konflikten mellom kongerikene Israel og Edom, ligger dens endelige oppfyllelse i fremtiden. Pastor Chuck Smith i Calvary Chapel uttaler med rette at den endelige oppfyllelsen av denne profetien og dommen over Edom vil finne sted i løpet av «Herrens Dag når Gud på ny velsigner Israel, når befrieren står på Sion og Herren regjerer.»⁵ Dr. Tommy Ice kommenterer på samme vis timingen av Obadjas oppfyllelse: «Når vil Obadjas profeti bli oppfylt? ... Avsnittet sier klart at den vil bli oppfylt når 'Herrens Dag er nær for alle nasjoner.' Det er klart at en slik begivenhet er planlagt å skj

på samme tid, når Jesaja, Jeremia, Esekiel, Amos og andre antyder at nasjonene vil bli dømt i enden av trengselstiden, under slaget ved Harmageddon.»⁶

Sammenhengen med «Herrens Dag» ser man også i det siste verset i profetien, som sier at på den dagen skal: «riket høre Herren til»: «De som er reddet (eller frelst), skal stige opp på Sion-fjellet og holde dom over Esaus fjell-land. Og riket skal høre Herren til» (Obadja 1:21).

Vi ser flere beviser for en endelig oppfyllelse på Herrens Dag i det faktum at teksten taler om de fanger og bortførte fra Israel som får frihet til å kunne «ta til eie» Edoms land:

«Men de som har sluppet unna, skal holde til på Sion-fjellet, og det skal være en helligdom. Jakobs ætt skal ta sin eiendom tilbake. Jakobs ætt skal bli en ild og Josefs ætt en flamme. Men Esaus ætt skal bli til halm, som settes i brann og fortæres. Av Esaus ætt blir ingen tilbake. Herren har talt. De som bor i Negev, skal innta Esaus fjell; og de som bor i Sjefela, skal ta Filisterlandet. De skal erobre Efraim-bygdene og Samaria-bygdene, og Benjamin skal ta Gilead. De bortførte av israelittenes hær skal innta kanaaneernes land helt til Sarepta, og de landflyktige fra Jerusalem, som er i Sefarad, skal innta byene i Negev.» (Obadja 1:17-20).

Men siden Obadjas dager har Israel aldri «inntatt» Edoms land på noe tidspunkt i historien. Den eneste muligheten er å erkjenne at den endelige oppfyllelsen av denne profetien vil finne sted i fremtiden, under Jesus Messias' herredømme. Når vi nå har stadfestet den endelige «Herrens Dag» rammen til profetien kan vi spørre, hvem er profetien rettet mot? Nok en gang har profeten Obadja gjenfortalt det som så mange andre hebraiske profeter la stor vekt på:

«Den dagen vil jeg sannelig utrydde de vise fra Edom og de kloke fra Esaus fjell, lyder ordet fra Herren. Dine krigere, Teman, skal lammes av redsel, hver eneste mann skal bli drept og ryddes bort fra Esaus fjell. For ditt voldsverk mot Jakob, din bror, skal du skjules av skam. Du skal utryddes for alltid. For Herrens dag er nær over alle folkeslagene; som du har gjort, skal det gjøres med deg. Gjengjeldelsen kommer over ditt hode.» (1:8-10,15).

Ved å holde oss til Israelfokuset i alle bibelske profetier, ser vi på ny at den motiverende faktoren og grunnlaget for Guds dom over Edom, Esau og Teman er deres voldelige behandling av Jakob/Israel. Vi

må bemerke at folket i Edom ganske enkelt er etterkommerne av Esau, Jakobs bror. Obadjas bruk av tre navn – Edom, Esau og Teman er en typisk karakteristikk ved antikk hebraisk profetisk poesi: bruken av synekdoke, synonymer eller varianter av det samme navnet med den hensikt å understreke meningen. Det endelige, men enkle budskapet i profetien er at når Gud feller dom over nasjonene på Herrens Dag, vil Edom få sin fullstendige og endelige dom.

ESEKIEL 25: DOM OVER ISRAELS OMKRINGLIGGENDE NABOER

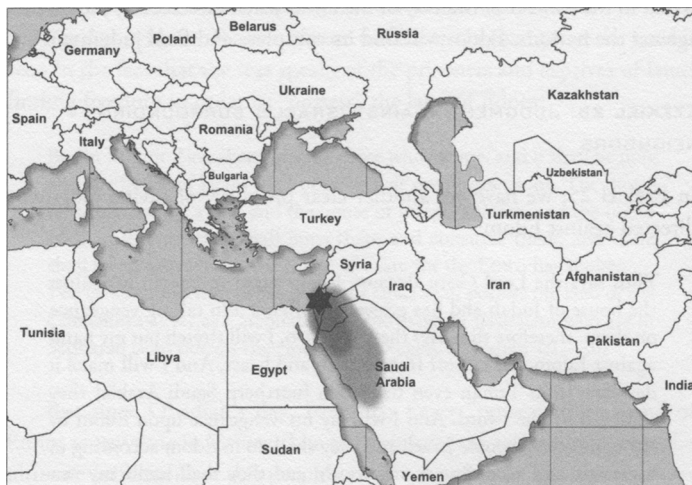
I Esekiel 25 har vi enda en tydelig profeti om guddommelig straffedom over Edom:

«Så sier Herren Gud: Fordi Edom tok hevn over Juda-ætten og ved hevnen førte skyld over seg, derfor sier Herren Gud: Jeg vil rekke ut hånden mot Edom, utrydde folk og fe av landet og gjøre det øde. Fra Teman til Dedan skal de falle for sverd. Hevnen over Edom vil jeg utføre gjennom Israel, mitt folk. De skal behandle Edom slik som min vrede og harme krever, og de skal få kjenne min hevn, sier Herren Gud. Så sier Herren Gud: Fordi filisterne tok hevn, ja, hevnet seg med forakt i sin sjel og herjet og ødela på grunn av gammelt fiendskap, derfor sier Herren Gud: Jeg rekker hånden ut mot filisterne; jeg utrydder kreterne og gjør ende på resten av dem som bor ute ved havet. Jeg tar en hard hevn over dem når jeg tukter dem i min harme. Og de skal få sanne at jeg er Herren, når jeg lar dem rammes av min hevn.» (Esek. 25:12-17).

Enda en gang må vi spørre, hva er den spesielle grunnen til at Gud vil dømme Edom? Teksten er tydelig. Det er på grunn av deres behandling av «Juda-ætten.» De «førte skyld» over seg og de tok hevn mot Guds utvalgte folk. Av denne grunn vil Gud hevne Juda med «hard hevn» og «harme.»

Men taler teksten kun om området til dagens Jordan? Det er mye mer enn dette. Inkludert i dommen over Edom er faktisk den urgamle byen Dedan som ligger i dagens Saudi-Arabia, og nå er kjent som Al-'Ula, i tillegg til de palestinske territoriene. Fordi omfanget av dommen inkluderer både Teman (som ligger i det nåværende Jordan) og Dedan (i nordlige sentrale Saudi-Arabia), må vi merke oss at i følge denne teksten er dommen rettet mot hele området som strekker seg fra

Jordan syddover mot Rødehavet og godt inne i det nordlige sentrale Saudi-Arabia.

Esekiel 25: Filisterne, Edom, Dedan

ESEKIEL 30: HERRENS DAG OVER EGYPT, SUDAN, LIBYA, ARABIA, TYRKIA OG NORD-AFRIKA

Som vi begynner å se er Herrens dom over folkeslag og områder som i dag er islamske et tema som gjentar seg i tallrike avsnitt gjennom hele Skriften. Den følgende profetien fra Esekiel er intet unntak:

«Herrens ord kom til meg, og det lød så: Menneske, tal profetord og si: Så sier Herren Gud: Klag og rop! Å, for en dag! Dagen nærmer seg, Herrens dag er nær. Det blir en dag med mørke skyer, en tid med dom over folkeslag. Det kommer sverd mot Egypt. I Nubia skal folket skjelve av angst når egyptere blir drept og faller, når rikdommen deres blir tatt og landets grunnmurer rives ned. De som bor i Nubia, Put og Lud, alt blandingsfolket og libyerne, og menn i landet de har pakt med, skal falle for sverdet sammen med dem.» (Esek. 30:1-5).

Selv om disse begivenhetene også har sett sin delvise oppfyllelse i historien, er Herrens Dag og Kristi gjenkomst den endelige rammen rundt avsnittet. Og her, som i så mange andre avsnitt, kommer Messias for å utføre dom over fiendene til sitt folk Israel. Inkludert i listen over de som er blinket ut for dom er Egypt, Sudan, Libya, Tyrkia, Arabia, og kanskje også nasjonene i Nord-Afrika. Nok en gang ser vi at alle nasjoner som i Skriften er blinket ut til dom i forbindelse med Herrens Dag og Kristi gjenkomst, er islamske.

SEFANJA 2: HERRENS VREDES DAG OVER ISRAELS NABOER

Sefanja fulgte i fotsporene til alle profetene som hadde gått før ham og profeterte at på «Herrens vredesdag» (2:3), ville Gaza, Asjkalon, Asjdod, Ekron, kreterfolket, Kanaan og Filisterlandet bli fullstendig ødelagt. Til sammen inneholder disse navnene alt som i dag utgjør Israels sørvestlige kystområde, inkludert den nåværende Gazastripen:

«Søk Herren, alle ydmyke i landet, dere som gjør hans vilje! Legg vinn på rettferd og ydmykhet, så blir dere kanskje spart på Herrens vredesdag! Gasa skal ligge forlatt og Asjkalon bli en ødemark. Ved høylys dag skal folket i Asjdod drives bort, og Ekron skal herjes til grunnen. Ve deg, du kreterfolk, som bor utmed havet! Dette er Herrens ord mot deg: «Kanaan, du Filisterland, jeg legger deg øde, så ingen kan bo der. Også dere, nubiere, skal falle for mitt sverd. Han rekker ut hånden mot nord og ødelegger Assur. Han gjør Ninive til ødemark, tørr som en ørken.» (Sefanja 2:3-5,12,13).

Som Ralph L. Smith i *Word Biblical Commentary* har sagt: «Dommen over Judas naboer er hovedmotivet i dette avsnittet. Filisterland i vest, Moab og Ammon i øst, Etiopia [egentlig Sudan] eller Egypt i sør og Assyria i nord vil alle få erfare Jahves straffedom.»⁷

Det er nødvendig å bemerke at midt i Guds straffedom mot Israels fiender vil Han gripe inn på vegne av Juda og gi hennes bortførte tilbake. Dette er enda et tegn på at den endelige vekten i denne profetien ligger på Messias' gjenkomst. At innbyggerne i dagens Israel vil bli tatt til fange under Antikrists regjering for så å bli satt fri når Jesus kommer tilbake, er et vanlig tema i eskatologiske avsnitt. I Lukasevangeliet advarer Jesus innbyggerne i Juda i tydelige ordelag, at tiden vil komme da de må flykte opp i fjellene hvis de skal unngå å bli tatt til fange:

«Når dere ser Jerusalem kringsatt av hærer, da skal dere vite at byen snart skal bli ødelagt. Da må de som er i Judea, flykte opp i fjellene, de som er i byen, må komme seg ut, og de som er ute på landet, må ikke dra inn i byen. For straffens tid er kommet, da alt som står skrevet, skal bli oppfylt. Stakkars dem som venter barn og dem som gir bryst i de dager! For det skal bli stor nød i landet; vredesdommen skal ramme dette folk. De skal falle for sverd og bli

bortført som fanger til alle folkeslag. Og Jerusalem skal bli trådt under fot av andre folk inntil folkeslagenes tid er forbi.» (Luk 20:21-24).

Men på tross av Jesu advarsler er det tydelig at mange ikke vil ta notis av dem og bli tatt til fange. Til slutt vil Han selv komme ned fra himmelen for å sette fri de som er bortført til nasjonene. Se på de følgende avsnittene, der Herren selv kommer ned fra himmelen for å sette jødiske fanger fri fra de omkringliggende nasjonene:

«Derfor sier Herren Gud: Nå vil jeg vende Jakobs lagnad og vise barmhjertighet mot hele Israels ætt.» (Esekiel 39:25).

«For på Sion-fjellet og i Jerusalem skal det finnes en flokk som har sluppet unna, slik Herren selv har sagt. Blant dem som har berget seg, er de som Herren kaller. For se, i de dager, på den tid da jeg vender lagnaden for Juda og Jerusalem ...» (Joel 3:5-6).

«Herrens Ånd er over meg ... Han har sendt meg for å forkynne et gledesbudskap for de arme, for å lege dem som har et knust hjerte, rope ut frihet for fanger og frigjøring for dem som er i lenker. Jeg skal rope ut et nådens år fra Herren, en dag med gjengjeld og straff fra vår Gud; jeg skal trøste alle som sørger, hodepynt istedenfor aske, gledesolje for sørgedrakt og lovsang istedenfor motløshet. De skal kalles rettferds mektige trær, som Herren selv har plantet for å vise sin herlighet.» (Jes. 61:1-3).

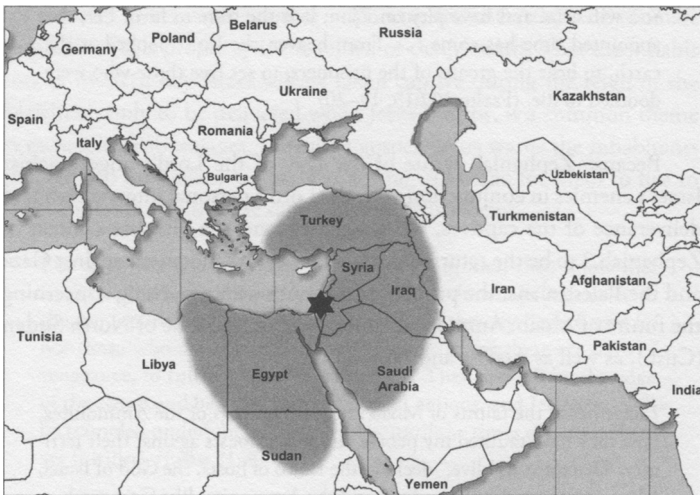
«Du vil reise deg og være barmhjertig mot Sion; for nå er timen kommet, tiden da du vil vise din nåde. For Herren ser ned fra sin hellige høysal, fra himmelen skuer han ned på jorden. Han vil lytte til fangenes sukk og løslate dem som er viet til døden.» (Sal. 102:14,20-21).

Fordi Sefanja skrev om vreden mot Israels fiender på Herrens Dag i forbindelse med Herrens personlige inngripen og befrielse av de fangne, kan vi forstå at den endelige sammenhengen i Sefanja 2 er Jesu gjenkomst. Men i tillegg til dommen over Gaza og palestinerne fortsetter profetien med en advarsel som gjelder fremtiden til Moab, Ammon, dagens republikk i Nord-Sudan (Nubia), i tillegg til Assyria og Ninive:

«Jeg hørte Moabs spott og ammonittenes hånsord, da de spottet mitt folk og viste hovmod mot dets land. Derfor lyder ordet fra Herren, Allhærs Gud, Israels Gud: Så sant jeg lever skal det gå Moab som

Sodoma og ammonittene som Gomorra; de skal bli et neslekratt, en saltgruve, en ødemark til evig tid. De som er igjen av mitt folk, skal plyndre dem; resten av folket skal ta dem i eie. Også dere, nubiere, skal falle for mitt sverd. Han rekker ut hånden mot nord og ødelegger Assur. Han gjør Ninive til ødemark, tørr som en ørken.» (Sefanja 2:8-9, 12-13).

Vi har allerede diskutert hvor Moab ligger, øst for Israel. Ammon var området rett nord for Moab, altså i dagens Jordan og Syria. I Sefanjas dager, i det sjette århundre f.Kr. grenset Assyria til dagens Tyrkia, Syria, Libanon og Irak. Den urgamle byen Ninive, som nå heter Mosul, ligger i nordlige Irak. Så enda en gang ser vi i sammenheng med Herrens Dag og Kristi gjenkomst at de nasjonene som er bestemt til dom, alle har muslimsk flertall.

Sefanja 2: Assyria, Egypt, Libya, Nubia, Moab.

JOEL 3: HERRENS DOM OVER LIBANON OG GAZA FOR Å HA DELT ISRAELS LAND

I 2007 ble det publisert en erklæring som var signert av mer en åtte fremstående evangeliske kristne ledere og sendt til den amerikanske presidenten George W. Bush under tittelen «En evangelisk erklæring om Israel/Palestina.» I korthet var den en appell til kristne og politiske ledere over hele verden om å dele Israels land for å hindre videre terrorisme:

«Som evangeliske kristne forpliktet på hele Skriftens autoritet føler vi oss

tvunget til å gjøre en felles erklæring i dette historiske øyeblikket for livet i det Hellige Land ... I sammenheng med vår pågående støtte til Israels sikkerhet tror vi at hvis ikke situasjonen mellom Israel og Palestina forbedrer seg raskt, vil konsekvensene bli katastrofale ... Vi tror at veien videre er at israelerne og palestinerne vil fremforhandle en rettferdig to-stats løsning ... Vil kaller på alle evangeliske, alle kristne og alle med god vilje om å være med oss i arbeidet og be i tro i de kommende månedene om en fredelig, varig to-stats løsning i det Hellige Land. Vi kaller på alle involverte regjeringer om å arbeide flittig mot dette målet.»⁸

Erklæringen var signert av presidentene på flere kjente konservative evangeliske kristne Universiteter og teologiske seminarer. Det som er så urovekkende med denne erklæringen, er at i «fredens» og «rettferdighetens» navn er den en direkte forkastelse av den stilling Jesus så tydelig tar i forbindelse med tidspunktet og bakgrunnen for sin gjenkomst. Se bare på den følgende delen av Joels profeti:

«For se, i de dager, på den tid da jeg vender lagnaden for Juda og Jerusalem, da vil jeg samle alle folkeslag og føre dem ned i Josjafats dal. Der vil jeg holde rettergang med dem om Israel, mitt folk og min eiendom, som de spredte blant folkene. De delte mitt land og kastet lodd om mitt folk; de gav en gutt for en skjøge og solgte en pike for vin – og drakk. Og nå, Tyrus og Sidon og alle filisterbygder, hva er det dere vil meg? Har dere noe å gjengjelde, eller vil dere gjøre noe mot meg? I en fart vender jeg det dere gjør, mot dere selv.» (Joel 3:6-9).

I forrige kapittel fremla vi noen av de viktigste tema rundt Herrens Dag som så godt som alle profetene fortalte om og om igjen. Denne spesielle profetien inneholder noen få av de vanligst repeterte tema. Vi har Antikrists multinasjonale koalisjon som invaderer Israel og omringer Jerusalem. Vi har Israels folk som blir ført bort som fanger til nasjonene. Så nevner Herren noen av de nasjonene som er involvert, nemlig Tyrus, Sidon og Filisterland. Dette er til syvende og sist henvisninger til Libanon og Gazastripen. Så er det Herrens løfte om hevn over de nasjonene som har begått disse syndene mot Hans folk. Det er vanskelig å benekte «Herrens Dag»- sammenhengen i dette avsnittet, i tillegg til at den gjenspeiler dagens politiske atmosfære i området med slående nøyaktighet. I stedet for Libanon og Gaza, kunne man nesten sette inn Hizbollah og Hamas. Men på tross av den sterke advarselen i dette avsnittet og mange av de andre vi har undersøkt, er det stadig

flere evangeliske kristne, inkludert ledere som hevder å ha Skriften som sin øverste autoritet, som ikke stiller seg på Jesu side, men ved siden av nasjonene som Jesus vil dømme. Når de evangeliske lederne som signerte Erklæringen om Israel/Palestina hevder at deres motivasjon er å forhindre videre terrorisme og et negativt syn på USA og Israel, er det klart at de er ledet av denne verdens ånd og ikke av Guds Ord. De er ledet av frykt for terrorisme, ikke av frykten for Herren. Selv om følgende uttalelse kan fornærme noen, krever de tider vi lever i at de som virkelig ønsker å følge Jesus forkaster lederskapet til slike blinde veiledere.

JESAJA 34: HERRENS HAR ET OFFER I BOSRA OG EDOM

Hele Jesaja 34 er en poetisk fremstilling av et rituelt offer i Edoms land. Her blir Herrens vrede utøst over et helt bestemt folkeslag og av helt bestemte grunner. La oss se på teksten:

«Når mitt sverd har slokket sin tørst på himmelen, da farer det ned over Edom, det folk jeg har bannlyst og dømt. Herrens sverd blir fullt av blod, det blir mett med fett, med blod av lam og bukker, med nyrefett av værere. For Herren har offerslaktning i Bosra, en stor nedslaktning i Edom. Sammen med folk skal villokser falle, unge stuter og sterke okser. Deres land skal drikke seg utøst av blod, deres jord skal gjødsles med fett. For det er en hevners dag for Herren, et år med gjengjeld i striden for Sion. Edoms bekker skal forvandles til bek og moldjorden til svovel; ja, landet blir til brennende bek.» (Jes. 34:5-9).

Herrens vredes «sverd», mot hvem? Enda en gang er det spesielt «Edoms folk» – Israels fiender. Hvorfor dømmer Jesus Edom? For å øve «gjengjeld i striden for Sion.» Det hebraiske ordet *riyb* bærer i seg en antydning om en juridisk uoverensstemmelse eller tvist, som er nøyaktig det Israel befinner seg viklet inn i på vår tid. Enten det er fra de systematisk antisjonistiske og antisemittiske muslimske nasjonene som omringer henne på alle sider, eller det kommer fra den antisjonistiske venstresidens propaganda som stadig vokser over hele verden, er påstanden at Israel er en ulovlig og urettferdig apartheidstat. Sannheten er selvfølgelig det helt motsatte, og derfor er det av denne grunn at Messias kommer for å avgjøre saken en gang for alle. Ifølge dette avsnittet kommer Jesus tilbake for å forsvare Israel mot det urettferdige angrepet fra hennes fiender og spesielt for å utføre dom over «Edom,

det folk jeg har bannlyst og dømt.» (v. 5).

JESAJA 63: DEN ALLMEKTIGE GUD TRÅR VREDENS VINPRESSE I EDOM

Åpenbaringen 19 inneholder de mest velkjente avsnitt om Kristi gjenkomst i hele Bibelen. Det er i all vesentlighet et dramatisk bilde, Jesus bryter frem på himmelen ridende på en hvit hest fulgt av «himmelens hærskarer.»

«Da så jeg himmelen åpen, og se: Der var en hvit hest! Han som red på den, heter «Trofast og Sannferdig», for han dømmer og kjemper rettferdig. Hans øyne er som flammende ild, og på hodet har han mange kroner, og han bærer en innskrift med et navn som bare han selv kjenner. Han er kledd i en kappe dyppet i blod, og hans navn er «Guds Ord». Himmelens hærskarer følger ham på hvite hester, kledd i fint lin, hvitt og rent. Og ut av hans munn går det et skarpt sverd; med det skal han slå folkene. Han skal styre dem med jernstav og trække vinpressen fylt av vredes-vin, av Guds, Den Allmektiges harme. På kappen hans, ved hoften, står det skrevet et navn: Kongenes Konge og Herrenes Herre.» (v. 11-16).

De fleste kristne er kjent med dette avsnittet. Men det er ikke mange som kjenner betydningen av Kristi blodstenkte kappe. Når jeg underviser om dette avsnittet har jeg gjort det til vane å spørre forsamlingen hvor dette blodet kommer fra, eller hvem tilhører det egentlig? Det første og det mest vanlige svaret som gis er at det er Jesu eget blod. Mange av de medtroende i menigheten vil nikke enig og antar at dette er et symbolsk bilde på det blodet som Jesus utøste på korset. Dersom det er tilfelle må jeg spørre, hvorfor er kappen Hans dyppet i Hans eget blod? Spørrende ansikter dukker opp rundt i forsamlingen og jeg ber om andre forslag.

Det andre svaret som gis er at Jesu kappe er dynket med blodet til de trofaste martyrer som ble drept under den store trengsel og ned gjennom hele kirkehistorien. Mens opphavet til disse svarene er forståelig, består det faktum at ingen av dem er riktig. Svaret finner vi i Jesaja 63, der Åpenbaringen 19 er hentet fra. La oss se på dette avsnittet:

«Hvem er han som kommer fra Edom, fra Bosra i blodrøde klær, han som er så prektig kledd og skrider fram i sin store kraft? «Det er jeg, jeg som taler i rettferd, jeg som har makt til å frelse.» Hvorfor er din kappe så rød,

lik klærne til en som trækker druer? «Alene trakk jeg i vinpressen, av folkene var ingen med meg. Jeg trakk på dem i min vrede og trampet dem ned i min harme. Da sprutet deres blod på mine klær, hele min drakt ble tilsølt. For jeg hadde gjengjeldens dag i tanken, mitt utløsnings-år var kommet.» (Jes. 63:1-4).

I dette høyst dramatiske avsnittet ser profeten Jesaja østover fra Jerusalem. I sitt indre ser han en majestetisk og besluttsom skikkelse – det er Jesus Messias – som marsjerer seierrikt ut av Edom og Bosra mot sin trone i Jerusalem. Bosra var hovedstad i antikkens Edom. I dag heter byen Petra.

I Åpenbaringen 19:15 leser vi at Jesus skal «trække vinpressen fylt av vredes-vin, av Guds, Den Allmektiges harme,» der det fremstilles at Guds fiender blir knust som druer. Men det er i Jesaja 63 vi har den opprinnelige sammenhengen til dette verset. Og det er spesielt i Edom at man ser Jesus knuse sine fiender, og faktisk dynker sin kappe med deres blod. Det er også viktig å legge merke til tidsangivelsen i avsnittet, det plasseres midt i Herrens Dag. Avsnittet peker spesielt på at dagen for Messias' gjengjeldelse og frelse, som man har ventet lenge på, endelig har kommet. Så enda en gang vises Jesus mens han dømmer sine fiender som bor midt i Edoms land i forbindelse med Messias' gjenkomst og herrens Dag.

KONKLUSJON

Som vi mange og gjentatte ganger har sett gjennom hele Skriften blir det pekt ut områder eller nasjoner som i stor grad er dominert av Islam når bestemte nasjoner blir navngitt og blinket ut for Guds dom på Herrens Dag. Unntaket er Herrens tukt av sitt eget folk Israel.

Mange av dagens profetilærere hevder at Antikrists religion vil være humanisme eller en form for religiøs pluralisme som inkluderer alt og alle. Dersom dette er tilfelle, da må man også tro at det overveldende flertallet av dagens nasjoner i Midtøsten vil konvertere fra Islam til et trossystem maken til det vi har i vest, men som ikke deles av mange i Midtøsten. Men ikke én eneste gang er en europeisk nasjon nevnt i Bibelen i forbindelse med dommen på Herrens Dag. Bibelen referer riktignok til europeiske nasjoner, men aldri i sammenheng med dom. Men det er her flertallet av profetilærerne har fortalt oss at An-

tikrist og hans rike vil oppstå.

Hvilke konklusjoner skal vi så trekke av dette? Hvordan kan vi tolke alle disse avsnittene på en ansvarlig måte? Skal vi ganske enkelt ignorere disse henvisningene? Eller burde vi hevde at alle sammen skal tolkes allegorisk, og anta at navn som Edom, Moab, Nubia, Arabia, Assyria, Libya, Lydia eller Persia er ment å skulle bety en hvilken som helst nasjon eller alle nasjoner i verden som vage eller generelle fiender av Gud og Hans folk? Denne hyperallegoriske tilnærmingen er faktisk ganske vanlig når man har med disse tekstene å gjøre. Som jeg allerede har sagt finner jeg dette uansvarlig og ikke i tråd med en konservativ og bokstavelig hermeneutikk. Vil Gud virkelig dømme muslimske nasjoner og velsigne alle vestlige og ikke-muslimske nasjoner? Hvilken forbindelse har disse nasjonene til det komme Antikrists rike? Svaret på disse spørsmålene er vesentlige hvis vi ønsker å gripe profetenes budskap. Konsekvensene og følgene for evangelisering og misjon i tillegg til kirkens bønnfokus er enorme. I de to neste kapitlene vil vi prøve å besvare disse spørsmålene og utvikle en solid tolkningsmetode for å forstå disse avsnittene.

3. Antikrists herredømme: Absolutt eller begrenset?

Da vi nå har sett igjennom et utsnitt av profetiske tekster som forteller hvor hovedtyngden av Jesu dom vil ramme når Han kommer tilbake, er det et punkt som skiller seg ut: Den overveldende vekten av Herrens vrede og dom er rettet mot de fiendtlige nasjonene som omgir Israel. Mens mange av de profetiene vi har undersøkt er delvis oppfylt i historien, vil de få sin endelige oppfyllelse når Jesus kommer tilbake. Men problemet er, at fordi mange innenfor kirken tror at det kommende Antikrists rike vil bestå av alle nasjoner på jorden, vil mange ganske enkelt tolke disse skriftstedene allegorisk til å bety alle nasjoner på jorden, på tross av at Skriften ganske spesifikt nevner de ledende nasjonene som Guds dom vil ramme. Hvilken tolkningsmetode man derfor bruker vil ganske klart være bestemt av hvorvidt man ser på det kommende Antikrists rike som globalt eller begrenset. Innenfor teologiens verden påvirker og innvirker hvert enkelt element av troen mange andre læresetninger. Som vi skal se begynner problemet med å over-allegorisere store deler av de profetiske avsnittene i Skriften, ofte med den tro at Antikrists rike eller allianse vil være helt universell og bestå av alle nasjoner på jorden. Det er derfor vesentlig å fastslå hva Skriften virkelig sier om denne saken. *Vil hans kommende rike bokstavelig talt bestå av hver eneste nasjon på jorden, eller vil det på noen måte være begrenset?*

Troen på at Antikrists rike vil være absolutt verdensomspennende og ubegrenset, deles av et stort antall profetilærere og studenter. Dr. Thomas Ice sier for eksempel: «Det gjenopprettede Romerriket vil komme til makten gjennom en sammenslutning av 10 nasjoner ... Dette vil være springbrettet for Antikrists globale imperium.»¹

David Reagan uttrykker en tilsvarende tro angående Antikrists absolutte autoritet over alle regjeringer, militære styrker og religiøse systemer i samtlige nasjoner på jorden: «Det siste hedningeimperiet vil forene verden politisk, sosialt, økonomisk og åndelig. Hver eneste nasjon vil være inkludert.»²

La meg først si at jeg forstår fullt ut og har masse sympati med

dette synet. Jeg sto selv for denne læren i mange år. Men så sjokkerende det kan være for mange som leser dette, forutsier ikke Bibelen et globalt imperium som er kontrollert av Antikrist. Mens det finnes vers som har ledet mange til å innta et slikt syn, finnes det også mange andre viktige tekster som gjør dette til en umulighet. Etter en grundig undersøkelse av alle de relevante avsnittene som vedrører dette emnet, vil det bli ganske tydelig at Bibelen forutsier et veldig mektig, men avgrenset rike som er kontrollert av Antikrist. La oss se på bevisene.

ANTIKRISTS RIKE ER PRIMÆRT EN TI-NASJONERS ALLIANSE

Vi begynner vår studie ved å notere oss den gjentatte vekt Bibelen leger på Antikrists rike som en ti-nasjoners allianse. Det første av disse avsnittene finner vi i Daniel 7, som taler om et fremtidig rike symbolisert gjennom motivet av et «dyr.» Dette riket skulle etterfølge de babyloniske, medeo-persiske og greske rikene, og skulle være en mektig destruktiv kraft som ville trampe fullstendig ned de områder det erobret. De blir fortalt at det har «ti horn»: «Så fikk jeg i mine nattskyer se et fjerde dyr, fryktelig og forferdelig og meget sterkt. Det hadde store tenner av jern og åt og knuste; og det som ble til overs, trakk dyret ned med føttene. Det var annerledes enn alle de tidligere dyrene og hadde ti horn.» (Dan. 7:7).

Etter dette ble Daniel informert av en engel om at de ti hornene representerer «ti konger» som skulle stige frem fra dette riket. Lederen av disse ti kongene er Antikrist: «De ti hornene betyr at det skal komme ti konger i dette riket. Og etter dem skal det komme enda en konge, som er annerledes enn de tidligere. Han skal slå tre konger. Han skal tale mot Den Høyeste og fare hardt fram mot Den Høyestes hellige. Han skal sette seg fore å forandre tider og lover, og de hellige skal overgis i hans makt én tid og tider og en halv tid.» (v. 24-25).

Men det er ikke bare i Daniels bok at vi finner referanser til dette antallet. Apostelen Johannes brakte også den samme informasjonen videre i Åpenbaringsboken. Mellom disse to bøkene gjentok Herren faktisk det antall nasjoner som til slutt vil utgjøre Antikrists rike hele åtte forskjellige ganger. Her er enda seks eksempler:

«Jeg ønsket også å få rede på de ti hornene det hadde på hodet, og det

nye hornet som skjøt opp og fikk tre av de andre hornene til å falle av. Dette hornet hadde øyne og en munn som talte store ord, og var større å se til enn de andre.» (Dan. 7:20).

«Da så jeg et dyr stige opp av havet. Det hadde ti horn og sju hoder og en krone på hvert horn. På hodene stod navn som var en spott mot Gud.» (Åp. 13:1).

«I Ånden førte han meg ut i ødemarken, og der fikk jeg se en kvinne som satt på et skarlagentrødt dyr. Dyret var oversådd med navn som var en spott mot Gud, og det hadde sju hoder og ti horn.» (Åp. 17:3).

«Men engelen sa til meg: «Hvorfor er du forundret? Jeg skal fortelle deg hemmeligheten med kvinnen og med dyret som bærer henne og har sju hoder og ti horn.» (Åp. 17:7).

«De ti horn du så, er ti konger som ennå ikke har fått noe rike; men sammen med dyret skal de få kongemakt i én time.» (Åp. 17:12).

«Og de ti hornene du så, og dyret, de skal komme til å hate skjøgen, legge henne øde og gjøre henne naken, spise hennes kjøtt og brenne henne opp med ild.» (Åp. 17:16).

Poenget med å sitere alle disse avsnittene i sin helhet, er å demonstrere den vekt Herren har lagt på tallet 10. Det representerer det antall nasjoner som skal være villige støttespillere til Antikrist. Betyr dette at Antikrists rike alltid vil bestå av kun ti nasjoner uten i det hele tatt å bli utvidet? Ikke i det hele tatt. I fortsettelsen av vår studie vil vi se at fra dette ti-nasjoners grunnlaget av villige nasjoner, vil Antikrist utvide sitt rike gjennom militære erobringer.

DEN BEGRENSEDE MILITÆRE EKSPANSJON AV ANTIKRISTS HERREDØMME

Flere bibelavsnitt peker ganske direkte på den militære ekspansjonen av Antikrists rike. At Antikrist vil erobre mange nasjoner er ganske tydelig. Men det er også klart at Antikrist aldri vil erobre eller kontrollere hver eneste nasjon på jorden. La oss se på bevisene.

Daniel 11 sier to ganger at Antikrist vil «dra inn i mange land.» Spesielt Egypt vil falle for hans styrker. I tillegg til dette blir vi fortalt at Antikrist vil invadere Israels land, kalt «det fagre landet» (v. 16). Men dette avsnittet antyder også at Antikrist ikke vil erobre *alle* land. Det

blir faktisk spesielt sagt at Edom, Moab og lederne av Ammon vil unnslippe «hans hånd»:

«I endetiden skal kongen i sør støtte sammen med ham, og kongen i nord skal storme fram mot ham med vogner og hestfolk og mange skip. Han drar inn i land etter land og farer over dem som en flom. Han drar inn i det fagre landet, og titusener skal falle. Men disse skal slippe unna hans hånd: Edom og Moab og de fremste av ammonittene. Han rekker hånden ut mot land etter land, og heller ikke Egypt skal gå fri.» (v. 40-42).

Det er verd å legge merke til at når dette avsnittet taler om de nasjoner som faller for Antikrists militære ekspansjon sier det «land etter land,» ikke «alle nasjoner.» Og så nevnes det spesifikt tre gamle kongeriker som vil «slippe unna hans hånd.» Fordi Edom, Moab og Ammon er nevnt sammen, ser avsnittet ut til å peke på det moderne Hasmjittiske kongedømmet Jordan. Bygger man kun på dette avsnittet, kan det være at Jordan ikke vil komme inn under Antikrists herredømme. Det kan også ganske enkelt bety at Jordan ikke vil bli knust, men at det i stedet frivillig vil underkaste seg Antikrist. Men som vi skal se er det ganske sikkert at andre nasjoner heller ikke vil falle inn under hans herredømme.

Noen få vers senere får vi vite at midt i denne erobringsskampanjen hører Antikrist «rykter fra øst og fra nord» som skremmer ham, og styrer ham ut i en avsidig tilstand av raseri og utslettelse. Fordi hele avsnittet står i en sammenheng med krig og militær erobring, må «nyhetene» eller «ryktene» som noen oversettelser sier, også sees i lys av dette. Det er sannsynlig at nyhetene er en henvisning til et samlet militært motangrep mot Antikrist: «Da skal rykter fra øst og fra nord skremme ham, og han drar ut i stor harme for å utrydde mange og vie dem til døden. Han slår opp sitt kongetelt mellom havet og det fagre, hellige fjell. Men så går det mot slutten med ham, og det er ingen som hjelper ham.» (v. 44-45).

Mange bibelkommentarer har antydnet at Kina (fra øst) og Russland (fra nord) kan være aktuelle land, men vi kan ikke vite dette for sikkert. Profetieksperter og bibelforsker John Walwoord sier at Antikrist vil få:

... høre rapporter om enda flere hærer som kommer fra øst og nord. Dette henviser antagelig til den store hæren fra øst som er beskrevet i

Åpenbaringen 16:12 som «kongene fra Østen.» Noen kobler også dette opp mot Åpenbaringen 9:13-16 som uttaler at hæren er på 200 millioner mann. Dette vil sannsynligvis ikke bare være snakk om kjempende soldater, men også alt støttepersonell. Det er viktig å bemerke at dagens Kina skryter av å ha en militærmakt bestående av 200 millioner mann.³

Fra denne teksten kan vi konkludere med at det vil finnes nasjoner som ikke går i allianse med, eller står under Antikrists kommando. Helt til slutten vil Antikrist være i krig med «land etter land.»

INNTIL ENDEN ER DET KRIG.

Daniel 9 fastslår denne realiteten: «Og etter de to og seksti uker skal den salvede utryddes og intet ha, og staden og helligdommen skal en kommende fyrstes folk ødelegge, og enden på det er over-
svømmelse, og inntil enden er det krig; ødeleggelse er fast besluttet.» (Dan. 9:26).

For å si det enkelt, en konge med absolutt, universell makt er ikke i krig. At det foregår krigshandlinger etablerer det faktum at Antikrist ikke kontrollerer *hver eneste* nasjon, men at det finnes regjeringer som står ham imot. Han kontrollerer ikke deres militære styrker. Dette er beviset på Antikrists begrensede herredømme helt frem til enden. Som Finis Jennings så slående uttaler: «Intet jordisk menneske vil bli verdensdiktator før Kristus kommer for å regjere ... Derfor er den gamle teorien om at Antikrist vil være en mann som mirakuløst bringer verden fred og velstand, ubibelsk. Han er en krigsherre fra den tiden har står frem helt til han blir tilintetgjort ved Harmageddon.»⁴

Men på tross av det faktum at Antikrists herredømme vil være begrenset, vil hans militære styrke være noe man må regne med. I Åpenbaringen 13 ser vi at menneskene på jorden spør hvem som er i stand til å gå til krig mot Antikrists rike. Det vil se ut som om ingen vil være i stand til å føre en seirende krig mot ham. «Og de tilbad dragen, fordi den hadde gitt dyret makt, og de tilbad dyret og sa: Hvem er lik dyret? og hvem kan stride mot det?» (v. 4). (Legg merke til at om alle nasjoner var under hans kontroll, ville ikke dette spørsmålet bli stilt.)

Å TOLKE OVERDRIVELSER ELLER HYPERBOL I SKRIFTEN.

For å kunne tolke profetier nøyaktig er det av den største viktighet

å forstå *overdrivelser* eller *hyperbol* og den hyppige forekomst av dette i Skriften. Hyperbol er ganske enkelt en overdrivelse for å fremheve en understrekning. Vi bruker hyperbol i dagligdags, vanlig tale. Et eksempel kan være utbruddet «Å du store min gutt, du må veie et tonn!» når en mann løfter opp sitt fire år gamle barnebarn for første gang på flere måneder. Gutten veier selvfølgelig ikke i nærheten av ett tusen kilo. Bestefaren brukte uttrykket for bare å formidle at gutten hadde blitt tyngre enn sist.

Den Midtøsten-kulturen som fødte frem Bibelen er spesielt glad i hyperbol. Og fordi Bibelen bruker den talemåten som er vanlig blant folket i området, kreves det en forståelse av denne talemåten for å kunne tolke Bibelen riktig.

Den syriske forfatteren Abraham Mitrie Rihbany brukte i sitt klassiske verk *Den syriske Kristus* et morsomt eksempel på en hverdagslig hyperbol fra Midtøsten da en venn ønsket ham velkommen i sitt hus: «Du har bæret meg overmåte ved å komme inn i min bopel. Jeg er ikke verdig dette. Dette huset er ditt, du kan brenne det ned om du vil. Mine barn er også til din disposisjon, jeg kunne ofre dem alle til din fornøyelse.»⁵

Når vi fra vesten hører hyperbol brukt på en slik måte, kan vi lett misforstå den tilsiktede meningen. Noen kan oppleve at slike kommentarer er støtende eller direkte villedende. Denne mannen ville selvfølgelig ikke la sin venn få brenne ned huset hans, heller ikke ville han ofre sine barn. Dette fargerike språket var ganske enkelt en normal måte å uttrykke stor ære og velkommen til Rihbany på i kulturen i Midtøsten.

EKSEMPLER PÅ HYPERBOL I SKRIFTEN.

La oss nå kort se på noen få avsnitt i Skriften hvor hyperbol er brukt. Da de grublet på vanskelighetene med å komme inn i det Lovede Land uttrykte hebreerne sin forferdelse, ikke bare over størrelsen på folket i landet, men også over størrelsen på murene som omringet byene deres: «Hva er det for slags land vi drar opp til? Våre stammefrender gjorde oss motløse da de kom og fortalte om et folk som er større og høyere enn vi, og om store byer med himmelhøye festningsmurer. Der hadde de også sett anakitter.» (5. Mos. 1:28).

Rakk murene rundt byene faktisk opp til himmelen? Hvor høy er himmelen, sånn omtrent? Ett hundre meter? Er himmelen høyere enn tusen meter? Selvfølgelig var ikke murene «himmelhøye festningsmurer.» De var bare skremmende høye. Det er det dette uttrykket betyr, ikke mer.

Her er enda et morsomt eksempel på hyperbol: «Kongen gjorde sølv og gull like vanlig i Jerusalem som stein, og sedertre like vanlig som morbærtrær i Sjefela.» (2. Krøn. 1:15).

Jeg kan ikke si noe om antall morbærtre i Sjefela på Salomos tid, men da jeg har tilbragt en god del tid i Israel, garanterer jeg at det er fantasillioner av stein over alt. Å antyde at sølv og gull bokstavelig var like vanlig som stein er jo direkte toskete. Poenget er at under Salomos styre var velstanden stor i Israel.

Vi kunne nevne mange andre eksempler. Det er ingen tvil om at Bibelen bruker overdrivelser ganske hyppig. Men enda mer relevant for vår større diskusjon er at Bibelen gjentatte ganger bruker hyperbol i spesiell utstrekning når det gjelder forskjellige hedenske nasjoner og riker. Det er absolutt kritisk å merke seg dette hvis man ønsker å tolke korrekt de avsnittene som taler om utstrekningen av Antikrists kommende rike.

HYPERBOL BRUKT OM NASJONER I SKRIFTEN.

På tross av det faktum at de avsnittene vi har undersøkt avslører at det i det minste vil være noen nasjoner som ikke er under Antikrists herredømme, er det noen bibellesere som har sett på andre avsnitt som bevis på hans universelle herredømme, slik som Daniel 7:23. «Det fjerde dyret betyr at det skal komme et fjerde rike på jorden, et som er annerledes enn alle de andre rikene. Det skal sluke hele jorden, trække den ned og knuse den.» Disse bibelleserne antar umiddelbart at uttrykket «hele jorden» bokstavelig talt betyr hver eneste nasjon over hele jorden. Men det er ingen vanskelighet eller strid mellom det dette verset sier og et avgrenset herredømme for Antikrist. Uttrykket «hele jorden» er det arameiske *kol 'ara'*, som her rett må forstås som et stort, men begrenset stykke land. I en kommentar til dette bestemte verset uttaler Gleason L. Archer Jr., kanskje den fremste apostel for læren om Bibelens ufeilbarlighet, og en velkjent oversetter og fagmann

i bibelske språk:

Hele jorden (*kol 'ara'*) henviser ikke til alle deler av den bebodde verden, men heller (som er vanlig i GTs bruk av ordet) til hele territoriet det nære Østen eller Midtøsten som på en eller annen måte har med det Hellige Land å gjøre. Ordet '*ara*' (og det tilsvarende hebraiske ordet *éres*) betyr ikke nødvendigvis jorden, i betydningen av «hele den bebodde jord», men kan – avhengig av sammenhengen – bety et enkelt land (*éres yi'srä'el* er «landet Israel»), eller en større geografisk enhet, slik som et «territorium» eller en «region».⁶

Daniel 2:39 bruker dette arameiske uttrykket om det greske imperium under Aleksander den Store: «Men etter deg skal det oppstå et annet kongerike, ringere enn ditt, og så et tredje rike, av kobber, som skal herske over hele jorden.» Det finnes selvfølgelig ingen historiker som vil hevde at det greske imperium på noe tidspunkt strakk seg over hele planeten. Ved å hevde at «hele jorden» i Daniel 7:23 bokstavelig må bety hele jorden, må man overse betydningen av ordene på originalspråket, både der og i Daniel 2:39 – og Aleksander den Store hersket *ikke* over alle nasjoner på jorden.

La oss nå se på et annet eksempel på bruken av dette uttrykket, denne gangen oversatt fra det hebraiske ordet *érets*: «Mens jeg stod og så på dette, kom det en geitebukk fra vest. Den fór fram over hele jorden uten å komme nær marken. Bukken hadde et stort horn i skallen» (Dan. 8:5).

Her representerer bildet av en geitebukk det greske imperium under Aleksander den Store, som begynte i Makedonia og strakk seg hele veien østover til India. Prøv å se for deg en geitebukk som hopper opp fra marken i dagens Hellas og flyr gjennom luften, helt til India. Dette vil utvilsom være ganske imponerende, selv for en geitebukk! Men på tross av de veldige avstander som blir dekket, vil geitebukkens fantastiske hopp på langt nær kvalifisere til bokstavelig å ha strukket seg over «hele jorden.» Ja, Aleksander erobret et veldig stort område, men ikke hele jorden.

La oss så se på et annet klassisk eksempel, denne gangen fra Lukasevangeliet: «Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra

keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall» (Luk 2:1). Her blir vi fortalt at keiseren befalte at «hele verden» skulle underordne seg folketellingen. Men i virkeligheten var det bare undersåtter i det romerske riket som ble registrert. Resten av verden ville ikke bry seg om dette påbudet i det hele tatt. Noen fagfolk har sagt at vers som dette bare taler om den «bebodde verden.» Men dette er ikke et eksakt uttrykk. Da folketellingen foregikk, var i hvert fall Kina bebodd med en blomstrende og velorganisert sivilisasjon, det var også det partiske riket, rett øst for det romerske riket. Så enda en gang må vi si at selv om det romerske riket var massivt og dekket en stor del av jorden, kan man på ingen måte si at det bokstavelig dekket *hele* verden, eller den *bebodde* eller *kjente* verden.

Et annet eksempel på hyperbol finner vi hos profeten Daniel. Her blir vi fortalt at over alt der mennesker, dyr eller fugler levde, over alt på hele jorden, var kong Nebukadnesar gitt herredømme over dem alle:

«Dette var drømmen, og nå skal vi fortelle kongen hva den betyr. Konge, du kongenes konge, som Gud i himmelen har gitt kongedømmet, makten, kraften og æren! Menneskene, overalt hvor de bor, dyrene på marken og fuglene under himmelen, alle har han gitt i din hånd, og han har satt deg til herre over dem. Det er du som er hodet av gull» (Dan. 2:36-38).

Men nok en gang trenger man ikke å være historiker for å erkjenne at kong Nebukadnesar aldri hersket over hele jorden, selv om han oppnådde en forbløffende grad av herredømme. I tillegg til de rikene som omgav og til og med konkurrerte med Nebukadnesar på den tiden, var det også andre betydelige riker som eksisterte på samme tid.

Etter Nebukadnesar brukte Kyros, konge over Persia, hyperboler for å beskrive sitt eget herredømme: «Så sier Kyros, kongen i Persia: Herren, himmelens Gud, har gitt meg alle kongerikene på jorden. Han har pålagt meg å bygge et tempel for ham i Jerusalem i Judea» (Esra. 1:2). På ny må vi erkjenne at Kyros aldri eide «alle kongerikene på jorden.»

Det var ingen selvmotsigelse for de bibelske forfatterne av og til å vise til «hele jorden,» «hele verden,» «alle kongeriker,» og lignende uttrykk når det ganske enkelt var snakk om et større område. Fra et bi-

belsk perspektiv taler slike uttrykk som oftest om det større Midtøsten, Middelhavsområdet og Nord-Afrika. Når vi ønsker å tolke bibelske profetier må vi vestlige lesere være veldig forsiktig slik at vi ikke bruker en vestlig, moderne tankegang om det som står på sidene i denne eldgamle boken fra Midtøsten.

DEN VIKTIGSTE INNSIGELSEN

Men den viktigste innsigelsen de fleste har mot et begrenset Antikrists rike, er basert på Åpenbaringsboken 13:7-8: «Det fikk også lov til å føre krig mot de hellige og vinne over dem, og det fikk makt over hver stamme og hvert folk, hvert tungemål og hver nasjon. Og alle som bor på jorden, skal tilbe dyret, alle som fra verdens grunnvoll ble lagt, ikke har fått sitt navn skrevet i livets bok hos Lammet, som ble slaktet.»

Det er lett å forstå hvordan dette avsnittet kan overbevise en til å tro at Antikrist vil få et globalt imperium, men til og med setningen: «hver stamme og hvert folk, hvert tungemål og hver nasjon. Og alle som bor på jorden» blir umiddelbart begrenset av «alle som ... ikke har fått sitt navn skrevet i livets bok.» Ut over dette kan ingen avsnitt bli forstått i et vakuum. Og som vi allerede har sett er nærværet av kriger, nasjoner som kjemper imot og militære styrker helt til enden, et bevis på at Antikrists herredømme ikke vil være helt verdensomspennende. Men når jeg tidligere har antydnet dette, har noen uttrykt skepsis og vantro. Om vi tar for oss Daniel 5:18-19, finner vi et nesten identisk utsagn: «Konge, Den Høyeste Gud gav din far Nebukadnesar kongedømme og makt, ære og herlighet. Og på grunn av den makt Gud hadde gitt ham, skalv og fryktet alle folk og ætter med ulike språk for ham. Hvem han ville, lot han drepe, og hvem han ville, lot han leve; hvem han ville, opphøyet han, og hvem han ville, fornødret han.»

Den greske oversettelsen Septuaginta bruker i dette verset nøyaktig de samme ordene som i Åpenbaringsboken. (Daniel bruker *laos*, *phulé*, og *glóssa*, mens Åpenbaringsboken bruker *laon*, *phylé*, *glōssa* og *ethnos*). Dersom vi oversetter Daniels avsnitt uten å erkjenne at den inneholder hyperbol, ville vi være nødt til å konkludere med at kong Nebukadnesar bokstavelig var fryktet av hvert menneske på jorden. Men han var ikke en gang kjent av hver enkelt person på planeten, lang mindre fryktet av dem. Så basert på vår kunnskap om historie og vår sunne fornuft erkjenner vi bruken av hyperbol i dette avsnittet også.

På samme måte betyr ikke Åpenbaringsboken 13:7-8 at hver eneste person på jorden tilber dyret, men det betyr i stedet store folkemengder fra mange nasjoner og folkegrupper. Spesielt de som «ikke har fått sitt navn skrevet i livets bok.»

En annen viktig faktor som er verd å ta i betraktning er setningen: «... det fikk makt *over* ...» Ordet for «over» er det greske *epi*. Ved siden av å bety «over» kan det også bety «i,» «på,» eller «oppå.» Og derfor kan den norske oversettelsen likeså godt lyde: «Og det ble gitt ham makt i [eller blant] hver stamme, tunge og nasjon.» Hvis islam er religionen som brukes av Antikrist, noe jeg personlig tror er tilfelle, da gir det også mening at Antikrist vil ha etterfølgere i så godt som alle nasjoner på jorden. Vi vet at han ikke vil bli gitt fullstendig herredømme over alle regjeringer, men det ser ut som han vil få en del myndighet og dyp innflytelse blant det store flertall av nasjoner over hele verden. Da Antikrist nødvendigvis ikke vil ha herredømme over alle nasjoner, er det mulig at han vil ha makt *innenfor* alle nasjoner, inkludert mange som ikke vil komme under hans fullstendige regjeringskontroll.

SAMLINGEN AV ALLE NASJONER MOT JERUSALEM

Det gjenstår noen viktige avsnitt som har ført til at mange tror Antikrists herredømme vil være globalt. Disse avsnittene taler om «alle nasjoner» som vil samle seg mot Jerusalem under Antikrists ledelse. La oss se på versene først, og deretter diskutere deres betydning.

«For se, i de dager... da vil jeg samle alle folkeslag og føre dem ned i Josjafats dal. Der vil jeg holde rettergang med dem om Israel, mitt folk og min eiendom.» (Joel 3:6-7).

«Jeg vil samle alle folkeslag til krig mot Jerusalem. Byen skal bli tatt, husene bli plyndret og kvinnene voldtatt. Halve byen må gå i landflyktighet.» (Sak 14:2).

Er disse henvisningene til «alle folkeslag» ment å skulle bety hver enkelt nasjon på hele jorden? Nei, en videre undersøkelse leder oss til å erkjenne at de nasjonene som omgir Jerusalem, som uten tvil er en massiv sammenslutning av nasjoner, ikke inkluderer *alle* nasjoner på jorden. I stedet vil hele sammenhengen i hvert enkelt avsnitt faktisk klargjøre for oss nøyaktig hvilke nasjoner som vil angripe Jerusalem. På hebraisk er uttrykkene *goy cabiyb* («de omkringliggende nasjoner»)

og *am cabiyb* («de omkringliggende folkeslag»). Prøv å lese de følgende avsnitt i hele sin lengde:

«Skynd dere og kom! Kom sammen, alle folkeslag rundt omkring! Herre, før dine krigere dit! Folkeslagene skal bryte opp og dra til Josjafats dal. For der vil jeg sitte til doms over folk fra alle kanter» (Joel 3:16-17).

«Se, jeg gjør Jerusalem til en tumleskål for alle folkene rundt omkring. Også Juda må være med og beleire Jerusalem ... På den dagen vil jeg la høvdingene i Juda bli som en glopanne i en vedhaug og som en brennende fakkell mellom kornband. De skal fortære, til høyre og til venstre, alle folkene rundt omkring» (Sak. 12:2, 6).

«Jeg vil samle alle folkeslag til krig mot Jerusalem. Byen skal bli tatt, husene bli plyndret og kvinnene voldtatt. Halve byen må gå i landflyktighet, men resten av folket skal ikke utryddes fra byen ... Ja, Juda skal stride mot Jerusalem. Og rikdommen fra alle folkeslagene rundt omkring skal bli samlet inn, gull og sølv og klær i store mengder ... Alle som blir igjen av alle de folkeslag som drar imot Jerusalem, skal år etter år dra opp for å bøye seg og tilbe Kongen, Herren, Allhærs Gud, og for å feire løvhyttefesten» (Sak. 14:2, 14, 16).

Esekiel kunne ikke ha vært tydeligere da han skrev om dagen da Israels folk ikke lenger vil være omringet av folkeslag som forakter dem:

«Se, nå kommer jeg mot deg, Sidon; jeg vil vise min guddoms makt på deg. Folket skal sanne at jeg er Herren, når jeg holder dom over byen og åpenbarer min hellighet i den. Jeg sender pest inn i byen og lar blodet flyte i gatene. Menn blir drept, de faller for sverd som rettes mot byen fra alle kanter. Da skal de sanne at jeg er Herren. Israelittene skal ikke lenger plages av tagger som stikker og torner som svir, av grannefolk som forakter dem. De skal sanne at jeg er Herren» (Esek. 28:22-24).

Det uttrykket som her er oversatt med «grannefolk» er nok en gang *cabiyb*, samme ord som blir brukt i Joel og Sakarja for å tale om de omkringliggende nasjonene. Først bruker disse avsnittene en hyperbolsk uttalelse om at «alle» nasjoner vil samle seg mot Jerusalem, men så legger de til en større klarhet ved å innsnevre omfanget av den kommende invasjonen. Den større sammenhengen i hvert avsnitt peker ikke på hver enkelt nasjon over hele verden, men i stedet på de omkringliggende nasjonene som vil angripe Jerusalem. Det er faktisk mye enklere enn vi ofte gjør det til.

BARE JESUS VIL FÅ ABSOLUTT HERREDØMME

Som vi nå har sett, vil Antikrist aldri oppnå universelt herredømme, selv om han ønsker å oppnå det. Men det finnes en mann som skal herske over hele jorden. Vi kaller Ham Jesus, eller som Han heter på sitt morsmål, Yahshua. Når det gjelder Hans kommende universelle herredømme etter gjenkomsten, informerer Åpenbaringsboken oss: «Den sjuende engelen blåste i sin basun. Da hørtes det i himmelen røster som ropte høyt: Herredømmet [*basilea*] over verden [*kosmos*] er tilfalt vår Herre og hans Salvete, og han skal være konge i all evighet.» (11:15).

Kanskje du nå spør hvorfor dette avsnittet skal tolkes universelt og ikke som et eksempel på hyperbol. Sett bort fra det faktum at Jesus er Skaperen av alle ting og Antikrist bare er et demonbesatt menneske, er det den spesielle bruken av det greske ordet *kosmos*, som betyr «verden, universet, eller hele jordens omkrets,» som er så fascinerende. Dette avsnittet taler om at Jesus eier et fullstendig og verdensomspennende herredømme. I alle avsnitt i Åpenbaringsboken som taler om Antikrists herredømme, er ordet som brukes enten *ge* eller *oikoumene*, som enten kan bety «hele verden»/«alle innbyggerne i verden» eller «landet»/«en bestemt region.» Det eneste ordet som kan fjerne all tvil når det gjelder den absolutte universelle gyldighet, er ordet *kosmos*, og det ordet brukes bare om Jesu herredømme! Dette er gode nyheter! Mens Antikrist vil prøve å erobre hele verden, vil han aldri lykkes, og ifølge Bibelen vil han bare være her en kort stund, mens Jesus vil komme tilbake for å herske over *hele* planeten og Hans styre vil være evig. Halleluja og Amen!

4. En forklaring på vår tolkningsmetode.

I kapittel 2 undersøkte vi flere avsnitt fra flere av profetene og viste det faktum at både gjentatte ganger og konsekvent er nasjonene som er navngitt til å motta Guds dom etter at Messias vender tilbake, nasjoner fra Midtøsten og Nord-Afrika. Det er vesentlig at vi nå diskuterer hvordan vi skal forstå disse avsnittene på en ordentlig måte. Hvordan vi forstår de mange navn, folkeslag og nasjoner som er nevnt av profetene, vil ha stor innflytelse på og påvirke vår forståelse av hvilke nasjoner som først og fremst vil utgjøre det kommende Antikrists rike. For det er et faktum, at det vil være de nasjonene som følger Antikrist på hans angrep mot Israel som blir fremhevet og som er forutbestemt til dom når Jesus vender tilbake. Da vi i forrige kapittel har vist at ikke alle nasjoner på jorden vil følge Antikrist, gjenstår spørsmålet om hvilke nasjoner som vil være hans villige tilhengere ifølge Skriften. Vi vil nå diskutere den beste og mest ansvarlige metoden til å tolke og forstå de mange navn, folkeslag og nasjoner som er satt til side for dom på Herrens Dag ifølge profetene.

«FORFEDRENENS UTVANDRING» METODEN

Selv om det er et sjeldent syn, har noen Bibellærere prøvd å tolke de forskjellige navn på de folkeslag som er utvalgt til dom av profetene ved faktisk å følge etterkommernes blodslinje tilbake til disse gamle folkeslagene. Denne tilnærmingen er ladet med vanskeligheter og stor usikkerhet. Det er for eksempel blant de navn og folkeslag som er blinket ut til Guds dom ikke noen som er nevnt oftere enn Edom og Edomittene. Men etter de fleste historikers og forskeres beretning forsvant edomittene som folkeslag i løpet av det første århundre. Noen profetilærere som prøver å bevise det motsatte, argumenterer med at det fortsatt finnes en utvannet grad av edomittisk blod i dagens palestiner, eller til og med i de sefardiske jødene i Israel. Dette kan være eller ikke være tilfelle, men sett i lys av de forskjellige motstridende krav fra de fleste historikere og forskere, er det nesten umulig å bevise dette med noen form for sikkerhet, og ganske langt utenfor rekkevidde for den gjennomsnittlige bibelleser. Mange av de andre navnene som er brukt vil også peke på folkeslag som har utvandret, blandet seg ved giftermål eller ganske enkelt forsvunnet. Fordi det har gått årtusener

siden profetiene ble gitt, kan det være ganske vanskelig, om ikke umulig å spore opp de sivilisasjoner som er nevnt av profetene, og resultatene av slike forsøk er sjelden overbevisende. Men det finnes noen få tilfeller der en slik forbindelse til forfedrene er ganske godt etablert og som det hersker enighet om blant historikerne. Etterkommerne etter Ismael kan vi for eksempel være sikre på at vi fremdeles kan identifisere som araberfolkene i Midtøsten. Andre eksempler kunne også vært nevnt.

UNNGÅ DEN OVER-ALLEGORISKE METODE

Etter at de har forstått farene og problemene med metoden som bruker forfedrenes folkevandring som grunnlag, er det mange konservative forskere som overkompenserer i forsiktighetens navn, og hevder at de forskjellige navn og folkeslag som er nevnt av profetene ganske enkelt er henvisninger til Guds folks *generelle* fiender. Dette er den over-allegoriske metode. Denne tilnærmingen allegoriserer de utallige henvisninger gjennom profetene av navn som *Moab, Edom, Assyria, Libya* eller *Libanon* til ganske enkelt å bety enten *alle* nasjoner på jordens overflate eller en hvilken som helst annen endetidsfiende av Guds folk. Ifølge denne tenkningen kan vi bokstavelig talt slette alle ord som *Edom, Moab, Libya* – et hvilket som helst av flere dusin navn, fra teksten – og ganske enkelt erstatte dem med «alle nasjoner fra jordens ytterste ender» og det ville ikke gjøre noen som helst forskjell. Etter min oppfatning løper denne metoden med jernhel over enhver bokstavelig og fornuftig forståelse av Skriften, og etterlater oss en tekst som i praksis er meningsløs. Dessverre finner man når man kartlegger disse tekstene, at den over-allegoriske metoden er den mest brukte metoden, selv i de mest konservative bibelkommentarer.

PROFETIENES BOKSTAVELIGE TOLKNINGSMETODE

Som et alternativ til de ytterliggående syn i forfedrenes-utvandrings-metoden eller den over-allegoriske metode, mener jeg ut i fra de mange valg vi står overfor, at den mest fornuftige tilnærming er å legge vekt på to fellesnevnerne mellom folkeslagenes urgamle navn og deres endelige oppfyllelse i endetiden.

Den første fellesnevneren er den samme generelle geografiske plassering. Denne metoden identifiserer plasseringen av landet eller folkeslaget på den tiden profetien ble gitt, og ser så på den nasjonen

eller folkeslaget som bebor dette området i dag. Gleason L. Archer, den respekterte forskeren i det Gamle Testamente og de semittiske språk, navngir den geografiske-sammenhengs-metode som den beste tolkningsmetode for å forstå de mange navnene som vi finner i de flertallige gammeltestamentlige profetier:

«De gamle navnene på land eller stater som bebor området der den endelige konflikten vil utspille seg er på samme vis brukt i profetien, selv om de fleste av disse politiske enhetene ikke lenger vil ha samme navn i de siste dager. Slik har Edom, Moab, Ammon, Assyria og Babylon, som er nevnt i eskatologiske avsnitt, for lengst sluttet å eksistere som politiske enheter. Deres plass er overtatt av moderne folkeslag som okkuperer deres tidligere landområder.»¹

Denne metoden gjør at vi unngår å peke på nasjoner som absolutt ikke har noen forbindelse med folkeslag eller områder som er nevnt av profetene, eller som ganske enkelt kun er busemann i en gitt tidsalder. Jeg slutter aldri å bli trist eller forbløffet når jeg leser en artikkel eller bok som hevder at Edom viser til Amerika eller England eller Tyskland eller til og med det jødiske folk.

Den andre sammenheng vi skal legge vekt på er den vedvarende voldelige fiendtligheten mot folket og landet Israel. Gjennom profetene er dette det oftest gjentatte grunnlag for en historisk dom over Guds folks fiender. Den er også den viktigste grunn for dommen over Guds folk på Herrens Dag. Vektleggingen av Guds dom over voldelig antisemittisme og antisionisme er gjengitt i vakre vendinger i Esekiel 35:

«Fordi du bar på et eldgammelt fiendskap, overgav du Israels sønner til sverdet den tid ulykken rammet dem, og de fikk sin endelige straff. Derfor, så sant jeg lever, lar jeg deg blø, sier Herren Gud, og blod skal forfølge deg. Du pådrog deg skyld ved å utøse blod, derfor skal sannelig blodet forfølge deg. Jeg gjør Se'ir-fjellet til en redselsfull ørken og utrydder folk som ferdes der» (Esek. 35:5-7).

Ved å vektlegge koblingen mellom geografi og det «eldgamle fiendskapet» mot Guds folk, ser vi at de mange profetier om Herrens Dag peker på dagens fiendtlige nasjoner som deler den samme generelle plassering som sine urgamle antisemittiske motstykker. Denne tilnærmingen unngår overdrivelsene i forfedrenes-utvandring-metoden i til-

legg til de lunefulle innfall fra over-allegoriseringen som er så vanlig blant bibeltolkerne. Dette virker å være den metoden som er mest fornuftig, inneholder sunt bondevett, er mest konservativ og bokstavelig nok til å tolke de mange navn, folkegrupper og nasjoner som i følge profetene er blinket ut til dom i sammenheng med Herrens Dag.

KONKLUSJON

Vi konkluderer derfor med at vi har kommet frem til en metode til å tolke og forstå de mange avsnittene vi har diskutert. Alle peker se på Midtøsten og Nord-Afrika som de fremste mottakerne av Herrens dom etter at Jesus vender tilbake. Følgene av dette er selvfølgelig dramatiske.

Men ved å påpeke at dommen skal komme over de mange nasjonene i Midtøsten og Nord-Afrika, hevder jeg da at Gud kun vil dømme muslimske nasjoner og velsigne alle vestlige ikke-muslimske nasjoner? Absolutt ikke. Jeg er ikke i tvil om at det vil være et stort antall nasjoner, som ikke er nevnt i Bibelen, men som vil bli dømt av Jesus når Han kommer tilbake. Hensikten med vår studie til nå har vært å notere oss de spesifikke nasjoner som er – og ikke er – nevnt og fremhevet i Bibelen til å være blinket ut for Guds dom ved tidsalderens ende. For å si det enkelt, det Bibelen fremhever, burde vi også fremheve. Dette er en ansvarlig bibelsk tolkningsmetode. Men når vi prøver å formulere vårt profetiske verdensbilde bør vi tie der Bibelen tier, eller i det minste utøve uvanlig forsiktighet. Jeg tror pastor Chuck Smith oppsummerer mine tanker på en god måte: «Det er forbløffende hvor mye mennesker kan si om et emne der Bibelen er helt taus. Og det virker å være et springbrett for folk til å utvikle teorier og skrive faglige artikler eller doktoravhandlinger om områder der Bibelen tier. Men det beste vi kan gjøre, når Guds Ord er taust, er kun å gjette, og i beste fall er våre gjetninger verdiløse.»²

I fortsettelsen av vår studie vil vi undersøke hva flere andre nøkkeltekster har å si om nasjonene som vil utgjøre Antikrists rike, og tillate at vårt verdensbilde av endetiden blir formet av hva Bibelen på så mange måter forteller oss, og ikke av omstendighetene i verden.

5. Daniel 2: Nebukadnesars drøm om billedstøtten

DET DANIELS BOK LEGGER VEKT PÅ

Det kan ikke være noen tvil om at Daniels bok er en av de viktigste delene av Bibelen når det gjelder endetiden. Det primære fokus og hovedtema i denne boken er den endelige konflikten mellom Antikrist og hans etterfølgere og Guds folk som er befridd ved Messias, «menneskesønnens» komme. (Dan. 7:13). Praktisk talt alle kapittel hos Daniel handler om en eller annen side ved denne siste konfrontasjonen. Videre tar boken opp de geografiske områder der Antikrists rike vil oppstå, tiden han vil oppstå i, hva slags forfølgelse Guds folk blir utsatt for fra Antikrists side, Antikrists motiver, og til og med Antikrists teologi og trossystem. Daniels diskuterer selvfølgelig også det seirende Gudsfolkets karakter, utholdenhet og tro, i tillegg til Messias' endelige seier over Antikrist og det messianske riket som følger.

DE FIRE PILLARENE I DEN ROMERSKE ENDETIDSTEORIEN

Daniels bok inneholder tre av de fire avsnittene som tradisjonelt har blitt brukt til å underbygge troen på at Antikrist vil fremstå i det geografiske området som utgjorde det romerske riket. De fire tekstene er:

- 1 **Daniel 2:** Nebukadnesars drøm om en enorm billedstøtte
- 2 **Daniel 7:** Daniels syn om de fire dyrene
- 3 **Daniel 9:26:** «Folket til en fyrste som kommer»
- 4 **Åpenbaringen 17:** Byen på de sju fjell

DANIEL 2: NEBUKADNESARS DRØM OM EN BILLEDSTØTTE

Daniel 2 begynner med at Nebukadnesar, kongen i det babyloniske riket, har en drøm som uroer ham sterkt. I følge profeten drømte kongen om en tårnhøy statue som var delt i fire tydelige seksjoner hver bestående av forskjellige metaller. Fast bestemt på å forstå betydningen av drømmen samlet han alle sine vise menn, prester og astrologer, men ingen var i stand til å gi kongen noen innsikt eller trøst. Men Daniel var

i stand til å gjøre det ingen andre «vismenn» kunne. Etter å ha søkt Gud i bønn, åpenbarte Herren Nebukadnesars drøm for ham da han lå og sov. Det er her vi begynner vår studie av teksten. Daniel fortalte kong Nebukadnesar nøyaktig hva han hadde sett i sin drøm:

«Konge, i synet så du en veldig billedstøtte. Den var stor og strålte sterkt. Den stod rett foran deg og så fryktinngytende ut. Hodet på støtten var av rent gull, brystet og armene av sølv, magen og hoftene av kobber; leggene var av jern og føttene dels av jern, dels av brent leire. Mens du stod og så på billedstøtten, ble en stein revet løs, men ikke av menneskehender, og den traff føttene som var av jern og leire, og knuste dem. Da gikk alt sammen i stykker, både jernet og leiren, kobberet, sølvet og gullet. Det ble som agner fra treskevollen om sommeren. Vinden tok det og førte det bort, så det ikke fantes spor igjen. Men steinen som hadde truffet bildet, ble til et stort fjell, som fylte hele jorden» (Dan. 2:31-35).

Daniel forklarte deretter betydningen av de fire metallseksjonene i kongens statue. Den første seksjonen, hodet av gull, representerte Nebukadnesars babyloniske rike: «Dette var drømmen, og nå skal vi fortelle kongen hva den betyr. Konge, du kongenes konge, som Gud i himmelen har gitt kongedømmet, makten, kraften og æren! ... Det er du som er hodet av gull.» (v. 36-38).

Men de følgende seksjonene av statuen representerer tre andre kongeriker som skulle følge etter det babyloniske, og hver av dem skulle overta Babylons herredømme. Når man sjekker med hvilken som helst historiekommentar rundt dette emnet, er de tre rikene som følger forstått å være Media-Persia, Grekenland og Rom. Men mens både Media-Persia og Grekenland er nevnt med navn senere i Daniels bok (8:20-21, 10:20), blir det fjerde riket aldri navngitt. På tross av dette faktum legger mange bibeloversettelser til navnet Rom i overskriften til dette avsnittet, fordi man er så sikker på den romerske identiteten til det fjerde riket. Men så overraskende denne påstanden må være for mange, vil vi se at de forskjellige kriteriene som finnes i teksten og historiens klare vitnesbyrd, gjør det umulig å identifisere det fjerde riket som det romerske rike. I dette kapittelet vil vi undersøke bevisene som går imot identifikasjonen av det fjerde riket i Daniel 2 som Romerriket. Vi vil også diskutere hvorfor det historiske Islamske Kalifatet passer til kriteriene i Skriften.

Det Islamske Kalifatet er ganske enkelt den historiske islamske regjering eller rike som begynte med Rashidun-kalifatet i 632 e.Kr., kort tid etter Islams profet Muhammeds død, og kulminerte i det Ottomanske rike som offisielt tok slutt i 1923. Det er ingen tvil om at mange som leser dette vil finne en slik påstand høyst tvilsom. Ideen om at Romerriket er det fjerde riket er en så bredt anerkjent holdning, at mange vil ikke engang gripe tak i noen antydning om det motsatte. Dette er helt forståelig. Dette har vært flertallets syn gjennom hele kirkehistorien. Men det er flere betydningsfulle, kanskje til og med skjebnesvangre vanskeligheter med denne tolkningen.

FREMVEKSTEN AV DET FJERDE RIKET

Det første problemet med å identifisere det fjerde riket som Romerriket er at det romerske imperium ikke dekker kriteriene i Daniel 2:40. Dette verset, som taler om hvordan det fjerde riket vokser frem, sier at når det dukker opp skal det knuse alle de andre rikene: «Siden skal det komme et fjerde rike, sterkt som jern. Likesom jernet slår i stykker og knuser alt, så skal dette riket – som knusende jern – slå i stykker og knuse alle de andre.»

Når det tales om det samme riket senere i Daniel 7, finner vi en ganske tilsvarende beskrivelse: «Slik lød hans svar: Det fjerde dyret betyr at det skal komme et fjerde rike på jorden, et som er annerledes enn alle de andre rikene. Det skal sluke hele jorden, trække den ned og knuse den» (v. 23).

De tre andre rikene som skulle bli tråkket ned og knust, er som vi allerede vet, Babylon, Media-Persia og Grekenland. Teksten er klar på at det fjerde riket skulle «knuse,» eller erobre, alle disse tre rikene. Disse tre rikene eksisterte selvfølgelig aldri samtidig, og derfor må vi spørre om hva teksten mener når den sier at det fjerde riket vil «knuse» alle de andre.

GEOGRAFISK EROBRING

Den første betydningen av ordet *knuse*, viser ganske enkelt til geografi. Ved å undersøke kartene på slutten av dette kapitlet er det tydelig at det romerske riket erobret cirka en tredjedel av de områdene som ble kontrollert av Babylon, Media-Persia og Grekenland. Omtrent

to tredjedeler av områdene som ble kontrollert av disse rikene var helt uberørt av Romerne. Det romerske riket nådde faktisk aldri så langt som til de to persiske hovedstedene, Ekbatana og Persepolis.

Ta for eksempel denne moderne sammenligningen: Hvis en invaderende nasjon erobret Boston, men aldri kom i nærheten av å nå New York eller Washington DC, ville det knapt være en nøyaktig beskrivelse å hevde at en slik nasjon hadde «knust» de Forenede Stater. Heller ikke vil det være korrekt å si at det romerske riket knuste hele de babyloniske, media-persiske og greske rikene. Men teksten er tydelig; for å oppfylle kriteriene i Daniel 2:40, må et rike knuse, ikke bare ett, men alle disse tre rikene. Romerriket oppfyller ganske enkelt ikke dette kravet.

Noen har prøvd å komme forbi dette problemet ved å hevde at fordi Romerriket etterfulgte det greske riket, som etterfulgte det media-persiske, som etterfulgte det babyloniske riket, så *knuste* det romerske riket alle disse tre. Dette synet forfektes av Stephen R. Miller, professor i det Gamle Testamente og hebraisk ved Midt-Amerikas Teologiske Baptistseminar. Han sier i sin kommentar til Daniels bok:

Dette fjerde riket vil «trække ned og knuse alle de andre rikene.» Dette utsagnet kan forklares ved at hvert foregående rike ble absorbert av sine erobrere. Når så Romerriket erobret det greske riket, overvant det også de rikene som tidligere hadde blitt slått og erobret av det greske.¹

Men på tross av at dette synet er vanlig, er det ikke bare basert på en feilaktig slutning, det er ikke engang det teksten faktisk sier. For å vise det ulogiske i denne tilnærmingen kan vi gjøre det om til fotball-språk: Dersom Rosenborg slår Brann, som igjen slår Molde, som igjen slår Lillestrøm, betyr dette at Rosenborg har slått Lillestrøm? Selvfølgelig ikke. Dette er grunnen til at vi har serie- og cupmesterskap! Men det som er enda viktigere er at teksten ganske enkelt ikke sier at den ene vil etterfølge den andre som vil etterfølge den tredje osv. Den sier at det fjerde riket vil *knuse* all de andre. Hvis vi skal være trofaste mot teksten, må vi holde fast ved det den faktisk sier.

Selv om Romerriket erobret deler av de landområder som de øvrige rikene hadde erobret, er det klart at det ikke erobret alle, ikke en gang et flertall av dem. Romerriket erobret bare rundt regnet en

femtedel av den landmassen som ble holdt av det Media-Persiske riket, og hvor hovedstedene Ekbatana og Persepolis for alltid lå hundrevis av kilometer utenfor Romerrikets rekkevidde. Hvis vi skal være ærlige, er å påstå at Romerriket oppfyller Daniel 2:40 i beste fall å trekke det vel langt. På den annen side erobret det historiske Islamske Kalifatet, fullstendig og absolutt alle landområdene til de andre rikene.

Å EROBRE KULTURELT OG RELIGIØST

Men hva om vi utvidet definisjonen av «knuse» til å inkludere mer enn bare geografi? Hva om de gjentatte beskrivelsene av at dyret trækker og knuser alt under føttene har til hensikt å beskrive mer enn bare å oppnå kontroll over et geografisk område? Hva om det også betyr at det knuser kultur, religion og språk? Med denne utvidede definisjonen i tankene, hva skjer da når vi sammenligner det romerske riket med det islamske kalifatet?

Kommentatorer har i stor grad hauset opp det romerske riket som en knusende makt, og ofte henvist til den romerske militære styrke og dens store evne til å slå ned opprør. Men er å slå ned opprør tilstrekkelig til å tilfredsstillende den dramatiske beskrivelsen som vi finner i Daniels profeti?

Når vi ser på det romerske rikets natur var det langt fra å ha en ren destruktiv innflytelse på de folkeslag det la under seg. Tvert om er Romerriket kjent for å være en nasjonsbyggende kraft i den gamle verden. Når romerne erobret et folkeslag, ødela de ikke kulturen, religionen eller språket, men tolererte vanligvis disse tingene i tillegg til å føre med seg et utvidet lovverk, bygging av veier og infrastruktur og innføre orden. De berømte romerske veiene nådde alle hjørner av det romerske riket. Disse var godt bygde, steinbelagte veier som ble lagt på et solid fundament. For å kontrollere sine territorier trengte romerne lett adgang til selv de mest avsidesliggende provinser. Veiene fikk også handelen til å blomstre, noe som førte til en større skatteinngang. Til slutt var alle byer og landsbyer forbundet med et omfattende nettverk av romersk-bygde veier. Dette ledet til det berømte uttrykket: «Alle veier fører til Rom.» Romersk lov og militærets beskyttende makt skapte også en fred og stabilitet som kom til å bli berømt under navnet Pax Romana. I stedet for å være en knusende makt, hadde det romerske riket i stedet en positiv innflytelse på de folkene det hadde

erobret. John F. Walvoord sier i sin kommentar til Daniels bok at han er klar over dette problemet og strever med motsetningen mellom den destruktive naturen til det fjerde riket slik det beskrives i teksten og den konstruktive virkeligheten under romersk styre. Walvoord tror at «det er tilsynelatende lite som er konstruktivt med dette riket, på tross av romersk lov, romerske veier og sivilisasjon.»²

På tross av at romerne forventet å motta skatter som en anerkjennelse av keiserens makt, var de i tillegg til å bygge infrastruktur, et ganske tolerant imperium etter den tidens standard. I Jesu dager sto det jødiske Tempelet på en fremtredende plass i Jerusalem under romersk herredømme, og jødene praktiserte sin religion fritt. Romersk lov beskyttet jødernes rett til å praktisere sin religion. Selv om det finnes unntak, slik som i en kort periode med forfølgelse under keiser Caligula, var allikevel det romerske riket ganske overbærende gjennom mesteparten av sin regjeringstid.

Når vi grunner på fremstillingen av en kulturelt destruktiv makt, blir det klart at dette utgjør et problem når man sammenligner Romerriket med Daniels fjerde dyr. Tenk for eksempel på forholdet mellom det romerske riket og den greske kulturen. I stedet for å knuse gresk kultur, ble mye av det romerske imperium påvirket av gresk innflytelse. På Jesu tid var gresk det dominerende språk i hele Midtøsten under det romerske herredømme. Og når det gjelder religion adopterte mye av den romerske kultur de utallige hedenske gudene. Mens navnene ble endret, var den grunnleggende gedefamilien den samme. Zevs ble Jupiter, Artemis ble Diana, Afrodite ble Venus og så videre. Når man tenker på kravet om å være en kulturelt knusende makt, er det klart at det romerske imperium ikke var den knusende makt som det henvises til i Daniel 2:40.

DET ISLAMSKES KALIFATET

I kontrast til det romerske riket var det islamske kalifatet fra starten av en arabisk-islamsk-overlegen makt som knuste og utslettet språk, kulturer og religioner hos de folkene det erobret. Dette er på grunn av Islams unike og altomfattende ideologi som angår alle livets områder. Islam har lover og regler som vedrører langt mer enn ren teologi. Den dikterer også lov, styresett, språk, militæret og til og med seksuell og hygienisk praksis for dem som er under dens myndighet. Selve navnet

«Islam» betyr «underordning» til Allahs lover, den muslimske guden, i tillegg til ting deres profet Muhammed praktiserte.

Islam er personifiseringen av en totalitær ideologi. Overalt der Islam sprer seg har den ført med seg sin undertrykkende underordningsideologi. Islam erobret alle områder det babyloniske, media-persiske og greske riket besatte. Den eksporterte og påtvang det arabiske språk på en stor del av de folkeslagene den erobret. I dag snakker folk arabisk i Jordan, Irak, Syria, Libanon og i store deler av Nord-Afrika. Mens perserne og tyrkerne har beholdt sine egne språk, ble begge alfabetene arabiserte. Senere innførte Mustafa Kemal Atatürk et nytt anglifisert alfabet i Tyrkia. Som imperiemakt påtvang Islam arabisk religion og kultur på alle folkeslag det hadde herredømme over, mens den slettet ut beviser på tidligere religioner og ikke-islamske kulturer.

Da det kunne skrives en hel bok med detaljer om de utallige eksempler på arabisk-islamisk imperialism og overherredømme, skal vi her kun nevne noen få korte eksempler for å dokumentere dette poenget.

I de gamle kjerneområdene til den tidlige Kirken, er i dag den kristne del av samfunnet en minoritet som strever og ofte kjemper for sin egen overlevelse. Mens byene Antiokia, Alexandria og Jerusalem en gang var blomstrende hovedsteder og skanser for Kirken, er i dag de stedegne kristne samfunnene der kun en skygge av hva de en gang var.

Det utarbeidede og veloverveide islamske programmet er å benekte enhver historisk jødisk forbindelse eller nærvær på Tempelhøyden, det enkeltstående mest sentrale og hellige sted for Bibelsk tro. Det florerer av eksempler på muslimsk «Tempelhøyde-benektelse» i både folkelige og akademiske sammenhenger. Den tidligere stormuftien av Jerusalem, sjeik Ikrima Sabri, har ved flere anledninger uttalt at den jødiske tilknytning til Tempelhøyden var en myte. I 1998 sa Sabri: «Muslimer har ingen kunnskap om eller bevissthet om at Tempelhøyden er et hellig sted for jøder.»³ På samme måte er det med den tidligere sjefsdommer for den Religiøse Domstolen i Palestina og styreformann i det Islamsk-Kristne Råd for Jerusalem og de Hellige Steder, sjeik Taysir al-Tamimi. Han uttalte i 2009 at «jøder har ingen til-

knytning til Jerusalem ... jeg kjenner ikke til noen jødiske hellige steder i byen ... Israel har gjort utgravninger siden 1967 for å finne rester av sitt Tempel eller sin oppdiktede jødiske historie.»⁴ Og i tillegg til den muslimske propagandaen som nekter enhver jødisk historisk forbindelse til Tempelhøyden er det også godt dokumentert at det muslimske Waqf-rådet systematisk har ødelagt tusener av gamle jødiske arkeologiske gjenstander som er gravd frem under Tempelhøyden. I de senere år har denne samordnede islamske kulturvandalismen ledet til dannelsen av grupper slik som «Komiteen for å hindre ødeleggelse av antikviteter på Tempelhøyden» og «Tempelhøydens redningsoperasjon for antikviteter», som har forpliktet seg på å sikte seg gjennom hundrevis av lastebillass med utgravd jord som ble fjernet av Waqf fra Tempelhøyden under bygging av en underjordisk moske på slutten av 1990 tallet. I forbindelse med de massive mengder at dyrebart arkeologisk materiale som blir ødelagt av Waqf, uttalte den verdenskjente arkeologen Dr. Gavriel Barkai: «De skulle ha brukt tannbørste, ikke bulldoser ... Dette er kriminelle handlinger som ikke har noen plass i en kulturnasjon!»⁵

I Istanbul ligger Hagia Sofia, en gang det største kristne kirkebygg i verden. I dag er den både moske og museum. Umiddelbart etter at Mehmet Erobreren tok Konstantinopel i 1453 ble Hagia Sofia forandret til et sted hvor muslimer tilbad. Kristne ikoner og symboler ble ødelagt eller tildekket. Istedenfor dem henger nå store plakater dekket av bladgull som på arabisk opphøyer navnene til Allah, Muhammed og Ali. Selv om Hagia Sofia i dag regnes som et museum, har muslimer fremdeles lov til å be her. Kristne og kristne grupper har på den annen side forbud mot å be åpenlyst i det som en gang var hjertet i den østlige kristenheten. På utsiden der korset en gang ruvet over den veldige bygningen, står det nå en fremtredende halvmåne.

I sentrale Afghanistan sto de to gamle Bamiyan Buddha statuene i over femten hundre år. De var hogd ut i den solide kalksteinsklippen. Da Taliban fordømte disse statuene som avguder befalte lederen Mullah Mohammed Omar at de skulle ødelegges med dynamitt. Så ble gjort.

I de senere år har den historiske valgkretsen Tower Hamlets i London blitt hjem for en voksende muslimsk innvandrerbefolkning. Der

ser man en systematisk ødeleggelse av flere kristne historiske steder. Det som en gang var St. Mary's kirkegård, et historisk nonnekloster som kan dateres tilbake til 1122, er nå blitt til Altab Ali Park. Et hjørne av denne parken er nå kjent som Shaheed Minar («Martyrmonumentet»), en kopi av et nasjonalt monument i Dacca i Bangladesh.

En slik liste kunne fylle hyllemeter med bøker. Over alt der Islam har spredd seg blir den erobrede kulturen gradvis utslettet, symbolene og bevisene på den tidligere kulturen blir ødelagt. Religionen til de underlagte folkeslagene blir spesielt skyteskive. Dette er Islams arv, en perfekt oppfyllelse av kriteriene i Daniel 2:40. Islam er en knusende makt, som «trækker ned og knuser alt.»

Mens det islamske kalifatet oppfyller denne bibelske beskrivelsen til punkt og prikke, er det veldig vanskelig å tvinge det romerske riket inn i denne beskrivelsen. Forskjellen mellom disse to rikene må vurderes seriøst for å kunne avsløre identiteten til det fjerde riket.

DET FJERDE RIKETS UNDERGANG

Det andre problemet med å identifisere det fjerde riket som Romerriket er kriteriet i Daniel 2:34-35. Denne gangen taler verset, ikke om fremveksten av det fjerde riket, men om dets undergang – dagen for dets ødeleggelse – og om Messias' gjenkomst og Hans rike. Kristi rike er beskrevet som «en stein revet løs, men ikke av menneskehender.» Det messianske riket ødelegger spesifikt Antikrists siste rike. Men når dette skjer, ser vi at fordi Antikrists rike ødelegges, så blir også Babylon, Media-Persia og Grekenland ødelagt «alt sammen»: «Mens du stod og så på billedstøtten, ble en stein revet løs, men ikke av menneskehender, og den traff føttene som var av jern og leire, og knuste dem. Da gikk alt sammen i stykker, både jernet og leiren, kobberet, sølvet og gullet. Det ble som agner fra treskevollen om sommeren. Vinden tok det og førte det bort, så det ikke fantes spor igjen.»

For å si det enkelt, hvis det romerske rike ble vekket helt til live i dag slik det var på høyden av sin makt og Jesus vendte tilbake og ødela det fullstendig, ville ikke Babylon, Media-Persia og Grekenland bli

ødelagt «alt sammen.» Selv om en stor del av de landområder disse rikene okkuperte ble ødelagt, ville grovt regnet to tredjedeler av disse tre rikene forbli uberørt.

Hvis derimot det islamske kalifatet ble vekket til live igjen i dag, og Jesus vendte tilbake og erobret dette riket, ville Babylon, Media-Persia og Grekenland også bli ødelagt. Enda en gang ser vi at det islamske kalifatet oppfyller kriteriene og kravene til denne teksten, mens det romerske riket ikke gjør det.

SAMMENHENG, SAMMENHENG, SAMMENHENG

Men på tross av de bevisene vi har sett på så langt, vil mange fra vesten fortsette å streve med tanken om at profetien ikke taler om Romerriket. Vi fra vest klarer ikke å erkjenne at tolkningen om de fire rikene fra Babylon til Romerriket bare er sann gjennom et vestlig perspektiv på historien. Fordi den vestlige kultur sporer sin historie og mye av sin kultur tilbake gjennom de romerske og greske imperiene, har vi en tendens til å anta at også Bibelen ser historien fra et vestlig perspektiv. Det er vesentlig at vi trer ut av vår vestlig-sentrerte verdenssyn og ser på den faktiske sammenhengen i avsnittet. Sammenhengen i dette avsnittet er en drøm som ble gitt spesielt til kong Nebukadnesar, kongen over det ny-babyloniske imperiet. Selv om den endelige sammenhengen og fokuset i alle bibelske profetier er Jerusalem og Israel, ble dette avsnittet åpenbart i Babylon til en babylonisk konge angående riker som skulle etterfølge hans eget. Dette ser vi tydelig i teksten: «Konge, du kongenes konge, ... Det er du som er hodet av gull. Men etter deg skal det oppstå et annet kongerike, ringere enn ditt, og så et tredje rike, av kobber, som skal herske over hele jorden ... Siden skal det komme et fjerde rike, sterkt som jern.» (Dan. 2:37-40).

Det var ikke drømmens intensjon å avsløre fremtiden til Amerika eller Europa. Men i drømmen fikk Nebukadnesar ganske enkelt se de kongerikene som ville følge etter hans eget. La oss gå kort gjennom historien til dette geografiske området, slik at vi forstår hvorfor det romerske riket ikke var med i Nebukadnesars drøm.

BABYLONS FREMTID

Babylon falt for det media-persiske riket, akkurat slik profeten hadde sagt. På et senere tidspunkt, under Aleksander den Store, ble det media-persiske riket også erobret av det greske riket. Media-Persia og Grekenland var ganske like når det gjaldt størrelsen på de områdene de kontrollerte. Begge etterfulgte ganske tydelig Nebukadnesars rike. Men midt under Aleksanders erobring av området døde han alt for tidlig, og etterlot et imperium som ble delt i fire av de generalene som fulgte etter ham. Denne firedelingen av det Aleksandrinske greske imperium blir omtalt i detalj i Daniel 8 og 11. Det mest betydningsfulle av disse oppdelte rikene var Selevkide-dynastiet, som kom til å herske over mye av Midtøsten, fra dagens Tyrkia helt til Pakistan og Afghanistan. Men til slutt gikk også Selevkide-dynastiet mot slutten på sin maktperiode, og innevarslet den endelige tilbakegangen for den gresk/hellenistiske dominansen over Midtøsten. Det var i løpet av denne perioden at parterne kom til makten i området. Parterne var en media-persisk stamme fra Nord-Iran som kom til å kontrollere Midtøsten i omtrent fem hundre år. Etter den partiske periode var Sasanide-dynastiet, enda et persisk dynasti, i stand til å befeste makten over regionen, og beholdt kontrollen i enda fire hundre år inntil de ble overvunnet av de invaderende arabiske muslimene. Både herskerne og undersåttene til parterne og sasanidene så på seg selv som media-persere. Deres maktperiode kan vi betrakte som en ganske liten, men gjenværende forlengelse av det persiske imperium. Denne lille resten er faktisk nevnt senere i Daniel 7: «Også de andre dyrene ble fratatt sitt herredømme; tid og stund var fastsatt for deres levetid.» (v. 12).

På grunn av sin persiske etniske tilhørighet og identitet ble ikke parterne og sasanidene behandlet som spesielle riker i Nebukadnesars drøm. Det var ikke før det mektige og velorganiserte islamske kalifatet kom og fullstendig erobret hele regionen at drømmen beskriver det neste «riket.» Derfor er de første fire delene av billedstøtten, slik vi skal se på dem i dette kapitlet, som følgende:

1. Hodet av gull:	Det babyloniske riket
2. Brystet og armene av sølv:	Det media-persiske riket
3. Midjen og lårene av bronse:	Det greske riket
4. Føttene av jern:	Det islamske kalifatet

SKAL VI HOPPE OVER ROMERRIKET?

Gjennom å foreslå en slik tolkning av Nebukadnesars drøm har jeg oppdaget at de fleste er skeptiske over tanken på at det romerske riket ikke er med i synet, men ingen har noensinne hatt noen vanskeligheter med det faktum at det partiske og sasanidiske dynasti ikke er tatt med. Dette på tross av det faktum at det partiske rike hersket over området i mer enn ett hundre år før fremveksten av det romerske riket i Europa. Men når vi begynner å forstå den babyloniske tilknytningen i drømmen blir fraværet av Rom helt logisk. Som vi allerede har sett erobret det islamske kalifatet hele området til det gamle Babylon, i tillegg til de tidligere landområder som ble holdt av Media-Persia og Grekenland. Romerriket erobret ikke alle disse områdene. Når vi sammenligner kart over Media-Persia eller Grekenland med et kart over Romerriket, blir det ganske tydelig at Roms herredømme lå temmelig mye lenger vest. Romerriket passer ikke inn i sammenhengen i drømmen, og var derfor ikke inkludert.

KEISER TRAJANS ØSTLIGE FELTTOG

I de fleste av de rundt regnet 1500 år det eksisterte, lå grensene til Romerriket ganske fast ca. åtte hundre kilometer vest for Babylon. Men det fantes en veldig kort periode da dette ikke var tilfelle. I 116 e.Kr. bestemte keiser Trajan seg for å utvide Romerriket østover. Han krysset Eufrat, seilte ned Tigris og etablerte en midlertidig kontroll over de gamle ruinene til byene Babylon og Susa (Shushan). Men innenfor er kort tidsrom på noen få måneder, skjedde det tre ting som skulle tvinge Rom til å slippe sitt korte grep på Babylon for alltid. Først brøt det ut et opprør blant jødene i Judea. Dette krevde en ganske stor utplassering av tropper til å slå ned på opprøret. For det andre begynte de erobrede parterne å slå tilbake mot den romerske inntrengen i deres områder. Og for det tredje ble Trajan rammet av det historikerne tror var et slag. Han trakk seg rask tilbake fra regionen, og i løpet av få uker var han død. Romerne ble tvunget til å oppgi sitt kortvarige grep på Babylon og Mesopotamia. Trajans utvalgte etterfølger Hadrian, som var prefekt i de øst-romerske provinsene, så dårskapen i Trajans forsøk på å utvide imperiet østover, og trakk de romerske troppene tilbake både fra Babylon og Armenia, mens han formelt erklærte at grensene til det romerske rike for alltid skulle forbli vest for Eufrat. Som historiker

Dean Merivale oppsummerer det: «Det fantes ingen jord øst for Eufrat der romerske institusjoner kunne slå rot, og utgiftene med å holde dem i live ville ha blitt formidable.»⁶

Nebukadnesars drøm er en Babylon-sentrert profeti som handler om et tidsrom på langt over tusen sekshundre år. Derfor var det romerske rikets veldig korte inntrengen i Mesopotamia ganske enkelt ikke viktig nok til å bli inkludert som en av seksjonene på billedstøtten. De eneste rikene som er inkludert er de tre som faktisk erobret og etablerte et betydelig herredømme over Babylon og det omkringliggende området.

FØTTENE SOM ER EN BLANDING AV JERN OG LEIRE

Etter å ha beskrevet leggene av jern, begynner Daniel å beskrive føttene, som er en blanding av jern og brent leire. Selv om den største vekten i profetien er lag på «det fjerde riket,» er det siste riket før Jesus kommer tilbake teknisk sett ikke leggene av jern, men føttene dels av jern og leire. Eller kanskje det er mer riktig å si at det fjerde riket vil bestå av to faser. Nøkkelen til å se dette todelte riket er i den følgende del av avsnittet: «Hodet på støtten var av rent gull, brystet og armene av sølv, magen og hoftene av kobber; leggene var av jern og føttene dels av jern, dels av brent leire» (Dan. 2:32-33).

En bokstavelig ord for ord oversettelse av den originale arameiske teksten arrangert i rekkefølge gir oss den følgende oppdeling av statuen:

Hodet:	Fint gull
Brystet, armene:	Sølv
Midjen, og lårene:	Bronse
Leggene:	Jern
Føttene:	Dels jern, dels leire

Vi ser rimelig klart at det ikke finnes bare fire, men snarere fem tydelig avdelte seksjoner på statuen. Det er et klart skille mellom leggene, som er beskrevet som «sterkt som jern» (2:40) og føttene, som er beskrevet som «en del skal være sterkt, en del svakt» (2:42). Det finnes både en fjerde og en femte inndeling av statuen. Men på grunn av sammenhengen mellom leggene og føttene gjennom jernet, i tillegg til det faktum at Daniel ingen steder viser til «det femte riket,»

er det også grunn til å tro at disse siste to rikene er ganske nært beslektet med hverandre, og ganske enkelt skal forstås som fase en og fase to av det fjerde riket. Dette todelte riket er blitt anerkjent av flere av dagens bibeloversettere. De fleste av disse forskerne har selvfølgelig forstått det fjerde riket som Romerriket og det femte riket som en fornyet endetidsversjon av dette. Men på ny ser vi at det romerske riket ikke i tilstrekkelig grad dekker kriteriene i teksten om det fjerde riket, mens det islamske kalifatet oppfyller alle kriteriene helt perfekt. Derfor er de to adskilte fjerde og femte seksjonene av statuen etter min oppfatning det historiske islamske kalifatet (leggene av jern) og en fornyet versjon av det islamske kalifatet (føttene av dels jern, dels leire).

Så når vi oppsummerer konkluderer vi at rikene i Nebukadnesars drøm skal forstås som følger:

ET DELT RIKE

I Daniel 2:41 sies det at en av karakteristikkene på det siste riket er at det vil være «delt»: «Føttene og tærne var, som du så, dels av pottemaker-leire, dels av jern. Det betyr at riket skal være delt.»

Mange kommentatorer har prøvd å få denne beskrivelsen til å passe inn med Romerriket og peker på delingen mellom det vestlige

og det østlige romerske imperium. Men denne delingen i Daniel 2:41 beskriver ikke det romerske rike i det hele tatt. Det vestlige romerske rike ble grunnlagt i 27 f.Kr. og falt i 476 e.Kr. Det østlige romerske rike ble grunnlagt i 330 e.Kr. og falt i 1453. Derfor varte Romerrikets «deling» bare i knapt 140 år, mindre enn en tiendedel av de fulle 1480 år det eksisterte. Så selv om Romerriket riktignok opplevde en periode med deling, er ikke ordet «delt» egnet som en beskrivelse av rikets totale levetid.

På den annen side er derimot «delt» en perfekt måte å beskrive det islamske kalifatet på. Kort etter Muhammeds død brøt det ut en splittelse mellom sjia (minoritetssekten, med ca. 14 % av alle muslimer), som følte at arverekkefølgen tilhørte Muhammeds slektninger, og sunni (majoritetssekten, som består av ca. 86 % av alle muslimer), som følte at arverekkefølgen tilhørte Mohammeds etterfølgere, eller Sahaba. Denne splittelsen har kjennetegnet Islam fra dens første år frem til i dag. Mens de årene krigen i Irak varte, fikk vi høre daglige rapporter om «sektersk vold» hvor sunnier drepte sjiaer og vise versa. I dag er dette begrepet ganske enkelt brukt om den indre-islamske volden som har blitt så vanlig opp gjennom Islams historie. Dette er enda et bevis på at det islamske imperium dekker kriteriene i Daniel 2:41 helt perfekt.

To velkjente profetilerere, David Reagan og Jacob Prasch har ironisk nok spesielt tatt opp temaet med den islamske Antikrist-teorien, fordi de hevder at nasjonene som utgjør Antikrists rike må være i stand til å oppnå en enhet som den islamske verden aldri vil oppleve. Men denne kritikken har feilaktig antatt at et islamsk kalifat nødvendigvis gjør en fullstendig muslimsk enhet. Reagan har uttalt:

Et annet problem med muslimsk enhet er at hele ideen står i strid med et av de løftene Gud ga i sin pakt med Ismael (1. Mos. 16:10-12). I denne pakt, der Gud lovte at Ismaels etterkommere skulle bli tallrike og få landet øst for Israel til eie, uttalte Gud også at det arabiske folk skulle være som villesler fordi de alltid ville være i konflikt med hverandre. Som Jacob Prasch har pekt på i sin studie over dette emnet, har denne siden ved pakt med Ismael opp gjennom historien og frem til i dag vist seg gjennom de gjensidig ødeleggende krigene mellom de arabiske folkeslag. De bekjempet hverandre i århundrer i det før-islamske Arabia. Muhammed trodde at han kunne forene dem gjennom en felles

monoteistisk religion, men han mislykkes. Sunnier og sjiaer har hatet hverandre og kriget mot hverandre siden det åttende århundre ... Prasch oppsummerer problemet med den arabiske enheten med å erklære: «Forbannelsen fra 1. Mosebok hindrer islamsk enhet fra å utvikle seg til et samlet imperium som kan overkjøre den vestlige sivilisasjonen.»⁷

Det er tre åpenbare problemer med denne kritikken. For det første gjør Reagans og Praschs poeng om splittelsen hos araberne og muslimene at teorien om Antikrist bare forsterkes og befestes, for som vi så i Daniel 2:41 vil ikke Antikrists siste rike være en enhetlig størrelse, men i stedet være delt.

For det andre, det avsnittet som Reagan og Prash påstår viser den splittede tilstanden i den arabiske verden, bare støtter forestillingen om at det siste delte riket til Antikrist faktisk kan være et arabisk rike. Mens 1. Mos. 16:11-12 forteller oss at det arabiske folk for alltid vil være i strid, så forteller også Skriften oss at de folkeslagene som skal utgjøre Antikrists rike vil være splittet. Og ut over dette er det enda flere avsnitt som forteller oss at selv i den siste time, mens de har inn tatt landet Israel, vil Antikrists soldater angripe og drepe *hverandre*.

«Da kaller jeg sverd imot ham på alle mine fjell, sier Herren Gud. Den ene skal vende sverdet mot den andre.» (Esek. 38:21).

«Den dagen skal det skje at Herren lar det komme en stor forvirring over dem, så de farer på hverandre og løfter hånd mot hverandre.» (Sak. 14:13).

Og det tredje, og kanskje viktigste, er at både Reagan og Prash mislykkes i å gjenkjenne den historiske realiteten av det islamske kalifatet som eksisterte i en stabil, dog etnisk og religiøst splittet tilstand, i rundt tretten hundre år. Mens den islamske verden i de siste årtier har demonstrert det faktum at de ikke er i stand til å bli dominert av en utenforstående makt, enten det er Russland eller USA, har deres historie i rundt regnet tretten hundre år vist at de er helt ut i stand til å bli dominert av muslimsk makt. Tyrkerne hersket i regionen i rundt fem hundre år. Denne virkeligheten flyter i fullkommen harmoni med det Bibelen sier om den kommende Antikrists rike. Det vil ikke være et rike som bare består av villige undersåtter eller nasjoner. Det eneste temaet det ser ut til at dette riket vil være samlet omkring, er et felles

hat mot jødene og et ønske om å ødelegge Israel. Når vi foretar en avsluttende vurdering, tjener Reagans og Praschs innvending bare til å demonstrere hvor solid begrunnet teorien om den Islamske Antikrist er både i Skriften og i historisk sammenheng.

Som en siste teori angående delingen av det fjerde riket, har mange kommentatorer trodd at statuens to legger av jern pekte på det vestlige Romerriket som hadde sin hovedstad i Rom, og det østlige Romerriket som hadde sin hovedstad i Konstantinopel. Det er noen få problemer med dette synet. Som vi tidligere har diskutert, ble for det første det vestlige riket etablert i 27 f.Kr. og falt i 476 e.Kr, mens det østlige Romerriket ble grunnlagt i 330 f.Kr. og kollapset i 1453. John Walvoord er enig i at det beste er ikke å lese for mye inn i det faktum at det er to legger, og siterer den britiske bibelkommentatoren Geoffrey R, Kings unike grep på en ellers så vanlig tolkning:

Det er her jeg må prøve å gjøre felles sak med den vanlig aksepterte tolkningen. Jeg har hørt det mer enn én eller to ganger at de to leggene på statuen representerer Romerriket, fordi i 364 e.Kr. ble det romerske riket delt i to. Det ble til det østlige Romerriket som hadde sin hovedstad i Konstantinopel, og det vestlige riket som hadde sin hovedstad i Rom. Du ser to legger, OK. Men vent et øyeblikk! Fra begynnelsen skjer delingen før du kommer til jernet! De to leggene begynner under bronzen, med mindre denne statuen var av en vanskapning ... Så du skjønner, du kan ikke gjøre noe med disse to leggene ... Jeg tror ikke de to leggene har noen betydning i det hele tatt. Og hvis du derimot ønsker at de to delene av Romerriket skal være representert av de to leggene er du i trøbbel, fordi det vestlige riket varte bare i noen få hundre år, det østlige riket vare til 1453. Da må du få denne statuen til å stå på en fot mesteparten av tiden!⁸

RIKET VIL VÆRE «BLANDET»

Et annet veldig interessant hint når det gjelder det etniske grunnlaget for den siste delen av det fjerde riket, finner vi i Daniel 2:43. Dette bestemte verset har oversetterne strevd med å forstå, stort sett på grunn av dets gåtefulle, rebuslignende karakter. Her er det i to forskjellige versjoner:

«Når jernet, som du så, var blandet med leire, betyr det at de skal blande seg ved giftermål. Men de skal likevel ikke holde sammen, like

lite som jern kan blande seg med leire.» (NBS 1978/85)

«Når du så jern blandet med keramisk leire, vil de blande seg ved menneskets sæd. Det kommer ikke til å være ett forenet rike, like lite som jern og leire kan inngå forening med hverandre.» (Levende Bok)

Tre ganger bruker dette verset det samme ordet som blir oversatt til «blandet,» eller «å inngå forening.» Det er det arameiske ordet *árab*. Min øyeblikkelige reaksjon da jeg oppdaget dette var å ignorere det, da jeg betraktet det som alt for mye såkalt «bibelkode» tolkning. Men dette handler ikke om å finne et ord som betyr noe på engelsk og noe annet på originalspråket. På arameisk er ordet for «blandet» ganske enkelt *árab*. I det gamle Midtøsten var araberne sett på som de blandede ørkenfolk. På hebraisk er ordet *éreb*. Fordi etterkommerne av Ismael og Esau har drevet inngifte blant de forskjellige hedenske ørkenstammene, har de til slutt med en fellesbetegnelse blitt kjent som «de blandede folkeslag.» De første henvisninger til de østlige ørkenfolkene som «de blandede folkeslag» finner vi hos Nehemja. Etter at Loven hadde blitt gjenfunnet i Tempelet, samlet hele Israel seg for å høre bokrullen bli lest offentlig: «Denne dagen ble det lest opp av Moseboken for folkets ører. Der sto det skrevet at ingen ammonitt eller moabitt noen gang måtte komme inn i Guds forsamling ... Da de hørte det som sto i loven, skilte de alle av blandet opphav [*éreb*] ut fra Israel.» (Neh. 13:1-3 NBS 2011).

Etter at de hadde lest Loven ble jødene klar over at det var forbudt for dem å ta seg koner fra de blandede folkeslag i ørkenen. Spesielt nevnt her er ammonittene og moabittene, som bodde i det som i dag er Kongedømmet Jordan. Egentlig sier dette verset at da folket hørte denne loven, ekskluderte de fra Israel alle som var av «arabisk» herkomst. I det Nære Østen var altså ordene *blandet* og «*arab*» synonyme. Selve navnet Araber og dets språklige opphav viser til de blandede folkeslag som primært bodde øst for Israel. En bokstavelig oversettelse av Daniel 2:43 er derfor: «Slik du så at jernet var blandet med keramisk leire, vil de fortsatt være arabere, og vil derfor ikke kunne forenes, akkurat som jern ikke kan blandes med leire.»

Den reglelignende rytmen i dette verset, som ser ut til å peke på det fremste folkeslaget som det fjerde riket vil oppstå fra, minner svært om en annen episode i Daniel 5, der Daniel tolket skriften på vegg

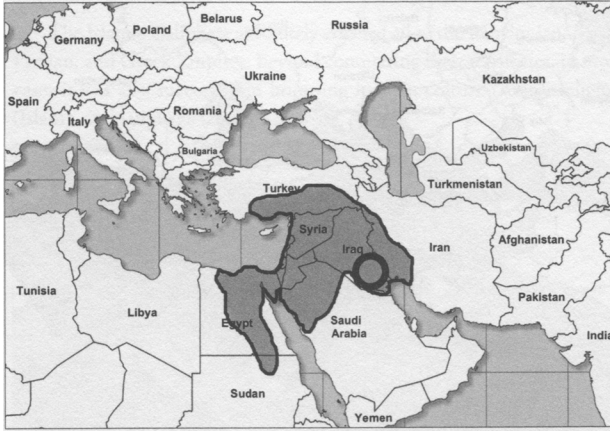
som et varsel om det Babyloniske rikets fall for mederne og perserne: «Og slik skal ordene tydes: 'Mene' – 'tellet' har Gud ditt kongedømmes dager og gjort slutt på det. 'Tekel' – 'veid' er du på vekten og funnet for lett. 'Peres' – 'delt' er ditt rike og gitt til mederne og perserne.» (v. 26-28).

I Daniel 5:28 ble ordet «delt» (*peres*) på arameisk oversatt til å indikere at det persiske (*Paras*) folk ville erobre det Babyloniske rike. På samme måte er det ikke usannsynlig å tenke seg at i Daniel 2:43 kan det arameiske ordet «blandet» (*árab*) også forstås som at de «arabiske» (*árab*) folkene kan være de fremste representantene for det fjerde og siste riket.

KONKLUSJON

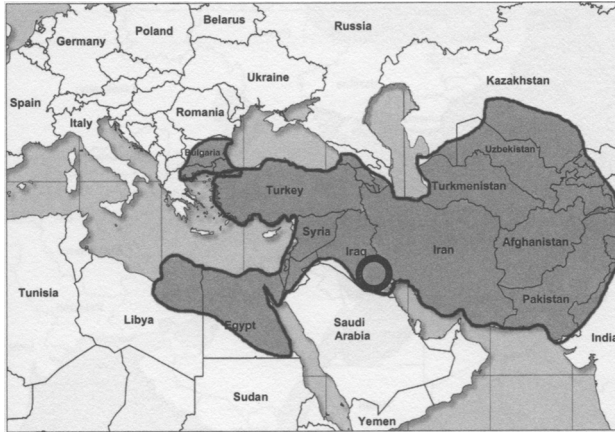
Så langt har vi kartlagt flere gammeltestamentlige profetiske avsnitt som gjelder Messias' gjenkomst, og vi har undersøkt den første støttepillaren til den europeiske Antikrist-teorien. På tross av det faktum at de fleste opp gjennom store deler av kirkehistorien har tolket bena av jern i Daniel 2 som det romerske riket, har vi i stedet fått se at en langt sterkere sak er bygd for at det islamske kalifatet oppfyller dette avsnittet. Dersom bena av jern er ment å skulle bety Romerriket, forårsaker dette at det skapes en vesentlig spenning med andre avsnitt hos profetene. Men hvis bena av jern er det islamske kalifatet, da ser budskapet i Daniel 2 ut til å flyte perfekt sammen med de andre avsnittene hos profetene som taler om at Jesus skal dømme de muslimske nasjonene og Israels naboer på Herrens Dag. Når vi nå skal fortsette med å undersøke de viktigste bibeltekstene som taler om den kommende Antikrists rike, vil vi se at dette mønsteret gjentar seg. På tross av de kompliserte, puslespillignende, multiinvasjons-scenarier som forfektes av mange profetilærere, vil vi oppdage at alle profetene i hovedsak fortalte den samme historien. Å forstå denne fortellingen er langt enklere enn det vi har gjort den til. Mens profetene fortalte denne historien med forskjellige midler og gjennom varierende linser, er det i hovedsak den samme fortellingen som blir fortalt om og om igjen.

Episenteret i Nebukadnesars drøm, byen Babylon, er markert med den store, svarte ringen. Radius i ringen strekker seg ca. 280 km i hver retning ut fra Babylon.

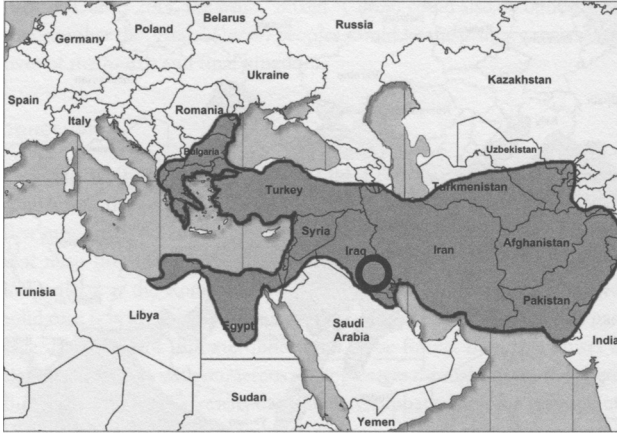
Det babylonske rike (ca. 600 f.Kr.)⁹

Det Media-persiske riket knuste hele regionen med både byen Babylon og det babylonske riket.

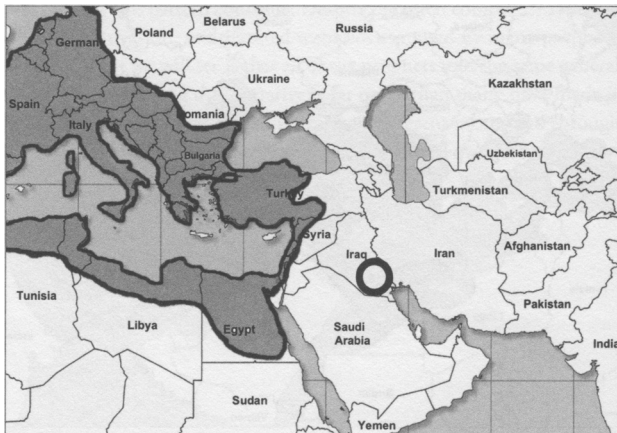
Det media-persiske rike (ca. 530 f.Kr.)¹⁰

Lik det Media-persiske riket som gikk forut for det, knuste det greske aleksandrinske riket faktisk hele området til både byen Babylon og det babyloniske riket.

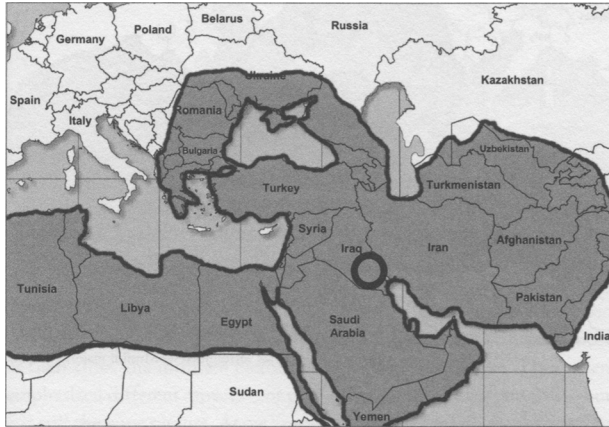
Det aleksandrinske greske rike¹¹

Bortsett fra Trajans korte avstikker østover sent i 116-117 e.Kr. forble det romerske riket langt vest for Babylon gjennom størstedelen av de femten hundre år det eksisterte. Det etterlot også over to tredjedeler av Media-Persia og det greske riket helt uberørt, og mislykkes derfor i å oppfylle Skriftens betingelser om å knuse «alle de andre.»

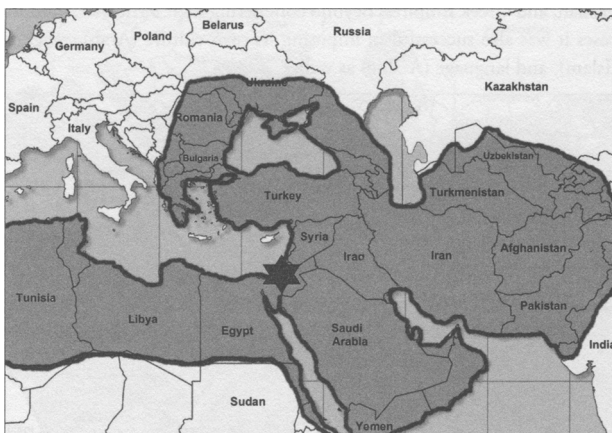
Det romerske rike (ca. 54-70 e.Kr.)¹²

Det islamske kalifatet knuste fullstendig det babyloniske, media-persiske og det greske riket. I tillegg til å erobre alle deres territorier, lyktes det i de fleste tilfeller også å påtvinge sin egen kultur (arabisk), religion (islam), og språk (arabisk).

Det islamske kalifatet (ca. 632-1923 e.Kr.)

Her er landet Israel markert med en stjerne omgitt av det området som har vært under kontroll av det islamske kalifatet. Når vi tenker på Israels-fokuset i alle bibelske profetier, hva virker som mest relevant for Israel og Guds profetiske plan: Europa eller den Islamske verden?

Nasjonen Isreal omringet av nasjoner med muslimsk flertall

6. Daniel 7: Daniels syn om de fire dyrene

I forrige kapittel undersøkte vi Daniel 2 og Nebukadnesars drøm om billedstøtten. Vi kom frem til at drømmen peker på fire etterfølgende historiske riker som kulminerer med en gjenopprettet versjon av det islamske kalifatet. Vi avsluttet kapittelet med å diskutere det faktum at alle profetene gjennom hele Bibelen egentlig fortalte den samme historien. Selv om de alle profeterte rundt hendelser og omstendigheter i sin egen tid, malte de egentlig det samme store bildet. De la ofte vekt på forskjellige sider ved det – eller brukte forskjellige pensler om du vil – men det er fremdeles det samme bildet. Når vi nå skal undersøke Daniel 7, vil vi få se at dette mønsteret gjentar seg. Det samme bildet blir malt på ny av fire etterfølgende historiske hedenske riker, som blir etterfulgt av et siste endetidsrike. Men i stedet for å bruke den symbolske billedstøtten, blir historien denne gangen fortalt gjennom fire symbolske *dyr*. Det fjerde århundrets kristne bibelkommentator Ephrem «Syreren», trodde at synet vi skal diskutere ganske enkelt var en gjenfortelling av Nebukadnesars drøm: «Den drømmen som Daniel hadde, passer perfekt inn sammen med den allerede nevnte Nebukadnesars drøm om en statue, og sammen danner de én enkel profeti.»¹

John Walvoord gjentar den samme enigheten som eksisterer mellom dagens forskere: «Fortolkere av Daniels bok, enten de er konservative eller liberale, har stort sett vært enige om at kapittel 7 på et vis er en gjenfortelling av kapittel 2, og omhandler de samme fire rikene.»²

Mens bildet i Daniel 2 ble overført ved en drøm til Nebukadnesar, kom bildet i kapittel 7 gjennom i en drøm gitt til Daniel: «I det første året Belsasar var konge i Babylonia, hadde Daniel drømmer og syner i sitt indre mens han lå på sitt leie. Han skrev synene ned, og her begynner hans beretning. Daniel fortalte: Jeg så i et syn om natten at himmelens fire vinder satte storhavet i opprør. Fire store dyr steg opp av havet, og de var ulike å se til» (Dan. 7:1-3).

Selv om Daniel var i stand til å tolke Nebukadnesars drøm, ba han om en ytterligere forklaring fra en engel da han mottok sin egen visjon: «Jeg gikk bort til en av dem som stod der, og bad ham om rett forklaring

på alt dette. Han svarte meg og fortalte hva synene betydde:» (v. 16).

Engelen forklarte: «Disse store dyrene, fire i tallet, betyr at det kommer fire konger på jorden.» (v. 17).

Slik som i Daniels drøm i kapittel 2, står også her kongene for forskjellige kongeriker. Hippolytus av Rom, en av de viktigste kristne teologer i det tredje århundre, diskuterte betydningen av denne profetien: «Etter som forskjellige dyr ble vist til den velsignede Daniel, og disse var forskjellige fra hverandre, må vi forstå at innholdet i fortellingen ikke handler om visse dyr, men at det under bildet av de forskjellige slags dyr viser de kongeriker som har stått frem i denne verden.»³

Etter hvert som de fire dyrene blir åpenbart, danner de en fullkommen parallell til de fire rikene i Nebukadnesars drøm.

DEN BEVINGEDE LØVEN

Det første dyret «var som en løve og hadde ørnevinger. Mens jeg så på det,» skrev Daniel, «ble vingene revet av, og det ble løftet fra jorden og reist på to føtter som et menneske, og det fikk et menneskehjerte» (Dan. 7:4).

Mange kommentatorer ser løven som et passende symbol på Babylon. Nebukadnesar ble selv fremstilt av profeten Jeremia som en «løve som stiger opp fra Jordans prektige skog» (Jer. 49:19). Mer enn 120 løver laget av fargerike glaserte keramikkfliser dekorerte «prosesjongaten» til den gamle hovedstaden Babylon. Prosesjongaten var en vei som ledet ut fra byen gjennom Istarporten. Istar (eller Astarte), en gammel mesopotamisk gudinne som ble tilbedt både av Assyrerne og Babylonierne, var representert ved en løve. Den bevingede løven vil derfor stemme overens med hodet av gull i Daniel 2. Kommentaren «og det fikk et menneskehjerte» forstås ofte som en henvisning til ydmykelsen av kong Nebukadnesar slik den blir fortalt i Daniel 4.

DEN SKJEVE BJØRNEN

Det neste riket som skulle stå frem er symbolsk portrettert ved en skjev bjørn: «Så fikk jeg se et dyr til, det andre i rekken. Det var likt en bjørn, og det reiste seg halvveis opp. I gapet mellom tennene hadde

det tre ribben. Og det ble sagt til det: 'Stå opp og ét mye kjøtt!'» (Dan. 7:5).

Den skjeve bjørnen representerer det media-persiske riket, der den persiske delen var mye sterkere enn den mediske delen. Både gamle og nye kommentatorer ser på de tre ribbena i bjørnens munn som et symbol på de tre provinsene Media, Persia og Babylon. Jerome skrev i slutten av det fjerde århundre: «Derfor er de tre ribbena i munnen på det persiske riket et symbol på det babylonske, det mediske og det persiske, som alle ble redusert til ett enkelt rike.»⁴

DEN FIREHODEDE LEOPARDEN

Det tredje dyret som trer frem er en firehodet leopard: «Deretter så jeg et annet dyr som lignet en leopard. Det hadde fire fuglevinger på ryggen, og det hadde fire hoder. Dyret fikk stor makt» (Dan. 7:6),

Like hurtig som Aleksander den Store erobret Midtøsten, tok hans liv slutt i 323 f.Kr. Etter hans død ble Aleksanders veldige imperium delt mellom hans generaler og familie. Det som deretter fulgte var rundt femti år med kriger mellom disse forskjellige etterfølgerne, kjent som Diadokene. I slutten av det tredje århundre var Aleksanders rike i stor grad kontrollert av fire dynastier. Disse fire inndelingene var:

Ptolemeerdynastiet som hersket over Egypt.

Selevkidedynastiet som hersket over området som strekket seg fra dagens Tyrkia til Afghanistan og Pakistan.

Lysimakhosdynastiet som hersket over området som tilsvarer dagens Bulgaria.

Det Kassandrianske dynasti som hersket over Makedonia eller dagens Hellas.

ET FJERDE DYR

Dette fjerde dyret samsvarer med det fjerde riket i Daniel 2. Mens dyret her har jerntenner, er det fjerde riket i Daniel 2 representert med føtter av jern. I Daniel 2 var det fokus på dette rikets knusende kraft. I kapittel 7 er det fjerde riket flere ganger fremhevet som et som vil knuse, sluke og trække ned de folkeslag og riker det erobrer:

«Så fikk jeg i mine nattsyner se et fjerde dyr, fryktelig og forferdelig og meget sterkt. Det hadde store tenner av jern og åt og knuste; og det som ble til overs, tråkket dyret ned med føttene» (Dan. 7:7).

«Da ønsket jeg å få vite hva meningen var med det fjerde dyret. Det var annerledes enn alle de andre, et fryktelig dyr med tenner av jern og klør av kobber. Det åt og knuste, og det som ble til overs, tråkket det ned med føttene» (v. 19).

Mens det overveldende flertallet av bibeltolkere opp gjennom kirkehistorien har trodd at det fjerde dyret representerte Romerriket, var det romerske riket slik vi diskuterte det i forrige kapittel, på mange måter noe ganske *annet* enn et *destruktivt* imperium. I stedet var det ganske *konstruktivt*, og bygde ofte infrastruktur og innførte orden og lovverk i de landene det erobret. I motsatt fall har vi Islams imperium, som for det meste har vært en destruktiv kraft over de områder det har erobret. Som jeg nevnte i forrige kapittel, kjemper de små kristne samfunnene ofte for sin egen overlevelse i det som en gang var de kristne kjerneland. Mens Antiokia, Aleksandria og Jerusalem en gang var livskraftige hovedsteder og høyborger for Kirken, er i dag de innfødte kristne samfunnene der en skygge av sin tidligere prakt. I kontrast ser vi hovedstaden i Rom, der hele byen er «kristnet.» Mens det islamske kalifatet har slått ned og knust den kristne kirke, var det den kristne kirke som tilslutt seiret over og erobret det romerske riket. Som vi argumenterte for i Daniel 2, mislykkes beskrivelsen av det fjerde riket å passe til det romerske riket, men passer perfekt til beskrivelsen av det Islamske kalifatet.

DE TI HORNENE REPRESENTERER EN GJENOPPVEKKELSE AV DET FJERDE RIKET

Ut fra dette dyret vokste det ti horn. Disse ti hornene representerer det gjenopplivede islamske kalifatet og samsvarer med føttene av jern og leire i Daniel 2. Mange bibelkommentatorer ser også de ti hornene i forbindelse med de ti tærne på statuen. «Det som ble til overs, tråkket dyret ned med føttene. Det var annerledes enn alle de tidligere dyrene og hadde ti horn» (Dan. 7:7)

Vi blir fortalt at de ti hornene står for ti konger, eller kongeriker, som sammen vil utgjøre den kommende Antikrists rike: «De ti hornene

betyr at det skal komme ti konger i dette riket» (v. 24).

DET LILLE HORNET ER ANTIKRIST

Deretter så Daniel enda et horn vokse frem fra de ti hornene. Dette ellefte hornet så ut til å rykke opp tre av de ti hornene og deretter ta full kommando over de ti: «Da jeg gav akt på hornene, fikk jeg se et annet lite horn som skjøt opp mellom dem. Og tre av de andre hornene ble rykket opp, så det kunne få plass. Dette hornet hadde øyne som et menneske og en munn som talte store ord.» (Dan. 7:8).

Denne fremstillingen av det «lille hornet» er et punkt hvor dette synet strekker seg lengre enn det som ble åpenbart i Nebukadnesars drøm. Der Daniel 2 åpenbarte at fire riker skulle komme, presenterer denne delen av Daniels åpenbaring oss for lederen av det siste riket.

«Da ønsket jeg å få vite hva meningen var med det fjerde dyret. Det var annerledes enn alle de andre, et fryktelig dyr med tenner av jern og klør av kobber. Det åt og knuste, og det som ble til overs, tråkket det ned med føttene. Jeg ønsket også å få rede på de ti hornene det hadde på hodet, og det nye hornet som skjøt opp og fikk tre av de andre hornene til å falle av. Dette hornet hadde øyne og en munn som talte store ord, og var større å se til enn de andre. Jeg så at dette hornet førte krig mot de hellige og vant over dem, inntil den gamle av dager kom. Da fikk Den Høyestes hellige sin rett, og tiden kom da de hellige fikk riket i eie» (Dan. 7:19-22).

Det «lille hornet» taler store ord og forfølger Guds folk. Kristne kaller i dagligtale dette individet for Antikrist. Og slik det har vært vanlig i dette kapittelet blir denne informasjonen fortalt enda en gang:

«De ti hornene betyr at det skal komme ti konger i dette riket. Og etter dem skal det komme enda en konge, som er annerledes enn de tidligere. Han skal slå tre konger. Han skal tale mot Den Høyeste og fare hardt fram mot Den Høyestes hellige. Han skal sette seg fore å forandre tider og lover, og de hellige skal overgis i hans makt én tid og tider og en halv tid. Da skal retten bli satt. Herredømmet skal tas fra ham; det skal bli ødelagt og tilintetgjort for godt» (Dan. 7:24-26).

De handlinger av Antikrist som blir mest vektlagt er hans arrogante og blasfemiske ord mot «Den Høyeste,» i tillegg til hans forfølgelse av Guds folk.

Etter å ha sett og undret seg over den ødeleggende kraften til Antikrist og hans rike, ble Daniel «meget skremt»: «Her ender min beretning. Jeg, Daniel, ble meget skremt av mine tanker, og jeg ble blek i ansiktet. Men jeg gjemte alt dette i mitt hjerte» (v. 28).

Bibelkommentator Gleason Archer tar for seg den fremste grunnen til Daniels dype bekymring:

Av alle de fire dyrene Daniel så, var det det fjerde dyret han betraktet med den største undring og frykt (v. 19), fordi det ikke lignet på noe dyr som var kjent blant menneskene. Spesielt undret han seg over de ti hornene der det lille hornet vokste frem (v. 20) og som fikk lov til å seire over Guds folk (v. 21). Daniel fornemmet de onde følgene av dette for den politiske velferden til de sanne troende, og krympet seg over utsiktene til at de skulle bli knust av denne gudsbepotteren.⁵

Denne siden ved profetien er det særdeles viktig for oss å studere. Som vi har diskutert tidligere, var det historiske romerske riket i det store og hele relativt tolerant. De romerske legionene var selvfølgelig ganske brutale når de slo ned opprør. Det var det romerske rike som ødela Jerusalem og Tempelet i år 70 e.Kr., knuste det jødiske opprøret, og drepte og bortførte mengder av jøder i samme slengen. Men dette var et gjensvar på et opprør som var startet av den jødiske nasjonen. Så lenge de romerske provinsene villig betalte skatter og anerkjente keiseren, ble de ikke «knust.» Gjennom hovedparten av de år den jødiske nasjonen var under romersk hegemoni, levde de ikke i undertrykkelse og kunne fritt praktisere sin jødiske tro. Det samme gjaldt for den kristne delen av samfunnet. Selv om Rom jo til tider forfulgte den kristne kirke, var det til slutt kristendommen som i det store og hele erobret og påvirket det romerske rike med sitt budskap. Man kan med rette si at til slutt seiret Kirken over Romerriket. Det var ikke det motsatte som skjedde. Man kan ganske enkelt ikke si at Rom knuste og fortærte Kirken og tråkket ned det som var til overs. Så igjen må vi si, at selv om det er mulig å finne skygger av oppfyllelse av denne profetien i perioder av Romerrikets historie, er det fortsatt svært vesentlige problemer med denne tolkningen.

Men når vi på den annen side tar for oss Islams imperium, enten vi taler om områdene Babylon, Media-Persia eller Grekenland, ble det jødiske folk eller den kristne kirke alle sammen knust, fortært og tråkket

ned. Som vi også så i Daniel 2 er det med stor vanskelighet at vi i dette kapittelet kan forene Romerriket med beskrivelsene i teksten. Men det islamske kalifatet passer nøyaktig til beskrivelsen.

Til slutt konkluderer vi med at identiteten til og sammenhengen mellom de fire dyrene er som følger:

Daniel 2	Daniel 7	Rike
Hode av gull	Løve	Babylon
Bryst og armer av sølv	Bjørn	Media-Persia
Hofter og lår av bronse	Leopard	Grekenland
Bena av jern	Det fjerde dyr	Det islamske kalifatet
Føtter av jern og leire	Ti horn	Det gjenopprettede islamske kalifatet

DET JØDISKE SYNET

På tross av det faktum at mye av den kristne kirke har sett på Antikrists siste rike som et europeisk rike, har mange av de jødiske rabbier og vismenn lenge forstått det ti-hornete riket som et arabisk rike eller et rike i Midtøsten. Fra boken *Esekiel, en kommentar med utvalgte tekster fra talmudiske, midrasjiske og rabbinske kilder (Ezekiel, A Commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources)*, leser vi: «Midrasj kommenterer at disse ti hornene symboliserer ti konger i det fjerde riket, og det ellefte hornet er den siste kongen som Israel vil ha konfrontasjon med. Alle disse kongene, understreker Midrasj, vil være etterkommere av Esau. Antydningen her er at kongen og initiativtakeren til felttoget mot Israel vil være fra Esau-Edom.»⁶

DET EVIGE RIKET BLIR ÅPENBART

På tross av at Daniel 7 relativt klart ser ut å være en parallell til Daniel 2, er det mange fortolkere som ser disse fire dyrene som noe helt annet enn de fire rikene i Daniel 2. Grunnlaget for tendensen til å skille dette synet fra Nebukadnesars drøm, er de følgende to versene: «Mens jeg så på dette, ble dyret drept fordi hornet talte store ord. Kroppen ble ødelagt og kastet på ilden for å brennes. Også de andre dyrene ble fratatt sitt herredømme; tid og stund var fastsatt for deres levetid» (v. 11-12).

Mange har tolket dette avsnittet til å bety at etter ødeleggelsen av det siste riket – Antikrists rike – vil de tre andre rikene eksistere videre

for en gitt stund. Derfor tror man at avsnittet konkluderer med at de fire «dyrerikene» er samtidige, at de alle eksisterer på samme tid. Noen vanlige tolkninger av dyrene har vært løven som Amerika eller England, bjørnen som Tyskland eller Russland, leoparden som Islam, og enda en gang, det fjerde dyret som det romerske riket.

Problemet med denne oppfatningen er at den er basert på en misforståelse av hva disse versene sier. De sier ikke at de andre tre rikene er samtidige med det siste, antikristelige riket. Poenget er ganske enkelt å sette den plutselige og fullstendige ødeleggelsen av det siste riket opp mot ødeleggelsen av de foregående rikene. For selv om de var erobret, levde de ofte i en begrenset grad videre innenfor det riket som styrte dem. Vi kan si med andre ord at selv om det greske riket var erobret av Romerne, levde det på de fleste områder videre innenfor det romerske riket. Som vi diskuterte ganske kort i foregående kapittel var gresk et vanlig språk i hele Midtøsten under romersk herredømme. Romerne omfavnet faktisk den greske gudfamilien som sin egen. De forandret riktignok navnene på dem, men de fortsatte å blåse liv i den greske gudsyndelsen. Mens Antikrists rike vil bli ødelagt av Messias' rike, vil ikke de andre rikene lide en slik øyeblikkelig og fullstendig ødeleggelse. Og i tillegg til å sidestille den fullstendige og totale ødeleggelse av Antikrists rike med de foregående rikene, er hensikten med dette avsnittet også å skape en kontrast til det kommende messianske rike som aldri vil bli ødelagt:

«Videre så jeg i mine nattskyer: Se, med himmelens skyer kom det en som var lik en menneskesønn. Han nærmet seg den gamle av dager og ble ført fram for ham. Han fikk herredømme, ære og rike; folk og stammer med ulike språk, alle folkeslag skal tjene ham. Hans velde er et evig velde, det skal ikke forgå; hans rike går aldri til grunne.» (Dan. 7:13-14).

Det messianske rikets evige karakter blir gjenfortalt gjennom hele kapittelet:

«Men Den Høyestes hellige skal overta riket og beholde det for alle tider, i evigheters evighet.» (Dan. 7:18).

«Kongedømmet og veldet og makten i rikene under himmelen skal bli gitt til det folk som er Den Høyestes hellige. Deres rike skal være et evig rike, og alle makter skal tjene og lyde dem.» (Dan. 7:27).

Dette er betydningen av avsnittet. Det er ingen grunn til å se det som et bevis på at alle de andre rikene eksisterer på samme tid.

7. Daniel 9:26: Folket til en fyrste som kommer

I løpet av de siste årene har jeg prøvd på å formulere og forklare det bibelske grunnlaget for den islamske Antikrist-teorien. Jeg har hatt muligheten til å diskutere disse tingene med flere fremstående, internasjonalt anerkjente profetilærere som forfekter den europeiske Antikrist-teorien. Det avsnittet som alle disse siterer som grunnlag for å forkaste den islamske Antikrist-teorien, er Daniel 9:26 som taler om «folket til en fyrste som kommer.» (NB88). Selv om dette bare er ett vers, er den vekten det tillegges i manges standpunkt ganske stor. Tradisjonen er den andre grunnen til at mange ikke vil vurdere den islamske Antikrist-teorien. Jeg respekterer faktisk skepsisen da jeg ikke er blant dem som ser negativt på tradisjonen. Jobben til trofaste kristne er å overlevere de rette læresetninger og den praksis de har mottatt fra sine trosfedre til neste generasjon. Tradisjonen har til hensikt å bevare sannheten og vokte den mot snikende vranglære. Å avvike fra tradisjonen, selv i de minste ting, skal kun gjøres etter en veldig forsiktig overveielse i bønn, og med stor ydmykhet. Men hvis man i ydmykhet og Herrens frykt har undersøkt en bestemt tradisjon i den rette ånd, og finner at tradisjonen har vært feil, da må man holde fast ved sannheten fremfor tradisjonen. Etter at jeg i årevis har undersøkt dette avsnittet ut og inn, tatt for meg kommentarer og meningene til mange andre trofaste menn og vurdert alle sider ved det, kan jeg med fortrolighet si at den tradisjonelle romersk-sentrerte tolkningen av Daniel 9:26 er feil. Dersom du er en som på linje med meg lenge har holdt deg til den tradisjonelle tolkningen, men er lidenskapelig når det gjelder sannheten og villig til å revurdere dine tidligere antagelser, da er dette kapittelet skrevet for deg.

HVEM ER FOLKET TIL FYRSTEN SOM KOMMER?

Som jeg tidligere har nevnt har jeg opp gjennom årene, uansett når jeg har diskutert den islamske endetidsmønsteret offentlig, nesten over alt møtt en nesten reflekspreget henvisning til Daniel 9:26. I følgende kommentar formulerer Dr. Ron Rhodes denne innvendingen slik jeg har hørt den fra dusinvis av andre profetigranskere: «Skriften er veldig tydelig på at Antikrists rike kommer fra et gjenopprettet Romerrike. Når vi ser på Daniels tekster, taler han veldig spesifikt om

hvordan Antikrist vil komme fra det folket som invaderte Jerusalem og ødela det jødiske Tempelet. Dette skjedde i år 70 e.Kr. Det var ikke muslimene som invaderte Jerusalem.»¹

Jeg forstår til det fulle resonnementet bak denne uttalelsen, da jeg selv sto for dette synet i mange år. Men det var ikke før jeg satte i gang med å undersøke avsnittet ut fra et historisk-grammatisk perspektiv at jeg fant ut at det populære synet tok feil på begge områder. Den første feiltakelsen ligger i en mangel på å undersøke de historiske data bak begivenhetene i 70 e.Kr. Den andre feilen ligger en mangel på å ta hensyn til grammatikken, den faktiske hebraiske ordbruken i avsnittet.

DEN HISTORISKE FEILEN

Her, i en profeti over én setning i det niende kapittel i Daniels bok, finner vi den eneste og viktigste kildeteksten til den romerske Antikrist-teorien. «Byen og helligdommen skal bli ødelagt av folket til en fyrste som kommer» (v. 26 NB88).

Mens det har vært fremmet forskjellige tolkninger av den eksakte betydningen av dette verset, er det synet som er delt av de fleste, at denne profetien forteller oss at det bestemte folket (eller folkene) som ødela Jerusalem og Tempelet i år 70 e.Kr. er forfedrene til det folket som i de siste dager vil utgjøre hovedtyngden av Antikrists (den fyrsten som skal komme) etterfølgere. Ifølge dette synet, skal dette verset derfor forstås som følger: «Det folket – det vil si, de fremste etterfølgerne – til fyrsten (Antikrist) som skal komme i de siste dager, skal ødelegge byen (Jerusalem) og helligdommen (det jødiske Tempel fra det første århundre).»

De fleste tror at ødeleggelsen av «byen og helligdommen» er en henvisning til ødeleggelsen som fant sted i år 70 e.Kr. da de romerske legioner under ledelse av general Titus ødela både den jødiske hovedstaden Jerusalem og dens Tempel. Av denne grunn har et stort flertall av profetilærerne og granskerne konkludert med at det romerske folk i år 70 e.Kr. kan identifiseres som forfedrene til de kommende etterfølgerne (folkeslaget) til Antikrist. Fordi soldatene var romerske borgere, trekker mange den slutning at Antikrists fremste etterfølgere i de siste dager i hovedsak vil være europeere eller spesielt italienere. Denne oppfatningen har selvfølgelig sin opprinnelse i det faktum at det

var de romerske hærførerne (som hadde Roma/Italia som hovedstad) som kommanderte de destruktive armeene, men også i en feilaktig tro på at de fleste romerske soldatene var italienere eller europeere. Jeg sier «feilaktig tro,» fordi både det historiske vitnesbyrdet og enigheten blant moderne forskere sier oss at veldig få av soldatene som ødela Tempelet i Jerusalem i år 70 e.Kr. faktisk var europeere. Men som vi snart skal se avslører de historiske fakta et dramatisk annerledes bilde.

REKRUTTER I DEN ROMERSKE HÆREN

Det er på sin plass med en kort historielekse.

Før det romerske rike ble et imperium, ble det kalt den Romerske Republikk. I republikkens tidlige historie, mens utviklet det seg til et imperium, var hovedandelen av soldatene/legionærene som ble rekruttert til å tjenestegjøre i den romerske hæren, italienere fra Rom og de nærliggende områdene. Men etter hvert som imperiet utvidet seg ganske dramatisk, ble det nesten umulig å bemanne hele imperiet kun med soldater fra Italia. Det var ganske enkelt ikke nok italienske menn til å spre dem ut over hele det veldige romerske imperiet, som omfattet hele Europa, Nord-Afrika og en stor del av Midtøsten. Derfor gjennomførte keiser Augustus noen omfattende reformer som ledet til dramatiske endringer i den etniske sammensetningen i de romerske hærene. Etter Augustus' reformer i 15 e.Kr. var Pretorianergarden den eneste delen av den romerske hæren som fortsatt for det meste besto av italienere fra selve Rom. Dette var en militær eliteavdeling som hadde som spesialoppgave å beskytte keiseren og generalenes telt. Resten av hæren ble i større og større grad sammensatt av alt annet enn italienere. I stedet ble de kjent som «provinssoldater», da de besto av folk fra provinsene – de ytterste utkanter av imperiet, langt borte fra hovedstaden Rom. Denne «provinsialiseringen» av hæren var tilfelle for alle de romerske legionene i denne tidsperioden, men den var tydeligst og mest merkbar i de østlige legionene som ble brukt til å angripe Jerusalem. Både eldre historiske nedtegnelser og moderne forskning bekrefter dette klart. La oss undersøke noen av bevisene.

FØRSTE VITNE: PUBLIUS CORNELIUS TACITUS

Publius Cornelius Tacitus var både senator og historiker i det romerske riket, og skrev ganske omfattende om den spesielle tids-

epoken vi nå skal undersøke. De bevarte delene av hans to hovedverk – *Annalene* og *Historiene* – har blitt livsviktige kilder til informasjon fra denne perioden. Når han skriver om det romerske angrepet på Jerusalem, gir Tacitus detaljer om de spesifikke legionene og de folkeslag som i hovedsak utgjorde angrepshæren: «Keiser Titus ... fant tre legioner i Judea, den 5. den 10. og den 15. I tillegg til disse la han til 12. legion fra Syria, og noen menn som tilhørte 18. og 3. som han hadde trukket tilbake fra Aleksandria. Denne styrken var ledsaget av ... en større kontingent arabere, som hatet jødene med det vanlige nabohatet.»²

Det er flere viktige deler av informasjon vi kan få fra dette referatet. For det første får vi vite at de romerske legionene hadde vært stasjonert i Judea, Syria og Egypt. For det andre får vi vite at i tillegg til de romerske legionene, var det en «større kontingent arabere, som hatet jødene», som fulgte soldatene. Det er trist å måtte erkjenne, men det er lite som har forandret seg siden det første århundre når det gjelder det generelle regionale hatet mot det jødiske folk. Som vi skal se var det nettopp dette gamle hatet som var drivkraften i de begivenhetene som utfoldet seg og ledet til ødeleggelsen av Tempelet.

ANDRE VITNE: TITUS FLAVIUS JOSEFUS

Titus Flavius Josefus, en annen uerstattelig historiker fra denne perioden, bekrefter Tacitus' beretning: «Vespasian sendte deretter sin sønn Titus som kom landveien til Syria, der han samlet de romerske styrkene som besto av en anselig mengde reservesoldater fra kongene i de nærliggende områdene.»³

Josefus bekrefter at de romerske legionene som ble brukt til å angripe Jerusalem var stasjonert i Syria. Det var her Titus samlet styrkene da han marsjerte mot den jødiske hovedstaden. «En anselig mengde» med reservesoldater, eller frivillige, fra Syria og de omkringliggende områdene var også samlet foran angrepet. Senere skrev Josefus også detaljert om det nøyaktige antall romerske soldater som slo seg sammen med invasjonshæren: «Malkus, som også var kong av Arabia sendte ett tusen ryttere i tillegg til fem tusen fotsoldater der fles-teparten var bueskyttere, slik at hele hæren, inklusive de reservesoldatene som var sendt av kongen, i tillegg til ryttere og fotsoldater, var en samlet styrke på rundt seksti tusen mann.»⁴

Mens antallet menn som utgjorde en legion varierte, besto en legion på denne tiden av rundt regnet fem tusen mann. Her ser vi at Malkus, kongen av Arabia, sendte nok reserve/frivillige soldater til å utgjøre mer enn en full legion.

DE ØSTLIGE LEGIONENE

La oss nå se på de spesielle legionene som ble brukt til å angripe det jødiske folk, i tillegg til områdene de var stasjonert i tidsperioden frem til år 70 e.Kr. da Jerusalem ble ødelagt. Av de seks legionene var alle stasjonert i Midtøsten. Nedenfor er en liste over legionene og hvor de var stasjonerte før Jerusalems fall.

Legion	Området den var stasjonert i
V Makedonia	Judea
X Fretensis	Syria
XV Appoinaris	Syria
XVIII	Egypt
III Gallica	Syria
XII Fulminata	Lilleasia / Syria

Alle disse legionene må ha bestått av et flertall med soldater fra Midtøsten: Arabere, syrere, egyptere o.s.v. I år 70 e.Kr. var ikke bare legionene i de østlige provinsene, men bokstavelig talt hele hæren dominert av «folk fra provinsene.»

DAGENS FAGFOLK OM DEN ROMERSKE HISTORIEN

De som i våre dager forsker på romertiden, bekrefter i det store og hele påstanden om at på den tiden Jerusalem falt, var soldatene i den romerske hæren nesten utelukkende ikke-italienske folkeslag. Lawrence J. F. Kepple, forsker på romersk historie bekrefter dette: «Etter år 68 besto de romerske legionene nesten utelukkende folk fra provinsene.»⁵ Etter år 68 besto med andre ord de romerske legionene nesten utelukkende av ikke-italienere fra provinsene i imperiets østlige utkant. Kepple er ikke den eneste som skriver om dette emnet. Hans oppfatning er faktisk støttet av den vanlige oppfatningen blant de som i dag forsker på det romerske riket. Antonio Santosuosso hevder i boken *Storme Himmelen: Soldater, keisere og sivile i Romerriket (Storming the Heavens: Soldiers, Emperors, and Civilians in the Roman Empire)*, at i løpet av første halvdel av det første århundre var omtrent 49 prosent av soldatene italienere, men innen år 70 e.Kr. hadde antallet

falt til rundt én av fem. Ved slutten av det første århundre var bare 1 prosent av soldatene italienerne.⁶ Sara Elise Phang, forfatteren av *Romersk militærtjeneste: Ideologier om disiplin i den siste delen av Republikken og tidlige delen av Principatet (Roman Military Service: Ideologies of Discipline in the Late Republic and Early Principate)*, antyder at antallet italienerne kan ha vært enda mindre: «Rekrutteringen gjennomgikk store endringer, den ble flyttet fra Italia i den tidlige delen av det første århundre e.Kr. ut til provinsene i siste del av det første og i det andre århundre.»⁷ Som Keppie faktisk avslører, er forskere på romersk historie nå stort sett enige om at det overveldende flertallet av soldater som angrep Jerusalem, var rekrutter fra de østlige provinsene:

At italienerne i legionene i stadig større grad ble erstattet av folk fra provinsene i løpet av denne perioden, er i seg selv ikke lenger noen nyhet blant forskere ... I Østen, det vil si i Lilleasia, Syria og Egypt virker det ganske klart at lokal rekruttering var godt i gang under Augustus [år 14 e.Kr.], slik at ved hans død var det bare et lite antall legionærer som kom fra Italia eller i det hele tatt fra noen av de vestlige provinsene ... Under Nero [år 68 e.Kr.], da de østlige legionene trengte nyrekrutteringer ... var det fra Kappadokia og Galatia som man [Rom] var på utkikk etter rekrutter. Dette var utvilsomt standard prosedyre. Legionene i øst besto for det meste av «orientalere» [folk fra Midtøsten].⁸

Igjen gir Phang oss ingen tvil om den østlige etniske sammensetningen av de romerske legionene i år 70 e.Kr.:

Fra den romerske offentlighetens ståsted så den romerske hæren av år 70 e.Kr. sannsynligvis ikke så veldig forskjellig ut fra det den var under Julius Cæsar. Legionærene bar det samme velkjente utstyret, og marsjerte bak den sølvskinnende ørnen, legionene bar navn og titler som gjenspeilte deres opphav og tidligere bragder. Men i virkeligheten hadde mange ting endret seg: Det som hadde vært en hær av italienerne ble i stadig større grad en hær av folk fra provinsene som ikke hadde noen særskilt lojalitet til eller felles bånd til Senatet eller byen Rom ... I stadig større grad begynte de å forme sine interesser etter de som var gjeldende i de provinsene de var stasjonerte i ... Innen år 69 e.Kr. besto legionen Gallica III, i likhet med mange andre legioner som over lengre tid hadde vært stasjonert i øst, av en høy andel menn født i de østlige provinsene.»⁹

Gallica III var en av legionene som var involvert i ødeleggelsen av Jerusalem.

I sin bok *Soldater, byer og sivile i det romerske Syria (Soldiers, Cities and Civilians in Roman Syria)*, undersøker Nigel Pollard, dr. hist. og professor i romersk historie ved Oxford Universitetet, i detalj spesielt den etniske tilhørigheten til de romerske soldatene i de østlige provinsene under det første århundre. Etter å ha gransket den mest oppdaterte kunnskapen om temaet, går Pollard i detalj omkring de to mulige syn som avslører den etniske tilhørigheten til de soldatene vi prøver å identifisere. Begge synene bekrefter at det overveldende flertallet av soldater som ødela tempelet, i første rekke var syrere, arabere og andre folk fra Midtøsten.

Ifølge Pollard, hevder det første synet at etter regjeringstiden til keiser Nero (68 e.Kr.), «var legionærer født i provinsene i flertall over italienerne i forholdet fire til én eller fem til én.»¹⁰ Og dette gjelder hele det romerske imperium, ikke bare i øst. Det andre synet som Pollard undersøker hevder at de østlige legionene besto utelukkende av soldater fra de østlige provinsene: «Legioner stasjonert i Kappadokia, Syria og Egypt besto av rekrutter fra Lilleasia, Syria og Egypt.»¹¹ Begge scenarioene etterlater oss liten tvil at det overveldende flertallet av soldater som angrep Jerusalem under Titus, var folk fra Midtøsten og ikke fra Europa.

LA OSS KNUSE NOEN TALL

Men la oss faktisk beregne hva all denne informasjonen betyr, med hensyn til den etniske sammensetningen av de «romerske» hærene som angrep Jerusalem. Josefus forteller oss at «hele hæren, inklusive de reservesoldatene som var sendt av kongen, i tillegg til ryttere og fotsoldater, var en samlet styrke på rundt seksti tusen mann.»¹² Husk at en legion besto av rundt regnet 5.000 soldater. Det var fire fulle legioner og to delvise legioner involvert i angrepet. Dette vil bety at det var rundt 25.000 menn som var fulltids legionærer, mens de reserverende 35.000 menn var enten frivillige eller reservesoldater. Disse reservesoldatene var ikke-romerske borgere som var oppvokst i utkanten av provinsene. Josefus bekrefter dette når han sier at reservetroppene «sendt av kongen» fra «de omkringliggende områdene» Syria, Lilleasia og Arabia. Dersom Pollards enda høyere estimat

på fire/fem til én er korrekt når det gjelder forholdet mellom de østlige og vestlige soldatene, da vil dette bety at det ikke kunne ha vært mer enn 5.000 vestlige soldater i hele den invaderende hæren. De resterende 55.000-56.000 var alle fra de østlige provinsene. Dette betyr at det ikke var mer enn én vesteuropeisk soldat for hver elleve soldater fra Midtøsten. Elleve til én! Men i all sannsynlighet var forholdet mye høyere.

YTTERLIGERE BEVISER

I avslutningen av diskusjonen gir Pollard oss også en veldig interessant bit med informasjon: «Andre beviser for at de syriske legionene i den Flavianiske periode på mange måter var typisk 'syriske' kommer fra Tacitus' henvisning til Legion III Gallica som hilste den oppadgående sol 'etter det som var skikken i Syria' ... i 69 e.Kr.»¹³

Konsekvensen er selvfølgelig klar: soldatene i denne legionen tilba en eller slags form for solgud. Dette var typisk for folk fra Midtøsten, som oppgjennom historien har tilbudt forskjellige himmelske guder. Disse østlige «romerske» soldatene var faktisk de fysiske, og til en viss grad åndelige forfedre til de som i dag bøyer seg for Allah, den guden som oftest blir representert ved halvmånesymbolet.

Kort fortalt er de historiske bevisene overveldende. Josefus har andre steder skrevet at under Nero, mange år før den jødiske krig, brøt det ut en konflikt i Cæsarea Maritima, en kystby i det nordlige Israel, mellom jødene og syrerne som bodde i byen. Mens slaget raste, sto de romerske soldatene mot jødene og assisterte syrerne, fordi de romerske soldatene faktisk var etniske syrere. Josefus skrev: «Størstedelen av den romerske garnisonen var bygd opp i Syria, og fordi de derfor var beslektet med den syriske siden i konflikten, sto de klar til å støtte dem.»¹⁴

NOEN AVSLUTTENDE ARGUMENTER

Etter å ha undersøkt et stort utvalg av beviser både fra eldre historikere i tillegg til den mest moderne viten om temaet, kan vi ganske trygt konkludere med at de «romerske» soldatene i de østlige provinsene som ødela Jerusalem og Tempelet faktisk var østlige folkeslag – innbyggere i Lilleasia, Syria, Arabia og Egypt. Vi ser påny at de var

forfedrene til dagens innbyggere i Midtøsten. Vi kan virkelig forstå hvordan en hastig eller overfladisk lesning av Daniel 9:26 kan lede noen til å konkludere med at Antikrists etterfølgere ville være europeere, men etter at vi nå har gjort et flittig arbeid, gjort ferdig våre hjemmelekser og undersøkt bevisene, er det tydelig at virkeligheten er ganske annerledes fra det som har vært vanlig oppfatning og folkelig forståelse.

EN SISTE INNVENDING

Men gamle vaner – og tankemønstre – er seiglivede. Etter å ha fremført dette argumentet i vår bok, *Guds krig mot terror: Islam, profetier og Bibelen*, har min medforfatter Walid Shoebat og jeg sett at våre funn er blitt sterkt utfordret. En slik kritikk som sto på trykk i bladet *Kristus i profetiene*, var som følger:

Et godt eksempel på Shoebats snirklete logikk kan vi finne i hans forsøk på å bortforklare betydningen av Daniel 9:26. Den fornuftige tolkningen av dette verset er at Antikrist vil komme fra det folk som ødela Tempelet. Shoebat og Richardson argumenterer med at de romerske legionene som utførte ødeleggelsen av Jerusalem og Tempelet i år 70 e.Kr. besto for det meste av arabere, hovedsakelig syrere og tyrkere. De konkluderer derfor med at Antikrist vil stå frem blant syrerne eller tyrkerne og vil være muslim. Dette er virkelig å klamre seg til strå i vinden! Det betyr ingenting fra eller til om legionene besto av australske urinnvånere, det var den romerske regjeringen som besluttet å ødelegge Jerusalem, det var den romerske regjeringen som ga ordrene, og det var romerske generaler som utførte ødeleggelsen. Rom var staven i hånden på Gud i dommen over det jødiske folk, og det er fra det romerske folk at Antikrist vil stå frem.¹⁵

Eller for å skrive den litt om, så er denne kritikken villig til å innrømme at de romerske soldatene kan ha vært folk fra Midtøsten, men at dette er irrelevant fordi de var under kommando av italienske offiserer, som ikke bare ønsket, men også befalte ødeleggelsen av Jerusalem og Tempelet. Slik blir ansvarsbyrden lagt på de romerske myndighetene. Det er to fatale problemer med dette argumentet. Det første er at det unnlater å ta for seg den faktiske grammatikken i avsnittet. La oss se på denne saken først, fordi den er avgjørende.

DEN GRAMMATISKE FEILEN: HVA ER DET PROFETIEN FAKTISK SIER?

Vi repeterer hva verset sier: «Byen og helligdommen skal bli ødelagt av folket til en fyrste som kommer.» (Dan 9:26 NB88).

Det vi trenger å gjøre er å zoome inn på ordet *folket*. Hvis vi slår opp betydningen av dette ordet (*am*) på hebraisk, finner vi at det er en etnisk betegnelse. Det viser ikke til det rike eller imperium som folket levde under, men snarere til selve folkeslaget. *Strongs Lexicon* setter opp betydningen av *am* som «folk, nasjon, personer, medlemmer av ens folk, landsmann, likemann, av samme avstamning, av samme blod eller folkegruppe.» Wilhelm Gesenius, den hebraiske leksikonforfatter, setter opp den primære betydningen av ordet som «enkeltstående rase eller stamme ... rase eller familie ... av samme opphav, slektninger.» Vi ser ikke mot et rike, men snarere en folkegruppe. Men det som går igjen når forfattere hevder at denne profetien peker mot Rom eller Europa, er at en feilaktig forståelse av ordet *am* alltid er roten til feiltakelsen. Se for eksempel på denne kommentaren fra en profetiblogg: «Engelen Gabriel var ganske spesifikk da han forklarte den kommende Antikrists nasjonalitet til Daniel. Dette er ingen teori, det er en hittil uoppylt profeti. Punktum. Antikrist VIL KOMME fra det folkeslag som ødela byen og helligdommen i år 79 e.Kr. (*sic*). Antikrist VIL KOMME fra det romerske folk. Punktum.»¹⁶

Det er beundringsverdig å ha full tillit til Skriftens pålitelighet, men en slik skråsikkerhet må også være i tråd med den faktiske språkbruken i verset. Det populære synet går glipp av dette mest essensielle punktet. Hebraiskforsker Arnold Fruchtenbaum oppsummerer nøyaktig den faktiske betydningen av dette verset: «Vi har her å gjøre med en blodslinje, og ikke et land.»¹⁷ Denne skjelningen mellom blodslinje og land er vesentlig og kan ikke oversees. Hvis hensikten med verset hadde vært å kaste lys over det mer utvidede rike eller imperium som menneskene levde under, ville det ha brukt det hebraiske ordet *mamlakah* (kongerike eller imperium) eller *goy* (nasjon). Men dette er ganske enkelt ikke det verset sier. I stedet leder det oss til den etniske identiteten til flertallet av de folkene som utgjorde de romerske legionene. Språket i verset gir oss ikke lov til å vende blikket mot det imperium som hadde myndighet over folkene, men i stedet ønsker det å få oss til å se på selve de folkeslag som utførte ødeleggelsen. Hvis vi ønsker å underkaste oss verset, må vi trekke ut dets sanne betydning (eksegese) og bøye oss under det vi finner. Vi kan ikke tvinge verset til

å passe inn i våre syn (eisegeese), på tvers av det det egentlig sier.

En annen måte å kaste lys over den viktige forskjellen mellom borgerskap og etnisitet, er å se til apostelen Paulus. Paulus var romersk borger (hans *mamlakah* var Rom), men dette reduserer ikke på noen måte det faktum at han etnisk var jøde (hans *am* var jødene). (Apg. 21:38-39, 22:1-3).

For å sette det i et enda klarere lys, la oss tenke oss at jeg gikk ned gaten i en eller annen kjent amerikansk by sent en kveld og ble ranet av tre individer. Etter at politiet ankom, spurte de meg om jeg kunne identifisere mine overfallsmenn. «Selvfølgelig, jeg fikk sett riktig nøyse på dem alle tre,» sier jeg.

«Fint,» svarer konstabelen. «Hvordan så de ut? Hva kan du si oss om dem?»

«Vel, de var amerikanere,» svarer jeg.

Når jeg nå vet at amerikanere kommer i alle fasonger, størrelser og etnisk tilhørighet, hva er det jeg har fortalt politiet? Ingenting. Som vi alle vet vil selve begrepet «amerikaner» faktisk ikke fortelle oss noe som helst om ens etniske tilhørighet. Man kan være anglo-amerikaner, asiatisk-amerikaner, afro-amerikaner, arabisk-amerikaner, latin-amerikaner eller kanskje en av hundre forskjellige bindestreks-amerikanere. På samme vis var det romerske imperium sent i det første århundre kanskje enda mer mangfoldig en dagens USA. Det romerske imperium inneholdt et stort antall folkegrupper (*am*). Man kunne være fullverdig «romersk» borger, men allikevel stamme fra en hvilken som helst av de mange folkegruppene. Man kunne være germansk, jødisk, gallisk, syrisk, arabisk, afrikansk eller en av et dusin forskjellige etniske grupper, og allikevel være fullverdig «romersk.» For å si det rett ut, enhver påstand om at begrepet «romersk» er tilstrekkelig til å identifisere den etniske identiteten til folket i Daniel 9:26 er rent sludder. Denne historisk nærsynte påstanden er ikke noe forskjellig fra å hevde at betegnelsen «amerikaner» bare kan bety etnisk angloamerikansk. Det populære synet om at Daniel 9:26 kun peker på de med italiensk eller europeisk etnisitet, overser helt den tydelige ordbruken i verset, og forvrenger dermed hele dets betydning.

DEN HISTORISKE VIRKELIGHET

Når vi går tilbake til argumentet fra bladet *Kristus i profetiene* (*Christ in Prophecy Journal*) om at folkets etniske tilhørighet er irrelevant, møter vi enda et problem. Denne gangen gjelder det de historiske nedtegnelsene. Var det faktisk den romerske regjeringen som besluttet å ødelegge det jødiske Tempelet? Var det virkelig «den romerske regjeringen som ga ordrene, og ... romerske generaler som utførte ødeleggelsen.» Enda en gang vil det gjennom å gjøre hjemmeleksen litt grundig avsløre at nettopp det motsatte er sant. Josefus' nedtegnelser gjør dette mer enn klinkende klart:

Og nå kom en viss person løpende til Titus og fortalte ham om denne brannen ... hvoretter han reiste seg i stor hast og løp til det hellige huset slik han var, for å slukke brannen. Etter ham fulgte alle kommandantene og etter dem fulgte flere legioner i stor forbauselse, så det ble pisket opp en veldig larm og det oppsto tumult, som det var naturlig for en slik stor hær når den beveget seg i stor uorden. Så kalte Titus på de soldatene som kjempet med høy røst, og ga dem signal med sin høyre hånd, at de skulle slukke brannen.¹⁸

Man kan nesten forestille seg Titus, lik en klassiske stereotyp på en italiener, der han frenetisk bruker både munnen og hendene til å snakke med. Men på tross av den store alarmen fra generalen, på tross av hans frenetiske roping og veiving med hendene, adlød ikke soldatene Titus eller noen av kommandantene hans. De var absolutt innstilt på å kjempe mot jødene. Det følgende avsnittet fra Josefus' *Jødernes kriger* avslører nettopp hvorfor:

Titus antok at selve huset enda kunne reddes fra flammene, han kom i hast og satte seg fore å overtale soldatene til å slukke ilden ... men deres lidenskap var for sterk for dem i forhold til den respekt de hadde for keiseren, og den frykt de hadde for ham som prøvde å hindre dem. Det gjaldt også deres hat mot jødene, og en viss lidenskapelig forkjærlighet de hadde for å slåss mot dem, den var også for sterk for dem ... slik ble det hellige huset brent ned, uten keiserens godkjenning.¹⁹

Kan bildet bli noe klarere enn dette? For disse soldatene fra Midtøsten var fristelsen og muligheten til å drepe jøder ganske enkelt for overveldende. Når de sto overfor valget mellom troskap til sine

hærførere og hatet mot jødene, ga de seg helhjertet over til sin «lidskapelige forkjærlighet» for å drepe jøder. Å holde dem tilbake var ganske enkelt umulig. Og til slutt, den siste setningen: «Slik ble det hellige huset brent ned, uten keiserens godkjenning,» kan ikke være mer ødeleggende for enhver påstand om at de romerske lederne ønsket eller befalte ødeleggelsen av Tempelet. Det var ikke etter befaling fra Rom at Tempelet ble brent, det var et rent antisemittisk hat som brente ned Tempelet den dagen.

ISAK OG ISMAEL: DET URGAMLE HATET

En urgammel virkelighet kommer oss her i møte. Den særskilte grunnen til at soldatene ikke adlød sine befalende offiserer var det lidskapelige hatet de hadde mot jødene. Den gangen, slik som i dag, var folkeslagene i Midtøsten i stor grad besatt av et demonisk hat mot det jødiske folk. Slik hatet var en motiverende faktor bak ødeleggelsen av Tempelet i år 70 e.Kr., er også hatet mot jødene fremdeles den overskyggende holdningen hos de omkringliggende islamske nasjonene. Og hatet vil utvilsomt være den fremste drivkraften når Antikrists hærer invaderer Israel. Dette hatet er kanskje mest merkbart i en grusom episode som er nedtegnet av Josefus. Da de romerske hærene omringet Jerusalem valgte mange av innbyggerne å overgi seg og forlate byen. Under flukten var det mange som svelget det de eide av gull eller sølvmynter i håp om å være i stand til å redde dem, etter at de hadde unnsuppet byen uten andre eiendeler. Men da de kom ut for å overgi seg til de romerske soldatene som ikke-stridende borgere, møtte de en forferdelig skjebne. Syrerne og araberne som utgjorde de romerske hærene ville ikke ha noe av dette. Isteden forteller Josefus oss at soldatene drepte dem som ønsket å overgi seg, i håp om å finne noe av gullet eller sølvet de hadde svelget: «Mengden av arabere og syrerne sprettet opp dem som kom for å overgi seg, og søkte gjennom mageinnholdet deres. Det virker på meg som om ikke noe av elendigheten som rammet jødene var verre enn denne, for i løpet av en natt ble omkring to tusen av disse desertørene dissekert på en slik måte.»²⁰

Legg igjen merke til at blant de forskjellige folkeslag som beleiret Jerusalem, var det syrerne sammen med araberne som lemlestet de

jødene som prøvde å flykte.

KONKLUSJON

De overveldende bevisene fra både eldre historikere og dagens forskere, peker på at den etniske identiteten til det «romerske» folket som ødela Jerusalem og Tempelet, var forfedrene til de muslimske folkeslag som dominerer hele regionen i dag. Folkene i Midtøsten vil bli de fremste tilhengerne til Antikrist, «fyrsten som kommer.» Dette er «folket» i Daniel 9:26.

Som vi allerede har merket oss finner den europeiske Antikrist-teorien sin viktigste støtte i dette ene verset. Som vi nå har sett bygger den europeiske Antikrist-teorien på et fundament av luft. Til slutt peker det avsnittet som de fleste har sett på som den sterkeste støtten til en europeisk Antikrist, faktisk mot en Antikrist fra Midtøsten – slik alle andre avsnitt hos profetene gjør.

8. Daniel 8: Det lille hornet

Vi slår nå opp på Daniel 8, et kapittel som begynner med fremveksten av det media-persiske riket og avslutter med Antiokus IV Epifanes, den mest fremtredende av alle Antikrist-typerne i Skriften. Daniel 8 må forstås som en annen versjon av den samme historien som utfolder seg i Daniel 2 og 7. I Daniel 2 ble vi fortalt om det ødeleggende og erobrende islamske kalifatet. En gjenopprettet versjon av dette islamske kalifatet vil komme i de siste dager. Daniel 7 forteller den samme historien, men legger til ny informasjon angående Antikrist, kalt «det lille hornet,» som vil stige frem fra det tidligere islamske kalifatet. Han vil først ta kontroll over tre kongeriker, og til slutt kontrollere ti riker. I Daniel 8 blir historien fremstilt og utviklet enda videre, og gir oss informasjon om mange av kjennetegnene og handlingene til den kommende Antikrist.

DANIEL 8

Daniel 8 forteller utførlig om enda en av Daniels fascinerende åpenbaringsopplevelser. Når synet inntreffer er Daniel i byen Susa, hovedstaden i Elam i dagens Iran, rundt tre hundre og tjue kilometer øst for Babylon. Mens noen kommentatorer spekulerer på om Daniel kanskje var i Susa på et diplomatisk oppdrag, ser ordlyden i avsnittet ut til å indikere at han ikke var der fysisk, men bare i synet han hadde: «I dette synet så jeg at jeg var i borgen Susa i provinsen Elam, og at jeg var ved elven Ulai» (Dan. 8:2).

MEDIA-PERSIA

Synet begynner med å fremstille det media-persiske rikets vei til maktens tinde. Dette riket skulle i sin tur komme til å erobre det babylonske riket. I Daniel 7 ble det media-persiske riket fremstilt som en skjev bjørn. Men her er Media-Persia fremstilt som en vær med to horn, det ene lenger enn det andre:

«Da jeg så opp, fikk jeg øye på en vær som stod ved elven. Den hadde to horn. Begge var store, men det ene var større enn det andre, og det største vokste sist fram. Jeg så at væren stanget mot vest, mot nord og mot sør. Det var ingen dyr som kunne stå seg mot den, og ingen kunne berge noen fra dens makt. Væren gjorde som den ville, og fikk veldig

makt. » (v. 3-4).

Den ulike lengden på hornene er i overensstemmelse med den skjeve holdningen til bjørnen i Daniel 7. John Walvoord har skrevet: «Fremstillingen av de to hornene som representerer to viktige sider ved det media-persiske rike, det vil si mederne og perserne, er veldig nøyaktig da perserne som vokste frem sist og er representert ved det høyeste hornet også var de mektigste og mest fremtredende.»¹

Identifiseringen av væren som det media-persiske riket er entydig, da det senere blir identifisert av engelen Gabriel: «Væren du så, den som hadde to horn, er kongene av Media og Persia» (v. 20).

Etter at det media-persiske riket kom til makten, erobret det land vestover mot dagens Tyrkia, Syria, Libanon og Grekenland, nordover mot dagens nordlige Iran, Tsjetsjenia, Georgia, Armenia og Azerbaijan, og sydover mot det som nå er Irak, Israel og Egypt.

DET ALEKSANDRINSKE GRESKE RIKE

Synet varslet videre overgangen fra det media-persiske riket til det aleksandrinske greske rike. Her i Daniel 8 ble det aleksandrinske greske rike fremstilt som en skjeggete geit med et stort horn som stakk frem fra dens hode. Denne geiten tilsvarer leoparden i Daniel 7. Det ene fremstående hornet representerer Aleksander den Store:

«Mens jeg stod og så på dette, kom det en geitebukk fra vest. Den fór fram over hele jorden uten å komme nær marken. Bukken hadde et stort horn i skallen. Den kom bort til væren med de to hornene, den jeg så ved elven, og fór imot den med voldsom kraft. Jeg så hvordan den kom helt bort til væren, stanget til den i sinne og brakk begge hornene på den. Væren hadde ikke kraft til å stå seg imot den. Bukken kastet den til jorden og trakk på den, og ingen kunne berge væren fra dens makt.» (v. 5-7).

Man ser Aleksander fullstendig ødelegge den media-persiske væren som er ute av stand til å yte motstand. Som avsnittet selv sier: «ingen kunne berge» Media-Persia fra Aleksander den Stores militære makt.

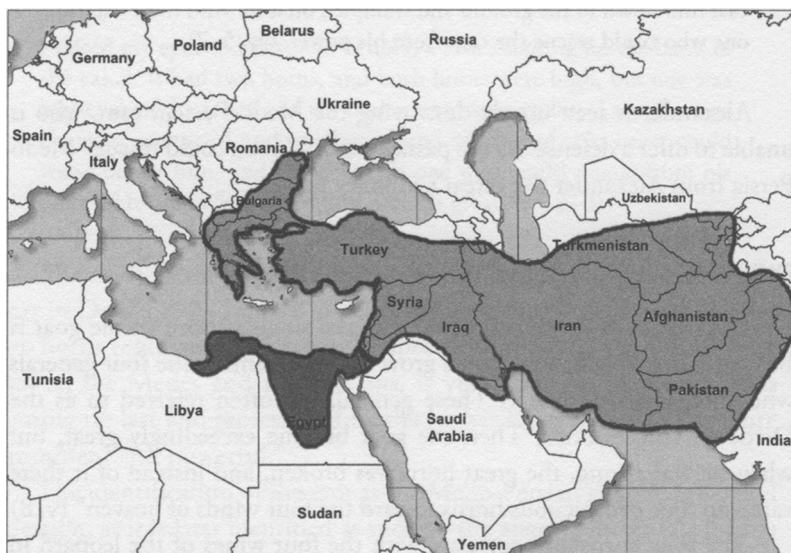
DIADOKENE

Videre blir Aleksanders død fremstilt ved at det ene hornet på geiten «brakk.» Istedenfor det ene vokser det opp fire horn som representerte de fire generalene som fulgte etter Aleksander. Disse generalene er ofte henvist til som Diadokene (etterfølgerne): «Geitebukken fikk veldig makt. Men nettopp som den var på det sterkeste, ble det store hornet brukket av, og det vokste opp fire andre horn i stedet, ett for hver av de fire himmelretninger» (v. 8).

De fire hornene er også i samsvar med de fire vingene på leoparden i Daniel 7. På samme måte som det media-persiske rike ble representert ved en vær, etterlater engelen Gabriel ingen tvil om betydningen av geitebukken og dens horn: «Den raggete bukken er kongen av Grekenland. Det store hornet den hadde i skallen, er den første kongen. Når dette hornet ble brukket av, og det vokste opp fire andre isteden, betyr det at det skal oppstå fire kongeriker av hans folk, men de skal ikke ha samme kraft som han» (v. 21-22).

DIADOKEKRIGENE

Kort etter Aleksanders død i 323 f.Kr. begynte Diadoke-krigene og raste med noen pauser i de neste femti år. Etter rundt tjue år med interne krigshandlinger i dynastiet, slo to «konger» eller dynastier seg sammen som de dominerende herskere over størstedelen av det aleksandrinske greske imperium. Det største av de to imperiene var Selevkidriket i nord, som hersket over områdene til dagens Tyrkia, Syria, Libanon, Irak, Iran, Afghanistan og Pakistan. I syd hersket Ptolemeerdynastiet over Egypt, Libya og Sudan. Selv om tiden, dødsfall og krig resulterte i en konstant flytting av grensene til disse to rikene, forble hovedsakelig grensene og områdene de hersket over relativt stabile i de påfølgende hundre år.

Selevkidriket og Ptolemeerdynastiet, 275 f.Kr.²

ANTIOKUS IV EPIFANES

I 175 f.Kr. grep så Antiokus IV Epifanes, sønn av kong Antiokus II, tronen i Selevkidriket. Antiokus er i teksten referert til som «et lite horn»: «Fra ett av dem skjøt det fram et nytt lite horn. Det vokste seg større og større, mot sør og mot øst og mot det fagre landet» (v. 9).³

Steven R. Miller bekrefter i *Den nye amerikanske kommentaren om Daniel (New American Commentary on Daniel)*, identiteten til «det lille hornet» som Antiokus IV Epifanes: «Betydningen er at fra en av de fire oppdelingene av det greske imperiet skulle det stå frem en konge av uvanlig betydning. Forskere er enige om at dette lille hornet representerer den åttende herskeren i det greske Selevkidrike, Antiokus IV Epifanes (175-163 f.Kr.)»

Fem år etter at han tok kontroll over Selevkidriket i 170 f.Kr., brøt det ut en konflikt mellom Antiokus og kong Ptolemaios VI i syd. Kong Ptolemaios krevde å få tilbake den sydlige delen av Syria. Dette fikk Antiokus til å iverksette et forebyggende angrep på Ptolemaios, og erobret hele Egypt unntatt byen Aleksandria. Kong Ptolemaios ble også tatt til fange. I frykt for et militært svar fra romerne, tillot Antiokus at Ptolemaios kunne fortsette å regjere, men bare som en marionettkonge. To år senere, i 168 f.Kr., ledet Antiokus et angrep nummer to mot det sydlige riket. Mens Antiokus var i Egypt, hadde et rykte spredt

seg i Israel om at han var blitt drept. Det utløste et opprør der den avsatte øverstepresten Jason samlet en styrke på kun ett tusen soldater og foretok et overraskelsesangrep på byen Jerusalem. Men da Antiokus dro tilbake mot nord og hørte om opprøret, angrep han Jerusalem og henrettet rundt førti tusen jøder og solgte mange til slaveriet. Disse begivenhetene er gjengitt i Apokryfene:

Da disse begivenhetene ble rapportert til kongen, trodde han at hele Judea hadde gjort oppstand. Rasende som et vilt dyr dro han ut fra Egypt og stormet Jerusalem. Han befalte sine soldater om nådeløst å hogge ned alle de kom over for fote og å slakte ned dem som tok tilflukt i husene sine. Det var en massakre på ung og gammel, drap på kvinner og barn, en nedslakting av jomfruer og spedbarn. I løpet av tre dager var åtti tusen liv gått tapt, førti tusen møtte en voldelig død, og det samme antallet ble solgt til slaveri. (2. Makabeerbok 5:11-14).

Disse begivenhetene førte til makabeeroppøret, som videre fikk Antiokus til å vende seg i raseri mot det jødiske folk. Antiokus forbød judaismen, avskaffet de daglige ofringene, og ofret til og med en gris på alteret i det jødiske Tempelet. Deretter spredte han blodet og innvollene rundt om i Tempelet for å vanhellige det. Og i tillegg til dette, erstattet Antiokus de jødiske høytidene med en drukkenskapsfest til ære for Bacchus, guden for fornøyelser og vin, og tvang jødene til å tilbe denne avguden. Antiokus forbød også alle menn å bli omskåret, eller å lese Toraen eller noen av de hebraiske skriftene. Da en mor i hemmelighet trosset Antiokus og fikk sine to sønner omskåret, lot kongen dem alle tre bli kastet hodestups fra den høyeste muren i Jerusalem, ned på den harde steinbelagte gaten under. 2. Makabeerbok forteller til og med et tilfelle der Antiokus skar ut tungen på syv sønner fra samme familie og lot dem deretter bli stekt levende på en stor, flat jernplate mens deres mor ble tvunget til å se på. Etterpå ble moren til guttene tilslutt myrdet. Teodoret av Syr, en biskop i den østlige kirke i det femte århundre, skrev også kommentarer til de mange store ugjerninger Antiokus gjorde mot det jødiske Tempelet:

Da opprøret tok en mer alvorlig vending kom Antiokus og drepte de mest hengivne, og han hadde til og med frekkhet nok til å gå inn på tempelområdet. Etter å ha gått inn plyndret han hele Tempelet, sørget for å sikre seg selv alle skattene, alle ofringene, begrene, skålene og karene, gullbordet, røkelseskaret av gull, gull lysestakene, kort fortalt alle gjen-

standene brukt under tilbedelsen. I tillegg bygget han et alter til Zevs, fylte hele byen med avguder og tvang alle til å ofre, mens han selv ofret en gris på det gudommelige alteret og ga det navn etter Zevs av Olympen.⁴

Alle disse grusomhetene blir fortalt etter hvert som karrieren til «det lille hornet» utfolder seg i Daniels syn:

«Det vokste helt opp til himmelens hær, og det kastet noen av denne hæren og av stjernene ned på jorden og tråkket på dem. Selv mot høvdingen over hæren brasket det seg. Det tok fra ham det daglige offer, og stedet hvor hans helligdom står, ble vanæret. Det reiste seg mot Gud og opprettet en gudsdyrkelse i strid med det daglige offer. Hornet kastet sannheten til jorden og hadde fremgang i alt det tok seg fore» (Dan. 8:10-12).

ANTIOKUS SOM ET BILDE PÅ ANTIKRIST

Antiokus IV Epifanes er utvilsomt en av de største prototypene på Antikrist i hele Bibelen. Disse profetiene om Antiokus IV Epifanes har derfor både en historisk og en fremtidig oppfyllelse. De begivenheter som blir utført av Antiokus slik de er fremstilt detaljert i Daniel 8, vil til en viss grad bli gjentatt av Antikrist i de siste dager. Dette synet står en rekke forskere og kommentatorer for:

John Walvoord uttaler, «Dette avsnittet, selv om det ble oppfylt av Antiokus, er også typisk for beskrivelsen av den fremtidige rollen til Antikrist, syndens menneske, som skal komme, han som skal være verdensdiktator i løpet av de siste tre og et halvt år før Jesu gjenkomst.»⁵

Tim Lahaye og Ed Hindson uttaler: «Beskrivelsen av Antiokus IV Epifanes som det lille hornet i Daniel 8:9-13, 23-25 og den «onde kongen» i Daniel 11:21-35, blinker ham ut som et bilde på det lille hornet (Antikrist) ... likhetene mellom Antiokus og Antikrist er slående og oppretter en typologisk forbindelse mellom de to skikkelser.»⁶

H.C. Leupold, en kjent forsker i det Gamle Testamente, ser på samme vis Antiokus som et bilde på Antikrist, og at profetiene i kapittel 8 har en direkte betydning for endetiden: «Kong Antiokus sees på som en

slags gammeltestamentlig antikrist, lik den store Antikrist som skal komme. Overtagelsen og vanhelligelsen av helligdommen skal samsvare med lignende hendelser under den store trengselen. Når man har dette i tankene, er ikke kapittelet lenger så fjernt fra hendelser i våre dager, og man ser at det er representativt på en veldig avgjort måte.⁷

Gleason L. Archer noterer seg likhetene mellom Antiokus i Daniel 8 og Antikrist i Daniel 7: «Daniel 8 ligner ganske mye på Daniel 7 når det gjelder innhold og presentasjon. For begge fremstiller påfølgende verdensriker som veldige dyr, og de kulminerer med en tyrann som beskrives som et «lite horn.»⁸

SAMMENHENGEN MED ENDETIDEN

Det er flere sterke grunner til at de som forsker i Antiokus IV Epifanes' handlinger, slik de er beskrevet i Daniel 8, har sett en klar profetisk bebudelse om den kommende Antikrist. Den første er ganske enkelt at engelen Gabriel informerer Daniel direkte om endetidsbetydningen av synet:

«Og over Ulai hørte jeg en menneskerøst som ropte: 'Gabriel, forklar synet for denne mannen!' Så kom han bort til det stedet hvor jeg stod, og da han kom, ble jeg redd og kastet meg ned med ansiktet mot jorden. Han sa til meg: 'Hør, menneske! For synet gjelder endetiden.' Mens han snakket til meg, lå jeg sanseløs med ansiktet mot jorden. Men han tok fatt i meg, reiste meg opp og sa: 'Nå vil jeg la deg få vite hva som skal skje når vrede tiden tar slutt, for synet gjelder endetiden.' » (Dan. 8:16-19).

Med henvisning til det bestemte uttrykket «endetiden» (hebraisk *ét-qetz*), skriver Lahaye og Hindson om den endelige betydningen det har for de siste dager:

Uttrykket «endetiden» (hebraisk *ét-qetz*), i Daniel (8:17, 19; 11:35; 12:4, 9, 13), slik det brukes i resten av det Gamle Testamente, er vesensforskjellig fra uttrykket «de siste dager» (hebraisk, *acharit hayamim*) (2:28; 10:14). Begge er eskatologiske uttrykk, men bare *ét-qetz* peker utelukkende på den siste eskatologiske periode eller begivenheter ... Fokuset på «endetiden» og «når vrede tiden tar slutt» avslører at de begivenheter som gjelder Antiokus forfølgelse av det jødiske folk og vanhelligelsen av

Tempelet – og derfor av Gud, «Fredsfyrsten» – vil få sin endelige oppfyllelse gjennom motstykket Antikrist i løpet av trengselstiden ... Antiokus gjorde mange av de ting den fremtidige Antikrist vil gjøre, og det er på denne måten skapt et profetisk mønster for det som skal komme.»⁹

LIKHETSTREKK MELLOM ANTIOKUS OG ANTIKRIST

Men i tillegg til det faktum at engelen Gabriel erklærer direkte at den endelige oppfyllelsen av synet gjelder endetiden, har forskere også notert seg mangfoldige likhetstrekk mellom Antiokus og den kommende Antikrist, og har derfor ytterligere fastslått den endelige endetidsgyldigheten av dette synet. Se bare på de slående likhetstrekkene nedenfor:

- 1 Både Antiokus og Antikrist blir presentert med symbolet «et lite horn.» Mens Antikrist blir vist til som «et annet lite horn» Dan. 7:8), er Antiokus ganske enkelt referert til som «et nytt lite horn» (Dan. 8:9).
- 2 Både Antiokus og Antikrist er store forfølgere av Guds folk. Antikrist «skal fare hardt fram mot Den Høyestes hellige» som «skal overgis i hans makt» (Dan. 7:25), blir det sagt om Antiokus at han skulle «gjøre uhyggelig skade og ha hell og fremgang i det han tar seg fore. Han skal gjøre ende på mektige menn og folket av de hellige.» (Dan. 8:24).
- 3 Både Antiokus og Antikrist er fremstilt med «hardt ansikt» (8:23) eller «var større å se til enn de andre» (7:20). Som Miller kommenterer: «Begge disse beskrivelsene antyder brutalitet og hardhet.»¹⁰
- 4 Både Antiokus og Antikrist opphøyer seg selv. Mens Antikrist «skal tale mot Den Høyeste» (Dan. 7:25), ble det sagt om Antiokus: «Han skal være stor i egne tanker ... Han skal reise seg mot høvdingen over høvdingene.» (Dan. 8:25)
- 5 Både Antiokus og Antikrist har stor makt som kommer direkte fra Satan. Om Antikrist sies det at «Når Den Lovløse kommer, har han sin kraft fra Satan, og han opptrer med stor makt og med under og falske tegn» (2. Tess 2:9). Det er spesifikt sagt at Satan, dragen, vil gi sin «makt til ... dyret» (Åp. 13:14), og Antikrist «skal gjøre således

med de sterke festninger og med den fremmede gud» (Dan. 11:39 NBS 1930). Om Antiokus, ble det sagt: «Han skal få stor makt, men ikke ved egen kraft» (Dan. 8:24).

- 6 Både Antiokus og Antikrist skulle være menneskets ødeleggere. Om Antikrist er det sagt at han vil «la drepe alle som ikke tilbad dyrets bilde» (Åp. 13:15). Apostelen Johannes så i et syn at det «fra drakens gap og fra dyrets gap og fra den falske profetens munn kom ut urene ånder, som lignet frosker. Dette er demoniske ånder som gjør under og tegn, og de går ut til kongene i hele verden for å samle dem til krigen på Guds, Den Allmektiges store dag» (Åp. 16:13-14). Om Antiokus ble det sagt: «Han skal gjøre ende på mektige menn» (Dan. 8:24).
- 7 Både Antiokus og Antikrist er mestre i forførelse. Om Antikrist blir det sagt at hans karriere vil være kjennetegnet av «stor makt og ... under og falske tegn» (2. Tess. 2:9). Under Antikrists styre vil «de som bor på jorden» bli forført av falske «tegn» (Åp. 13:14). Om Antiokus ble det sagt at han skal være «kyndig i onde råd» (Dan. 8:23 NBS 1930), og «fordi han er klok, skal hans svikefulle ferd lykkes for ham» (Dan. 8:25).
- 8 Både Antiokus og Antikrist blir fremstilt som stolte og arrogante. Antikrist vil ha «en munn som taler store ord,» (Dan. 7:8) spesielt «mot Den Høyeste» (Dan. 7:25). Om Antiokus blir det sagt: «han skal opphøye seg i sitt hjerte» (Dan. 8:25 NBS 1930).
- 9 Både Antiokus og Antikrist vil bruke en falsk fred til å oppnå sine mål. Mens Antikrist vil inngå en falsk fredsavtale med Israel (Dan. 9:26), er det skrevet om Antiokus at han skulle «etter at han har sluttet forbund, farer han med svik ... og river kongemakten til seg med list» (Dan. 11:21, 23), og, «han skal ødelegge mange i deres trygghet» (Dan. 8:25 NBS 1930).

Vi kan riktignok sette søkelyset på andre likhetstrekk mellom Antiokus IV Epifanes og Antikrist, og forskjellige kommentatorer har gjort det. Men på tross av den tydelige profetiske forutsigelsen av Antikrist igjennom Antiokus, og på tross av den klare endetids-

sammenhengen i avsnittet, er det mange forskere og profetilærere som har strevd med å forene det «lille hornet» i Daniel 8, med det «lille hornet» i Daniel 7. Vanskelighetene oppstår på grunn av den vanlige, men feilaktige antagelsen at det lille hornet / Antikrist i Daniel 7 stiger frem fra det romerske imperium, mens det lille hornet i Daniel 8 stiger frem fra Midtøsten. Steven Miller strevde med denne tilsynelatende uoverensstemmelsen i sin kommentar til Daniels bok: «Det er store vanskeligheter med det synet som støtter den doble profetiske oppfyllelsen av både Antiokus og Antikrist. For eksempel kommer Antikrist fra Rom, ikke fra Grekenland slik Antiokus gjør.»¹¹

Mens Miller finner vanskeligheter med dette synet, blir derimot problemet i sin helhet løst ved å innse at Daniel 2 og 7 ikke peker på Romerriket, men på det islamske kalifatet. Området til det islamske kalifatet og det sammenslåtte Selevkide-Ptolemeer riket til Antiokus IV Epifanes er det samme. Når man forstår at begge kapitlene viser til det islamske kalifatet, da flyter alle Daniels syner glatt sammen og de historiske vanskelighetene til fortolkerne er løst. Enten det er Daniel 2, 7 eller 8, peker alle de tre profetiske avsnittene på det siste Antikrists rike som skal oppstå i Midtøsten.

9. Daniel 10-11: Kongen fra nord

Som vi til nå har sett, taler alle profetier i Daniels bok om den kommende Antikrist og hans rike, og hver nye profeti bygger på den forrige og ny viktig informasjon blir lagt til fra hvert avsnitt, helt til alt stemmer overens. Slik Daniel 2 (Nebukadnesars billedstøtte) er en nesten fullkommen parallell til Daniel 7 (de fire dyrene), er også Daniel 11 som profeti nesten en fullkommen parallell til Daniel 8. Begge profetiene følger fallet til det media-persiske rike for det Aleksandrinske greske rike, dets videre oppdeling i de fire diadokene, og Antiokus IV Epifanes vei til makten, han som er den profetiske prototypen på Antikrist.

DANIEL 10: ENGELEN MED BUDSKAPET

Synet i Daniel 11 begynner faktisk i Daniel 10, der vi blir fortalt om Daniels møte med et englevesen. I kapittel 11 blir så synet forklart. Åpenbaringen begynner når Daniel møter engelen for første gang:

«Den 24. dagen i den første måneden stod jeg ved bredden av Storelven, det er Tigris. Da jeg så opp, fikk jeg øye på en mann som var kledd i lin og hadde et belte av Ufas-gull om livet. Kroppen hans var som krysolitt, ansiktet skinte som lynet, og øynene var som flammer; armene og bena så ut som skinnende bronse. Når han talte, lød røsten hans som larmen av en stor folkemengde. Jeg, Daniel, var den eneste som så synet. De mennene som var med meg, så det ikke, men det kom stor redsel over dem, og de løp og gjemte seg.» (Dan. 10:4-7).

I vers 11 og 14 åpenbarer engelen synets endelige endetids-sammenheng for Daniel: «Daniel, du som er så høyt elsket av Gud, gi akt på de ordene som jeg vil tale til deg, og reis deg opp igjen. For nå er jeg sendt til deg ... Nå er jeg kommet for å la deg få vite hva som skal hende folket ditt i de siste dager. For dette er enda et syn som gjelder de dagene.» Dette punktet er vesentlig. Som i Daniel 8 har profetien betydning både historisk og for endetiden. Så godt som alle kommentatorer erkjenner den tosidige tolkningen:

- Jerome kommenterte at den endelige tolkningen av profetien gjelder «det som skal skje med Israels folk, ikke i nær fremtid, men i de siste dager, det vil si, ved verdens ende.»¹

- Gleason L. Archer uttalte: «Engelen begynner å forklare skjebnen til det hebraiske folk for Daniel, helt frem til de siste dager ... Synet strekker ut over hans egen tid frem til den siste perioden i verdenshistorien, før Menneskesønnen kommer med stor makt for å opprette Guds rike på jorden.»²
- LaHaye og Hindson har skrevet: «Profetiene i kapitlene 10 og 11 handler om nært forestående begivenheter (de som er oppfylt historisk) ... og begivenheter i en fjern fremtid (de som oppfylles eskatologisk) – fremveksten av det lille hornet fra det fjerde riket, Antikrist.»³
- John Walvoord skrev: «Uttrykket *i de siste dager* er et viktig eskatologisk begrep som er knyttet til det profetiske programmet som blir fremstilt i Daniels bok ... som har sin forlengelse og klimaks i Jesu Kristi gjenkomst til jorden.»⁴
- Steven R. Miller sier: «*I fremtiden* er en oversettelse av det hebraiske *béahârit hayyâmîm*, som vanligvis blir oversatt til 'i de siste dager.' Normalt beskriver uttrykket begivenheter som vil skje like før og i løpet av den tiden Guds rike kommer på jorden ... Det fremtidige Guds rike er klimaks i det historiske forhåndsglimtet som blir gitt av engelen.»⁵

Etter å ha forklart den endelige betydningen av og hensikten med synet som ble gitt til Daniel, begynner engelen videre å forklare begivenheter som omhandler den umiddelbare fremtiden til det media-persiske riket og dets fall for Aleksander den Store: «Nå vil jeg kunngjøre sannheten for deg. Det skal enda komme tre konger i Persia. Den fjerde skal samle seg større rikdom enn alle de andre, og når rikdommen har gjort ham mektig, skal han egge alle til strid mot det greske rike. Så kommer det en krigerkonge. Han skal herske med stor makt og gjøre som han selv vil» (Dan. 11:2-3).

Som vi tidligere så i Daniel 8 ville Aleksanders tidlige død resultere i at hans rike ble delt mellom hans fire etterfølgere: «Men så snart han er trådt fram, skal riket hans bryte sammen og deles i fire, etter himmelretningene. Det skal ikke gå over til hans etterkommere og ikke være så mektig som da han selv styrte. For riket skal bryte sammen og gå over til andre» (v. 4).

Det som følger i versene 5-20 er en veldig detaljert utmaling av de

historiske trefningene mellom de to mest fremstående dynastiene i Aleksanders tidligere imperium: Selevkidriket i nord og det Ptolemeiske dynasti i sør. Om versene 5-20, sier ekspert i det Gamle Testamente John C. Whitcomb: «Denne bemerkelsesverdige profetien om den 150-årige kampen mellom de forskjellige arvingene til Aleksanders rike, konsentrerer seg om Ptolemaios I Soter (323-283 f.Kr.) og hans etterfølgere i Egypt (dvs. kongene i sør), og Selevkos I Nikator (321-281 f.Kr.) og hans etterfølgere i Syria (dvs. kongene i nord).⁶

I versene 21-35 blir vi så fortalt om karrieren til Antiokus IV Epifanes, det «lille hornet» i Daniel 8, den åttende herskeren i det nordlige Selevkidriket: «I hans sted skal det komme en usling. Han har ikke fått kongeverdighet, men kommer uventet og river kongemakten til seg med list» (v. 21).

Den pågående historiske striden mellom Selevkidriket i nord og det Ptolemeiske dynasti i sør fortsetter å være en hovedsak i den videre fremstilling av historien: «Så samler han alt sitt mot og all sin makt mot kongen i sør og kommer med en stor hær. Kongen i sør rustet seg også til krig med en stor og slagkraftig hær. Men han kan ikke holde stand, for det blir lagt onde planer mot ham» (v. 25).

Versene 33-35 avslutter diskusjonen om Antiokus med noen oppmuntringer til det jødiske folk under Antiokus' forfølgelse. De forespeiler på en kraftfull måte den utholdenhet de vil behøve i de siste dager.

Diskusjonen som gjelder sammenstøtet mellom Selevkidriket ledet av Antiokus, og det Ptolemeiske riket i sør, slutter med vers 35. Mens noen lærde er uenige i dette synet, aksepterer vanligvis konservative profetiforskere at versene 35 og 36 markerer overgangen mellom Antiokus og hans siste dagers motstykke, Antikrist:

- Når Jerome i det fjerde århundre skriver om den jødiske og den kristne tolkningen av dette avsnittet, sier han: «Jødene tror at dette avsnittet henviser til Antikrist ... vi tolker også dette avsnittet til å være en henvisning til Antikrist.»⁷
- John Walvoord skrev om overgangen fra den historiske tid til endetiden: «Fra og med vers 36 legger man merke til et klart skille i profetien, som begynner med uttrykket *endetiden* i vers 35. Frem til

dette punktet har profetien som handler om de greske og persiske rikene blitt oppfylt til minste detalj og med forbløffende presisjon. Men fra og med vers 36 hersker en helt annerledes situasjon.»⁸

- Robert G. Culver, tidligere professor i det Gamle Testamente og hebraisk ved Grace Teologiske Seminar, diskuterer i sin bok *Daniel og de siste dager*, overgangen fra Antiokus til Antikrist i vers 36: «Min egen oppfatning er (i tråd med flertallet av tidligere kommentatorer angående den siste tiden før Tusenårsriket), at forutsigelsen peker på Antiokus fra vers 21 til 35, men fra og med vers 36 peker det på Antikrist på grunn av betegnelsen «Kongen skal fare fram som han vil». Antikrist er så temaet i profetien helt til slutten av kapittel 11. Med det synet som er nevnt over, at Antiokus er omtalt i versene 21-35, og at den historien som er spesifisert fra vers 36 er typisk for Antikrists fremtidige karriere ...»⁹
- Dr. Thomas Ice bekrefter også den brede enigheten om dette synet: «Praktisk talt alle profetigranskere tror at Daniel 11:1-35 ble oppfylt i fortiden, først og fremst i det andre århundre f.Kr. Kongen i nord og i sør i versene 1-35 peker på «konflikten mellom Selevkidriket i nord og det Ptolemeiske dynasti i sør.»¹⁰

Så de lærde er stort sett enige om at mellom versene 35 og 36, finner det sted et skifte fra Antiokus til hans motstykke Antikrist. Her ser vi at Antikrist vil gjøre som han vil, eller etter sin egen vilje. Som vi så i Daniel 8 er han selvopphøyd og arrogant. Han vil tale spott mot praktisk talt enhver gud, og spesielt mot Jahve, den eneste sanne Gud (fra versene som følger vil vi få se at det er en spesiell gud han ærer). Og til slutt vil vi få se at «han skal ha fremgang, inntil vreden er til ende» (v. 36 NBS 1930), da Jesus kommer tilbake for å gjøre en brå slutt på hans spott: «Kongen skal gjøre som han vil, opphøye seg og gjøre seg større enn alle guder. Mot Gud over gudene taler han uhørte ord. Han har lykken med seg inntil vreden tar slutt. For det som er fastsatt, må skje» (v. 36 NBS 2011).

Versene 37-39 inneholder vesentlig informasjon som angår Antikrists karakter og trossystem. Vi vil utsette diskusjonen av disse versene inntil videre, og bruke neste kapittel til å diskutere dette temaet i detalj. Nå vil vi fokusere på fra vers 40 og til slutten av profetien. Vers 40 forteller oss at innholdet i denne siste delen av profetien gjelder endetiden: «I endetiden skal kongen i sør støte

sammen med ham, og kongen i nord skal storme fram mot ham med vogner og hestfolk og mange skip. Han drar inn i land etter land og farer over dem som en flom.»

Selv om kommentatorer står samlet når det gjelder identiteten til kongen i nord (Selevkide-kongen) i de seks tidligere henvisningene, er det delt når det gjelder identiteten til kongen fra nord i vers 40. Andre, slik som meg selv, mener det er tydelig at kongen fra Nord er Antikrist. Andre igjen tror han er en fiende av Antikrist og en alliert med kongen i sør.

DET HISTORISKE SYNET: KONGEN I NORD ER ANTIKRIST

Blant dem som identifiserer kongen i nord med Antikrist er det både kommentatorer fra både den tidlige kirken og fra dagens kirke. Jeg henviser til dette som det *historiske synet*:

- Hippolytus, en disippel av Ireneus, identifiserte kongen fra nord med Antikrist, i sin bok *En avhandling om Kristus og Antikrist (Treatise of Christ and Antichrist)*, fra det andre århundre.¹¹
- I det tredje århundre uttalte Lactantius: «En konge skal stå frem i Syria, født av en ond ånd, han er menneskehetens fiende og ødelegger, og skal ødelegge det som er igjen av det tidligere onde, sammen med seg selv ... han vil prøve å ødelegge Guds tempel, og forfølge det rettfærdige folk.»¹²
- Teodoret av Syr identifiserte i det fjerde århundre Antikrist som kongen i nord: «Kongen i sør vil føre krig mot denne, som kalles kongen fra nord ... Antiokus som var et bilde på Antikrist ble også kalt kongen fra nord. Når kongen fra sør møter ham i strid, vil han marsjere mot ham med en mengde soldater og med stor styrke både på land og sjø og vinne seier.»¹³
- Gleason L. Archer skrev, etter først å ha støttet det motsatte synet: «Men det virker mye enklere og overbevisende å la «kongen fra nord» i dette verset ikke være noen annen enn de siste dagers lille horn, Antikrist.»¹⁴
- G.H. Lang skrev en kommentar til Daniels bok som mottok de største lovord og den største anerkjennelse i forordet av F.F. Bruce: «Det at Antikrist skal stå frem fra det syriske området, fører nødvendigvis til at profetien må ta oss med dit (kongen fra nord), og til dens rival

Egypt (kongen fra sør). På Daniels tid, og lenge etterpå, utgjorde Syria (begrepet er i dag begrenset til det lille landet nord for Palestina) og det som nå kalles Assyria, samlet kongeriket Syria, som en tid hersket helt frem til Indias grenser.»¹⁵

- Edward J. Young, tidligere professor i det Gamle Testamente ved Westminster Teologiske Seminar, skrev: «Kampen mellom sør og nord peker tydelig frem mot det store slaget i enden av denne tidsalder. De to frontene utgjør Antikrist og kongen fra sør som starter krigen med å gjøre fremstøt mot ham.»¹⁶
- Steven R. Miller samtykker: «Det virker tydelig ut fra beskrivelsen av «kongen fra nord» at han ikke kan være noen annen enn Antikrist.»¹⁷
- Britisk minister og forfatter Geoffrey R. King skrev: «Jeg tror han må være kongen fra nord, Assyreren ... Han er identisk med Dyret i Åpenbaringsboken.»¹⁸
- Tysk teolog og hebraist C.F. Keil argumenterer med at «i versene 40-43 leser vi ikke om en krig den fiendtlige kongen (Antikrist) førte mot kongen i sør og kongen i nord.»¹⁹
- Britt Gillette, en populær profetiblogger, sier: «Daniel kapittel 11 ... knytter tydelig Antikrist til det nordlige riket i det oppdelte greske imperium. Dette riket ble styrt av en av Aleksanders generaler Selevkos, som hersket over områdene Syria, Mesopotamia og Persia. Derfor er det fornuftig å anta at Antikrist på en eller annen måte vil være knyttet til det geografiske området Midtøsten.»²⁰

DET POPULÆRE SYNET: TRE KONGER

I motsetning til det historiske synet, inntar mange i dag det standpunkt at avsnittet beskriver tre forskjellige konger, og at kongen fra nord er Antikrists fiende.

- Leon Wood erkjente debatten blant forskerne i sin kommentar over Daniels bok, og konkluderte med at kongen fra nord ikke er Antikrist, men en russisk leder.²¹
- Tim LaHaye og Ed Hindson skrev i sin *Populære kommentar for bibelske profetier (Popular Bible Prophecy Commentary)*: «Antikrists felttog vil omsider fokusere på Israel (Dan. 11:41), men han vil måtte

overvinne et tosidig angrep fra kongen fra sør og kongen fra nord (vers 40-44) før han kan oppnå sitt mål (vers 45). Øyensynlig vil disse to kongene/nasjonene danne en allianse mot Antikrist og starte et felles angrep mot ham.»²²

- John C. Whitcomb sier: «Kongen fra nord må derfor være en fremtidig egyptisk konge, ut fra den tidligere bruk av betegnelsen i dette kapittelet og også de tydelige uttalelsene i 11:42-43. Sannsynligvis i allianse med en konge fra nord (slik som dagens Russland?), vil den eskatologiske egyptiske herskeren starte en avledningsmanøver og vil 'støte sammen med ham' det vil si, med kongen som 'vil gjøre som han ønsker (Antikrist).»²³
- Robert Culver skrev: «Frem til da handler den aktuelle delen av kapittelet om kongen fra sør (Egypt), kongen (Antiokus) fra nord (Syria), og deres konflikt med hverandre og med Israel. Her er derimot kongen som 'gjør hva han vil' en tredje konge, som er i konflikt med begge de to andre.»²⁴

PROBLEMENE MED DET POPULÆRE SYNET

I følge det populære synet, beskriver Daniel 11:36-45 tre konger: (1) Antikrist, (2) kongen fra nord, og (3) kongen fra sør. Kongen fra nord og sør sees på som allierte mot Antikrist. Ikke bare er dette synet i konflikt med oppfatningen fra oldkirken, men det er også i konflikt med den klare ordlyden og sammenhengen i avsnittet. Gjennom både Daniel 8 og 11 er Antiokus IV Epifanes et tydelig bilde på Antikrist. Alle forskerne er enige om dette. Men som den siste historiske kongen i Selevkid-riket, var Antiokus også den siste konge fra nord. Når forskerne ser på mange karakteristikk, beskrivelser, handlinger og titler på Antiokus IV Epifanes slik de er nedtegnet gjennom Daniel 8 og 11, blir de alle tillagt Antikrist. Disse inkluderer beskrivelsene av Antiokus som:

- Det lille hornet (Dan. 7:8, 8:9)
- En ødelegger og forfølger av Guds folk (Dan. 7:25, 8:24, Åp. 13:13-15).
- En som får sin kraft fra Satan (Dan. 8:24, 11:39, 2. Tess. 2:9, Åp. 13:4).
- En spotter (Dan. 8:25, 7:8, 11, 25).

- Arrogant og selvopphøyende (Dan. 7:8, 11, 25, 8:25).
- En ussel person (Dan. 11:21).
- En som vanhelliger det jødiske Tempel
- En som talte store ord og hadde hardt ansikt (Dan. 7:28, 8:23)
- En manipulator som bruker bedrag for å oppnå makt (Dan. 8:23, 25, 2. Tess. 2:9, Åp. 13:14).
- En som bruker falsk fred for å oppnå seier (Dan. 8:25, 11:21, 24).

Det er anerkjent at alle disse beskrivelsene passer både på Antiokus IV Epifanes og Antikrist. Men når det gjelder hans tittel som kongen fra nord, hersker over Selevkidriket, skiller det populære synet plutselig Antikrist fra hans tittel. Det merkelige resultatet er da at Antiokus IV Epifanes blir sett på som både et bilde på Antikrist og på Antikrists største fiende. Men hvordan kan han være begge deler? Dette henger ganske enkelt ikke på greip. I tillegg til dette er kongene fra nord og sør, som er fiender gjennom hele den historiske delen av profetien, plutselig blitt smidd sammen til allierte mot Antikrist. Som LaHaye og Hindson har uttalt: «Disse to kongene/nasjonene vil danne en allianse mot Antikrist og vil starte et felles angrep mot ham.»²⁵ Selv J. Paul Tanner, en proponent for den populære trekongers-teorien, innrømmer det problematiske og selvmotsigende i dette synet: «En mulig svakhet i dette synet er at det er tildels i uoverensstemmelse med den første delen av kapittelet. Trekongers-teorien ser ut til å antyde at 'kongen fra nord' og 'kongen fra sør' står sammen i sin fiendtlighet mot Antikrist, mens de tidligere i kapittelet blir fremstilt å være i konflikt med hverandre.»²⁶

Tanner har fullstendig rett, og hans ærlighet er forfriskende. Dette synet vrir bokstavelig det historiske bildet (fiender) til det nøyaktig motsatte (allierte). Hvor finner man å kunne rettfærdiggjøre en slik total 180 graders vending? På tross av den utbredte populariteten er dette synet både inkonsekvent og mangelfullt i enhver fornuftig forstand. Det burde forkastes av de som studerer Skriften nøye. Men hva er

grunnlaget for dette synet? Hvordan kommer så mange, som på alle andre vis er fremragende fortolkere, frem til denne konklusjonen? Svaret er enkelt. Fordi de fleste fortolkere kommer til dette avsnittet med en falsk forutsetning om en romersk eller europeisk Antikrist, og når Daniel 11 avslører at Antikrist stammer fra området Tyrkia, Syria og Irak (Selevkidriket), er de ute av stand til å forene alle tekstene, og tvinger derfor frem en unaturlig tolkning av profetien. Leon Wood skrev om dette: «Betegnelsen 'kongen fra nord' er ikke en rett indikasjon på at han er Antikrist, fordi hans hjemland Rom ligger ikke nord for Palestina. Men en russisk leder passer bedre, fordi Russland er rett nord for Israel, og Moskva ligger på en nesten direkte nord-sør linje med Jerusalem.»²⁷

Mens hele Daniel 11 taler om et imperium i Midtøsten, velger Wood, Whitcomb og en mengde andre isteden å se en russisk militærmakt, uten noen annen fornuftig forklaring enn den vage retningen «nord» å holde seg til. Dette er et klassisk eksempel på en ren spekulativ eksegese. Her kan vi se hvordan den feilaktige antakelsen om en romersk Antikrist fører til økte feiltakelser, og forurenser fortolkningen av dette avsnittet og mange andre. Hvis vi isteden, på linje med oldkirken, holder oss til den klareste og enkleste forståelse av teksten, i tillegg til den overveldende vekten på Midtøsten i alle de foregående profetiske avsnittene, konkluderer vi med at tittelen *kongen fra nord* er brukt for å beskrive Antikrist. Denne tittelen er brukt flere ganger i Daniel 11 (vv. 6, 7, 8, 11, 13, 15, 40). De første seks gangene peker den på forskjellige konger i Selevkidriket. Men i vers 40 er Antikrist, som en siste dagers Antiokus IV Epifanes, også pekt på som kongen fra nord som vil herske over en endetidsversjon av Selevkidriket. Dette synet er fornuftig, enkelt og tydelig, løser vanskelighetene, uoverensstemmelsene og spenningene som har plaget mange fortolkere i årevis.

INVASJONSHÆREN FRA NORD

Når vi går tilbake til teksten, ser vi videre at Antikrist vil invadere Israel, henvist til her som «det fagre landet,» i tillegg til mange andre land, men Edom, Moab og Ammons barn vil bli spart for hans erobring. Sammensetningen av disse tre urgamle nasjonene, og deres ganske nøyaktige geografiske overensstemmelse med dagens Jordan, har fått

mange kommentatorer til å tro at det nåværende Hasjimittiske kongeriket Jordan ikke vil falle for Antikrists erobringer: «Han drar inn i det fagre landet, og titusener skal falle. Men disse skal slippe unna hans hånd: Edom og Moab og de fremste av ammonittene» (Dan. 11:41)

Etter å ha gått inn i Israel vil Antikrist erobre de tre nasjonene Egypt, Libya og Nubia (Kusj), som tilsvarer dagens islamske republikk Nord-Sudan. «Han rekker hånden ut mot land etter land, og heller ikke Egypt skal gå fri. Han får makt over alle skjulte skatter, gull og sølv og alle kostbarheter i Egypt. Selv libyerne og nubierne (nord-sudanese) må følge ham» (vv. 42-43).

Oldkirken trodde at de tre nasjonene Egypt, Libya og Sudan tilsvarer de tre hornene som først ville bli rykket opp av Antikrist ifølge Daniel 7:8. Hippolytus skrev i sin *Avhandling om Kristus og Antikrist (Treatise on Christ and the Antichrist)*: «Og under dette (hornet) tilkjennega ingen annen en Antikrist seg i egen person ... Han (Daniel) sier at tre horn blir rykket opp med roten av ham (Antikrist), nemlig de tre kongene i Egypt, Libya og Etiopia (Nubia-Sudan), som han skjærer av i kampens hete.»²⁸

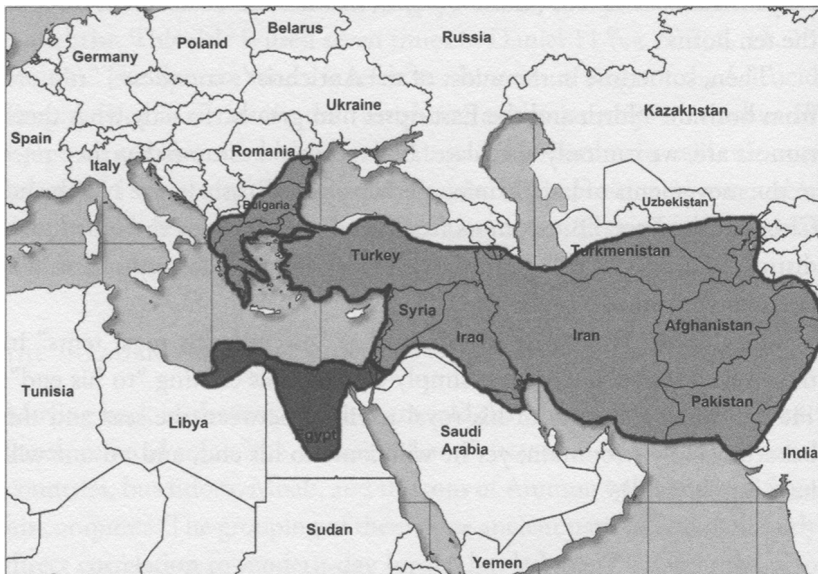
Jerome så også de samme tre nasjonene lik tre horn. De var de første som skulle falle for Antikrist: «Vi forklarer det siste kapittelet i Daniels syn som å peke på Antikrist, og konstaterer at i løpet av hans krig mot Egypt, Libya og Etiopia (Nubia-Sudan), skal han knuse tre av ti horn ...»²⁹

På et tidspunkt midt i Antikrists erobringer, vil så «rykter» fra både nord og øst gjøre ham veldig oppbragt. Nøyaktig hva disse ryktene går ut på kan vi bare spekulere i. Men vi kan anta at de henviser til store troppebevegelser, kanskje fra Russland i nord og Kina i øst: «Da skal rykter fra øst og fra nord skremme ham, og han drar ut i stor harme for å utrydde mange og vie dem til døden» (Dan. 11:44).

Til slutt blir Antikrist fremstilt mens han «slår opp sitt kongetelt» i Israel, hvor det ganske enkelt blir beskrevet at «det går mot slutten» med ham: «Han slår opp sitt kongetelt mellom havet og det fagre, hellige fjell. Men så går det mot slutten med ham, og det er ingen som hjelper ham» (v. 45).

PROFETIENS FREMTIDIGE KONSEKVENSER

I Daniel 8 er Antiokus IV Epifanes et bilde på Antikrist når det gjelder hans karakter og handlinger mot Israels land og folk. Her i Daniel 11 blir Antiokus enda en gang brukt som et bilde på Antikrist. Denne gangen er det i forhold til de kriger han vil starte og det området han vil komme fra. Som vi har sett var dette det synet de første kristne hadde. Konsekvensene av denne profetien i forhold til den såkalte Arabiske våren er veldig dyptgående. I dagene eller årene som ligger foran oss, burde vi forvente å se at det står frem en leder fra den nordlige delen av Midtøsten, i området Tyrkia, Syria eller Irak, det vil si, fra Selevkidriket. En annen leder fra sør vil stå frem i Egypt. Lederen fra sør vil støtte sammen med lederen fra nord i det som vil føre til en stor skala militær konfrontasjon. Egypt vil falle for lederen fra nord. Libya og Sudan (Nubia) vil deretter underkaste seg lederen fra nord. Etter dette vil syv nasjoner fra området av egen vilje støtte opp om lederen fra nord/Antikrist og hans fremvoksende rike. Dette gjenoppvekkede riket er det som ble profetert i Daniel 2 som føttene av jern og leire, og i Daniel 7 som de ti hornene. Dette vil bli det siste Antikrists rike som vil knuse Guds folk over hele regionen og på store deler av jorden før han og hans rike blir fullstendig ødelagt av Jesus Messias.

Selevkidriket i nord og det Ptolemeiske rike i sør (ca. 275 f.-Kr.)³⁰

10. Daniel 11: Antikrists teologi: Vil han hevde å være Gud?

I forrige kapittel, undersøkte vi den delen av Daniel 11 som satte søkelyset på det området som Antikrist vil komme fra, i tillegg til hans profetiske tittel: «kongen fra nord.» Nå må vi vende tilbake til versene 36-39 for å forstå hva avsnittet sier om Antikrists religion eller teologi. I forrige kapittel diskuterte vi vers 36 som fremstiller Antikrist som en person med sterk vilje som opphøyer seg selv over enhver gud, og som spesielt spotter Jahve, den eneste sanne Gud. Men selv om det i versene som følger blir klart at Antikrist spotter Bibelens Gud og i virkeligheten forkaster enhver annen gud, er det en spesiell gud Antikrist ærer. «Han bryr seg ikke om sine fedres guder, og heller ikke om kvinnes yndlingsgud eller noen annen gud. Han gjør seg selv større enn dem alle. I stedet ærer han borgenes gud. En gud som hans fedre ikke kjente, ærer han med gull og sølv, edle steiner og andre kostbare ting» (Dan. 11:37-38).

Disse versene inneholder noen veldig viktige uttalelser angående Antikrists religiøse ståsted. Dette avsnittet har fått mange kristne til å komme med dogmatiske erklæringer om Antikrists tro basert på noen isolerte deler av dette avsnittet, mens man overser andre deler. Jeg har for eksempel hørt at det er blitt sitert «Han bryr seg ikke om ... noen annen gud,» for å støtte påstanden om at Antikrist vil være ateist. Andre har sitert: «Han skal heller ikke akte ... på kvinnes lyst» (v. 37 NBS 1930), som bevis på at han vil være homoseksuell. Andre igjen har sitert: «Han bryr seg ikke om sine fedres guder» som bevis på at han vil være en jøde som har konvertert til en annen religion eller som ganske enkelt forkaster jødedommen. Men for å forstå det fulle bildet som blir tegnet her, kreves det en helhetlig analyse av avsnittet. Jeg tror personlig at disse versene inneholder en firefoldig erklæring av Antikrists tro. De tre første elementene er negative og definerer det Antikrist forkaster og fornekter. Den fjerde komponenten avslører det som Antikrist anerkjenner:

- 1 Antikrist fornekter «fedrenes guder.»
- 2 Antikrist fornekter «kvinnes lyst» (*guden som kvinnene elsker* NBS 2011).

3 Antikrist forneker «alle andre guder.»

4 Antikrist anerkjenner og ærer «borgenes gud.»

La oss analysere hva hver av disse utsagnene henviser til.

SINE FEDRES GUD

Den første guddom Antikrist forkaster er «fedrenes gud.» Mange som studerer bibelske profetier har fått dette uttrykket til å bety at Antikrist ganske enkelt vil forkaste sin ungdoms gud, religionen til sin far eller bestefar. Andre har argumentert med at det spesielle hebraiske ordet for «Gud» som er brukt her, like gjerne kan ha blitt brukt om en hedensk «gud» eller «guder.» Men ingen av disse forslagene er på linje med den konsekvente og gjentatte betydningen av det hebraiske uttrykket (*elohim ab*). Dette uttrykket er brukt med jevne mellomrom gjennom Skriftene. Hver gang det er brukt, er det en henvisning til Herren (Jahve). Dette har fått mange forskere til å konkludere med at Antikrist ville være jøde. Som A.C. Gaebelein har uttalt: «Kongen Antikrist skal ikke akte på sine fedres Gud. Her blir hans jødiske opphav tydelig. Uttrykket 'sine fedres Gud' er et jødisk uttrykk.»¹

Fordi henvisningen er til Herren, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, tror derfor Gaebelein og andre fagfolk at Antikrist bare kan være en jøde som har forkastet sine fedres religion. Jeg tror Gaebelein har rett i at *elohim ab* er en henvisning til jødernes Gud, men dette beviser nødvendigvis ikke at Antikrist vil være jødisk. Problemet med denne tankegangen finner vi i en populær kristen barnesang: «Fader Abraham hadde mange sønner, mange sønner hadde fader Abraham.» Med andre ord, bare fordi Antikrist forkaster sin far Abrahams tro, beviser dette på ingen måte at han er jøde. Han kan like gjerne være ismaelitt, edomitt eller etterkommer av en hvilken som helst av Abrahams sønner som fyller mye av Midtøsten og som i vår tid er spredt over hele jorden. Vi må være veldig forsiktige med å bruke dette avsnittet til å begrense den etniske tilhørigheten til Antikrist på en altfor streng måte. Det enkle poenget her er at Antikrist ikke vil «vise noen respekt» for patriarken Herre og Gud. Selv om mange kirkefedre og mange av dagens kommentatorer har hevdet at Antikrist vil være jødisk, viser det bibelske mønsteret faktisk noe annet. Alle forgjengere til eller arke-

typer på Antikrist i Skriften har vært ikke-jødiske, hedenske ledere. Faraos i Egypt, Sankerib (Assyreren), Nebukadnesar (kongen av Babylon), eller Antiokus IV Epifanes, var alle ikke-jødiske hedenske verdensledere. På dette grunnlaget tror jeg det er mye mer sannsynlig at Antikrist også vil være en ikke-jødisk verdensleder som forkaster Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Mens muslimske skrifttolkere vil hevde at Islams gud Allah og Abrahams Gud faktisk er en og den samme, er dette kun Islamsk propaganda. Islams Allah har mye mer til felles med Sin, måneguden som Abraham forlot i ørkenen, enn den har med Bibelens Gud Fader.

KVINNENES LYST

For det andre forkaster Antikrist «kvinnenes lyst» (NBS 1930). Dette uttrykket har også blitt tolket på mange forskjellige måter.

Noen tolker dette som en indikasjon på at Antikrist vil være homoseksuell. Nathan Jones i *Lamb and Lion Ministries*, får for eksempel dette avsnittet til å bety at Antikrist kan være homo, og derfor ikke kan være muslim: «Dersom Antikrist antakelig ikke har med kvinner å gjøre og kan være homo, da vil den muslimske verden ønske ham død, ikke sant?»² Pastor John Hagee ble også hudflettet av de liberale media for på lignende måte å ha uttalt at Antikrist vil være en «spotter og homoseksuell.»³

Andre har i dette verset sett en henvisning til en eller annen romersk gudinne. Men det standpunktet er basert på et liberalt syn om at dette avsnittet ikke taler om endetidens Antikrist, men snarere om en historisk skikkelse.

Atter andre ser dette uttrykket som en messiansk henvisning til Jesus Messias. Dette synet blir forfektet av et utvalg av forskere:

- Arno C. Gaebelin sa: «Enda mer interessant er uttrykket 'han akter ikke på ... kvinnenes lyst' (NBS 1930). Man har Herren Jesus Kristus i tankene her.»⁴
- John Walvoord har på samme vis uttalt: «Selv om Daniel ikke går i detalj her, er en antagelig forklaring på dette avsnittet, i lys av Daniels jødiske bakgrunn, at dette uttrykket, *kvinnenes lyst*, er det naturlige ønsket til jødiske kvinner å bli mor til den

lovede Messias, kvinnens sæd, som er lovet i 1. Mos. 3:15.»⁵

- Stephen R. Miller skrev: *Kvinnenes lyst* henspiller på Kristus, fordi jødiske kvinner ønsket å bli mor til Messias, og versets sammenheng ser ut til å støtte denne tolkningen.»⁶
- Philip Mauro, en profetifortolker tidlig i det tidlige tjuende århundre, skrev: «Ordene 'heller ikke akte på kvinnenes lyst' er veldig viktige. Den kan ikke være noen tvil om at de henspiller på Kristus, og at Daniel ville ha forstått dem slik.»⁷

Uttrykket 'kvinnenes lyst' er med andre ord av hebraisk opprinnelse og henspiller på Messias. Dette uttrykket ville også ha blitt forstått av Daniels opprinnelige tilhørere på samme måte. Til slutt ble denne *kvinnenes lyst* virkeliggjort og oppfylt i Maria, som frydet seg over å ha blitt utvalgt som den velsignede og ropte ut: «Min sjel opphøyer Herren og min ånd fryder seg i Gud, min frelser. For han har sett til sin tjenestekvinne i hennes fattigdom. Og se, fra nå av skal alle slekter prise meg salig» (Luk. 1:46-48).

FADEREN OG SØNNEN

Så langt har vi sett at Antikrist forkaster (1) Herren (Jahve), Bibelens Gud, og (2) Jesus Messias. Denne doble forkastelsen skal ganske enkelt bli sett på som en fornektelse av Gud Faderen og Gud Sønnen. Støtte for dette synet finner vi i det Nye Testamente. I 1. Joh. 2:22.23 diskuterte apostelen Johannes spesielt teologien eller trossystemet til Antikrist. Se på den spesielle vekt som legges på Antikrists benektelse av Faderen og Sønnen: «Og hvem er løgneren, om ikke den som forneker at Jesus er Kristus? Han er Antikrist, han som forneker Faderen og Sønnen. Den som forneker Sønnen, har ikke fellesskap med Faderen. Den som bekjenner Sønnen, har også fellesskap med Faderen.»

Men hvor fikk Johannes denne informasjonen fra? Fordi Johannes' Skrifter besto av det Gamle Testamente, ville den første teksten han studerte for å få kunnskap om Antikrists teologi, være Daniel 11:36-39. Det er sannsynlig at dette er selve teksten som Johannes utla sine kommentarer om Antikrists doble fornektelse fra. Denne fornektelsen av Faderen og Sønnen er et tema som også går igjen i andre avsnitt som handler om Antikrist. I Salme 2, som gjentar det kjente bildet av

endetidens samling av nasjonene, spesifiseres nøyaktig hvem hedningenasjonene samler seg mot: Herren og hans Salvede, Messias:

«Hvorfor er folkeslag i opprør, hvorfor legger folkene unyttige planer? Jordens konger reiser seg, fyrstene rådslår sammen mot Herren og hans salvede: 'La oss sprengte deres lenker og kaste repene av oss!' Han som troner i himmelen, ler, Herren spotter dem. Så taler han til dem i sin vrede, med brennende harme skremmer han dem: 'Det er jeg som har innsatt min konge på Sion, mitt hellige fjell.'» (Sal. 2:1-6).

Andre steder forklarte også Jesus, da Han talte om den tiden da de hellige ville bli drept på grunn av sin tro på Ham: «Ja, det kommer en tid da enhver som slår dere i hjel, skal tro at han utfører en tjeneste for Gud. Det skal de gjøre fordi de verken kjenner Faderen eller meg» (Joh. 16:2-3).

Dette er et fascinerende avsnitt. Selv om dets opprinnelige kontekst er det ikke-messianske jødiske samfunnets forfølgelse av det første messianske felleskapet, utvider Jesus betydningen til en tid da de som drepte de troende faktisk trodde for seg selv at de tjente Gud. Dette er en nøtt for de som ser på humanismen som Antikrists endelige «religion». Hvis det var humanister man hadde i tankene her, ville Jesus ha sagt at disse menneskene ville tro at å drepe kunne *rettferdiggjøres*, ikke at de trodde de behaget en gud som de ikke trodde på. Det er tydelig at det her menes en fremtid der medlemmer av en bestemt religion ville drepe etterfølgere av Jesus, og tro at en slik handling behaget deres gud. Det finnes én religion i verden i dag som fremstår som den mest sannsynlige kandidaten til å oppfylle denne profetien i en global skala. I mange deler av verden blir faktisk kristne allerede i dag drept av muslimer som tror at en slik handling er til behag for deres gud, Allah.

ELLER NOEN ANNEN GUD

For det tredje, i tillegg til å fornekte Faderen og Sønnen, fornekte også Antikrist enhver annen gud i verden. Men vi må være forsiktige så vi ikke leser dette i en absolutt mening, for som vi skal få se, er det ett unntak fra Antikrists ringeakt for andre guder – en gud som han faktisk ærer.

EN KRIGENS GUD

Til slutt i Daniel 11:38, kommer vi til det som Antikrist *aksepterer*: «I stedet ærer han borgenes gud. En gud som hans fedre ikke kjente, ærer han med gull og sølv, edle steiner og andre kostbare ting.» King James versjonen oversetter det som «styrkenes gud,» eller «maktens gud.» Men hva betyr det?

John Walvoord skrev: «Det eneste denne siste verdensherskeren setter sin lit til, er militær makt, personifisert som 'en krigens gud.'»⁸ Forskernes og kommentatorenes oppfatninger av dette har spriket ganske kraftig. Noen ser en bestemt gud her, og har prøvd å identifisere ham med visse guder fra historien. Hebraiskforsker Wilhelm Gesenius ser for eksempel en referanse til Jupiter Capitolinus. Andre har sett en parallell til Mars, krigsguden. Andre igjen har prøvd å forkaste denne «guden» som ingen gud i det hele tatt, men isteden henspille på Antikrists forpliktelse på militær erobring. LaHaye og Hindson har for eksempel uttalt: «Denne kongen er en hedning som kun har respekt for militær makt.»⁹ I sin kommentar til dette avsnittet har Walvoord også sagt at Antikrist «er fullstendig materialist.»¹⁰

Men å se Antikrist som en ateistisk materialist som kun er oppsatt på militær erobring, er ganske enkelt ikke det naturlige innholdet man får ut ved å lese avsnittet. Dette vesentlige punktet må man ikke overse. Hvis Antikrist skal være en ateist som er overgitt til erobring, og ikke tror på noen annen makt enn seg selv, da vil tillegget av ordet «gud» her kun tjene til å forvrengte den faktiske betydningen av avsnittet. Det gjør også det faktum at Antikrist ofrer gaver som «gull og sølv, edle steiner og andre kostbare ting» slik tradisjonelle tilbedere gjør. Denne guden er også spesielt betegnet som en «fremmed gud» som videre peker på en bestemt gud som ble tilbedt av et ikke navngitt «fremmed folk». Han tilber ikke jødernes Gud. Etter å ha tatt for oss alle bevisene, er den mest naturlige tolkningen av teksten å se på Antikrist som en som tilber en spesiell krigsgud. Midtøstens historie er selvfølgelig full av tilbedelse av himmel- og krigsguder. Slik ser vi at Antikrist, mens han forkaster Gud Fader, Gud Sønnen og alle de andre forskjellige guder over hele jorden, tilber en krigens gud.

Når vi tar for oss hele bildet, er det rett å si at denne beskrivelsen ganske klart kan brukes om en muslim. Islamsk lære forneker Jahve i

bytte med Allah i Koranen. Islam forneker Jesus som Guds Sønn, og forneker gudene i alle andre religioner. Og Allah i Islam kan sannelig forståes som en krigens gud, eller Jihads gud. Hvis islam er Antikrists religion, da kan setningen «en gud som hans fedre ikke kjente» lett forståes som en henvisning til Allah, måne- og krigsguden fra Arabia.

Til slutt blir vi fortalt at med støtte fra denne «fremmede guden», vil Antikrist angripe de mest formidable festningsverker og belønne dem som støtter hans innsats: «Folket til en fremmed gud gjør han til mannskap i borgene. Dem som dyrker denne guden, viser han stor ære. Han setter dem til å herske over mange, og deler ut jord til dem som lønn.» (Dan. 11:39). Nøyaktig hvilken instans Daniel hadde i tankene som «borgene,» kan vi bare spekulere på. Hvis vi er blant dem som lever til den dagen Antikrist står frem, vil dette bli klart for oss.

VIL ANTIKRIST HEVDE Å VÆRE GUD?

Etter å ha diskutert Antikrists teologi er det viktig at vi nå går over til en veldig viktig og beslektet diskusjon. I løpet av de siste få årene er den største innvendingen som har blitt reist mot den Islamske Antikrist-teorien at Antikrist vil hevde å være Gud, og at en muslim aldri ville følge en slik mann. I boken *Den islamske Antikrist* innrømmer jeg denne vanskeligheten og diskuterte to faktorer som kan løse dette spørsmålet. Det første var den kraftige forførende og bedragerske innflytelsen til den Falske Profeten i Åpenbaringen 13. Det blir forutsagt at denne undergjørende assistenten til Antikrist skal utføre mektige falske mirakler for å forføre menneskene på jorden: «Det forfører dem som bor på jorden, med de tegn det får makt til å gjøre i dyrets tjeneste» (Åp. 13:14).

Den andre faktoren jeg nevnte var tidspunktet for Antikrists krav om å bli tilbedt. Dette vil faktisk være flere år etter at han har etablert en betydelig lojal global etterfølgerskare, med identitet som den etterlengtede messiasfiguren i den islamske verden, kjent som Mahdi. Dette scenariet kan gjerne bli tilfelle, men det finnes også andre muligheter. Mens det virker tydelig at Antikrist vil drive en skamløs PR for seg selv, og vil kreve absolutt troskap, underkastelse og lydighet, er det også faktisk mulig at han vil unngå å erklære seg selv som Gud den Allmektige. Men for virkelig å forstå hva Bibelen sier om hans religiøse tro, må vi lete i alle de relevante tekstene. Det er tre avsnitt som har

fått de fleste til å tro at Antikrist faktisk vil erklære seg selv som Gud. Det første avsnittet som vi har undersøkt tidligere, er Daniel 11:36: «Han er hovmodig og gjør seg større enn alle guder, og mot Den Høyeste Gud taler han uhørte ord.» Men som vi allerede har diskutert kan ikke dette utsagnet skilles fra den større sammenhengen i avsnittet som viser hva Antikrist faktisk gjør, nemlig å ære og ofre til en krigsgud. Mens vi må være forsiktige med å utelukke noe, er det vanskelig å se at Antikrist både kan ære sin egen gud og samtidig erklære seg selv å være en gud.

ANTIKRIST SITTER I GUDS TEMPEL

Det andre avsnittet som blir sett på som bevis på at Antikrist vil erklære seg selv som Gud finnes i Paulus' andre brev til Tessalonikerne: «La ingen bedra dere på noe vis! For først må frafallet komme og Den Lovløse komme til syne, han som ender i fortapelse. Han er den som står imot og opphøyer seg mot alt som tilbes og kalles gud. Ja, han tar sete i Guds tempel og gjør seg selv til gud» (2. Tess. 2:3-4).

Dette avsnittet stemmer overens med flere andre avsnitt i Daniels bok. Det er tydelig at Antikrist vil være et arrogant, selvhøytidelig menneske som åpenlyst vil spotte Gud og alt som er hellig. Vi ser også at han faktisk skal sitte i Guds Tempel. Men hva er det teksten egentlig mener når den forteller at Antikrist vil vise seg selv som Gud? Vil han hevde å være Jahve, det jødiske folkets Gud? Det ser ikke slik ut. Tvert imot vil Antikrist:

- «Tale uhørte ord mot Den Høyeste Gud» (Dan. 11:36).
- «Tale store ord mot Den Høyeste» (Dan. 7:25).
- Spotte Gud, Hans navn og Hans Tempel verbalt (Åp. 13:6).

Summert er dette tilstrekkelige bevis på at Antikrist ikke vil hevde å være Jahve, den bibelske tros Gud. Det virker som Antikrists sete i Tempelet er en trasshandling, et hån og et tegn på overlegenhet over Tempelets Gud. Hevder så Antikrist å være en *annen* gud? Jeg er også skeptisk til denne oppfatningen, for som vi allerede har sett tilber Antikrist en kraftens eller krigens gud. Som jeg sa er det usannsynlig at Antikrist både vil *tilbe* en krigsgud og i tillegg hevde å *være* en gud.

Hvordan kan det da sies at Antikrist «gjør seg selv til gud,» slik

teksten sier? Dette spørsmålet besvares ved å sette søkelyset på det faktum at i hebraisk, eller bibelsk tankegang, ble Tempelet betraktet som Guds autoritets forlengede arm ned til jorden. Tempelet er med andre ord Guds sete. Dette prinsippet ser vi gjennom hele Skriften. Esekiel hadde for eksempel et syn der Gud talte til ham fra et fremtidig Tempel, og erklærte at det var hans trone: «Da hørte jeg en som talte til meg inne fra templet, mens mannen stod ved siden av meg. Han sa til meg: Menneske, dette er stedet for min trone, stedet hvor jeg vil sette min fot; her vil jeg bo blant Israels sønner til evig tid» (Esek. 43:6-7).

Når han taler om Messias' rike henviser profeten Jeremia også til Tempelet som Guds trone: «På den tid skal de kalle Jerusalem for Herrens trone. Der skal alle folkeslag komme sammen – til Herrens navn, til Jerusalem. De skal ikke lenger følge sitt onde og harde hjerte» (Jer. 3:17). Jesus selv pekte på Tempelet som stedet der Hans trone en dag vil stå: «Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin trone i herlighet» (Matt. 25:31).

Ved å forstå hvordan Gud ser på Tempelet, kan vi forstå at Antikrist erklærer seg selv å være lik eller større enn Gud når han sitter i Guds sete. Men dette betyr nødvendigvis ikke at han muntlig vil erklære seg selv å være Gud, eller *en* gud.

Det tredje avsnittet noen bruker til å støtte oppfatningen om at Antikrist vil erklære seg selv å være Gud, er Åpenbaringen 13. Her blir vi fortalt at Satan, dragen, vil gi dyret makt til å motta tilbedelse: «Folk tilbad draken fordi den hadde gitt dyret makt, og de tilbad dyret og sa: 'Hvem er som dyret, og hvem kan kjempe mot det?' ... Og alle som bor på jorden, skal tilbe dyret, alle som fra verdens grunnvoll ble lagt, ikke har fått sitt navn skrevet i livets bok hos Lammet, som ble slaktet» (vv. 4, 8).

Bak Antikrist vil Satan, dragen stå, og vi vet at han ønsker å bli tilbedt (se Matt. 4:8-10). Senere blir vi fortalt at Antikrists assistent, «den falske profeten», vil sette opp et bilde, og alle som ikke vil tilbe dyret vil bli drept: «Det fikk makt til å blåse liv i dyrets bilde, så det til og med kunne tale, og til å la drepe alle som ikke tilbad dyrets bilde» (Åp. 13:15).

De fleste trekker den slutning at fordi dyret mottar tilbedelse, må han sees på som en gud. Men det er nødvendigvis ikke slik. Det ordet som her brukes for «tilbedelse» er det greske *proskyneô*, som kan bety alt eller noe av det følgende:

- Å kysse hånden, som et tegn på ærefrykt,
- å falle på knærne og berøre marken med pannen som et uttrykk for dyp ærefrykt,
- å knele eller legge seg flat for å gi hyllest (til en) eller vise ærbødighet, enten for å uttrykke respekt eller komme med en forespørsel, eller
- å gi hyllest til mennesker eller vesener av overordnet rang.

Så mens *proskyneô* som oftest betyr «tilbedelse», som til Gud eller en gud, betyr det ikke eksklusivt dette. *Teologisk Leksikon for det Nye Testamente (Theological Dictionary of the New Testament)* definerer den jødiske forståelsen av *proskyneô* som: «betegnelsen på flere ord som betyr 'å bøye,' 'å kysse,' 'å tjene,' og 'å tilbe.' ... De fleste tilfellene har med høyaktelse for Israels Gud eller falske guder å gjøre. (Men det) kan også rettes til engler, til de rettferdige, til herskere og til profetene.»¹¹

Det er flere avsnitt i det Nye Testamente hvor *proskyneô* er brukt der det ikke er ment å bety direkte tilbedelse, men ganske enkelt ære, respekt og underdanighet. Ta for eksempel en lignelse fortalt av Jesus om en tjener og hans herre. I denne historien «kastet tjeneren seg ned for ham og bad: Vær tålmodig med meg, så skal jeg betale alt sammen» (Matt. 18:26). Det er klart at tjeneren ikke tilbad sin herre som om han var Gud. Han bøyd seg ganske enkelt ned for ham i underdanighet og bønnfallelse. Men ordet som er brukt for denne handlingen er *proskyneô*, det samme ordet som blir brukt i sammenheng med det som blir gitt til dyret (Antikrist og hans rike).

Et annet eksempel på at *proskyneô* blir brukt på en måte som tydeligvis ikke betyr direkte tilbedelse er i Åpenbaringen 3: «Se, jeg skal la noen komme fra Satans synagoge, av dem som lyver og sier de

er jøder og ikke er det. De skal komme og kaste seg ned for dine føtter, og de skal forstå at jeg har elsket deg» (v. 9). Her talte Jesus til menigheten i Filadelfia om en bestemt gruppe som forfulgte de troende. Jesus lovte at han ville få disse falske jødene til å komme og *proskyneô* foran de troende som et tegn på anger og omvendelse. Jesus sa ikke at en gruppe mennesker skulle tilbe en annen gruppe mennesker.

Vi oppsummerer derfor at må vi være forsiktige med å erklære dogmatisk at Antikrist vil bli tilbedt som Gud eller en gud, i lys av det spekter av betydninger ordet *proskyneô* har. Disse versene i Åpenbaringen 13 som uttaler at Antikrist vil motta tilbedelse, kan ganske enkelt bety at folkene på jorden vil vise den største underdanighet til ham og hans rike. Med dette i tankene kan vi behandle det faktum at islamsk teologi lærer at alle muslimer må avlegge en trokaps-ed, kjent som *bay'ah*, til enhver sittende kalif (leder av den islamske verden). Nekter man å gjøre dette straffes det med døden. En islamsk forfatter beskriver *bay'ah* slik: «Bay'ah betyr å avlegge en lojalitets-ed. Enhver som avlegger bay'ah sier seg enig i å legge hele sitt liv under denne lederen ... Han vil ikke handle imot denne lederen i saker det på forhånd hersker enighet om, og vil være lojal mot ham i alle saker uansett sine egne sympatier eller antipatier.»¹²

I en annen islamsk tradisjon som gjelder lydighet mot Muhammed og kalifen, står det skrevet: "Muhammed sa: De som adlyder meg, adlyder Allah, den Allmektige. De som ikke adlyder meg adlyder heller ikke Allah, den Allmektige. De som adlyder min leder adlyder meg, og de som ikke adlyder min leder, adlyder heller ikke meg."¹³

Hvis Antikrist ganske enkelt var en muslimsk kalif som spottet jødernes Gud og krevde absolutt lydighet fra sine etterfølgere, mens han samtidig krevde at alle tilba Islams Allah, ville ikke dette på noe vis komme i konflikt med noen av de relevante tekstene som beskriver Antikrists handlinger, ord og krav. Han ville få absolutt underdanighet fra sine etterfølgere, mens Satan dragen, som bærer tittelen Allah, ville motta tilbedelse.

KONKLUSJON

Det populære synet at Antikrist muntlig vil erklære seg selv som Gud, og kreve tilbedelse fra hele verden, er problematisk uansett hvilken innfallsvinkel man velger. Det er vanskelig å se for seg en humanistisk, materialistisk, ateistisk Antikrist som på den ene siden spotter Gud og forkaster alle andre guder, men på den annen side hevder å *være* Gud. Dette vil være en selvmotsigelse. En ateist eller humanist ville opphøre å være ateist eller humanist hvis han faktisk erklærer seg selv å være Gud. På samme måte er det hvis man tror at Antikrist skal være en slags universalist, en religiøs pluralist, la-oss-alle-slå-oss-sammen-ist. Da blir det også vanskelig, fordi det står at Antikrist ikke bare spotter Bibelens Gud, men heller ikke bryr seg om noen annen gud. Universalister fester lit til og aksepterer en hvilken som helst gud. Religiøse pluralister fester like stor lit – men ikke like stor respekt – til enhver gud. Men på tross av den utfordring som faktisk skapes av alle syn vi tar for oss, er det merkelig nok den islamske Antikrist-teorien som har møtt mest skepsis de senere årene. Når jeg reflekterer over dette faktum, har jeg ofte følt at det er langt enklere for folk å tro at Bibelen forutsier noe som bare eksisterer i deres egen fantasi, enn å tro at den forutsier noe som ligger *rett foran øynene* på dem.

Uansett hvilket syn vi har må vi til slutt spørre oss selv: Hvis Antikrist ikke er muslim, hvordan vil han overtale de 1.6 milliarder (og flere blir de) muslimene på jorden til å følge ham? Mange har hevdet at Islam ikke lenger vil eksistere på den tiden. Men intet scenario eller mekanisme har blitt fremstilt, som på en tilfredsstillende måte kan forklare et slikt globalt demografisk jordskjelv. Som vi har sett vil Antikrists rike komme fra Midtøsten og Nord-Afrika, nasjoner der muslimene utgjør et stort flertall. Hvordan kan en humanistisk eller universalistisk eller religiøst pluralistisk Antikrist tvinge verdens stadig mer radikalisererte muslimske befolkning til å følge ham? De som forkaster den islamske Antikrist-teorien må være i stand til å gi et godt svar på dette. Så langt kan vi bare spekulere på disse sakene. Gud vet best når det gjelder alle ting.

11. Daniel 12: Forseglet inntil endetiden

Før vi avslutter vår studie av Daniel, er det nok et veldig viktig avsnitt vi må se på. Når Daniels bok nærmer seg slutten, gjør englevesenet det temmelig klart at den endelige betydningen av teksten gjelder endetiden: «På den tid ... skal det komme en trengselstid som det ikke har vært maken til helt siden folkeslag oppstod ... Og mange av dem som sover i jorden, skal våkne opp, noen til evig liv, andre til skam og evig avsky» (Dan. 12:1-2).

Når engelen sier at disse tingene vil finne sted på den tid da «mange av dem som sover i jorden, skal våkne opp,» er det klart at han viser til tiden da de døde skal stå opp. Det er klart at dette ennå ikke har skjedd. Det er ingen tvil om at disse åpenbaringene ikke bare er historiske. Så kommer verset vi må se på. Engelen forteller at åpenbaringen skal «forsegles»: «Men du, Daniel, må gjemme disse ordene og forsegle boken inntil endetiden. Mange skal fare omkring, og kunnskapen skal øke» (v. 4).

Dette er en vanskelig medisin for Daniel å svelge. Han har hatt en rekke åpenbaringer som vedrører fremtiden, og det er naturlig at han ønsker å forstå betydningen av profetiene bedre. For å oppnå dette fortsetter han å spørre ut engelen. Men enda en gang blir Daniel fortalt at ordene har blitt forseglet og skjult inntil de siste dager, og at det ikke er meningen at han skal forstå synet fordi det er ment for den siste generasjonen: «Jeg hørte det, men forstod det ikke og spurte: 'Herre, hva er slutten på dette?' Da sa han til meg: 'Gå bort, Daniel, for disse ordene skal være skjult og forseglet inntil endetiden. Mange skal bli rensket og tvettet og lutret. Men de ugudelige skal fortsette i sin ugudelighet, og ingen av dem skal skjønne noe. Men de forstandige skal forstå'» (Dan. 12:8-10).

Det er to ting som forskere og kommentatorer ikke har vært i stand til å bli enige om når det gjelder tydingen av dette avsnittet. Noen hevder at profetien ikke er «skjult» eller «forseglet,» men bare *bevart* eller oppbevart trygt for alle. Andre hevder at på Daniels tid ville boken ha blitt forseglet, men at forståelsen gradvis ville bli mer og mer tilgjengelig for de troende som flittig studerte boken i fellesskap, selv om den ikke ville bli forstått helt ut før endetiden faktisk var her.

Nå er det klart at det mest utbredte og mest tradisjonelle synet på Daniels profeti er det romerske perspektivet, der man tror at mes-teparten av boken taler om en kommende romersk Antikrist. Så tidlig som i det fjerde og femte århundre skaffet Jerome solide beviser på, at det romerske perspektivet på Daniels profeti var det mest utbredte synet på hans tid: «Vi burde derfor slutte oss til den tradisjonelle tolkningen til alle kommentatorene i den kristne kirke, at når det romerske rike skal ødelegges ved verdens ende, vil det komme ti konger som vil dele den romerske verden mellom seg.»¹

Ett tusen år senere ser ingenting ut til å ha forandret seg. Under den protestantiske Reformasjonen bekreftet Martin Luther kirkens nesten universelle oppfatning angående det romerske perspektivet på Daniels profetier, da han sa: «Når det gjelder denne tolkning og oppfatning, er hele verden enige og historien bekrefter den i stort monn.»²

Fordi det romerske perspektivet på Daniels profeti, slik det holdes av de fleste i dag, er relativt uforandret siden Jerome i det femte århundre, blir det derfor nødvendig for dem som står for dette synet å omtolke «forseglet» til å bety noe annet enn forseglet. Ed Hindson og Tim LaHaye har for eksempel skrevet: «Daniel blir befalt at ‘disse ordene skal være skjult og forseglet inntil endetiden’ ... begrepet ‘skjule’ (hebraisk *satam*) og ‘forsegle’ (hebr. *Chatam*) betyr ikke at Daniel skal skjule disse profetiene ... men fordi profetien nå er komplett, skal han ‘bevare intakt’ og ‘forsiktig verne om’ profetiene for fremtidige generasjoner av sitt folk.»³

På samme måte følger Thomas Ice Stephen Miller, som argumenterer med at «forsegling» kun er en henvisning til at profetien skal «bevares.» Miller ga uttrykk for dette synet i sin kommentar til Daniel:

I det gamle nære Østen var det skikk å «forsegle» et viktig dokument ved å prege på det et identifikasjonsmerke fra de involverte parter og skriveren som hadde ført dokumentet i pennen. En forseglet tekst skulle ikke kludres med eller bli forandret. Så ble det originale dokumentet duplisert og plassert («skjult») på et trygt sted hvor det kunne bli bevart. En glimrende illustrasjon av denne prosessen er vist hos profeten Jeremia: «Derfor kjøpte jeg jordstykket av min fetter Hanamel i Anatot og gav ham pengene; det var sytten sekel sølv. Jeg skrev en kontrakt, forseglet (hâtâm)

den og fikk vitner til å bekrefte den, og så veide jeg opp sølvet i skålvekt, alt i samsvar med lov og vedtekt. Siden tok jeg kjøpekontrakten, både den delen som var forseglet, og den som var åpen, og gav den til Baruk, sønn av Neria, Maksejas sønn» (Jer. 23:9-12). Forseglingsen av Jeremias eiendomshandel ble ikke gjort for å «skjule» innholdet eller for å holde dem «hemmelige», men for å bevare dokumentet. Jeremia utførte faktisk denne handelen i sin fetters nærvær og de «vitnene som undertegnet kjøpekontrakten, og alle de judeerne som holdt til i vaktgården» (Jer. 32:12). Det fantes også en «åpen kopi» av handelen som antakelig var åpen for inspeksjon. Gabriel befalte derfor Daniel å «gjemme ordene og forsegle boken,» ikke bare dette siste synet, men hele boken, for dem som lever i «endetiden» da det vil bli behov for dette budskapet.⁴

Mens dette er et interessant stykke historisk informasjon, yter ikke dette synet rettferdighet til den faktiske teksten i avsnittet i det hele tatt. Ingen steder i Daniels profeti er det noen henvisning til to kopier – en forseglet kopi og en åpen kopi. Videre uttalte engelen: «Mange skal fare omkring, og kunnskapen skal øke» (v. 4). Denne setningen har populært vært forstått som en profeti om økende transport og en enklere tilgang til informasjon i de siste dager. Men så godt som alle bibelforskere avviser dette synet, og ser det i stedet som en henvisning til at profetien gradvis vil bli åpnet opp av de ivrigste leserne. Å «fare omkring» handler om å søke gjennom boken om og om igjen, å granske den påny og påny helt til tidsalderens ende, da bokens segl endelig blir åpnet og boken blir forstått helt og fullt av de troendes forsamling. Når Daniel ber om forstand sier engelen at dette ikke er mulig, fordi åpenbaringen er skjult – *wa-hâ-tôm* – og forseglet – *se-tôm*. *Wa-hâ-tôm* betyr å stappe igjen, å holde tett, holde lukket eller hemmelig.» Dette ordet ble brukt da Josefs brødre var i ferd med å drepe ham, men i stedet valgte å selge ham til noen ismaelitter som var på vei til Egypt. Juda spurte så: «Hva har vi igjen for å drepe vår bror og dekke over blodet hans?» (1. Mos. 37:26). Det er sikkert ingen som vil argumentere med at Josefs brødre tenkte på å «bevare» blodet hans. Det er klart at de tenkte å drepe ham og skjule saken. *Se-tôm* betyr «å forsegle, sette stengsel for, sette på et segl, stenge igjen.» Dette ordet brukes når man forseglar en bokrull eller et brev med voks. Enda bruken av disse to ordene gjør betydningen av engelens ord veldig klare, er det mange kommentatorer som har følt at de måtte endre den klare meningen av avsnittet på grunn av det problematiske

forhold den har til det tradisjonelle synet om den romerske Antikrist. Men vi kan ikke endre betydningen av ordene eller den tydelige og klare fornuften i avsnittet, bare fordi det ikke støtter vårt syn. Jeg er takknemlig for at mange andre lærere og forskere forkaster denne omtolkningen av dette avsnittet:

- Chuck Smith sier: «Boken skulle forsegles inntil endetiden. Med andre ord: 'Daniel, du kommer ikke til å forstå dette, det vil forstås ved tidsalderens ende.'»⁵
- John Walvoord skrev: «I vers 9 blir Daniel enda en gang informert om at åpenbaringen som ble gitt ham, ikke vil bli forstått fullt ut før ved tidens ende ... Fordi den fremste hensikten med åpenbaringen var å informere dem som levde i endetiden. Historien vil måtte bekrefte og oppfyllelsen av profetien være nødvendig før man kan forstå de siste profetiene.»⁶
- Matthew Henry skrev: «Han måtte ikke forvente at det som hadde blitt sagt til ham ville forstås fullt ut før det var fullendt: Ordene er skjult og forseglet, årsak til forvirring og kommer sannsynligvis til å bli det inntil tidenes ende, til slutten på de nåværende ting, nei, til slutten på alle ting. Daniel fikk beskjed om å forsegle boken til endens tid.»⁷
- G.H. Lang sa: «Daniels profetier skulle 'forsegles,' det vil si, å forbli en lukket bok, og lite forstått, 'inntil endens tid.'»⁸
- David Guzik skrev: «For ordene er skjult og forseglet inntil endetiden: Daniel må gjøre en tankemessig flukt fra sine spørsmål, fordi åpenbaringen av disse tingene ikke vil komme før i endetiden. Inntil da er på en måte disse profetiene skjulte og forseglede.»⁹
- Rabbi David ibn Zimra, også kjent som Mezudath David, kommenterte: «Inntil forløsningens tid vil mange «fare omkring», d.v.s. de vil spekulere på betydningen av de forskjellige profetier som beregner endetiden, men de vil ikke forstå det før enden kommer, da alles øyne vil bli åpnet til å forstå alle hentydningene.»¹⁰

La meg før jeg avslutter si noe om verdien av tradisjoner. Fra et kristent ståsted er hensikten med tradisjonen å gi trofast videre «den tro som de hellige én gang for alle har fått overlevert» (Jud. 1:3). Det er god tradisjon når den brukt på rett måte bevarer både ortodoksien (den rette tro) og ortopraksien (den rette praksis) opp gjennom generasjonene. Så selv om den regelmessig blir trukket i tvil i dagens post-moderne samfunn, bør tradisjonen verdsettes høyt av alle troende kristne. Blant de flere faktorer som burde gjennomsyre våre egne personlige læremessige synspunkter, er den kollektive røsten til de trofaste menn som har gått foran oss. Når dette er sagt, bør vi aldri ta lett på avvik fra tradisjonen. Når det derimot gjelder denne spesielle saken, har vi et solid grunnlag for å kaste en mistanke over det tradisjonelle synet og heller yte en langt større tiltro til de motsatte syn, fordi engelen tydelig sa at boken ikke ville bli åpnet og forstått før i endetiden. Den Midtøsten-sentrerte og islam-sentrerte fortolkningen av Daniels profeti har alltid vært et mindretallssyn, selv om det i dag raskt vinner en stadig større anerkjennelse innenfor de troendes samfunn. Mens forskjellige jødiske og kristne forskere og kommentatorer opp gjennom historien har sett mange avsnitt peke mot den islamske verden, har den islamske Antikrist-teorien aldri blitt så systematisk utviklet og grundig uttrykt som nå. Jeg vil påstå at grunnen til dette er ganske enkelt at Midtøsten eller Islam-fortolkningen av Daniels bok, slik den er presentert gjennom de siste kapitlene, gir mening både logisk, historisk, og aller viktigst: bibelsk. I tillegg til dette krever den ikke at vi må omfortolke den tydelige meningen i engelens ord, slik en del av de motsatte synene gjør. Og derfor, hvis Islam- og Midtøsten-perspektivet på Daniels profetier faktisk er nøyaktige, da holder det også vann å resonnerer seg til at «de siste dager,» slik de er beskrevet hos Daniel, nå er nært forestående. Slik engelen informerte Daniel, er seglene på boken nå i ferd med å bli brutt og åpnet opp slik at hele det troendes samfunn kan forstå den. Hvor godt vi kommer til å gi akt på ordene i boken gjenstår ennå å se.

12. Åpenbaringen 12, 13 og 17: Kvinnen, guttebarnet og dyret

Når vi nå har avsluttet vår studie av Daniels bok, vil vi vende vår oppmerksomhet mot noen få viktige kapitler i Åpenbaringsboken. Som vi skal se er historien som fortelles i Åpenbaringsboken bare enda en gjenfortelling av den samme historien som går igjen hos profetene. Til vårt bruk vil vi begynne i Åpenbaringen 12 og 13. Lik resten av Åpenbaringsboken blir denne historien selvfølgelig fortalt med en sterk dose symbolikk, men la ikke dette skremme deg. Med en gang vi har løst symbolikken vil budskapet bli ganske klart.

ÅPENBARINGEN 12: KVINNEN OG GUTTEBARNET

Avsnittet begynner med en kvinne kledd i solen som er gravid og i fødselsveer: «Et stort tegn viste seg på himmelen: En kvinne som var kledd i solen, med månen under sine føtter og med en krans av tolv stjerner på hodet. Hun var med barn og skrek i barnsnød og fødselsveer» (vv. 1-2).

Et grunnprinsipp man alltid må huske på når man tolker Åpenbaringsboken er at den, i motsetning til alle andre bøker i Bibelen, er bygd på en mengde profetiske avsnitt fra det Gamle Testamente. Som vi tidligere har sagt er Åpenbaringsboken i hovedsak en profetisk symfoni, det store crescendo og avslutningen av hele Bibelen, og bygger på de myriader av avsnitt, profetier og åpenbaringer som kommer forut for den. Ved å forstå dette prinsippet er det ganske lett å identifisere kvinnen. Den første nøkkelen til å avsløre hennes identitet finner vi i 1. Mosebok. Det er i Josefs drøm at vi finner igjen symbolikken med solen, månen og de tolv stjernene (elleve uten Josef):

«Siden hadde han enda en drøm, som han fortalte til brødrene sine. 'Nå har jeg hatt enda en drøm,' sa han. 'Solen og månen og elleve stjerner bøyde seg for meg.' Da han fortalte det til faren og brødrene, skjente faren på ham og sa: 'Hva er det nå du har drømt? Skal virkelig jeg og din mor og dine brødre komme og bøye oss til jorden for deg?' Brødrene ble misunnelige på ham, men faren bevarte dette i sitt minne» (1. Mos. 37:9-11).

Ved å kjenne historien om Josefs drøm kan vi derfor identifisere

kvinnen som et bilde på Israel.

GUTTEBARNET

Tilbake til Åpenbaringen 12, guttebarnet kvinnen er i ferd med å føde er selvfølgelig Jesus Messias. Han er den som hele Bibelen er fokusert på. Han er Frelseren. Gjennom dette barnet vil Gud bringe full forløsning til verden og gjenopprette det tapte paradiset i Edens hage. Men som vi alle er klar over har Gud og Hans folk også en fiende. Satan har alltid ønsket å forpurre den frelsesplan Gud har for skapningen. Helt tilbake til 1. Mosebok kapittel 3 har konflikten mellom Satan (slangen) og Jesus (kvinnens sæd) utspilt seg. Til slutt vil Jesus Messias fullstendig knuse hodet til den gamle slangen og hans barn, eller avkom (se Joh. 8:44). Mens det er sant at hele Bibelen er Jesus-sentrert, handler den store fortellingen om Jesus som seirer over døden og Satan. Når vi derfor finner profetier om Messias, sniker også Satan omkring i teksten. Dette avsnittet er intet unntak. Derfor blir vi allerede i neste vers presentert for den andre hovedrollen i historien: Satan, dragen.

DRAGEN SATAN: KVINNENS OG GUTTEBARNETS FIENDE

For å si det enkelt, Satan hater alt det Gud elsker. Alt det Gud ønsker å frelse, ønsker Satan å ødelegge og sluke. Etter hvert som historien utspiller seg blir Satan fremstilt som en drage med sju hoder og ti horn. Han stilte seg foran kvinnen, og håpet å fortære barnet så snart han var født: «Også et annet tegn viste seg på himmelen: En stor ildrød drake kom til syne, med sju hoder og ti horn, og på hodene hadde den sju kroner. Med halen drog den med seg tredjedelen av stjernene og kastet dem ned på jorden. Draken stilte seg foran kvinnen som skulle føde, for å sluke barnet så snart det var født» (Åp. 12:3-4).

Men guttebarnet Messias ble født: «Da fødte hun et guttebarn, som en gang skal styre alle folkeslag med jernstav.» Og på tross av Satans forsøk (gjennom Herodes) på å drepe Jesus mens han var et spedbarn, talte Herren til Josef i en drøm og ba ham flykte til Egypt med familien: « ... Og barnet ble rykket opp til Gud, til hans trone» (Åp. 12:5).

Slik modnet Jesus til manndom, og etter sin egen vilje valgte Han

å gi sitt liv på korset. Men Hans historie slutter selvfølgelig ikke der. Tre dager senere sto Han opp fra de døde og steg opp til himmelen, hvor Han nå sitter ved Faderens høyre hånd.

Etter dette blir vi presentert for den neste hovedrolleinnnehaveren i historien: Dyret.

DYRET

Lenger ut i historien kommer et dyr inn i bildet og han er bemerkelsesverdig lik dragen, Satan. «Da så jeg et dyr stige opp av havet. Det hadde ti horn og sju hoder og en krone på hvert horn. På hodene stod navn som var en spott mot Gud. Dyret jeg så, lignet en leopard, men hadde føtter som en bjørn og gap som en løve. Draken gav det sin kraft og sin trone og stor makt» (Åp. 13:1-2).

Senere i Åpenbaringen 17:3 blir vi også fortalt at dyret er knall rødt. I utseende virker dyret nesten å være et speilbilde av dragen Satan, både i farge og i antall hoder og kroner. I tillegg til dette gir Satan faktisk sin kraft, sin trone og «stor makt» til dyret. For å si det enkelt, dette er Satans dyr. Slik Gud Faderen sendte sin Sønn til jorden som en perfekt avbildning av seg selv, vil dyret være selve legemliggjørelsen av Satan på jorden. Vi vil diskutere den dypere betydningen av dette når vi avslutter denne delen av vår studie, men først trenger vi å forstå betydningen av fire symboler i dette avsnittet for å få versene til å bli tydelige.

DYR = KONGERIKE ELLER IMPERIUM

Først må vi forstå at «dyre»- symbolet representerer et rike eller et imperium. Grunnlaget for denne tolkningen finner vi i Daniel 7, der Daniel så fire dyr som alle steg frem fra havet. Da profeten Daniel spurte en engel om betydningen av dyrene, forklarte engelen til å begynne med at de fire dyrene var fire «konger», men da han fortsatte ble det klart at hver av disse kongene representerte et rike (v. 23). Og derfor representerer dette dyret i Åpenbaringen et kongerike eller imperium, slik det gjorde i Daniel 7.

HAVET = HEDNINGEFOLK

For det andre trenger vi å forstå betydningen av havet som dyret

stiger opp fra. Dette symbolet er ganske klart definert i Åpenbaringen 17, der en engel forklarer til apostelen Johannes at havet representerer *mennesker*: «Han sier videre til meg: 'Vannene du så, der skjøgen troner, er folk og folkemasser og nasjoner og mennesker med ulike tungemål'» (Åp. 17:15).

Men i tillegg til å være et bilde på menneskeheten, representerer havet i følge profeten Jesaja spesielt hedningefolk og hedenske nasjoner: «Da skal du se det og stråle av glede, hjertet skal skjelve og vide seg ut. For havets rikdom strømmer imot deg, folkenes skatter kommer til deg» (Jes. 60:5).

Når vi så begynner å tolke symbolikken, starter vi med et dyr som representerer et rike eller et imperium som har sin makt fra Satan og stiger frem fra havet av hedningenasjoner.

SJU HODER = SJU HISTORISKE RIKER

Men hva betyr dyrets sju hoder? Heldigvis er dette symbolet også spesielt nevnt i Åpenbaringen 17, hvor det samme dyret igjen er fremstilt:

«Der fikk jeg se ... et skarlagensrødt dyr. Dyret var oversådd med navn som var en spott mot Gud, og det hadde sju hoder og ti horn ... en engelen sa til meg: «Hvorfor er du forundret? Jeg skal fortelle deg hemmeligheten med kvinnen og med dyret som bærer henne og har sju hoder og ti horn ... De sju hodene er sju fjell ... De er også sju konger: Fem av dem er falt, én er nå, og én er ennå ikke kommet» (vv. 3, 7-10 NBS 1930)

Men disse sju «høydene» er ikke bare landmasser. Som bibelkommentator Robert Thomas har uttalt: «De sju hodene og sju høydene ... er sju påfølgende riker, med de sju kongene i vers 10 som overhodene til og personifisering av disse rikene.»¹

Det er vanlig i Skriften at kongeriker er symbolisert ved fjell (f. eks. Sal. 30:8, 68:15-17, Jesaja 2:2, 41:15, Jer. 51:25, Dan. 2:35, Hab. 3:6, 10, Sak. 4:7). Obadjas bok er for eksempel i sin helhet en profeti som handler om «Edoms fjell» i konflikt med «Sion-fjellet.» Profetien taler selvfølgelig ikke om en strid mellom to fjell, men mellom to kongeriker, Moabs rike mot Israels rike. På samme måte er det her i Åpenbaringen 17. Disse fjellene er ikke faktiske fjell, men sju historiske riker.

Med en gang vi forstår at fjellene er riker, er resten av verset lett å forstå: «De sju hoder er sju fjell ... De er også sju konger.» For å si det enkelt: Konger og kongeriker passer sammen, men fjell og konger hører ikke naturlig sammen. Et fjell kan ikke samtidig være en konge, men en konge kan representere sitt kongerike.

Poenget i dette avsnittet er å vise at Satans fremste metode til å kjempe mot Gud, Hans folk og Hans planer på jorden med alltid har vært hedensk imperialism. Det er gjennom en serie hedenske verdensimperier at Satan opp gjennom tidene har utkjempet sin krig mot Gud og Hans folk. Dette har vært sant fra de tidligste dagene til det hebraiske folk og er fremdeles sant i dag. Det sjuhodede dyret er personifiseringen av Satans virksomhet på jorden. Slik kirken representerer Kristi legeme, representerer dyret Satans legeme. Det er derfor vi ser at dragen Satan gir dyret sin trone, sin makt og sin autoritet.

ROMA, BYEN PÅ DE SJU FJELL?

Historisk har noen ment at dette avsnittet peker på Rom, men videre undersøkelser avslører at dette synet er problematisk og derfor har de fleste av dagens fortolkere forkastet denne ideen. John Walvoord legger for eksempel merke til at den gamle byen Rom lå på sju «høyder.» Ordet som brukes i dette avsnittet er ikke det greske ordet for høyder (*bounos*), men for fjell (*oros*). Hvis Rom var tema i dette avsnittet, ville forfatteren ha brukt ordet for høyder. I tillegg til dette trenger vi å huske på at dette er et avsnitt om endetiden. Det taler ikke om en urgammel virkelighet. Byen Roma ligger i dag på ti høyder, ikke på sju fjell. På tross av denne fortolkningens popularitet opp gjennom årene, er det uholdbart at dette avsnittet taler om byen Rom.

De sju «hodene» representerer derfor sju historiske kongeriker. Og som avsnittet sier: «Fem av dem er falt, én er nå, og én er ennå ikke kommet.» Mens det sataniske dyret først og fremst er et symbol på det siste antikristelige riket, er det også den siste manifestasjonen, eller høydepunktet i en serie av sju riker utrustet med makt fra Satan. Men hvilke riker er det det spesielt handler om her? På den tiden apostelen Johannes skrev ned Åpenbaringsboken var fem kongeriker borte («fem av dem er falt»), men det sjette riket var fremdeles ved makten («én

er nå»). Dette riket var selvfølgelig Romerriket, det sjette hodet på «dyret.» Men hvilke fem regionale riker var det som eksisterte forut for Romerriket? Det er de rikene som opp gjennom historien har fått spesiell makt fra Satan i et forsøk på å ødelegge det jødiske folk og slik forpurre Guds store frelsesplan. I Bibelen er det nedtegnet en serie angrep rettet mot Israel, det jødiske folk og den begynnende kristne bevegelsen av seks påfølgende og mektige riker i Midøsten:

- 1 Egypt
- 2 Assyria
- 3 Babylon
- 4 Media-Persia
- 5 Grekenland
- 6 Romerriket

Men avsnittet slutter ikke med det sjette riket. Etter Romerriket ville enda et satanisk rike stå frem. Når vi ser på hvilket rike som fulgte mønsteret til de mektige, hedenske, anti-jahveiske, anti-semittiske, anti-sionistiske og tilslutt anti-kristelige riker som kontrollerte den storbibelske verden – området som omgir nasjonen Israel – er det bare ett rike som til fulle dekker alle kriteriene og som følger mønsteret til de nasjoner som gikk foran det.

DET SJUENDE RIKET: DET ISLAMSKESKE IMPERIUM

I hælene på det lange og gradvise forfallet av det vestlige Romerriket i det sjuende århundre, brøt det islamske imperiet frem fra Arabia og kom raskt til å dominere hele regionen. Til slutt fikk også det østlige Romerriket det siste dødelige slaget av dette imperiet (det Bysantinske rike), da Mehmet Erobreren i 1453 la Konstantinopel inn under Islam og ga byen navnet Istanbul. Ved å følge mønsteret til de tidlige dyrets riker, har det islamske imperium vært en tydelig bærer av en anti-jahveisk, anti-semittisk, anti-sionistisk og anti-kristelig ånd. Det er faktisk helt rimelig å si at det islamske imperium legemliggjør disse karaktertrekkene på en langt tydeligere måte enn noen annet tidligere imperium i verdenshistorien. Koranen, den helligste boken i den islamske religionen, har faktisk kanonisert og sakralisert disse

karaktistikkene ved spesielt å gi navn til jøder og kristne i sine tekster og blinke dem ut som grove spottere (kristne) og historiens største opprørere mot og fiender av Gud (jødene).

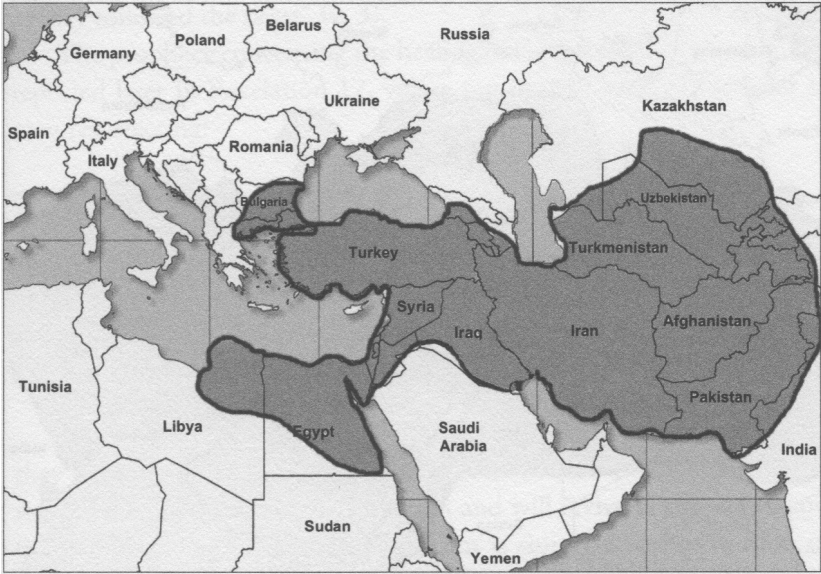
ÅPENBARINGEN 13:17: DET SISTE DYRETS RIKE

Som vi har sett så langt i vår studie blir Islam identifisert om og om igjen i Skriften som det siste dyrets rike i historien, praktisk talt i hvert eneste profetiske avsnitt av betydning i Bibelen. Selv vers som tradisjonelt har blitt sett på som selve bevisene på en romersk Antikrist, vil når vi undersøker dem på ny faktisk peke på en Antikrist fra Midtøsten. Derfor er det ikke noen overraskelse når vi kommer til Åpenbaringen 13, at det symbolske bildet på Satans rike blir avslørt med en kropp som er delvis en leopards, delvis en løves og delvis en bjørns: «Dyret jeg så, lignet en leopard, men hadde føtter som en bjørn og gap som en løve» (v. 2).

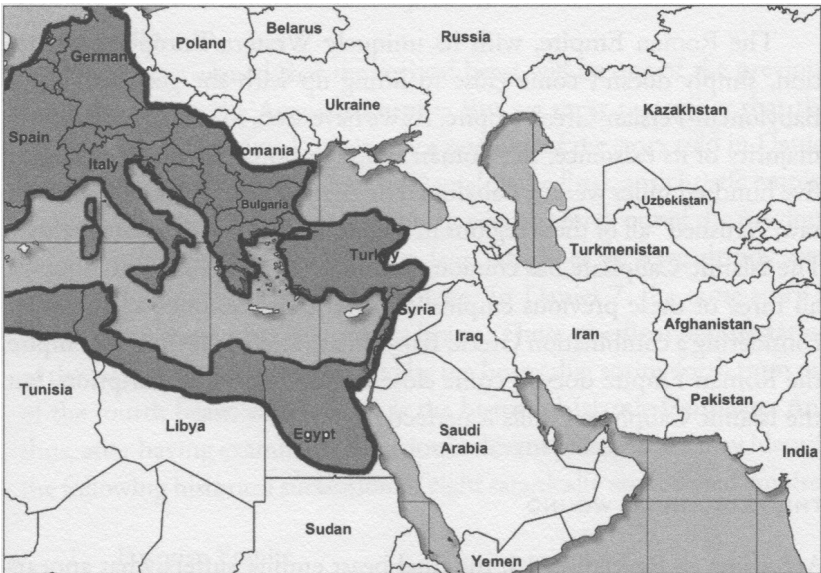
Som vi allerede har sett i Daniel 7 representerer de samme tre dyrene de tre rikene Babylon, Media-Persia og Grekenland. Det fjerde dyret i Daniels syn er det samme dyret som vi vurderer her. Dette dyret er en kombinasjon av løve (Babylon), bjørn (Media-Persia), og leopard (Grekenland). Etter det greske riket, er de eneste rikene som har vokst frem i den delen av verden det Partiske riket, Sasanide-dynastiet, det romerske riket og det islamske kalifatet. Ingen andre sammenhengende riker som vi kan se på som kandidater til rollen som det fryktelige fjerde dyrets rike, har stått frem i denne regionen.

Parterne og Sasanidene skal, som vi tidligere har diskutert, ganske enkelt betraktes som en levende forlengelse av det persiske rike. De var ikke i samme grad besatt av den avslørende anti-semittiske og anti-kristelige ånd som de seks foregående dyrets riker. Parterne og Sasanidene prøvde aldri å ødelegge det jødiske folk, slik alle de foregående sataniske rikene hadde gjort. De kontrollerte heller ikke på noe tidspunkt Jerusalem eller Israels land.

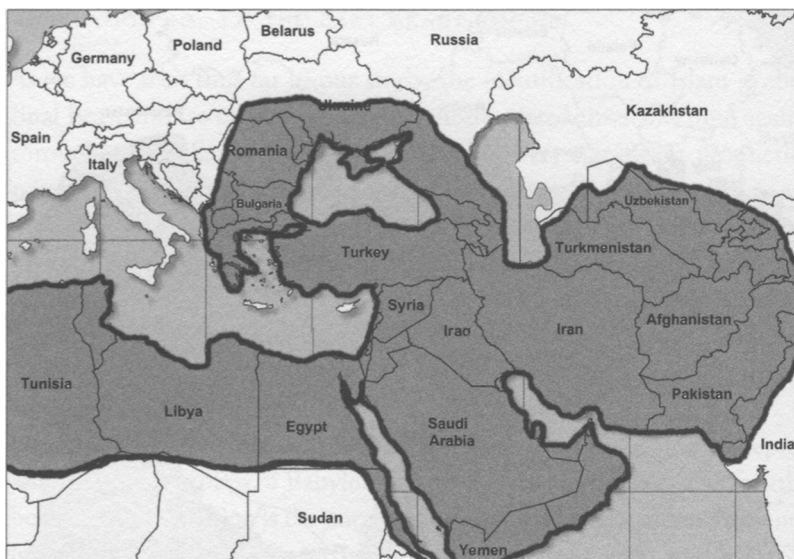
Hvis vi skulle kombinere de geografiske «kroppene» til Grekenland, Babylon og Media-Persia, hvilket imperium ville vi da få? Vil det se ut som det romerske rike eller det islamske riket? Svaret er klart for alle som har en viss forståelse for geografien i regionen.

Et rike satt sammen av Babylon, Media-Persia og Grekenland

Det romerske rike ligner ikke på et rike satt sammen av Babylon (løve), media-Persia (bjørn) og Grekenland (leopard)

Det islamske kalifatet satt sammen av Babylon (løve), Media-Persia (bjørn) og Grekenland (leopard)

Det romerske riket, med sin unike vest-europeiske orientering, kommer ganske enkelt ikke i nærheten av å sammenfalle med geografien til et babylonsk-persisk-gresk rike. Som vi har sett, forble det romerske rikets grenser rundt regnet åtte hundre kilometer vest for Babylon i mesteparten av dets historiske eksistens. Men som vi så «knuste» det islamske imperium alle disse områdene uforbeholdent og fullstendig. Det islamske kalifatet dominerte alle landbesittelsene til alle disse tre tidligere rikene og langt ut over det. Når vi ser på en kombinasjon av det greske, babyloniske og media-persiske rike, må vi på ny si at det romerske rike ikke kommer i nærheten av å oppfylle denne beskrivelsen, mens det islamske kalifatet oppfyller den helt perfekt.

DET DØDELIGE SÅRET

Ifølge Åpenbaringen 13 blir det siste dyrets rike påført det som ser ut til å være et dødelig sår. Det sjuende riket ser ut til å falle. Men til sjokk og redsel for store deler av verden, vil det plutselig bli gjenoppvekket og vende tilbake til livet: «Ett av dyrets hoder så ut som om det hadde fått banesår, men det dødelige såret var blitt leget» (Åp. 13:3).

Profetien om helbredelse av det dødelige såret blir gjentatt senere

i Åpenbaringen 17, der man ser dyrets sjuende hode gjenoppstå:

«Dyret du så, det var og er ikke mer; men det skal komme opp fra avgrunnen og gå sin undergang i møte. Og de som bor på jorden, og som ikke har fått sitt navn skrevet i livets bok fra verdens grunnvoll ble lagt, de skal undre seg når de ser dyret, det som var og ikke er mer, men som skal komme igjen. Dyret som var og ikke er mer, det er selv den åttende, men er samtidig en av de sju og går sin undergang i møte.» (Åp. 17:8, 11).

I de siste dager vil de som bor på jorden bli forbløffet når de blir vitne til gjenfødselen av et imperium. Det islamske kalifatet har opplevd en midlertidig eller øyensynlig død og vil gjenoppstå som det åttende og siste imperium. Det siste sataniske riket er ganske enkelt en gjenopplivet versjon av det islamske kalifatet. De som lever i de siste dager vil bli stående i ærefrykt når de ser det islamske kalifatet som en gang hersket over Midtøsten våkne til live igjen.

Noen har argumentert med at det gjenopplivede dyret vil være et av de tidligere rikene, som for eksempel det Assyriske rike. Men vi må huske på at historien som blir fortalt i Åpenbaringen 17 ganske enkelt er en gjenfortelling av historien i Daniel 2 og 7 (i tillegg til 8, 9 og 11). I Daniel 2 er det siste, antikristelige riket representert ved statuens føtter. De bryter frem fra det foregående riket, som er symbolisert ved de to bena av jern. Vi har allerede sett at dette peker på det historiske islamske kalifatet. I Daniel 7 er den samme historien gjenfortalt ved hjelp av de fire dyresymbolene. Den siste manifestasjonen av det sataniske riket er der symbolisert ved ti horn som vokser frem fra det fjerde dyret, det er det historiske islamske kalifatet. Slik kan vi etter å ha undersøkt de forskjellige aktuelle avsnittene identifisere den historiske rekkefølgen av de åtte rikene som har sin makt fra Satan:

1. Det egyptiske rike
2. Det assyriske rike
3. Det babyloniske rike
4. Det media-persiske rike
5. Det greske rike
6. Det romerske rike
7. Det islamske kalifatet
8. Det gjenopplivede islamske kalifatet

Det som taler for at de to siste rikene faktisk er islamske riker, er de historiske fakta omkring det islamske kalifatets fall. Kort tid etter at Islams grunnlegger og profet Muhammed døde, tok hans familie og tilhengere opp rollen som ledere for muslimene. Muhammeds nære venn og svigerfar, Abu Bakr, ble den første kalifen. Herskerperioden under Abu Bakr og de tre neste kalifene er kjent som Rashid-kalifatet. Etter Rashid-kalifatet fulgte Umayyad-kalifatet og deretter Abbasid-kalifatet og tilslutt falt mye av herredømmet over den muslimske verden på Ottomanene. Når vi vanligvis viser til «det islamske imperium,» eller det «islamske kalifatet,» inkluderer vi alle de forannevnte dynastiene som tilsammen hersket over den islamske verden i mer enn tretten hundre år. Men denne muslimske regjeringen som varte i over et millennium, ble faktisk halshogd i 1924 da den tyrkiske sekulære reformisten Mustafa Kemal Atatürk opphevet den universelle islamske regjeringen, kjent som *kalifatet*, sammen med embetet til den universelle islamske lederen kjent som *kalifen*. Det tidligere forente imperiet ble brukket opp i moderne nasjonalstater. I dag, når de vestlige maktene forlater Midtøsten, er Ottomanenes makt i ferd med å gjenoppstå. Hodesåret er i ferd med å bli lagt, og det islamske imperiet våkner opp igjen. Men det er tema for en annen bok ...

DET ROMERSKE RIKET VERSUS DET ISLAMSKES RIKET

Dersom man holder seg til den romerske Antikrist-teorien, er det i Åpenbaringen 17 en vesentlig vanskelighet man må overvinne. Det ser man i Reagans forklaring til versene 10-11:

«I dette avsnittet blir apostelen Johannes fortalt at det er sju konger eller riker som det må tas hensyn til i verdenshistorien, og at «fem av dem er falt, én er nå, og én er ennå ikke kommet; og når han kommer, skal han bli stående bare en kort stund. Dyret som var og ikke er mer, det er selv den åttende, men er samtidig en av de sju og går sin undergang i møte.» På dette tidspunktet må de fem som er falt være Egypt, Assyria, Babylon, Media-Persia og Grekenland. Det ene som fremdeles eksisterte må ha vært Romerriket. Det ene som skal komme må være en gjenopprettelse av Romerriket, og ut fra dette vil det åttende og siste riket, Antikrists verdensvide rike, oppstå.»²

Jeg er helt enig med Reagans identifikasjon av både de fem rikene som er falt og det sjette riket. Men jeg er uenig i det sjuende rike, som

han identifiserer som det gjenopplivede Romerriket. Jeg tror det er det islamske kalifatet som er representert her. Hvis vi *ikke* inkluderer det islamske kalifatet i rekkefølgen, vil det som vi nettopp har diskutert, være ganske umulig å forene dette avsnittet med de tidligere åpenbaringene i Daniel 2 og 7. Dette ser ut til å være Reagans forsøk på å få alt til å passe sammen, for etter det sjuende hodet setter han inn «det åttende og siste riket, Antikrists verdensvide rike.» Men hvor er dette riket i Daniel 2 og 7? Ifølge Reagans scenario representer leggene av jern i Daniel 2 det historiske Romerriket. Ut av dette riket kommer føttene, og så, øyensynlig ut av føttene, kommer et annet «verdensvidt rike.» Men det er ikke rom for et slikt scenario i teksten. Det fjerde dyret i Daniel 7 representerer på samme vis det historiske Romerriket, i følge Reagan. Ut av dette riket vokser det frem ti horn som samsvarer med et gjenopprettet Romerrike. Men på ett eller annet vis dukker det så opp enda et rike, et «verdensvidt rike», ut fra hornene. På ny må vi si at dette er ganske enkelt ikke det teksten sier. Den romerske Antikrist-teorien tvinger oss til å sette inn et tredje rike der det ganske enkelt ikke eksisterer noe.

Når vi på den annen side forstår at alle de forskjellige profetiene peker på det historiske islamske kalifatet, enten det er det sjuende hodet i Åpenbaringen 17, leggene av jern i Daniel 2, eller det fjerde dyret i Daniel 7, da passer alle avsnittene perfekt sammen. Det historiske kalifatet er det sjuende hodet på dyret, og det islamske kalifatet – Antikrists rike – vil være det åttende. Det er veldig enkelt.

Noen vil spørre hvorfor er Romerriket inkludert i listen av riker i Åpenbaringen 17, når det ikke er inkludert i Daniel 2 og 7. Svaret er ganske enkelt fordi Daniel 2 og 7 ikke lister opp alle Satans riker. Men Åpenbaringen 17 presenterer oss for en omfattende liste som gir en detaljert helbibelsk oversikt over alle historiens sataniske, hedenske riker representert ved dyrene. Ingen av disse kapitlene inkluderer de egyptiske, assyriske eller romerske rikene. Som vi har sett taler disse avsnittene ganske enkelt om de rikene som ville stige frem etter Nebukadnesar i Babylon, og det romerske riket var ikke blant disse. Det er ikke før vi kommer til Åpenbaringen 12, 13 og 17 at vi får hele den totalhistoriske listen over sataniske riker.

Rike	Daniel 2	Daniel 7	Åpenbaringen 17
Egypt	<i>Ikke inkludert</i>	<i>Ikke inkludert</i>	1. hode
Assyria	<i>Ikke inkludert</i>	<i>Ikke inkludert</i>	2. hode
Babylon	Hode av gull	Løve	3. hode
Media-Persia	Bryst og armer av sølv	Leopard	4. hode
Grekenland	Mage og hofter av bronse	Bjørn	5. hode
Romerriket	<i>Ikke inkludert</i>	<i>Ikke inkludert</i>	6. hode
Islamske	Legger av jern	Det fjerde dyret	7. hode: kombi. av løve, leopard og bjørn
Antikrists	Føtter av jern og leire	Ti horn vokser ut av det fjerde dyr	Åttende konge: Det legte 7. hode og ti horn
Messianske	Klippen		

Enda engang er konklusjonen at den romerske Antikrist-teorien ser ut til å ha flere problemer med å innrette seg etter betingelsene i teksten. Og enda en gang passer identifikasjonen av det islamske kalifatet fint inn sammen med de tidligere profetiske avsnittene, enten det er portrettert som en sammensmelting av løven (Babylon), bjørnen (Media-Persia), og leoparden (Grekenland) eller som det sjuende hodet på det sjuhodede dyret. Og derfor kan vi se at det samme bildet på mange forskjellige måter blir malt om og om igjen ved hjelp av forskjellig billedbruk og språkbruk, fra 1. Mosebok til Åpenbaringsboken.

13. Esekiel 38-39: Gog fra Magog: Del I

En av de hyppigst diskuterte og mest debatterte avsnittene i de bibelske profetiene er Esekiel 38 og 39, som oftest henviser til som «Gog-krigen.» Dette avsnittet beskriver en ond leder i de siste dager kalt «Gog,» og hans massive koalisjon av nasjoner som sammen invaderer Israels land for deretter å bli utslettet på overnaturlig vis. Ved siden av å være en av de mest innflytelsesrike profetiene i Skriften, er den dessverre også en av dem som er aller mest misforstått. Det er derfor tvingende nødvendig at de som studerer Bibelen grundig gransker dette avsnittet omhyggelig, slik at man kan bedømme den sanne betydningen av budskapet på en rett måte.

DET POPULÆRE SYNET

I vår tid er den mest populære tolkning av dette avsnittet at Gog og Antikrist er to forskjellige individer. Dette synet hevder at Gogs invasjon av Israel kommer noen år før Antikrists invasjon av Israel. I følge dette synet kommer Antikrist ut fra Europa noen tid etter at Gog og hans hærer er ødelagt. Dette synet er vel ført i pennen av John Walvoord, som også står for det like populære synet at Esekiels invaderende hærer vil være ledet av Russland: «Med Russland ute av veien, vil lederen for det gjenopprettede Romerriket som på den tiden kontrollerer Middelhavsområdet, være i stand til å proklamere seg selv som diktator over hele verden.»¹

Grant Jeffrey, en annen velkjent profetilærer, står for et lignende syn:

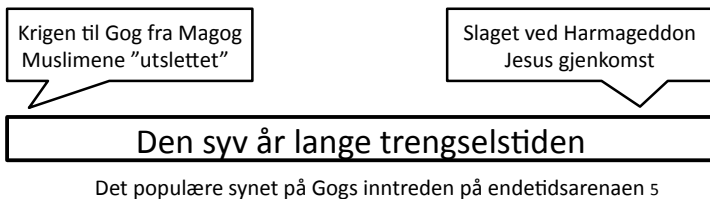
Når denne russisk-arabiske alliansen angriper Israel, erklærte profeten at Gud vil gripe inn med overnaturlige jordskjelv, hagl og pest for å slå de samlede styrkene av russiske og arabiske soldater ... Disse veldige profetiske begivenhetene om Russlands nederlag, vil bane vei for oppfyllelse av profetiene om at Antikrist vil stå frem for å herske over jorden og hans sjuårige fredsavtale med Israel. Denne avtalen med Antikrist vil innvarsle en sju års nedtelling til Messias' gjenkomst i slaget ved Harmageddon.²

I denne versjonen tror også mange at etter ødeleggelsen av Gog og hans hærer, vil Islam som religion bokstavelig talt tørke inn og opphøre å være en verdensreligion. Profetilærer David Reagan tror til og

med at slaget som er beskrevet i Esekiel 38 og 39 vil avsluttes med «utslettelsen av nesten alle militærstyrkene til de muslimske nasjonene i Midtøsten»: «Krigen i Salme 83 etterfulgt av krigen i Esekiel 38 vil resultere i utslettelsen av nesten alle militærstyrker til de muslimske nasjonene i Midtøsten ... Derfor, hvis Antikrist er en muslim som kommer til å herske over et muslimsk imperium i Midtøsten i trengselstiden, da kommer han til å herske over en rike som har blitt redusert til aske!»³

Mark Hitchcock sier: «Utslettelsen av den russisk-arabiske alliansen og alle deres tropper vil bane veien for Antikrist slik at han kan posisjonere seg til å ta over hele verden ... Jeg har ofte undret meg på om Antikrist til og med vil ta æren for ødeleggelsen av Gogs hærer ved å hevde at han har et hemmelig masseødeleggelsesvåpen.»⁴

På samme måte uttaler Nathan Jones: «Islam er bare enda et system som vil bli feid av banen før Antikrist innfører sitt system.»

Hvordan og hvorfor kommer disse lærerne frem til dette synet? Svaret finner vi i to antagelser som tas med inn i teksten av dem som står for den romerske Antikrist-teorien. Den første antagelsen er at Antikrist og hans hærer vil komme fra Europa. Fordi Gogs styrker klart ikke er europeiske, blir det trukket den slutning at Gog må være en annen enn Antikrist. Den andre antagelsen er at Antikrist enten vil være humanist eller en universalist som vil kreve å bli tilbudt som Gud eller en gud. Fra dette igjen blir det resonert at muslimene i verden i hvert fall ikke vil støtte en slik mann. For dem som står for dette synet blir det derfor nødvendig å finne en mekanisme til å eliminere de 1.6 milliarder muslimer på jorden fra sin eskatologiske beretning, for å berede veien for at Antikrist kan føre alle religioner frivillig sammen under sin kontroll. Det er i Esekiel 38-39 at de romerske Antikrist-teoretikerne finner sin innbilte mekanisme til å fjerne muslimene fra bildet. Derfor underviser mange at som et resultat av de massive tapene under

Krigen til Gog fra Magog, vil Islam enten opphøre å være en makt av betydning på jorden, eller den vil forsvinne helt og derfor berede veien for en europeisk, humanistisk eller universalistisk Antikrist. Slik ble den populære tolkningen av Esekiel 38-39 født, ikke så mye ut fra en grundig eksegese av teksten, men heller ut fra et behov for å få den til å passe inn i et på forhånd fastslått og vel utviklet eskatologisk syn.

KONSEKVENSER AV DET POPULÆRE STANDPUNKTET

Det må gjøres klart at det forannevnte synet ikke er ytterliggående på noe vis. På grunn av den populære tolkningen av Esekiel 38-39, tror faktisk massevis av kristne at før Jesus kommer tilbake, vil mer enn en og en halv milliard muslimer enten bli «utslettet,»⁶ lide «tilintetgjørelse,»⁷ bli «reduisert til aske,»⁸ eller konvertere til et annet trossystem. De fleste tror også at befolkningen i Russland vil bli redusert til en brøkdel. Stikk i strid med så godt som alle demografiske modeller som indikerer at islam vil stå frem som verdens største religion i løpet av noen få tiår, er dette radikalt motsatte synet mildt sagt forbløffende. Men hva om dette scenarioet ikke er annet enn en fantasi født ut fra feiltolkning av noen få eskatologiske nøkkelters? I dag har store deler av kirken omfavnet et syn om Islams fremtid som ikke bare er falskt, men også svært fatalistisk. De potensielt ødeleggende konsekvensene av dette synet er alarmerende når det gjelder evangelisering, misjon og forbønn. Mens jeg skrev denne boken var det noen få høyt respekterte forskere som antydte til meg at debatten hvorvidt Antikrist er romersk eller islamsk er irrelevant. Jeg er fundamentalt uenig. Populære syn på bibelske profetier har reell innvirkning på handlingene til et stort antall kristne. Fakta om Islams gryende fremvekst som verdens største religion, og kirkens største utfordring i global sammenheng, er milevis unna det synet at Islam skal forsvinne fra jordens overflate. Det finnes ganske enkelt ingen nøytral grunn mellom disse to synene. Kirken har ikke råd til å ta så fundamentalt feil i et så viktig tema. Mens det er tvingende nødvendig at de som studerer Skriften gir seg flittig over til å forstå de profetiske tekstene i Bibelen på en rett måte, gjelder dette i enda større grad med hensyn til Esekiel 38-39.

DET JØDISKE SYNET

I motsetning til det populære kristne standpunktet, identifiserer det rabbiniske synet Gog som Guds folks endelige fiende. Videre at han og hans hærer er de samme invasjonstyrkene som er beskrevet av alle de andre profetene. I boken *Esekiel, en kommentar samlet fra rabbiniske kilder i Talmud og Midrasj (Ezekiel, a Commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources)*, blir vi fortalt: «Den siste krigen, når Gog faktisk vil bryte inn i Jerusalem, er beskrevet i Sakarja 14. Henvisninger til krigene til Gog og Magog finnes i overflod i Skriften, og utislørt hos profetene ... Den lengste, mest detaljerte og mest spesifikke beretning finner vi hos Esekiel, Sakarja, Joel og Daniel.»⁹

Mens jødene peker på Gog som den siste onde diktator, kaller det Nye Testamente ham med titler som Antikrist (1. Joh. 2:22), Den Lovløse (2. Tess. 2:3), Dyret (Åp. 11:7), og andre titler. På samme måte leser vi i Talmud:

«Se, en konge skal stige frem fra landet Magog ved tidenes ende. Han skal samle konger som bærer kroner og løytnanter som bærer våpen, og alle nasjonene skal adlyde ham. De skal fylke seg til krig i Israels land mot Diasporaens barn, men Herren skal være rede for dem ved å brenne livets pust ut av dem med den flammende ilden som kommer ut fra herlighetens trone. Deres døde kroppar skal falle på fjellene i Israels land, og de ville dyrene på marken og himmelens fugler skal komme og fortære dem. Etter dette skal alle de døde i Israel stå opp og glede seg over de gode tingene som hemmelig ble satt til side for dem fra begynnelsen av, og de skal få belønning for sitt strev.»¹⁰

Og enda en gang: «På den siste, den aller siste dag, skal Gog og Magog og deres hærer marsjere opp mot Jerusalem, men de skal falle for kong Messias' hånd. I sju fulle år skal Israels barn bruke deres krigsvåpen til brensel, uten å måtte gå ut i skogen for å hogge trær.»¹¹

GOG SOM ANTIKRIST

Med alt dette i tankene vil vi nå forsøke å vise at Gog er Antikrist, og at nasjonene i Gogs allianse vil være blant de fremste tilhengerne av Antikrist. Vi vil vise at invasjonen i Esekiel 38-39 ganske enkelt er

nok en gjenfortelling av den historien som alle profetene har fortalt. Mens mengder av andre detaljer kunne ha blitt lagt til, er grunnrissene i fortellingen som følger:

- En gruppe nasjoner ledet av Gog/Antikrist angriper Israel og forfølger kristne over hele verden.
- Som et resultat av dette vil nasjonen Israel, over en periode på tre og et halvt år, oppleve en siste, total ødeleggelse der mange blir tatt til fange.
- Gjennom Messias vil Herren gripe inn for å redde de overlevende og sette de fangne fri.
- Hedningenasjonene vender seg til Herren.
- Israel vender tilbake til Herren for alltid.
- Messias hersker fra Jerusalem.

Som vi skal se er historien fortalt av Ezekiel den samme historien som er fortalt av alle de andre profetene gjennom hele Bibelen. Alle profetene peker på den samme serie av begivenheter, selv om de bruker forskjellige symboler og vektlegger forskjellige sider ved historien.

TIDSPUNKTET OG TIDSROMMET I ESEKIEL 38-39

Mange som forfekter det populære synet, ser på det som en ganske kortfattet serie av begivenheter. Dette synet er godt uttrykt av bibellærer Mark Hitchcock i boken *Den kommende islamske invasjonene av Israel (The Coming Islamic Invasion of Israel)*: «Ezekiel 38-39 beskriver det vi kan kalle 'én-dagers krigen' eller til og med 'én-times krigen' – fordi Gud vil utslette den islamske invasjonshæren raskt og totalt fra jordens overflate på overnaturlig vis.»¹²

Derfor er det blant bibeltolkere med dette synet et forsøk på å plassere tidspunktet for slaget i et veldig smalt tidsrom på endetidsskalaen. Forfatter Ron Rhodes noterer i sin bok *Det brygger opp til storm fra nord (Northern Storm Rising)*, det han ser på som de seks eneste

mulighetene:

- Før bortrykkelsen og trengselstiden.
- Etter bortrykkelsen, men før trengselstiden.
- I første halvdel av eller midt i trengselstiden.
- På slutten av trengselstiden.
- Ved begynnelsen av Tusenårsriket.
- På slutten av Tusenårsriket.¹³

Men dette synet, som prøver å begrense Esekiels profeti til bare én av disse veldige korte tidsperiodene, gjør feil ved ikke å gjenkjenne en veldig vanlig karakteristikk ved bibelske profetier, de taler ofte om en større serie med begivenheter på en veldig kortfattet og begrenset måte.¹⁴ Et perfekt eksempel på dette ser vi i Åpenbaringen 12:5. Der beskrives kvinnen Sion som føder Jesus, guttebarnet: «Da fødte hun et guttebarn, som en gang skal styre alle folkeslag med jernstav. Og barnet ble rykket opp til Gud, til hans trone.»

Hvis vi skulle lese dette verset som om det var en omfattende beskrivelse, ville vi bli tvunget til å tro at Jesus ville tas opp til Guds trone nesten umiddelbart etter sin fødsel. Det avsnittet ikke nevner, er de trettitre år av Jesu' jordiske liv som kommer i mellom Hans fødsel og Hans himmelfart. Men enda avsnittet verken diskuterer eller nevner de tre årtiene, blir de på ingen måte utelukket. Med fordelene vi har av etterpåklokskapens lys vet vi at Jesus levde på jorden i trettitre år. Et lignende mønster kan vi se i flere messianske profetier. Et annet slikt eksempel er Jesaja:

«En kvist skal skyte fra Isais stubb, et skudd renne opp fra hans røtter. Herrens Ånd skal hvile over ham, Ånden med visdom og forstand, Ånden med råd og styrke, Ånden som gir kunnskap om Herren og frykt for ham. Han skal ha sin glede i frykten for Herren. Han dømmer ikke bare etter det han ser, og skifter ikke rett etter det han hører. Han dømmer småkårsfolk med rettferd, lar de vergeløse i landet få rett dom. Men voldsmenn slår han med sin munns ris, ugudelige dreper han med et pust fra sine lepper. Rettferd er beltet han har om livet, troskap er beltet om hoftene. Da skal ulven bo sammen med lammet og leoparden legge seg hos kjeet. Kalv og ungløve beiter sammen, mens en smågutt gjeter dem. Ku

og bjørn går og beiter, deres unger roer seg i lag, og løven eter halm som oxen.» (Jes. 11:1-7)

Ifølge dette avsnittet flyter Messias' handlinger uavbrutt fra den tid Han kommer som Isais stubb (rotskudd), til han dømmer jorden og dreper de ugudelige. Ingen steder i teksten finner vi noe hint om et to tusen år stort gap mellom Jesu' første komme og Hans gjenkomst og endelige seier. Det er åpenbart at det er en mengde detaljer som ikke er inkludert i denne brede profetiske oversikten av Messias' tjeneste. Det er enda mange andre eksempler som kunne blitt sitert, da dette er et ofte fulgt mønster i profetiske avsnitt gjennom hele Skriften.

Det samme prinsippet er i virksomhet i Esekiel 38-39. Mens det er utallige detaljer som ikke er nevnt i avsnittet, betyr det på ingen måte at dette kun er en enkelt, kortvarig 'én-times krig.' Å lese denne profetien slik, er å misforstå dette veldig vanlige særtrekket ved bibelske profetier. Denne profetien bør ikke bli sett på som en enkeltstående, begrenset og kortvarig begivenhet. Avsnittet bør heller ikke bli betraktet som om det inneholder en samlet beskrivelse av alle detaljene denne episoden vil føre med seg. Det er snarere en veldig generell profetisk/poetisk oppsummering av den siste sjuårsperioden som leder frem til Jesu gjenkomst, slik den blir sett fra Esekiels spesielle profetiske perspektiv. Det brede perspektivet i avsnittet ser vi ved at det begynner med en beskrivelse av at Gud leder Gog til å gå mot Israel, og det kulminerer med Messias' gjenkomst og opprettelsen av det messianske rike. Som et direkte resultat av ødeleggelsen av Gog og hans styrker:

- Vil Guds navn aldri mer bli spottet
- Vil de nasjonene som overlever komme til et frelsende kjennskap til Gud
- Vil de fangne av Israel bli satt fri
- Vil Gud utøse sin Ånd over Israel
- Vil de overlevende i Israel lære å kjenne Herren for all evighet
- Vil Israel bo trygt i sitt land for alltid
- Vil Herren selv bo i landet Israel

Fordi dette er beskrivelser som bare passer inn med tiden for Jesu gjenkomst og opprettelsen av Hans messianske rike, er det umulig at Gog og hans hærer kan være noe annet enn Antikrist og hans hærer. Det vil derfor være vår fremste oppgave å se på flere tekster som passer inn i tidslinjen og viser at avsnittet slutter med at Messias kommer igjen for å regjere.

GUDS NAVN VIL ALDRI MER BLI SPOTTET

Flere ganger i Daniels bok blir vi fortalt at i løpet av sin karriere vil Antikrist gjentatte ganger spotte Herren. I Daniel 11:36 ser vi at Antikrist vil være «hovmodig» og «mot Den Høyeste Gud taler han uhørte ord.» I Daniel 7:25 blir vi fortalt at Antikrist vil spotte den «høyeste Hellege.» Men se på dette faktum: Ved siden av selv å være en spotter, vil Antikrist også samle en global tilhengerskare av mennesker som utvilsomt vil følge hans eksempel. Den globale religiøse bevegelsen som er inspirert og ledet av Antikrist vil være den største og mest merkbare blasfemibevegelse som verden noen gang har sett. Allikevel leser vi i Esekiel at etter at Gog og hans hærer er overvunnet, vil Guds navn aldri mer bli spottet: «Slik åpenbarer jeg min storhet og hellighet og gir meg til kjenne for øynene på mange folkeslag. Da skal de sanne at jeg er Herren ... Jeg vil gjøre mitt hellige navn kjent i Israel, mitt folk. Jeg vil ikke la det vanæres mer» (Esek. 38:23, 39:7).

Dette representerer et overordnet, om ikke uoverstigelig problem for dem som tror at Gogs nederlag går forut for Antikrists komme. Hvordan kan det sies at Guds navn aldri mer vil bli spottet, umiddelbart før historiens mest fremstående spotter står frem på arenaen, han som åpenlyst vil spotte og forbanne Gud i tre og et halvt år? Dette er ganske enkelt umulig. Den eneste måten dette avsnittet kan bli forsonet med den store sammenhengen i endetidsprofetiene, er hvis vi forstår at Gog er Antikrist. Når Gog blir ødelagt, sammen med sine hærer, bare da vil munnen til spotterne bli lukket for alltid.

HEDNINGEFOLKENE VIL LÆRE GUD Å KJENNE

Profeten Jesaja informerer oss om at etter Jesu gjenkomst, vil «kunnskapen om Gud» fylle hele jorden: «Ingen skader og ødelegger noe på hele mitt hellige fjell. For landet er fylt av kjennskap til Herren, som vannet dekker havets bunn» (Jes. 11:9). Som et resultat

vil til og med hedningenasjonene tilbe Israels Gud under Jesu' Tusen-årsrike: «I alle land skal de minnes dette og vende om til Herren; ja, alle folk og ætter skal bøye seg og tilbe ham» (Sal. 22:28).

Jesaja beskriver barn av Israels tidligere fiender som kommer til henne for å uttrykke anger og tilbedelse: «Sønner av dem som undertrykte deg, kommer og bøyer seg dypt for deg. Alle som ringeaktet deg før, kaster seg ned for dine føtter. De skal kalle deg Herrens by, Sion, som tilhører Israels Hellige» (Jesaja 60:14).

Ved å holde oss til det temaet vi finner gjennom hele Skriften, ser vi at etter at Gud dømmer Gog og hans hærer, vil alle nasjoner komme til Herren: «Jeg sender ild mot Magog og mot dem som bor trygt på øyene. De skal få sanne at jeg er Herren ... Da skal folkeslagene sanne at jeg er Herren, den hellige i Israel» (Esek. 39:6-7).

Enda en gang er dette avsnittet en vesentlig hindring for dem som ønsker å tidfeste disse begivenhetene flere år før Jesu gjenkomst. Noen har prøvd å bagatellisere viktigheten av dette utsagnet, og tolker det som en overfladisk, intellektuell kjennskap til Israels Gud. Men dette yter ikke utsagnet rettferdighet. Hvordan kan det sies at nasjonene vil vedkjenne seg og erkjenne at Herren Gud, Israels hellige, er den eneste sanne Gud på et tidspunkt like før de alle kommer sammen for å spotte Hans navn, invadere Hans land, og angripe Hans folk? Nok en gang må vi si at dette henger ganske enkelt ikke på greip. Som kommentator Ralph Alexander sier: «Ezekiel 39:7, 22 erklærer at Herrens navn aldri mer vil bli spottet – et faktum som knapt er mulig med trengselstiden like for døren. Og, tanken om at nasjonene skal «sanne at jeg er Herren» gjennom å anerkjenne Hans makt, passer bedre på Jesu gjenkomst enn like før trengselstiden.»¹⁵

Andre kommentatorer er enige. James Burton Coffman skrev: «Dette passer også inn i scenen om den Siste Dommen ... Tretti sekunder etter begynnelsen av den Evige Dom, finnes det hverken vantro eller agnostikere igjen i verden.»¹⁶

Den eneste måten å yte dette avsnittet rettferdighet på er å se det som en antydning om at nasjonene faktisk kommer til å kjenne og tilbe Gud, nøyaktig slik det er beskrevet av Jesaja, når hele jorden er full av kunnskap – eller for å si det mer presist, kjennskap – til Gud. Og dette

skjer ganske enkelt ikke før Jesus kommer tilbake.

DE JØDISKE FANGENE BLIR SATT FRI

Blant de mange forferdelige katastrofene som vil ramme det jødiske folk under Antikrist og hans hærer, er at mange vil bli tatt til fange av de omkringliggende nasjonene. Herren taler om denne dagen gjennom profeten Amos og sier: «For se, jeg gir befaling, og jeg rister Israels ætt blant alle folkeslagene, som når en rister korn i såld» (Amos 9:9). Jesus talte også ganske direkte om de mange jødiske fangene som vil bli tatt til fange av de omkringliggende nasjonene under Antikrists herjinger: «De skal falle for sverd og bli bortført som fanger til alle folkeslag. Og Jerusalem skal bli trådt under fot av andre folk inntil folkeslagenes tid er forbi» (Luk 21:24).

Mens det er mange avsnitt som taler om denne store ulykken, legger andre vekt på Herrens utfrielse av de fangne gjennom Messias. Kong David profeterte om befrielsen av det jødiske folk og de herlige dagene som ville komme:

«Du vil reise deg og være barmhjertig mot Sion; for nå er timen kommet, tiden da du vil vise din nåde ... Folkeslag skal frykte Herrens navn, alle jordens konger din herlighet. For Herren vil bygge Sion opp igjen og vise seg i sin herlighet ... For Herren ser ned fra sin hellige høysal, fra himmelen skuer han ned på jorden. Han vil lytte til fangenes sukk og løslate dem som er viet til døden. Så skal Herrens navn forkynnes på Sion, hans lov og pris i Jerusalem, når folkeslag og kongeriker samler seg for å tjene Herren» (Sal. 102:14-17, 20-23).

Jesaja kobler også befrielsen av det jødiske folk til dagen da Herren straffer: «Herrens Ånd er over meg, for Herren Gud har salvet meg. Han har sendt meg for å forkynne et gledesbudskap for de arme, for å lege dem som har et knust hjerte, rope ut frihet for fanger og frigjøring for dem som er i lenker. Jeg skal rope ut et nådens år fra Herren, en dag med gjengjeld og straff fra vår Gud» (Jes. 61:1-2).

Sakarja kobler befrielsen av fangene til tiden da Messias skal herske: «Hans velde skal nå fra hav til hav, fra Eufrat til jordens ender. Ja, for ditt paktsblods skyld vil jeg la dine fanger slippe ut av brønnen som det ikke er vann i. 'Vend hjem til borgen, dere fanger som har håp.' I dag forkynner jeg: 'Jeg vil gi deg dobbelt igjen' » (Sak. 9:10b-12).

Joel profeterte også om disse tingene: «For se, i de dager og på den tid, når jeg gjør ende på Judas og Jerusalems fangenskap» (Joel 3:6 NBS 1930).

Sefanja talte på samme vis: «For Herren deres Gud skal se til dem og gjøre ende på deres fangenskap» (Sefanja 2:7 NBS 1930).

Vitnesbyrdet til alle disse profetene harmonerer nøyaktig med det Esekiel sier vil finne sted som et resultat av ødeleggelsen av Gog og hans hærer:

«Derfor sier Herren Gud: Nå vil jeg vende Jakobs lagnad og vise barmhjertighet mot hele Israels ætt. Jeg brenner av iver for mitt hellige navn. De skal glemme sin vanære og all den troløshet de har vist mot meg, når de bor trygt i sitt land og ingen skremmer dem. Når jeg fører dem tilbake fra folkene og samler dem fra fiendeland, da vil jeg åpenbare min hellighet blant dem for øynene på mange folkeslag. Og da skal de sanne at jeg er Herren deres Gud. Jeg førte dem bort til andre folk, men samler dem i deres eget land og lar ingen av dem bli igjen» (Esek. 39:25-28).

Noen få punkt må understrekes. For det første blir Israels fanger satt fri som et direkte resultat av ødeleggelsen av Gog og hans hærer. Men dette er ikke bare en vanlig befrielse, fordi avsnittet uttaler at Gud «lar ingen av dem bli igjen.» Det er en fullstendig og endelig befrielse som kun kan assosieres med den messianske tidsalder. Ved å plassere denne begivenheten flere år før Antikrist kommer, slik det populære synet gjør, kommer det i direkte konflikt med mange andre avsnitt som informerer oss om at hærene til Antikrist vil ta mange jøder til fange (f.eks. Luk 21.24). Den eneste måten denne delen av profetien kan forenes med alle de andre profetene på, er hvis Gog og Antikrist er en og samme person.

ISRAEL VIL KJENNE HERREN FOR EVIG

På samme vis som hedningenasjonene vil lære å kjenne og følge Herren under det messianske riket, vil de overlevende fra Israel også lære Ham å kjenne. Temaet om den overlevende rest, eller at de overlevende av Israel tall vil lære Herren å kjenne etter en mektig befrielse,

er et vanlig gjentatt tema gjennom alle profetene. Jesaja talte om disse tingene: «Den dagen skal Israels rest og de av Jakobs ætt som er berget ... i troskap skal de støtte seg til Herren, Israels Hellige» (Jesaja 10:20).

Andre steder taler Jesaja på samme vis som Hiskia: «Den rest av Juda som blir berget, skal igjen skyte dype røtter, og grenene skal bære frukt. For fra Jerusalem kommer en rest, fra Sion-fjellet en flokk som er berget. Dette skal Herren selv gjøre i sin brennende iver» (2. Kong. 19:30-31).

Profeten Joel talte også om denne dagen: «Men hver den som påkaller Herrens navn, han skal bli frelst. For på Sion-fjellet og i Jerusalem skal det finnes en flokk som har sluppet unna, slik Herren selv har sagt. Blant dem som har berget seg, er de som Herren kaller» (Joel 3:5).

Mika skrev også: «De haltende gjør jeg til en rest, de bortdrevne til et mektig folk, og Herren skal være konge over dem på Sion fra nå og til evig tid» (Mika 4:7).

Jeremia profeterte om denne resten, og om dagen da de alle skal «kjenne Herren»: «Da skal ingen lenger lære sin neste og sin bror og si: 'Kjenn Herren!' For de skal alle kjenne meg, både små og store, sier Herren. For jeg vil tilgi deres misgjerning og ikke komme i hu deres synd» (Jer. 31:34).

Senere, når han plukker opp det profetene har talt før ham, skriver apostelen Paulus om den dagen da den overlevende rest av Israel vil komme til en frelsende kjennskap til Gud: «Og Jesaja roper ut over Israel: Om Israel var så tallrikt som havets sand, skal bare en rest bli frelst. Det Herren har sagt, skal han gjøre på jorden; han begrenser, men fullfører det» (Rom. 9:27-28).

Og til slutt gjengir apostelen Johannes hva profeten Jeremia mener når han taler om hva det betyr å «kjenne» Gud: «Og dette er det evige liv at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har utsendt, Jesus Kristus» (Joh. 17:3).

Men det er hos Ezekiel at disse to temaene med den overlevende rest og at de kommer til å «kjenne» Gud, endelig blir ført sammen. I dette avsnittet blir vi fortalt at etter at Gogs hærer er ødelagt, vil fra

da av alle overlevende i Israel kjenne Ham: «Da skal israelittene sanne at jeg er Herren deres Gud, fra den dagen og i all fremtid» (Esek. 39:22).

Det kan ikke bli særlig tydeligere. Dette handler ikke bare om en vekkelse der flere jøder blir mer hengivne til Herren, men snarere om at hele Israels hus kommer til å *kjenne* «Herren sin Gud.» Denne mektige nasjonale frelsen ble tidligere beskrevet i detalj i Esekiel 20. I dette avsnittet setter Herren sammen følgende vesentlige detaljer:

- Herren blir konge over Israel
- Herren dømmer Israel
- Herren går inn i en evig pakt med Israel
- Opprørerne blir «renset» bort fra Israel
- Herren tar hjem de spredte jødene fra alle nasjoner
- Hele Israel vil lære å kjenne Herren

Les følgende avsnitt, og mens du gjør det, spør deg selv hvordan dette kan vise til noe annet enn hele Israels frelse. Men det er nøyaktig dette Esekiel beskriver vil skje som et resultat av at Gog og hans hærer blir tilintetgjort:

«Så sant jeg lever, sier Herren Gud, jeg vil rå over dere med sterk hånd og utstrakt arm og slik at min harme får fritt løp. Jeg vil føre dere bort fra folkene og samle dere fra landene hvor dere er spredt. Det vil jeg gjøre med sterk hånd og utstrakt arm og slik at min harme får fritt løp. Så ... vil jeg holde dom over dere, ansikt til ansikt ... Jeg ... fører dere inn i en bindende pakt. Jeg skiller ut fra dere de som er ulydige og gjør opprør mot meg ... Da skal dere sanne at jeg er Herren ... For på mitt hellige fjell, på Israels høye fjell, sier Herren Gud, skal hele Israels ætt tjene meg, alle som er i landet. Der skal jeg vise dem min godvilje ... Dere skal sanne at jeg er Herren, når jeg fører dere til Israels land, det landet som jeg med løftet hånd lovte å gi deres fedre» (Esek. 20:33-42).

ISRAEL BOR TRYGT I SITT LAND

Som et resultat av at Israel vender om fra sin ulydighet, og at de lærer Ham å kjenne, vil alle jøder leve trygt i landet for all fremtid: «De skal glemme sin vanære og all den troløshet de har vist mot meg, når de bor trygt i sitt land og ingen skremmer dem ... Jeg førte dem bort til andre folk, men samler dem i deres eget land og lar ingen av dem bli

igjen» (Esek. 39:26, 28).

Om dette avsnittet har C.F. Keil skrevet: «Fra den tiden av, vil Guds folk aldri måtte frykte for noen fiende som kan forstyrre freden og velsignelsen i den arv som Herren har gitt dem til evig eie.»¹⁷

Daniel Block har kommentert dette på en enda sterkere måte: «Esekiels erklæring om at ikke et eneste individ vil bli latt tilbake når Jahve gjenoppretter sitt folk, er uten sidestykke i GT. Jahves gjenopprettelse er ikke bare fullstendig, den er også permanent. Han lover at Han aldri mer vil skjule sitt ansikt for sitt folk.»¹⁸

Det trengs selvfølgelig ikke å sies så mye om det umulige i at Israels skal oppleve ekte sikkerhet før Antikrist er ødelagt. Israel vil bare kunne leve i sann trygghet etter at hennes fiender er blitt ødelagt, Jesus Messias er kommet, og Herren har utøst sin Ånd over hele Israel.

GUD UTØSER SIN ÅND OVER ISRAEL

I et av de mektigste profetiske vitnesbyrd i Skriften taler profeten Sakarja om en dag da Herren vil utøse sin Ånd over det gjenværende jødiske folk, etter at Han har ødelagt nasjonene som omringet Jerusalem.

«Den dagen skal det skje at jeg prøver å gjøre ende på alle de folk som kommer imot Jerusalem. Men over Davids hus og over innbyggerne i Jerusalem utøser jeg en nådens og bønnens ånd. Da skal de se på meg, på ham som de har gjennomboret, og sørge over ham likesom en sørger over sin eneste sønn, og klage bittert over ham likesom en holder klage over den førstefødte. På den dagen skal sørgehøytiden i Jerusalem være like stor som dødsklagen over Hadad-Rimmon i Megiddo-dalen» (Sak. 12:9-11).

Ifølge dette avsnittet er det tre begivenheter som skjer samtidig: (1) Herren ødelegger de invaderende hærer, (2) det jødiske folk vil anerkjenne at Jesus, Han som de (og vi alle) har gjennomstunget, faktisk er Messias, og (3) Herren utøser sin Ånd over det jødiske folk. Profeten Jesaja beskriver akkurat den samme dagen:

«Han kommer til Sion som forløser, til alle dem av Jakobs ætt som vender om fra synd, lyder ordet fra Herren. Dette er den pakt som jeg vil slutte

med dem, sier Herren: Min Ånd er over deg, og mine ord som jeg har lagt i din munn, skal aldri, fra nå og til evig tid, vike fra din munn og ikke fra dine barns eller barnebarns munn, sier Herren» (Jes. 59:20-21).

Hvis den foregående beskrivelsen hos Ezekiel om at Israel vil lære Herren å kjenne «fra nå og til evig tid» ikke er nok til å fastslå det utvetydige ved denne begivenheten, vil i hvert fall Ezekiels neste beskrivelse forsegle meningen en gang for alle: «Nå vil jeg ikke lenger skjule ansiktet for dem; for jeg har utøst min Ånd over Israels ætt, lyder ordet fra Herren Gud» (Esek. 39:29).

Mange forsøker å innskrenke dette til en veldig begrenset åndelig vekkelse i Israel flere år før Jesus kommer. Bibellærer David Reagan sier for eksempel dette om disse begivenhetene: «Mange [jøder] vil åpne sine hjerter for Herren. Denne hendelsen kan faktisk være den hvor de 144.000 jødene i Åpenbaringen 7:1-8 mottar Jeshua som sin Messias og blir beseglet av Herren til en spesiell tjeneste gjennom den sju år lange trengselstiden.»¹⁹

Men det er tydelig at denne begivenheten innebærer langt mer enn at en herlig evangelisk teltvekkelse feier over byen. Herren sa ikke bare at ingen jøder vil bli igjen blant nasjonene (39:28), og at hele Israel vil lære Ham å kjenne «fra den dagen og i all fremtid» (39:22), men Han sa også at Han ville utøse sin Ånd over dem og «ikke lenger skjule ansiktet for dem» (39:29). I lys av disse uimotsigelige bevisene, sier de fleste ansvarlige bibelkommentatorer seg enige i at dette avsnittet viser den siste og endelige omvendelse av det jødiske folk til Herren for alltid.

- Daniel Block kom med en rett uttalelse da han sa: «Det markerer begynnelsen på en ny æra som vil bli kjennetegnet av Israels anerkjennelse av Jahve, det vil si den fulle iverksettelse av paktsfellesskapet.»²⁰
- C.F. Keil sa at dette verset markerer vendepunktet i Ezekiels profeti, der «Israel vil kjenne at Herren er, og alltid vil være, deres Gud.»²¹
- Leslie C. Allen sier i sin *Ordets Bibelkommentar (Word Biblical Commentary)* at, «Gjennom begivenhetene på 'den dagen' vil paktsfellesskapet mellom dem og Jahve bli endelig bekreftet.»²²

- Robert W. Jenson sier i *Brazos teologiske bibelkommentar (The Brazos Theological Commentary on the Bible)*, at «Videre kan vi se at 'fra den dagen,' da Herren åpenlyst demonstrerer sin guddommelighet, vil også Israels hus anerkjenne at 'Herren er ... deres Gud.' Her blir utfallet av Herrens handling med Israel uttalt med en spesiell intensitet, for den begivenheten som vil tvinge Israel til denne kjennskapen er åpenbaringen av Guds egen guddommelige makt: Israel vil ha lært å kjenne Gud som Herren – på samme måte som de andre nasjonene.»²³
- Iain M. Duguid sier i *The NIV Application Commentary* at etter at Gog er ødelagt «vil dette føre med seg en radikal forandring i hjertene til Hans folk og den tryggheten Hans nærvær fører med seg, slik at Han aldri mer vil skjule sitt ansikt for dem.»²⁴
- Matthew Henry sier, når han taler om dette avsnittet: «Den iboende Ånd er en sikker garanti på Guds vedvarende gunst og nåde. Han vil aldri mer skjule sitt ansikt for dem Han har utøst sin Ånd over.»²⁵

MESSIAS' TILSTEDEVÆRELSE

Som nøkkelbeviset på at Gog er Antikrist, åpenbarer Esekiel at Jesus Messias er fysisk tilstede i landet Israel ved slutten av Gogs ødeleggelse: «Og i min nidkjærhet, i min brennende vrede sier jeg: Sannelig, på den samme dag skal det komme et stort jordskjelv over Israels land. Og havets fisker og himmelens fugler og markens dyr og alt det kryp som rører sig på jorden, og alle de mennesker som bor på jorden, skal skjelve for mitt åsyn, og fjellene skal ramle og bergveggene styrte ned, og hver en mur skal falle til jorden.» (Esek. 38:19-20 NBS 1930).

Herren sier at både mennesker og dyr vil «skjelve for hans åsyn» over hele jorden. Det ordet som brukes for *åsyn* er det hebraiske ordet *panim*. *Panim* peker på det faktiske nærværet eller tilstedeværelsen av en persons ansikt. Når Gud sier at folkene på jorden vil skjelve for Hans *panim*, sier Han at de vil bli forferdet over Hans faktiske tilstedeværelse. Når det gjelder ordet *panim*, sier *The New Unger's Bible Commentary*: «Jehovas nærvær (åsyn), er Jehova tilstede i egen person.»²⁶ *The New International Encyclopedia of Bible Words* sier «I GT er å være i Guds eller en annen persons nærvær antydning ved hjelp av en preposisjon (I)

satt foran det hebraiske ordet *panim* ('ansikt'). Tanken er å være 'fremfor personens ansikt'.»²⁷

Panim er brukt gjennom hele det Gamle Testamente for å vise til Guds faktiske nærvær. Jakob sier for eksempel etter at han har kjempet med Herrens Engel, for å vise til at han har sett Gud ansikt til ansikt: «Jakob kalte stedet Peniel. 'For jeg har sett Gud ansikt [*panim*] til ansikt [*panim*] og enda berget livet.' (1. Mos. 32:30).

Det er også interessant å legge merke til at i stedet for det hebraiske *panim* bruker Septuaginta der greske ordet *prosopon*. *Prosopon* er ett av to ord som er vanlig brukt i det Nye Testamente for å vise til en faktisk tilstedeværelse. Det andre ordet er *parousia*, som vanligvis er assosiert med Jesu andre komme. *Prosopon* er det mest kraftfulle av disse to begrepene. *Parousia* antyder et komme, men *prosopon* viser til et faktisk nærvær ansikt til ansikt. Når Jesus kommer i skyene er dette Hans *parousia*, men med en gang Han faktisk har kommet, blir ordet *prosopon* brukt. Et fremragende eksempel på bruken av *prosopon* i det Nye Testamente er en scene der de rettferdige faktisk ser opp på Guds ansikt i den evige staden: «Det skal ikke lenger finnes noe som er under forbannelse. Guds og Lammets trone skal være i byen, og hans tjenere skal tjene ham. De skal se Guds åsyn [*prosopon*], og hans navn skal være på deres panner» (Åp. 22:3-4).

Esekiels beskrivelse av mennesker som skjelver av frykt for Guds åsyn, avslører at ved slutten av Gog-krigen vil Jesus Messias, Gud i kjød, være fysisk tilstede på jorden i landet Israel.

DEN HELLIGE I ISRAEL

Videre beviser for Jesu fysiske nærvær på slutten av Gog-krigen ser vi i Esekiel 39:7: «Jeg vil gjøre mitt hellige navn kjent i Israel, mitt folk. Jeg vil ikke la det vanæres mer. Da skal folkeslagene sanne at jeg er Herren, den hellige i Israel.»

Dette er den eneste gangen at uttrykket «den hellige i Israel» er brukt i Bibelen. Det er det hebraiske *qadowsh qadowsh ba Yisra'el*. Et lignende uttrykk «Israels Hellige» (*qadowsh qadowsh Yisra'el*), er brukt trettien ganger i Skriften (f.eks. Jesaja 12:6, 43:3, 55:5, 60:9). Men her er Herren ikke bare Israels Hellige, Han er faktisk tilstede i landet og på

jorden! Mens det populære synet hevder at dette avsnittet avsluttes flere år før Jesu gjenkomst, gjør dette verset det til en absolutt umulighet.

GUD ERKLÆRER RETT UT AT GOG ER ANTIKRIST

Men blant alle de bevisene vi har sett så langt, er kanskje det mest direkte beviset på at Gog er Antikrist ganske enkelt at Gud sier at det er slik. Først kaller Herren Gogs invasjon og påfølgende ødeleggelse for «dagen jeg har talt om»: «Se, det kommer, det skal skje, sier Herren Gud. Dette er den dagen jeg har talt om» (Esek. 39:8).

«Dagen» som Herren stadig taler om gjennom alle profetene er selvfølgelig dagen som er fokus for hele frelseshistorien: Herrens Dag. Da sier Herren til Gog at han er den som Herren har talt om gjennom alle profetene: «Så sier Herren Gud: Var det ikke deg jeg talte om i gamle dager gjennom mine tjenere, Israels profeter? De talte den gang om at jeg skulle føre deg mot Israel» (Esek. 38:17).

Septuaginta ordlegger ikke avsnittet som et retorisk spørsmål, men som er uttalelse: «Så sier Herren Gud til Gog: Du er den som jeg talte om i gamle dager, ved mine tjeneres hender, Israels profeter, i de dager og år, at jeg ville føre deg opp i mot dem» (LXX).

Flere profetiske avsnitt skrevet i tiden før Esekiel viser til en invasjonsstyrke som skal komme mot Israel i de siste dager. Dette er avsnitt om Antikrist som må sees i forbindelse med Herrens Dag. Enda en gang må vi si at dette verset er urovekkende problematisk for dem som argumenterer for at Gog ikke er Antikrist, eller at han kommer fra Russland. Man kan lete og lete, men hos alle profetene er det ingen profet før Esekiel som henviser til en russisk invasjon av Israel.

OPPSUMMERING

En oppsummering viser oss, at følgende vil finne sted som et direkte resultat av ødeleggelsen av Gog og hans hærer:

- Guds navn vil aldri mer bli spottet
- De nasjonene som overlever vil komme til et frelsende kjennskap til Ham
- De fangne av Israel vil bli satt fri
- Gud vil utøse sin Ånd over Israel
- Israel vil kjenne Herren for alltid
- Israel vil bo trygt i sitt land for evig

Og i tillegg til alt dette vil Jesus Messias være tilstede i landet Israel. Mens mange fortolkere vil prøve å sette flere år mellom disse begivenhetene og Gogs ødeleggelse, eller bagatellisere betydningen av dem ved å hevde at de ikke viser til Messias' tidsalder, finnes det ingen fornuftig utlegging av dette avsnittet som kan ende opp med en slik konklusjon. Det er temmelig klart at disse tingene skjer i løpet av Messias' tidsalder og som et direkte resultat av ødeleggelsen av Gog og hans hærer. Både begivenhetene og språket i dette avsnittet indikerer at dette «slaget» ikke bare er åpningssekvensen i den store trengselen, men tvert imot den store finalen av denne perioden.

14. Esekiel 38-39: Gog fra Magog: Del II

Så langt i vår studie har vi sett at avsnittet avslutter med flere be-
givenheter som vi bare kan forstå må skje etter Jesu gjenkomst. Vi så
også at teksten sier direkte at Jesus – Israels Hellige – er fysisk tilstede
i landet. I tillegg til det så vi at selv Gud sier klart at Gog er Antikrist, og
viser til at det er han de tidligere profetene har talt om. Men i tillegg
til det er det enda flere solide grunner til å se Gog og Antikrist som en
og samme person. I dette kapitlet vil vi se på noen av de
fellestrekkene Esekiels profeti om Antikrist deler med flere andre
profetier. Vi vil også se på noen problemer med det populære synet,
og til sist vil vi svare på noen få vanlige argumenter som ofte blir
fremlagt av de som står for det populære standpunktet.

GUDS GJESTEBUD

Det første og mest åpenbare fellestrekket som Gog-krigen og slaget
ved Harmageddon deler, er at ved avslutningen av begge to går det ut
et kall til fuglene under himmelen og dyrene på marken om å få del i
kjøttet til de falne soldatene. Men denne delen av Esekiels profeti er
også siteret i Åpenbaringsboken i forbindelse med Antikrists krig ved
Harmageddon. Se på følgende sammenligning av begge avsnittene
side-for-side.

Gog krigen Esekiel 39: 17-20	Slaget ved Harmageddon Åpenbaringen 19: 17-18
Kom sammen, ja, kom sammen hit fra alle kanter...	Kom hit, kom sammen...
Til det offeret jeg slakter for dere, et stort offer på israels fjell...	Til Guds store gjestebud !
Dere skal få spise kjøtt og drikke blod, spise kjøttet av krigere og drikke blodet av jordens fyrster...Ved mitt bord skal dere bli mette av hester og andre ridedyr, av krigere og alle slags stridsmenn, lyder ordet fra Herren Gud.	Dere skal få ete kjøtt av konger og hærførere og helter, kjøtt av hester og deres ryttere, kjøtt av alle mennesker, frie menn og slaver, små og store.

Som vi ser henter Åpenbaringsboken sin beskrivelse av dette ene-
stående «gjestebudet» direkte fra Esekiels profeti. Dette er ikke bare
likheter, men direkte sitater. Tenk på konsekvensene av dette. I

Åpenbaringen 19 har vi utvilsomt det mest kjente avsnittet i hele Skriften om Jesu gjenkomst. Vi ser Jesus bryte gjennom himmelens skyer for å ødelegge Antikrists hærer. Så går ropet ut til fuglene og dyrene om å samles sammen for å ete de fiendtlige soldatene. Men dette kallet er tatt direkte fra den delen av Esekiels profeti hvor den beseirede Gog og hans hærer er råvarene til gjestebudet. Begge profetiene beskriver de samme begivenhetene, selv om Johannes Åpenbaring legger til mye ekstra informasjon som gjelder det faktum at det faktisk er Messias selv som fører ødeleggelsen over Gogs arméer.

Etter å ha lett gjennom flere populære profetibøker, som alle forkaster enhver sammenheng mellom Gog og Antikrist, fant jeg ut at det er en påfallende stillhet når det gjelder Johannes' bruk av Esekiels profeti. Det er ganske enkelt ikke tatt hensyn til Åpenbaringsbokens tydelige bruk av Esekiels materiale. Men dette er ikke tilfelle hos mange andre kristne kommentatorer.

- Charles L. Feinberg sier i *Esekiels profetier (The Prophecy of Ezekiel)*, «For øvrig gir figuren en pekepinn på tidsangivelsen av hele avsnittet. Det er den samme scenen som i Åpenbaringen 19, Guds gjestebud, og kronologien er tydelig. Begivenhetene vil skje på slutten av trengselstiden og like før Israels Messias vil begynne å herske i Tusenårsriket.»¹
- G.K. Beale og Sean McDonough observerer også i *Kommentaren om nytestamentlig bruk av det Gamle Testamente (Commentary on the New Testament use of the Old Testament)*, den klare sammenhengen mellom de to avsnittene: «Engelen kunngjør den kommende ødeleggelse av dyret, den falske profeten og deres tropper med det samme billedspråket som nederlaget til Gog fra Magog ble kunngjort med ... Åp. 19:17-18 fortsetter denne profetiske fremstillingen og bekrefter påny at det virkelig vil skje.»²
- Robert Jensen observerer Johannes' bruk av Esekiels billedspråk: «Når krigen mellom 'Guds Ord' og 'dyret' i den kristne apokalypsen når sitt klimaks, blir Esekiels profeti gjentatt.»³
- Daniel Block observerer den tydelige forbindelsen mellom de to avsnittene, og ser dyret (Antikrist) i Åpenbaringen og Esekiels Gog som en og samme person: «Scenen med fuglene som samler seg til Guds store gjestebud i Åp. 19:17-21 er tydelig lånt fra Esekiel (39:17-20) ... Selv om dette avsnittet aldri nevner Gog med navn, er det klart

at dyret virkelig representerer ham. I sin profeti fyller Johannes inn flere detaljer som mangler i Esekiels profeti ... Johannes' bruk av Esekiels tale mot Gog representerer en bemerkelsesverdig tilpasning av en GT'lig tradisjon til et kristent tema. En begivenhet som i den originale profetien blir grovt tidfestet til 'de siste dager' blir nå den nest siste begivenheten i menneskehetens historie. Bildet av nasjonal fred og ro blir omdannet til et bilde av en universell fred, den ukjente fienden blir en satanisk og djevelsk makt og den guddommelige seier blir plassert i hendene på Messias. Budskapet som opprinnelig ble gitt til de fordrevne jødene for å underbygge deres falmende håp, har blitt forvandlet til et budskap om håp for alle kristne.»⁴

- Grant R. Osborne observerer: «Det vil bli to store messianske gjestebud i endetiden: Lammets bryllupsmåltid for de hellige og syndernes gjestebud for åtselsfuglene. De hellige vil ta del i det store gjestebudet og synderne vil være banketten! Dette bildet fra Åp. 19 er tatt fra Esekiel 39:17-20, hvor dommen over Gog er poengtert med en invitasjon til fuglene og de ville dyrene om å 'komme sammen' til 'et stort offer på Israels fjell.»⁵

De som forkaster forestillingen om at Gog og Dyret/Antikrist i Åpenbaringsboken er en og den samme, som ikke ser noen sann forbindelse mellom Åpenbaringen 19 og Esekiel 39, må stille seg selv spørsmålet: Hvorfor skulle Herren bruke et avsnitt som beskriver ødeleggelsen av Gog og bruke det på ødeleggelsen av Antikrist? Hvis de to ikke er den samme ville dette være veldig forvirrende, om ikke direkte villedende. Den eneste måten Esekiels billedbruk i kapittel 39 kan bli forstått rett på, er å se på Johannes' profeti som en utvidet gjenfortelling av Esekiels fremtidssyn.

BEGGE BLIR ØDELAGT GJENNOM ET STORT JORDSKJELV

Men Johannes' lånemateriale fra Esekiel er ikke begrenset til det store gjestebudet. Åpenbaringen låner fra andre deler av Esekiels tale mot Gog også. Se på de følgende parallellene:

Gog krigen Esekiel 38	Slaget ved Harmageddon Åpenbaringen 16: 16-20
I Israel land	På det sted som på hebraisk heter Harmageddon
Den dagen skal det komme et kraftig jordskjelv	Et jordskjelv som det ikke har vært maken til så lenge det har levd mennesker på jorden
Alle murene jevnes med jorden	Folkenes byer raste sammen
Fjellene skal styrte sammen	Hver øy vek bort, og fjellene forsvant
Jeg sender høljende regn og haglesteiner; ild og sovel lar jeg regne over ham og hans fylkinger og over alle folkene som er med ham	Og fra himmelen falt svære hagl på hundre pund over menneskene. Men de spottet Gud for den plage som haglet var, For plagen var fryktelig

Som et resultat av at Herren dømmer både Gog og Antikrist faller alle «fjellene» sammen, mens alle slags plager og massive hagl øses ut over Guds fiender. Men hvis alle fjellene styrter sammen når Gog blir ødelagt, hvordan kan de alle styrte sammen igjen bare noen få år senere? Det er åpenbart at dette ikke henger på greip, med mindre de to avsnittene ganske enkelt forteller en og samme historie.

BEGGE BLIR RAMMET AV PEST

I en av de mest malende avsnittene som fremstiller Jesu gjenkomst i det gamle Testamente, men som er sjeldnest diskutert, beskriver Habakuk Messias som kommer ut av Arabia og utøver dom over sine fiender. I denne teksten finner vi mange av de samme temaene som i Esekiels profeti:

«Gud kommer fra Teman, Den Hellige fra Paran-fjellet. Hans herlighet dekker himmelen, jorden er full av hans pris. Glansen fra ham er som lyset, stråler går ut fra hans hånd. Hans makt er skjult i dem. Foran ham går pesten, i hans fotspor følger sott. Han skrider fram, og jorden rister, folkeslag skjelver for hans blick. Gamle fjell slår sprekker, eldgamle åser synker sammen. Han går fram som i gammel tid» (Hab. 3:3-6).

Påny blir temaet med de fallende «fjellene» gjentatt. Men et nytt tema her er at Messias skal sende ut «pest» og «sott» over sine fiender. I en annen velkjent profeti om Antikrist talte profeten Sakarja også om «pest» som vil ramme Antikrists fiender: «Dette er plagen som Herren lar ramme alle folk hvis de går til krig mot Jerusalem: Han skal la kjøttet råtne på dem mens de ennå står på føttene. Øynene skal råtne i hulene sine og tungen råtne i munnen på dem» (Sak. 14:12)

Det passer derfor at vi ser dette temaet i Esekiels messianske profeti: «Jeg straffer ham med pest og blodsutgytelse» (Esek. 38:22). Slik Jesus vil sende pest over Antikrists hærer, sier Herren at Han personlig vil øse dem ut over Gog og hans hærstyrker. Fellestrekkene kan enkelt forklares ved at Gog og Antikrist er en og samme person.

BEGGE HÆRENE ANGRIPER HVERANDRE

Som vi tidligere har diskutert i vår studie av Daniel 2, blir Antikrists siste rike spesielt beskrevet som «delt»: «Føttene og tærne var, som du så, dels av pottemaker-leire, dels av jern. Det betyr at riket skal være delt. Men det skal være noe av jernets styrke i det. Du så jo at jernet var blandet med leire» (Dan. 2:41).

Dette er jo en perfekt beskrivelse av det globale islamske samfunn, som fra begynnelsen av har vært delt mellom de to sektene Sunni og Sjia. Det er også en fullkommen oppfyllelse av den urgamle profetien som ble uttalt over Ismael, far til det arabiske folk, som for alltid ville være i konflikt med andre mennesker, til og med sine brødre: «Han skal bli et villesel av en mann. Hans hånd skal være vendt mot alle og alles hånd mot ham; han skal slå seg ned like for ansiktet på alle sine frender» (1. Mos. 16:12).

Det er derfor ikke overraskende at Antikrists hærer går løs på hverandre like til siste slutt, når de er i landet Israel, og oppfyller det velkjente ordtaket. Selv om de er i stand til midlertidig å utsette sin endeløse strid med den hensikt å stå sammen mot sin felles fiende Israel, er de ikke i stand til å holde tilbake sitt urgamle sekteriske fiendskap så snart de er i landet: «Den dagen skal det skje at Herren lar det komme en stor forvirring over dem, så de farer på hverandre og løfter hånd mot hverandre.» Det er derfor ikke overraskende at Esekiel beskriver nøyaktig den samme dynamikken utspille seg mellom Gogs hærer: «Da kaller jeg sverd imot ham på alle mine fjell, sier Herren Gud. Den ene skal vende sverdet mot den andre» (Esek. 38:21).

Derfor ser vi at også Gogs hærer dreper hverandre slik Antikrists hærer gjør når de er i landet Israel. Fellestrekkene mellom handlingene til Antikrists og Gogs hærer kan enda en gang lett forklares ved at begge avsnittene beskriver de samme begivenhetene.

BEGGE KOALISJONENE BESTÅR AV DE SAMME NASJONER

Etter at Antikrist har erobret Egypt, blir vi i Daniel 2 fortalt at de to nasjonene Libya og Sudan (Nubia) vil bøye seg for ham: «Han får makt over alle skjulte skatter, gull og sølv og alle kostbarheter i Egypt. Selv libyerne og nubierne må følge ham» (v. 43).

Men i Esekiel 38 leser vi at de samme to nasjonene vil være en del av Gogs militære koalisjon: «Folk fra Persia, Nubia (Sudan) og Put (Libya) er med dem; alle sammen har skjold og hjelm» (v. 5). Dette er et vesentlig problem for det populære synet, som skiller Gog fra Antikrist. Hvis Gog og hans hærer, inkludert Libya og Sudan blir helt ødelagt, hvordan kan det da ha seg at de samme to nasjonene gjenoppstår bare noen få år senere for å slå seg sammen med Antikrists hærer? Logisk sett er dette umulig. Enda en gang ser vi at det populære synet er i strid med sunn fornuft. Ifølge dette synet må vi tro at disse to radikale islamske nasjonene først frivillig vil legge seg inn under en russisk leder, og etter at de er blitt helt knust, vil de bare noen få år senere også være villige til å underkaste seg en europeisk sekulær diktator. På ny er det mye mer fornuftig å ganske enkelt konkludere med at Gog og Antikrist er en og samme person.

BEGGE INVADERER ISRAEL FOR Å TA KRIGSBYTTTE

Ifølge Jesaja er en av de fremste motivasjonsfaktorene til Antikrist for å invadere Israels land å ta krigsbytte: «Ve Assur, riset jeg bruker i min vrede! Min harme er staven i hans hånd. Jeg sendte ham mot et gudløst folk, bød ham fare mot det folk jeg var harm på, så han kunne røve, rane og plyndre og trække det ned som avfall i gaten» (Jes. 10:5-6).

På samme måte blir Antikrist og hans hærer beskrevet som plyndrere av Sakarja: «Se, det kommer en Herrens dag. Da skal det hærfang som er ført bort fra deg, bli skiftet ut hos deg. Jeg vil samle alle folkeslag til krig mot Jerusalem. Byen skal bli tatt, husene bli plyndret og kvinnene voldtatt. Halve byen må gå i landflyktighet, men resten av folket skal ikke utryddes fra byen» (Sak. 14:1-2).

Daniel forteller oss også at Antiokus IV Epifanes, det mektigste forbilde på Antikrist i Bibelen, gjorde det samme: «Uventet gjør han innfall

i de mest fruktbare bygdene i landet [Israel] og gjør slikt som verken fedrene hans eller deres fedre har gjort. Gods som han har røvet og tatt, strør han ut til sine folk» (Sak. 11:24).

Til sist hører vi i Esekiels fremtidsvisjon at blant Gogs motiver vil det også være å ta hærfang:

«Så sier Herren Gud: Den dagen skal tanker stige opp i ditt sinn; du skal legge onde planer og si: 'Jeg vil dra opp mot et land med åpne byer, gå mot fredelige folk som bor trygt. De bor alle på steder som er uten murer og verken har bommer eller porter. Jeg vil rane og røve og ta bytte og vende hånden mot det som er reist av ruiner, mot et folk som er ført sammen fra andre folkeslag. Nå skaffer de seg fe og gods, der de bor ved jordens navle.' Folk fra Saba og Dedan, kjøpmenn fra Tarsis og alle de mektige der skal si til deg: 'Kommer du nå for å rane og røve? Har du samlet alt ditt mannskap for å skaffe deg bytte, for å føre bort sølv og gull, ta fe og gods og få med deg et veldig bytte?'» (Esek. 38:10-13).

På samme måte som Antikrists motiver for å invadere Israel vil være å ta bytte, erklærer Gog at hans motiver er de samme – fordi han og Antikrist er samme person.

BEGGE KOMMER FRA NORD

Et av de vanligste temaer hos profetene er at Israels blir invadert av en ond hær fra nord. Mens noen av disse profetiene handler om historiske invasjoner, er de alle til slutt et forvarsel om en endelig, sistedagers invasjon av Antikrist. Profeten Joel talte om endetidsinvasjonen fra nord: «Fienden fra nord vil jeg drive langt bort fra dere og jage ham til et tørt og øde land, fortroppen til havet i øst, baktroppen til havet i vest. Stank og vond lukt skal stige opp fra ham, for han satte seg fore å gjøre storverk» (Joel 20:2).

Den invaderende hæren fra nord var også et vanlig tema i Jeremias profetier: «Da sa Herren til meg: Fra nord skal ulykken slippes løs over alle som bor i landet» (Jer. 1:14). Og: «Så sier Herren: Det kommer et folk fra landet i nord, et mektig folk bryter opp fra jordens ytterste ende» (Jer. 6:22).

Da Esekiel begynte å tale om en invasjon fra den store hæren fra nord, ville derfor hans tilhørere allerede være godt kjent med dette temaet og ville forstå at det viste til en siste, brutal, endetidsinvasjon:

«Så sier Herren Gud: På den tid, når mitt folk Israel bor trygt, vil du ikke da bryte opp og komme fra ditt land i det ytterste nord, du og mange folk med deg ... Se, jeg kommer imot deg, Gog, du storfyrste over Mesjek og Tubal. Jeg fører deg omkring og driver deg av sted. Jeg henter deg fra landet lengst i nord og leder deg mot Israels fjell» (Esekiel 38:14-16, 39:1-3).

På samme måte som fellestrekket til de andre profetenes beskrivelser av Antikrists siste dagers invasjon, var at han kom fra nord, eller sammen med «hæren fra nord,» slik følger også Gog det samme mønsteret og beskrives med akkurat det samme billedspråket.

BEGGE INVADERER ISRAEL NÅR HUN FØLER SEG TRYGG

Ifølge Daniel vil Antikrist gå inn i en fredsavtale med Israel (9:27). Jesaja informerer oss om at det jødiske folk faktisk vil stole på og vil sette sin lit til (hebraisk: *sha'an*) de falske fredstilbudene til Antikrist (10:20). Apostelen Paulus advarte om det bedragerske i denne falske tryggheten: «For dere vet godt at Herrens dag kommer som en tyv om natten. Når de sier: 'Fred og ingen fare', da kommer plutselig undergangen over dem, brått som veer over en kvinne som skal føde. Og de skal ikke slippe unna» (1. Tess. 5:2-3).

Gjennom profetien som forutvarslet Antiokus IV Epifanes, advarer Daniel oss på samme måte om Antikrist: «Fordi han er klok, skal hans sveikfulle ferd lykkes for ham. Han skal være stor i egne tanker og utrydde mange når de minst venter det. Han skal reise seg mot høvdingen over høvdingene og bli knust, men ikke ved menneskehånd» (Dan. 8:25).

Senere advarer Daniel enda en gang: «Uventet gjør han innfall i de mest fruktbare bygdene i landet» (11:24). Derfor blir vi ikke overrasket over at vi påny finner at Esekiel beskriver nøyaktig de samme planene stige frem i Gogs tanker. Han sier i sitt hjerte: «Jeg vil dra opp mot et land med åpne byer, gå mot fredelige folk som bor trygt. De bor alle på steder som er uten murer og verken har bomber eller porter» (38:11).

Grunnen til at Gog og Antikrist bruker nøyaktig de samme metoder

for å skape falsk fred til å ødelegge sine fiender med, er ganske enkelt fordi de to er en og samme person.

ET SAMMENDRAG AV FELLESTREKK MELLOM GOG OG ANTIKRIST

- 1 Begge blir oppspist av fugler og ville dyr ved Guds gjes-tebud (Esek. 39:17-20, Åp. 19:17-18).
- 2 Begge blir ødelagt i det største jordskjelvet som noensinne er beskrevet i Skriften (Esek. 38:19-20, Åp. 16:18-20).
- 3 Begge blir rammet av pest (Esek. 38:22, Sak. 14:12, Hab. 3:3-6).
- 4 Begge hærene angriper hverandre (Esek. 38:21, Sak. 14:13, Dan. 2:41, 1. Mos. 16:12).
- 5 Begge består av de samme nasjonene (Esek. 38:5, Dan. 11:43).
- 6 Begge kommer for å røve krigsbytte (Esek. 38:10-13, Sak. 14:1-2, jes. 10:5-6, Dan. 11:24).
- 7 Begge kommer fra nord (Esek. 38:14-16, 39:1-3, Joel 2:20, Jer. 1.14, 6:22).
- 8 Begge kommer fra samme område (Esek. 38:1-6, Dan. 11:40, Jes. 7:17, 10:12, Mika 5:6).
- 9 Begge bruker falske fred og invaderer når Israel føler seg trygg (Esek. 38:12-13, Dan. 8:25, 9:27, 11:24, Jes. 10:20, 1. Tess. 5:2-3).
- 10 Begge faller for Herrens «sverd» (Esek. 38:21, Åp. 19:15, 21).
- 11 Begge faller i Israels land (Esek. 36:1-6, 38:9, 39:5).
- 12 Begge dør i Israel (Esek. 39:5, Dan. 7:11, 9:27, 11:45, 2. Tess. 2:8).

- 13 Begge blir begravet (Esek. 39:11, Jes. 14:13-20).
- 14 Etter at begge er døde, vil Guds navn aldri mer bli spottet (Esek. 38:23, 39:7, Åp. 20:2, 21:8).
- 15 Etter at begge er døde, vil de gjenværende nasjonene komme inn i et frelsende kjennskap til Gud (Esek. 39:6-7, Jes. 11:9, 60:14, Sal. 22:28).
- 16 Etter at begge er døde vil Israels fanger bli satt fri (Esek. 39:25-28, Sef. 2:7, Joel 3:5, Sak. 9:10-12, Jes. 61:1-3, Sal. 102:14-17, 20-22).
- 17 Etter at begge er døde vil Gud utøse sin Ånd over Israel (Esek. 39:29, Jes. 59:20-21, Sak. 12:9-10).
- 18 Etter at begge er døde vil de overlevende av Israel lær å kjenne Herren for evig (Esek. 20:33-42, 39:22, 2. Kong. 19:30-31, Joel 2:32, Mika 4:7, Jer. 31:34, Jes. 10:20, Joh. 17:3, Rom. 9:27-28).
- 19 Etter at begge er døde vil Israel bo trygt i landet til evig tid (Esek. 39:26,28; Mika 5, Jes. 60-66).
- 20 Etter at begge er døde er Jesus fysisk tilstede i Israel (Esek. 38:19-20, 39:7, Åp. 19-21).

Vi kunne sikkert også ha ramset opp andre fellestrekk. Men på tross av de talløse karakteristikker som er felles for Esekiel 38-39 og andre avsnitt om Antikrist, avviser mange å erkjenne den overflod av bevis som vi nettopp har undersøkt. Når han oppsummerer en tretti-kapitlers serie om Esekiel 38-39 forklarer Thomas Ice hvorfor vi ikke burde betrakte innholdet i disse kapitlene som en beskrivelse av de samme begivenhetene som i Åpenbaringen 19: «Det er noen grove likhetstrekk mellom de to slagene, men det er forskjellene som viser seg å være avgjørende når det handler om å evaluere om det er det samme slaget.»⁶ Men som vi har sett er det mer enn «noen grove likhetstrekk» her. Fellestrekkene og likhetene er direkte overveldende. Nå vil vi i det som gjenstår av dette kapitlet, undersøke noen av disse påståtte for-

skjellene for å vise at de ikke engang eksisterer.

ARGUMENTER SOM IKKE STÅR DER

Når de prøver å vise at det finnes forskjeller mellom Esekiel 38-39 og andre antikristprofetier, er det mange som leter etter argumenter som ikke står på trykk. Fruchtenbaum har for eksempel uttalt: «Under invasjonen i Esekiel er det en protest mot invasjonen, i felttoget under Harmageddon er det ingen protest.»⁷ Fordi det ene avsnittet inneholder informasjon som det andre ikke har, beviser dette at det er to forskjellige begivenheter. Men dette argumentet forutsetter at alle avsnittene er helt ut sammenfallende i sine beskrivelser. Dersom samme logikken skulle brukes på evangeliene, måtte man konkludere med at de alle beskrev forskjellige begivenheter. La oss for eksempel si at en evangelieberetning inneholdt en detalj som andre ikke hadde, derfor beskriver de to forskjellige begivenheter. Men vi vet at alle slike påstander er tåpelige. Gjennom profetene blir leseren presentert for mange beskrivelser av Messias' gjerninger som er ganske oppsummerte. Ingen av disse profetiene inneholder en omfattende beskrivelse av Messias' liv. Fordi én profet informerer oss om visse detaljer rundt fremtidige begivenheter som andre profeter ikke gir oss, indikerer det på ingen måte at de to beskrev forskjellige begivenheter. Argumenter fra ting som ikke står i teksten er feilaktige, og burde ikke tillegges noen som helst vekt av grundige og omtenkssomme granskere av Skriften.

BEGGE BLIR ØDELAGT «PÅ ISRAELS FJELL»

I forsøket på å vise forskjellene mellom Gogs og Antikrists invasjoner har Fruchtenbaum skrevet: «Invasjonen hos Esekiel blir ødelagt på Israels fjell, felttoget mot Harmageddon blir ødelagt i området mellom Petra og Jerusalem.»⁸ Selv om dette argumentet ofte blir gjentatt med det største alvor, er det med stor respekt for Dr. Fruchtenbaum og andre som har repetert hans synspunkter, et tåpelig argument som ikke har blitt skikkelig gjennomtenkt. For det første ser Fruchtenbaum ut til å overse det like fremtredende verset 39:5, der Gud gir Gog beskjed: «Ute i åpen mark skal du falle. For jeg har talt, sier Herren Gud.» På samme vis blir Gog fortalt at «Dit skal du dra opp. Du skal komme som et uvær og dekke landet som en sky, du og alle dine fylkinger og mange folk med deg.» Så det er ikke engang sant at Gogs hærer på noe

vis vil være begrenset til Israels fjell. Hans hærer vil dekke hele landet, og selv dør han på åpen mark. Men enda viktigere er det at «Israels fjell» ganske enkelt er et bilde på hele landet Israel. Det sees veldig tydelig to kapittel tidligere, hvor Gud kaller på Ezeiel til å profetere spesielt til «Israels fjell», men legger så til: «haugene, til bekkefarene og dalene, til de øde ruiner og forlatte byer»:

«Du menneske, tal profetord mot Israels fjell og si: Hør Herrens ord, dere fjell i Israel! Så sier Herren Gud: Fienden har ropt hånsord mot dere og sagt: «De gamle haugene er blitt vår eiendom!» Derfor skal du tale profetisk: Så sier Herren Gud: Fordi de ødela og satte feller for dere på alle kanter, så dere er blitt en eiendom for andre folkeslag, ja, fordi dere er kommet på folkemunne og har fått dårlig ord på dere blant folkene, derfor, dere fjell i Israel, hør Herrens ord! Så sier Herren Gud til fjellene og haugene, til bekkefarene og dalene, til de øde ruiner og forlatte byer, som er blitt røvet og spottet av de andre folkene rundt omkring, ja, så sier Herren Gud: Sannelig, jeg taler i min brennende, glødende iver mot de andre folkeslagene og mot alle edomittene. Med inderlig skadefryd og dyp forakt gjorde de mitt land til sin eiendom, for å drive ut folket og plyndre det. Derfor skal du tale profetisk om Israels jord og si til fjellene og haugene, til bekkefarene og dalene: Så sier Herren Gud: Se, jeg taler i min brennende iver og harme, fordi dere må tåle andre folks spott» (Esek. 36:1-6).

Når Gud henviste til «Israels fjell,» mente han hele landet Israel. Dette vil være synonymt med uttrykket «Over de fruktbare slettene» («The fruited plains» Fra nasjonalhymnen «America the Beautiful» av Katharine Lee Bates 1873. o.a.) for å vise til Amerikas Forenede Stater. «De fruktbare slettene» er ganske enkelt en hentydning til den umåtelig store geografiske utstrekningen av de Forenede Stater. På samme måte viser «Israels fjell» ganske klart til hele landet Israel.

BRENNINGEN AV VÅPNENE

Et annet argument som ofte blir brukt mot at Gogkrigen er den samme som endetidskrigen like før Jesu gjenkomst, viser til det seirende jødiske folk som brenner våpnene til de nedkjempede hærene i sju måneder, noe som ville være unødvendig i Tusenårsriket. Nathan Jones har for eksempel sagt: «Når Jesus er tilstede for å sørge for ethvert behov, forbannelsen er delvis tatt bort og jorden omformet gjennom jordskjelv, ville det ikke være nødvendig for Israel å måtte brenne

våpen for å skaffe seg energi.»⁹

Men denne påstanden avslører en grunnleggende misforståelse om den kommende tidsalders sanne natur. Gjennom Tusenårsriket vil en ganske så jordisk liv fortsette for millioner av mennesker. Herren ødelegger ikke jorden, Han gjenoppretter den. Det er en tydelig fortsettelse fra denne tidsalder til den neste. Sakarja beskriver for eksempel tidligere ikke-troende som overlevde blant folkeslagene, men som skal leve som troende under Tusenårsriket: «Alle som blir igjen av alle de folkeslag som drar imot Jerusalem, skal år etter år dra opp for å bøye seg og tilbe Kongen, Herren, Allhærs Gud, og for å feire løvhyttfesten» (Sak. 14:16).

Senere hos Ezekiel leser vi om en blomstrende fiskeindustri under den messianske tidsalder: «Fiskere skal stå langs sjøen fra En-Gedi til En-Eglajim, og der skal de tørke sine garn. Fisk av ulike slag skal finnes der og i slike mengder som i Storhavet» (47:10).

Profeten Amos beskriver Israels folk som gjenoppbygger byer og planter vingårder og hager under Jesu tusenårige regjeringstid: «Da vil jeg vende lagnaden for Israel, mitt folk. Byer som er revet ned, skal de bygge opp og bo i; de skal plante vingårder og selv få drikke vinen, stille til hager og selv spise frukten» (Amos 9:14).

Selv slike ting som fiskerier og landbruk vil ikke opphøre, heller ikke vil behovet for drivstoff til matlaging eller lys ta slutt. Bare fordi Jesus vil være tilstede i de dagene, betyr ikke alle ting vil skje magisk. Jesajas og Mikas berømte profetier har sagt at i løpet av Tusenårsriket vil menneskene på jorden smi om sine sverd til plogskjær (Jes. 2:4, Mika 4.3). Denne profetisk-poetiske beskrivelsen av at militære våpen blir gjort om til jordbruksredskaper er faktisk identisk med Ezekiels beskrivelse av å brenne våpen som drivstoff. I begge disse beskrivelsene blir våpen omgjort til redskaper for hjemmebruk og jordbruksnytte. Enhver påstand om at brenning av våpen ikke er forenlig med Tusenårsrikets natur er født ut av en misforståelse av Tusenårsriket, slik det er beskrevet i Skriften.¹⁰

GOGS INVASJON ER BEGRENSET, MENS HARMAGEDDON INKLUDERER ALLE NASJONER

Noen hevder at i slaget ved Harmageddon er alle nasjoner med, mens Gogs koalisjon består av et begrenset antall nasjoner. Men denne forskjellen er ikke i tråd med Skriften. I kapittel 3 så vi at Antikrists koalisjon primært består av ti nasjoner, og senere av flere som slutter seg til. *Alle* nasjoner på jorden vil derfor ikke stille seg på Antikrists side. Hvis Antikrist hersket over *alle* nasjoner på jorden, vil vi hatt global fred – *Pax Antichristus*. Men Daniel 9:26 avslører at med Antikrist «er det krig inntil enden» (NBS 1930). For å si det enkelt så forutsetter krig at det finnes militære og regjeringer som står imot. Daniel 11 taler om nasjoner som vil være i krig med Antikrist, og at andre vil «slippe unna hans hånd» (v. 41). Derfor er enhver påstand om at alle nasjoner på jorden vil følge Antikrists koalisjon mot Jerusalem i strid med dette og andre relevante avsnitt. For det andre, et forsøk på å begrense Gogs koalisjon til de nasjoner som er spesielt nevnt i Esekiel 38-39, ignorerer uttalelsen som finnes midt i avsnittet om at «mange» andre nasjoner vil slå seg sammen med de som allerede er navngitt.

OM GOGS/ANTIKRISTS BEGRAVELSE

Et annet argument imot å sette likhetstegn mellom Gog og Antikrist er påstanden om at Gog får en begravelse, mens Antikrist får det ikke. For det første er det riktig å si at Gogs legeme vil få en begravelse: «Den dagen lar jeg Gog få et gravsted i Israel, i Abarim-dalen øst for Dødehavet. Det skal stenge veien for dem som drar forbi. Der skal de gravlegge Gog og hele hans flokk, og dalen skal kalles 'Gog-flokkens dal'» (Esek. 39:11).

Når det gjelder Antikrist har mange feiltolket deler av Jesaja 14 og konkludert med at han aldri får en begravelse. Jesaja 14 er en poetisk-profetisk klagesang over kongen av Babylon, et profetisk bilde på Antikrist. Kongen/Antikrist hevder først: «Til himmelen vil jeg stige opp; høyt over Guds stjerner reiser jeg min trone. Jeg tar plass på tingfjellet lengst i nord.» Dette er en henvisning til Tempelhøyden i Jerusalem, stedet for Guds trone: «Det var du som sa med deg selv: Til himmelen vil jeg stige opp; høyt over Guds stjerner reiser jeg min trone. Jeg tar plass på tingfjellet lengst i nord. Jeg vil stige opp over de høye skyer og gjøre meg lik Den Høyeste» (v. 13-14).

Men i stedet erklærer Gud at Antikrist vil befinne seg i helvetes avgrunn: «Nei, til dødsriket er du støtt ned, lengst ned i den dype hulen»

(v. 15). Dette siste hvilested er helvete, der hans sjel vil bli støtt ned, men hans fysiske kropp vil også bli begravet på en ytterst skammelig måte. I gamle dager delte velstående familier og konger en familiegrav eller et gravsted. Dette var hulelignende graver der kroppene fikk sin individuelle plass i avlukker langs innsiden av graven, ganske lik moderne mausoléer. I dette avsnittet kastes det skam over Antikrist, fordi han ulik andre konger og adelsmenn på jorden ikke blir begravet i sin familiegrav eller kongelige gravkammer, men bare i et hull, og hans eneste likklede vil være andre døde kroppar:

«Alle folkenes konger hviler med heder, hver i sitt hus. Men du er slengt bort og har ingen grav, du er som en foraktet kvist. Du er dekket av drepte menn som er gjennomboret av sverd og kastet ned i en steingrav, som et nedtråkket åtsel. Du blir ikke gravlagt sammen med andre, for du har ødelagt ditt land og slått ditt folk i hjel. Avkommet etter ugjerningsmenn skal aldri nevnes mer» (vv. 18-20).

Avsnittet sier ikke at Antikrist aldri vil bli gravlagt. I stedet viser det ganske enkelt hvordan hans skamfulle død og begravelse vil bli. Som J. Alec Motyer skrev i sin usedvanlige kommentar til Jesaja: «Ribbet for sin kongelige skrud har kongen ingenting å kle seg med, annet en kroppene til dem som døde i slaget, slengt sammen i vanære ... Hans grav er navnløs og blir derfor ubevisst trampet på, tråkket over ... Det er ingen som bryr seg om å sikre en passende begravelse for kongen. Hans forfedre ble båret til familiens mausoleum, men han vil ikke være blant dem.»¹¹

I stedet for å dø som en kongelig – slik han hadde sagt i sitt hjerte, at han ville være lik Den Høyeste – vil han bli behandlet som møkk sammen med resten av dem som ble drept. Han er begravet, ikke i en kongelig grav, men i et vanlig hull, i en massegrav. Påstanden om at Gog og Antikrist må være to forskjellige personer fordi én blir begravet og den andre ikke, er bygd på en overfladisk feiltolkning av tekstene.

OM GOGS/ANTIKRISTS DØD

Et annet tilsvarende argument mot å sette likhetstegn mellom Gog og Antikrist er påstanden om at Gog skal drepes og bli gravlagt, men Antikrist blir «kastet levende i ildsjøen som brenner med svovel» (Åp. 19:20). Derfor blir det argumentert med at de to ikke kan være samme person. Men dette argumentet unnlater å ta hensyn til andre relevante

avsnitt som taler om Antikrists fysiske død. Apostelen Paulus forteller oss at Antikrist faktisk vil bli drept av Jesus: «Da skal Den Lovløse komme til syne. Men den dagen Herren Jesus kommer i sin herlighet, skal han utrydde ham med pusten fra sin munn og tilintetgjøre ham» (2. Tess. 2:8).

Daniel forteller oss også at Antikrist vil bli ødelagt og hans kropp kastet i ildsjøen: «Mens jeg så på dette, ble dyret drept fordi hornet talte store ord. Kroppen ble ødelagt og kastet på ilden for å brennes» (Dan. 7:11).

Senere blir vi fortalt av Daniel at Antikrist vil møte sitt endelige i landet Israel: «Han slår opp sitt kongetelt mellom havet og det fagre, hellige fjell. Men så går det mot slutten med ham, og det er ingen som hjelper ham» (Dan. 11:45).

Det er derfor klart at Antikrist vil dø som ethvert annet menneske. Dette står ikke i strid med at han vil kastes «levende» i helvete. (Gresk: *Hades* eller hebraisk: *Sheol*). Som Motyer har skrevet om livet etter døden i helvete: «For det første er de døde levende – i Sheol. I Bibelen er døden aldri *tilintetgjørelse*, men et skifte av tilholdssted og tilstand hvor den personlige identiteten fortsetter. Sheol er *stedet* der alle de døde lever.»¹²

For å si det enkelt blir kroppen til Antikrist drept av Jesus, men sjelen hans vil rett og slett bli sendt «levende» til helvete, der han vil få oppleve den evige pine: «Og djevelen som forførte dem, ble kastet i sjøen med ild og svovel, hvor også dyret og den falske profeten er. Der skal de pines dag og natt i all evighet» (Åp. 20:10).

Påstanden om at Gog ikke kan være Antikrist basert på disse skriftstedene er unøyaktig og ganske enkelt et resultat av et for dårlig bibelstudiearbeid.

PROBLEMER MED DET POPULÆRE SYNET: DET DEMOGRAFISKE PROBLEM.

I tillegg til alt det vi har undersøkt så langt, finnes det også noen skrikende problemer med den populære tolkningen av Esekial 38-30 som få har tenkt på. Dette problemet er ganske enkelt demografisk. Mange av oss vestlige tror at de fleste av verdens muslimer bor i Midt-

østen. Men sannheten er at nær halvparten av alle muslimer lever i de fire landene Indonesia, Pakistan, India og Bangladesh. (Indonesia har en muslimsk befolkning på 202 millioner, Pakistan 175 millioner, India 161 millioner og Bangladesh 145 millioner). Esekiels profeti tar ikke med noen av disse nasjonene. De fleste muslimer lever faktisk utenfor Midtøsten. I dag er det flere muslimer i enten Frankrike (3.5 million) eller Tyskland (4 millioner), enn det er i Libanon (2.5 million). Ifølge det populære synet, inkluderer de nasjonene som er spesifisert i Esekiels profeti Russland og flere nasjoner fra Midtøsten, Sentral-Asia og Nord-Afrika. Men selv om vi inkluderte alle nasjoner som overhode er nevnt i den mest vidtrekkende fortolkningen, vil dette fortsatt kun representere mindre enn en tredjedel av den totale muslimske befolkning i verden. Hvis alle soldater i alle disse nasjonene ble ødelagt, ville dette i dag utgjøre mindre enn 2 prosent av de totalt 1.6 milliarder muslimer i verden. Selv om hver enkelt av alle disse nasjonene ble fullstendig og totalt utslettet – noe ingen antyder vil komme til å skje – ville det fortsatt være igjen over en milliard muslimer i verden. Islam ville fortsatt vær en enorm levende kraft over hele verden. Enhver antydning om at Islam vil forsvinne fra jorden flere år før Jesus kommer tilbake er ganske enkelt en illusjon. Se bare på denne statistikken:¹³

Nasjon	Prosent av verdens muslimske befolkning	Totalt antall aktive militære
Turkmenistan	0.3	22.000
Usbekistan	1.7	87.000
Kirgisistan	0.3	20.400
Tajikistan	0.4	16.300
Aserbajjan	0.6	382.000
Tyrkia	4.7	1.151.200
Libanon	0.2	175.000
Palestinerne	0.1	56.000
Syria	1.3	747.000
Irak	2.0	578.270
Iran	4.7	3.833.000
Jordan	0.4	175.500
Saudi Arabia	2.0	250.000
Kuwait	0.2	46.300
Bahrain	0.1	19.460
Oman	0.2	47.000
Forende A. Emirater	0.2	51.000
Egypt	5.0	1.345.000
Libya	0.4	116.000
Sudan	1.9	211.800
Totalt	26,7 %	9.330.230

KONKLUSJON

Når vi har sett på alle de relevante tekstene har det blitt overveldende, om ikke smertefullt tydelig, at Antikrist og Gog er en og samme person. Alle de forskjellige argumentene som brukes mot dette synet viser seg ikke å holde mål. Som det har blitt argumentert for i denne boken, er Esekiel 38-39 bare enda en gjenfortelling av den samme historien som blir fortalt av alle profetene.

- En samling nasjoner ledet av Gog/Antikrist angriper Israel og forfølger kristne.
- Som et resultat av dette opplever nasjonen Israel, over en periode på tre og et halvt år, en siste ødeleggelse der mange blir tatt til fange.
- Gjennom Messias griper Herren inn for å redde de overlevende og sette de fangne fri.
- Hedningenasjonene vender om til Herren.
- Israel vender om til Herren for alltid.
- Messias hersker fra Jerusalem.

Som Miller så riktig uttaler: «Slaget som beskrives fra forskjellige perspektiv i Esekiel 38-39 og i Daniel 11:40-45, passer best inn i endetidsbildet ved at det skjer umiddelbart før Herrens komme og kan kalles for Slaget ved Harmageddon.»¹⁴

Og tilslutt må vi erkjenne at før Kristus vender tilbake kommer Islam ganske enkelt ikke til å forsvinne. På tross av de store anstrengelsene, og kanskje også det sterke håpet til noen fortolkere, er denne forestillingen bare ønsketenkning. Jo før kirken erkjenner at Islam er her og vil være her lenge – og representerer den siste og største utfordring vi noensinne vil stå overfor – jo snarere kan kirken reise seg for å møte misjonsutfordringen, i stedet for å lene seg tilbake og vente på en ødeleggelse av Islam før Jesus kommer tilbake. Et scenario Skriften ikke nevner noen steder. *Nå* er tiden inne for kirken til å overgi seg helhjertet til forbønn, evangelisering og misjon til den islamske verden!

15. Esekiel 38-39: Gog fra Magog: Del III

HVILKE NASJONER ER INVOLVERTE?

Da nå vi har identifisert invasjonen i Esekiel 38-39 som kun enda en gjenfortelling av de mange profetiene om Antikrist og hans angrep mot Israel i de siste dager, må vi gå tilbake til teksten og finne ut hvilke nasjoner den omhandler. Mens de fleste populære synene tolker at disse to kapitlene peker på en russisk-ledet invasjon, vil vi se at det kan legges frem mange sterkere beviser for en tyrkisk-ledet islamsk invasjon. Denne Tyrkia kontra Russland debatten blant bibelforskere er intet nytt. Så langt tilbake som i 1706 forklarte Matthew Henry i sin klassiske Bibelkommentar de forskjellige synene som verserte blant de lærde: «Noen tror de finner dem [Gog og Magog] langt unna, i Skytia, Tartaria og Russland. Andre tror de finner dem nærmere landet Israel, i Syria og Lilleasia [Tyrkia].»¹

Hensikten med dette kapitlet er å nærme oss debatten på en real, fornuftig og ansvarlig måte. Vi skal identifisere de nasjonene som er involverte i denne fryktelig siste dagers invasjon av Israel, og demonstrere hvor tydelig Esekiels profeti samsvarer og flyter sammen med de andre profetiene i Skriften.

VI MÅ DEFINERE VÅR TOLKNINGSMETODE

Før vi begynner er det viktig at vi tydelig definerer vår metode som skal identifisere nasjonene i Esekiels profeti. Det er noen få viktige faktorer vi må ta hensyn til. Som vi tidligere har diskutert er det to forskjellige metoder som vanligvis brukes av de som analyserer profetier. En metode er å identifisere betydningen av de urgamle folkeslag eller steder på profetens egen tid, og å få disse til å samsvare med dagens nasjoner som befolker samme område i vår tid. Den andre metoden ser på forfedrenes folkevandringer og søker å spore etterkommerne, deres forflytninger og deres blanding med andre folk, helt frem til dagens folkeslag. Den ene metoden legger vekt på å identifisere den opprinnelige historiske sammenhengen og forståelsen som profeten hadde, den andre forsøker å utføre den besværlige oppgaven med å følge blodslinjer frem til moderne tid. Som vi har nevnt tidligere er den sistnevnte metoden fullastet med vanskeligheter, farer og selvmotsig-

elser, og burde i det hele tatt unngås av alle som søker en ansvarlig tolkning av bibelske profetier. Ved å bruke metoden med forfedrenes vandringer kan fem forskjellige forskere komme frem til fem forskjellige konklusjoner, og gjør som oftest det også. Jeg er lei over å måtte si det, men en undersøkelse rundt flere forsøk på å tolke Esekiel 38-39, avslører at mange ellers så fremragende forskere og lærere bruker denne metoden. Selv Wilhelm Gesenius, den respekterte hebraisklærde, prøver å identifisere Ros-folket. Ikke ved å prøve å finne ut hvor de bodde på Esekiels tid, men ved å prøve å finne ut hvor noen av deres etterkommere til slutt bodde mer enn seksten hundre år senere! Se bare på Gesenius' definisjon av «Ros» i hans klassiske *Hebraisk og engelsk leksikon [Hebrew and English Lexicon]*: «Ros: en nasjon i nord som blir nevnt sammen med Tubal og Mesjek, 2. Mos. 38:2-3,39:1 kanskje ... russerne, de er beskrevet av de bysantinske historieskriverne i det tiende århundre [e.Kr.] ... som de som bebodde de nordlige delene av Taurus, og er også beskrevet av Ibn Foslan, en arabisk forfatter fra samme periode ... som de som bodde ved elven Volga.»²

I følge Gesenius burde vi derfor forstå at Esekiels profeti peker på Russland, fordi bysantinske forfattere i det tiende århundre identifiserte noen påståtte etterkommere av Ros-folket i det som er dagens Russland! Men som vi senere skal se, har moderne forskning vist at Ros-folket også bodde i mange andre deler av verden, langt borte fra Russland. Fordi ættestilhørighet og folkeforflytning var blant Gesenius' metoder til å tolke Esekiels profeti, ville han ha modifisert sitt syn ganske betraktelig om han hadde levd i dag. Dette er en av de mange grunnene til at denne metoden i sin helhet bør unngås. Og til sist, hvis Esekiels profeti skal forstås rett må denne metoden, med sin sterkt mangelfulle, men ofte anvendte metodologi, forkastes fullstendig. Ethvert ansvarlig forsøk på å forstå Esekiels profeti må bruke den historisk-grammatikalske metode. Denne metoden streber etter å finne den bibelske forfatterens opprinnelig tilsiktede mening og forståelse av teksten, ikke en eller annen historisk revejakt som prøver å knytte blodsband til folkeslag som levde for mer enn tre tusen år siden.

En annen viktig faktor som må lede vår forståelse og tolkning av disse nasjonene, er andre ledetråder som vi finner i selve profetiens sammenheng. Som vi i forrige kapittel undersøkte i detalj, talte Gud selv direkte til Gog og sa ganske tydelig at han var den som mange av

de tidligere bibelske profetene hadde talt om. I flere år har jeg spurt, og til og med utfordret, mange profetilærere som står for Russland-Gog synet, om å vise meg ett enkelt vers fra noen av de tidligere profetene som taler om en siste dagers russisk-ledet invasjon av Israel. Så langt har ingen gitt meg så mye som ett eneste vers. Dette poenget må vi ikke gå glipp av. I vårt forsøk på å identifisere nasjonene i Esekiel 38-39, kan ikke våre konklusjoner bare bygge på historiske undersøkelser, men må også ta til seg den større sammenhengen i avsnittet. Fordi Gud har gjort det klart at Gogs invasjon var omtalt av de tidligere bibelske profeter, må de som står for den populære Russland-Gog teorien ganske enkelt ha mistolket avsnittet, hvis de ikke kan vise til ett eneste vers fra de eldre profetene som omtaler en russisk-ledet invasjon.

Og til slutt er det viktig at vi ikke bare prøver å identifisere de enkelte nasjonene, men også hele samlingen av nasjoner. Fordi uttrykket: «Gog i Magog-landet, storfyrsten over Mesjek og Tubal» identifiserer Magog som området der lederen Gog kommer fra, krever også verset at vi identifiserer områdene Mesjek og Tubal. Det er ganske klart at de alle har en relasjon til hverandre. Ordlyden i uttrykket krever at det tolkes som et hele, og ikke bare etter hver enkelt nasjon.

Derfor vil dette kapitlet i sum prøve å identifisere nasjonene i Esekiels profeti på en ansvarlig måte, ved å ta hensyn til den opprinnelige og den større sammenhengen i avsnittet.

VI IDENTIFISERER DELTAGERNE I SPILLET

Innenfor de seks første versene i Esekiel 38 finnes det åtte (eller ni) gamle navn som er gitt for å identifisere Esekiels invasjonskoalisjon. Lederen av invasjonen kalles Gog:

«Menneske, vend deg mot Gog i Magog-landet, storfyrsten over Mesjek og Tubal. Tal profetord mot ham: Så sier Herren Gud: Se, jeg kommer imot deg, Gog, storfyrste over Mesjek og Tubal. Jeg fører deg omkring, og jeg setter kroker i kjevene dine. Så lar jeg deg dra ut med hele din hær, med hester og ryttere, alle sammen i prektige klær, en veldig flokk med store og små skjold, og alle væpnet med sverd. Folk fra Persia, Nubia og Put er med dem; alle sammen har skjold og hjelm. Gomer og alle hans fylkinger, Togarma-folket lengst i nord og alle deres fylkinger, mange folk er med deg» (Esek. 38:2-6)

Lederen av koalisjonen heter Gog fra landet Magog. Folkeslagene eller nasjonene i hans koalisjon er Mesjek og Tubal, Persia, Nubia, Put, Gomer og Togarma. Noen forskere tror også at ordet som er oversatt med «stor» i ordet «storfyrste», skal oversettes «ros», og viser til et gammelt folkeslag. Vi vil se på denne debatten litt lenger fremme.

GOG

Forsøk fra forskere på å identifisere meningen av ordet *Gog* varierer ganske sterkt. Frank Delizsch, en tysk teolog og hebraist fra det nittende århundre, tror sammen med et flertall av forskerne at «Gog» er en henvisning til en konge som hersket i Lydia, et kongerike som strakk seg over vestre halvdel av Tyrkia på Esekiels tid. Assyrerne kalte ham *Gugu*, og grekerne kalt ham *Gyges*. Noen forskere sier at bevisene ikke er fullstendige. Vel, uansett er alle enige om at Gog er fra Magog og er fyrste over «Mesjek og Tubal,» selv om noen vil legge «Ros» til denne listen. Slik at å identifisere Magog, Mesjek og Tubal (og kanskje Ros), vil gi oss mye grunnlag til å kunne avsløre hvor lederen av denne koalisjonen vil komme fra. La oss begynne med å se på plasseringen av Magog på Esekiels tid.

PEKER MAGOG PÅ RUSSLAND?

Helt siden utgivelsen av C.I. Scofield's *Reference Bible* har utallige av dagens profetilerere identifisert Magog med Russland eller de tidligere sovjetiske sentralasiatiske nasjonene (Kasakhstan, Turkmenistan, Usbekistan, Tajikistan, og Kirghistan). Den viktigste støtten for dette synet finner man i en kommentar fra Flavius Josefus, en jødisk historiker fra det første århundre. Hva var det Josefus sa som påvirket en så stor gruppe av kristne profetilerere og forskere?

FLAVIUS JOSEFUS

Da han diskuterte forskjellige etterkommere av Jafet, Noahs sønn, skrev Josefus: «Magog ga grunnlaget for dem som etter ham ble kalt magogitter, men som av grekerne blir kalt skyterne.»³ Men det er noen få skjebnesvangre problemer med å stole på Josefus for å identifisere Esekiels Magog som Russland. For det første var ikke skyterne «et spesifikt folkeslag,» som historiker K. Kristianson har skrevet, men snarere en serie forskjellige folkeslag «som det blir henvist til på mange

forskjellige tidspunkt i historien, og på forskjellige steder, men ingen av disse stedene var deres opprinnelige hjemland.»⁴ Å henvise til «skyterne» som om de alle var ett folkeslag, er med andre ord historisk unøyaktig. Alle historikere i dag anerkjenner at «skyterne» var et fellesbegrep som man brukte på en omtrentlig måte for å vise til en stor gruppe stammefolk. De hadde som ofte tilknytning til forskjellige kulturer, men manglet genetisk slektskap. Å sette likhetstegn mellom Magog og såkalte skytiske folkeslag, slik dusinvis etter dusinvis av bøker om profetier fortsetter å gjøre, er ikke annerledes enn å si at alle «indianere» i det tidlige Amerika tilhørte det samme folkeslaget. Et hvert forsøk på å koble Magog til alle skyterne på en uforbeholden måte, uten å identifisere en bestemt stamme eller stammegruppe, må kontant avvises. Likedan er det nå stadig mer vanlig å assosiere Magog med de sentralasiatiske nasjonene. Slik det er med det falske og utbredte «Magog = skyterne» synet, er det heller ikke noe basis for denne påstanden.

Det andre problemet med Josefus' kommentarer, er at de ble skrevet i det første århundre. Esekiel levde nær sju hundre år før Josefus. I Josefus' identifisering av Noahs forskjellige etterkommere, nevnte han stadig de «som nå av grekerne blir kalt» slik og slik. Hans kommentarer forteller oss med andre ord ingenting om hvordan Esekiel vil ha forstått uttrykket *Magog*. Av disse og andre grunner avviser et stort flertall av dagens forskere Russland-Magog synet, og plasserer som vi snart skal se heller Magog i dagens Tyrkia.

FILON AV ALEXANDRIA

Noen forskere er så bestemt på å vise at Magog er Russland at de til og med støtter seg på beviser som ikke finnes. Et stort antall populære profetibøker og artikler fremfører påstander om at Russland-Magog forbindelsen er støttet av Filon fra Alexandria.⁵ Men det finnes ingen slike henvisninger i Filons verker. Han nevner ikke Magog med et ord.

HERODOT

På samme måte som Josefus er også Herodot ofte sitert til støtte

for Russland-Magog teorien. Men lik Filon nevner ikke Herodot Magog en eneste gang. Han nevnte så vidt skyterne. Men selv om det folkeslaget Herodot kjente som skyterne hadde tilknytning til Magog, ville dette fortsatt ikke støtte Russland-Magog synet. Etter å ha fremført tre motstridende teorier om skyternes opprinnelse, uttrykte Herodot sitt foretrukne standpunkt, ikke av russisk opprinnelse, men tyrkisk: «Det finnes også en annen historie som nå skal berettes, som jeg er tilbøyelig til å sette min lit til fremfor noen andre. Det er at de omkringstreifende skyterne en gang bodde i Asia [Tyrkia].»⁶ (Grekerne refererte til Lilleasia ganske enkelt som «Asia.») Men også noen av disse emigrerte senere. Ifølge dr. Michael Kulikowski, en historieprofessor ved Pennsylvania State University, fant man de skyterne som Herodot ofte henviste til «delvis i dagens Bulgaria og Romania, og på steppelandet i Moldova og Ukraina,» men ikke i Russland.⁷ Så selv om han er sitert i det vide og brede av dem som prøver å fastholde en forbindelse mellom Russland og Magog, kan ikke engang Herodot skaffe til veie noen slike bevis. I stedet har han hevdet at skyterne hadde sin opprinnelse i Tyrkia, og noen endte opp i Øst-Europa og Ukraina. Men han skrev aldri at skyterne slo seg ned i og bebodde deler av Russland.

HENSPILLER MAGOG PÅ TYRKIA?

Da jeg utførte mine granskninger før jeg skrev dette kapitlet, tok jeg kontakt med mange kjente Bibelatlas, leksika, ordbøker og bibelkommentarer og sammenlignet dem med et stort utvalg av profetibøker. Avvikene mellom disse referansene og profetibøkene var sjokkerende. Mens praktisk talt alle populære profetibøker eller avhandlinger om Ezekiel plasserer Magog i Russland, får dette synet nesten aldri noen seriøs oppmerksomhet i de mer vitenskapelige referanseverkene. Noen sier at det ikke med noen form for visshet er mulig å vite nøyaktig beliggenheten av Magog, mens et overveldende flertall sier at Magog sannsynligvis peker på dagens Tyrkia. Se på de følgende eksempler fra referanseverker og forskere som støtter Tyrkia-Magog standpunktet. Når du gjør det, skal du spørre deg selv hvorfor dette synet er fullstendig oversett i faktisk alle populære profetibøker som omhandler dette emnet:

- Forsker på det Gamle Testamente, Daniel I. Block sier i *Den nye internasjonale Ezekielkommentaren (New International Commentary on Ezekiel)* at: «Det virker som det er best å tolke Magog som en

sammentrekning av det opprinnelige *mât Gûgi*, 'Gogs land,' og å se det som en henvisning til territoriet Lydia i vestre Anatolia [Tyrkia].⁸

- *Zondervan illustrerte Bibelordbok (Zondervan Illustrated Bible Dictionary)* sier: «Magog, som muligens betyr 'Gogs land,' lå utvilsomt i Lilleasia [Tyrkia] og kan vise til Lydia.»⁹
- *IVP Bible Background Commentary (IVP bakgrunnskommentar til Bibelen)* nevner Magog, Mesjak, Tubal og Togarma som «områder eller folkeslag i Lilleasia [Tyrkia].»¹⁰
- *Ungers nye Bibelordbok (The New Unger's Bible Dictionary)*, sier under nøkkelordet «Magog,» «det er klart at det menes Lydia [Tyrkia], og at ved 'Magog,' må vi forstå 'Gogs land'.»¹¹
- *Zondervan illustrerte bakgrunnskommentar til Bibelen (Zondervan Illustrated Bible Background Commentary)* plasserer Magog i Anatolia i dagens Tyrkia.¹²
- *Det katolske leksikon (The Catholic Encyclopedia)* sier: «Det virker mer sannsynlig at ... Magog kan identifiseres med Lydia [Tyrkia]. På den annen side, ettersom Mesjak og Tubal var nasjoner som lå i Lilleasia, virker det fra teksten som Magog må ligge i den delen av verden. Tilslutt er det andre, sammen med Josefus, som identifiserer Magog med Skytia, men i antikken ble dette navnet brukt for på en rund måte til å angi alle nordlige folkeslag.»¹³
- *Holmans Bibelatlas (Holman's Bible Atlas)* plasserer Magog i Tyrkia.¹⁴
- *Det nye Moody Bibelatlas (The New Moody Atlas of the Bible)*, plasserer også Magog i Tyrkia.¹⁵
- *Zondervan Bibelatlas (Zondervan Atlas of the Bible)* plasserer Magog i Tyrkia.¹⁶
- *IVP atlas over Bibelhistorien (IVP Atlas of Bible History)* plasserer Magog i Tyrkia.¹⁷

La oss nå se på noen av de historiske kildene som støtter dette synet:

MAIMONIDES

Maimonides, også kjent som Rambam, den aktede jødiske vismannen, identifiserte i *Hichot Terumot* Magog til å ligge i Syria mot grensen til Tyrkia.¹⁸

PLINIUS DEN ELDRE

Plinius den eldre var en romersk militær hærfører, forfatter, naturforsker og filosof fra det første århundre. Han talte om en by som het «Bambyce, også kalt Hierapolis, men syrerne kalte den Magog.»¹⁹ Oldtidens Hierapolis lå på grensen mellom dagens Tyrkia og Syria, og det gjorde også Magog ifølge Plinius. Plinius' kommentarer er like viktige som Josefus'. Mens Josefus' bemerkninger har blitt sitert dusinvis av ganger for å støtte beliggenheten av Magog i Russland, er ikke Plinius' kommentarer sitert noen steder. Plinius' syn er også støttet av Sir Walter Raleigh i hans *Verdenshistorie (History of the World)*:

«Den kan ikke benektes at skyterne i gamle dager kom fra nord-øst, la den beste delen av Lilleasia øde og bebodde Koilesyria, hvor de bygde både Skytopolis og Hierapolis, som syrerne kaller Magog. At det var dette Magog Esekiel henviste til er ganske tydelig, fordi denne byen Hierapolis eller Magog ligger rett nord for Judea, slik som det er i følge Esekiels ord, at fra nord skulle disse nasjonene komme.»²⁰

HIPPOLYTOS AV ROM

Hippolytos av Rom var en tidlig kristen teolog. I sin bok *Chronicon*, skrevet i det tidlige tredje århundre, forkastet han Josefus' identifisering av Magog med skyterne, og koblet dem i stedet til galaterne i Lilleasia, dagens Tyrkia.²¹

Hvorfor er ingen av disse historiske kildene noen gang nevnt i de fleste av dagens populære profetibøker?

MAGOG: KONKLUSJON

Etter at vi har sett på alle historiske kilder, og etter å ha sett på de fleste oppfatninger blant dagens fagfolk, ser vi at det opprinnelige Magog virker å ha ligget på grensen mellom Syria og Tyrkia. Etter å ha grunnlagt Magog som også ble kalt Hierapolis i Syria, nær grensen til Tyrkia, og kalt byen opp etter seg selv, forflyttet noen av Magog-folket

seg til sentrale og vestre deler av Tyrkia og grunnla kongedømmet Lydia, som dekket hele den vestre halvdel av Tyrkia. Dette var et levskraftig samfunn på Esekiels tid. Som tidligere nevnt var Lydia området der kongen over Assyriene var kjent som Gugu og av Grekerne som Gyges, og som mange bibelforskere identifiserer som Esekiels Gog. Like rundt Esekiels tid var det sannsynlig av noen fra Magog forflyttet seg til nordsiden av Svartehavet, til Moldova, Ukraina og Russland. Det kan ha vært disse nordlige stammene som Josefus og Herodotus refererte til som «skyterne.» Men selv om noen fra Magog kan ha bodd nord for Svartehavet på Esekiels tid, var det mange andre fra Magog som beholdt en sterkt tilstedeværelse i sitt historiske hjemland Lilleasia (Tyrkia). Derfor er det i dag langt flere forskere som identifiserer Magog som et område i Tyrkia, i stedet for i Russland.

Men til syvende og sist, slik vi har sagt det før, kan vi ikke fastslå hvordan Esekiel har forstått begrepet *Magog* ved kun å analysere det enkle ordet «Magog.» I stedet må vi analysere hele setningen «Gog i Magog-landet, storfyrsten over Mesjek og Tubal.» Fordi Gog er fra Magog og er fyrste over disse to fyrstedømmene, er det viktig at vi fortsetter med å studere hvor disse andre folkegruppene befant seg på Esekiels tid, slik at vi kan forstå setningen i sin helhet.

ROS

Før vi fortsetter må vi diskutere det kontroversielle ordet *ros*. En massiv konflikt omgir dette ordet innenfor det teologiske fagfeltet. Noen oversettere opplever det som at ordet må forstås som adjektivet «hoved,» mens andre mener det må forstås som egennavnet «Ros.» Men i tillegg til å argumentere for *Ros* som et substantiv, prøver mange populære profetilærere å trekke forbindelser til dagens Russland. For å støtte dette synet må fire punkter bevises: De to første punktene er grammatikalske, og de to andre er historiske: (1) Ordet *ros* bør oversettes som et substantiv og ikke som et adjektiv. (2) som substantiv, bør *ros* oversettes til egennavnet «Ros,» (3) *Ros* var et folk som var velkjent for Esekiel, og (4) som folkeslag var *Ros* mest sannsynlig kjent av Esekiel som folket som kom fra området i dag kjent som Russland. For å fastslå dette argumentet, har de samme fire forskerne stadig blitt sitert: Wilhelm Gesenius, Carl Friedrich Keil, James Price og Clyde Billington. Men på tross av de mange imponerende poenger som er

trukket frem av disse fagfolkene, vil sannsynligheten for at Esekiel henviser til Russland falle helt sammen når vi ser på summen av argumentene deres. La oss se på argumentene og hvor de kommer til kort.

WILHELM GESENIUS

Wilhelm Gesenius er den mest siterte fagmann som støtter Russland-Ros synet. Som vi tidligere så må hans grammatiske argumenter tas i betraktning, men hans forsøk på å koble Ros til Russland bygger nesten bare på utsagn fra bysantinske og arabiske skribenter som levde nesten seks hundre år etter Esekiels tid. Gesenius' tydelige tillit til metodisk å studere forfedrenes forflytninger, bør forkastes av enhver fagmann som søker en ansvarlig tolkning av teksten ved hjelp av den historisk-grammatikalske metode.

CARL FREDERICH KEIL

Den neste forskeren som det ofte henvises til når det gjelder Russland-Ros synet, er Carl Frederich Keil. Men når det gjelder det grammatikalske grunnlaget er Keil langt mindre dogmatisk enn Gesenius, og innrømmer at oversettelsen av *ros* som et egennavn bare er «sannsynlig.» Det er derfor interessant at åtte år etter utgivelsen av Keils kommentar til Esekiel, utga Keils veileder i hebraisk, Ernest W. Hengstenberg, sin egen kommentar til Esekiel der han ganske direkte sa seg uenig med sin tidligere student:

Gog er fyrste over Magog, deretter storfyrste over Mesjek og Tubal, som hadde sine egne konger, men som her fremstår som vasaller under Gog. Mange fortolkere oversetter i stedet for storfyrste, *fyrste over Ros, Mesjek og Tubal*. Men de stakkars russerne blir her med urette regnet med blant fiendene til Guds folk. Ros, som navn på et folkeslag, forekommer ikke i det Gamle Testamente.²²

Når det gjelder det historiske, følger Keil bare Gesenius og baserer også sine siste argumenter på utsagnet til de bysantinske og arabiske forfatterne: «De bysantinske og arabiske forfatterne nevner regelmessig et folk som kalles Rûs, og som bor i landet Taurus, og regnes blant de skytiske stammene, så det finnes ingen grunn til å betvile eksistensen av et folk som kalles Ros.»²³

I tillegg, når det gjelder hans identifisering av Ros som Russland, er Frederick Delitzsch, en annen tysk hebraist og forsker som var Keils medforfatter til *Kommentar til det Gamle Testamente (Commentary on The Old Testament)* også uenig med ham, og plasserer Magog i Tyrkia, ikke i Russland.²⁴

I alle profetibøker som fremmer Russland-Ros synet, er det selvfølgelig ingen som noen gang henviser til Delitzsch eller Hengstenberg.

JAMES PRICE

James Price er en annen autoritet som ofte er sitert av dem som hevder Russland-Ros standpunktet. Price, som er ekspert i hebraisk, argumenterer i sin artikkel: «*Ros: Et gammelt land som Ezekiel kjente*» (*Rosh: An Ancient Land Known to Ezekiel*), slik Gesenius og Keil gjorde før ham, til fordel for Ros som et stedsnavn. Igjen må vi ta hensyn til Prices grammatikalske innvendinger. Price hevder også at Ros må ha vært kjent på Ezekiels tid. Men det er også alt han hevder. Ingen steder prøver Price noen gang å identifisere hvor Ros-folket bodde på den tiden. Gjennom hele sin artikkel siterer han gjentatte ganger andre forskere som plasserer Ros-folket i andre land enn Russland. Helt i innledningen til sin artikkel siterte for eksempel Price J. Simmons, som ganske enkelt plasserer Ros i Lilleasia (Tyrkia): «At det i en eller flere av disse tekstene faktisk er nevnt et folk med det navnet, og som bodde i Lilleasia, er ikke helt ut motbevist, men det er i enhver sammenheng ansett som usannsynlig ut fra det faktum at det samme navnet bare under tvil kan finnes i andre (assyriske) dokumenter.»²⁵

Andre kilder som er sitert av Price plasserer Ros enten i Irak eller Iran, men ingen plasserer det i Russland.

CLYDE BILLINGTON

Clyde Billington er den fjerde forskeren som ofte siteres til støtte for Russland-Ros synet. Av de fire er det bare Billington som virkelig forsøker å takle det historiske aspektet ved argumentet. Da jeg drev med undersøkelser rundt dette emnet, fikk jeg muligheten til å konsultere Dr. Billington. Selv om han er en lidenskapelig støttespiller til det populære Russland-Ros synet, innrømmer han også at på Ezekiels tid var innbyggerne i Ros en broket og stor gruppe folkeslag som levde

i land så langt borte som dagens Russland, Sentral-Asia, India, Irak og Tyrkia:

Det er mest sannsynlig at Ras / Ros / Ris / Res var en stor gruppe folkeslag som bodde over et vidt område nord for Kaukasus-fjellene. Noen medlemmer av denne gruppen – «Ris» – flyttet sørover og erobret India i ca. 1600 f.Kr. hvor de dannet den herskende klassen. Andre medlemmer av denne gruppen erobret og hersket over nordlige Mesopotamia – kongeriket Mitanni – i omkring 200 år, 1580-1350 f.Kr. Da Mitanni-riket ble ødelagt av hettittene i ca. 1350 f.Kr. slo noen Ros / Res / Ras folk seg sammen med filistrene og angrep Israel. Noen flyttet også til Tyrkia der det er sannsynlig at de slo seg sammen med filistrene. Egypterne kalte disse allierte av filistrene for «Teresh.» Med andre ord var Ros-folket spredt vidt omkring.²⁶

Billington nevnte til og med noen Ros-folk på Esekiels tid som bodde i Kina: «Noen Ros-folk trakk så langt øst som til den nord-østlige grensen av Kina i ca. 500 f.Kr., der man fant blonde mennesker begravd i permafrosten.»²⁷

Men det er enda en viktig faktor som får identifiseringen av Ros-folket til å strekke seg enda lenger enn både Kina og India. Ifølge Billington (og mange andre som har fulgt ham i denne saken), er ordet «Ros» ganske enkelt en variant av «Tiras»: «Ros-navnet er muligens utledet av navnet Tiras i 1. Mos. 10:2 ... Både Tiras og Ros, og andre varianter av disse to navnene, ble i århundrer brukt av Ros-folket.»²⁸

Men på Esekiels tid bodde Tiras-Ros folk i områder langt bortenfor Russland. I Josefus' *Jødenes fjerne fortid (Antiquities of the Jews)*, sa han også, bare noen få linjer nedenfor det velkjente sitatet angående Magog og skyterne, at «Thiras (Tiras) kalte dem han hersket over for Thirasianere, men grekerne forandret navnet til Trakerne.»²⁹

Trakia lå i dagens Tyrkia, Bulgaria og Hellas. Det sies også at Tiras grunnla en koloni kalt Miletus i vest-Tyrkia i det sjette århundre f.Kr.³⁰

Andre historiske beviser indikerer at etterkommerne av Tiras var Etruskerne (som av grekerne ble kalt «Tyrsenoi») i Lilleasia. Senere okkuperte de Italia. Av denne grunn plasserer både *Macmillan Bible Atlas* og *the Zondervan Atlas of the Bible* Tiras enten i Hellas eller Italia. Det er interessant at de gamle etruskerne kalt seg selv for Ras-enna.

Billington tror dette er an klar forbindelse til Ras / Ros folkene.

Med andre ord, (1) selv om vi godtar oversettelsen av Ros som et substantiv og (2) tolker det som et stedsnavn, (3) peker dette på ingen måte entydig på Russland. De fleste forskerne plasserer faktisk Tiras på vestkysten av Tyrkia eller et sted ved Egeerhavet vest for Tyrkia.

Fordi forskjellige Ros-folk bodde på forskjellige steder på Esekiels tid, er ethvert forsøk på å identifisere Ros som Russland, mens man overser de andre Ros-folkene i Tyrkia, Irak, Italia, India eller Kina, ganske enkelt ikke en ærlig tilnærming. Når lærere finplukker historiske data for å støtte opp under sine profetiske standpunkter, gjør de sine studenter en stor bjørnetjeneste. Men, når vi ser på et flertall av dagens populære profetibøker, er det dessverre akkurat dette mange lærere gjør i sine forsøk på å identifisere Russland som leder for de siste dagers invasjon av Israel, slik det ble profetert av Esekiel.

ER VIRKELIG «ALLE» ENIGE?

Forfattere av dagens ledende profetibøker som støtter Russland-Ros synet, bruker jevnlig superlativer for å skape den oppfatning at ingen fagmann med respekt for seg selv vil avvise oversettelsen av ordet *ros* som stedsnavn og dets kobling til Russland. Når det gjelder det faktum at Russland vil lede en allianse mot Israel, «er alle enige,» sier Scofield. Men det bilde noen av disse forfatterne prøver å male, kan til tider grense til uærlighet. Se bare på det følgende utvalget av andre like kvalifiserte forskere som faktisk er uenige med Russland-Ros standpunktet:

- Daniel I. Block argumenterer med at «den populære identifiseringen av Ros som Russland er en umulig anakronisme, og basert på en feilaktig etymologi (læren om stam-ord). Klangligheten mellom Ros og Russland er rent tilfeldig ... Esekiels poeng er at Gog ikke bare er en av mange anatoliske (fra området dagens Tyrkia) fyrsteskikkelser, men en leder over flere stammer/nasjonale folkegrupper.³¹
- Charles Ryrie, sier i sin *Ryrie Study Bible*, at han er uenig i Russland-Ros tolkningen og understreker at «fyrsten over Ros» skal oversettes som «storfyrsten.»³²
- Dr. Merril F. Unger innrømmer at det «lingvistiske beviset for likheten mellom Ros og Russland, er åpenbart kun en antagelse.»³³

- Edwin Yaumauchi argumenterer med at ordet ros «har ingenting å gjøre med dagens Russland. Dette ville være en stor anakronisme, for det moderne navnet er basert på navnet Rus, som ble ført inn i området fra Kiev, nord for Svartehavet, først i middelalderen av vikingene.» Yaumauchi fortsetter med å hevde at å assosiere Esekiels ros med Russland er «grunnløst,» og har «dessverre fått omfattende gyldighet i den evangeliske verden gjennom mange kilder.»³⁴
- A.R. Millard støtter Yaumauchis påstander: «Noen kommentatorer har prøvd å tolke profetiene som om de bokstavelig kan brukes om Russland ... Selv om disse standpunktene har fått stor utbredelse og overbevist mange, viser Yaumauchis hvorfor de er feil og bør unngås av de som studerer Bibelen nøye.»³⁵
- Ralph H. Aleksander sier om ros i sin *Fortolkernes Bibelkommentar til Ezeiel (Expositors Bible Commentary on Ezekiel)*, at «betonings-systemet og setningsoppbyggingen i det hebraiske språket indikerer veldig sterkt en grammatisk sammenheng mellom ordene 'stor' og 'fyrste.' Begge betegnelsene er derfor likeverdig beslektet med de to geografiske ordene Mesjek og Tubal. Derfor ser det ut til at den grammatisk beste måten å oversette uttrykket på er 'storfyrsten over Mesjek og Tubal'.»³⁶
- A. B. Davidson skrev i sin kommentar *Profeten Esekiels bok (The Book of the Prophet Ezekiel)*, «enhver sammenheng mellom navnet (ros) og Russland må avvises.»³⁷
- J. W. Weavers sier i *Det nye århundres Bibelkommentar til Ezeiel (The New Century Bible Commentary on Ezekiel)*, «Ordet for stor er misforstått som et egennavn (Ros,) og leder til at de feilinformerte på merkelig vis identifiserer det med Russland.»³⁸
- Walter Zimmerli, uttaler i *En kommentar til profeten Esekiels bok kap. 25-48 (A Commentary on the Book of the Prophet Ezekiel Chapters 25-48)*, «det er temmelig sikkert at Ros 'stor' må sammenstilles med 'fyrste' og må ikke tolkes som en geografisk henvisning.»³⁹
- Charles Feinberg, forfatter av *Esekiels profeti, Herrens herlighet (The Prophecy of Ezekiel: The Glory of the Lord)*, skrev: «Det har vært mange forfattere som har koblet sammen navnet Ros med Russland, men dette er ikke vanlig akseptert i dag.»⁴⁰
- D. R. Wood sa i *Den nye Bibelordboken (The New Bible Dictionary)*: «Den populære tolkningen av Ros som Russland ... har ingen anbefal-

ing fra et hermeneutisk standpunkt.»⁴¹

- John Bright, forfatter av *Guds Rike (The Kingdom of God)*, sa: «I Esekiel 38-39 har vi en profeti som noen (ganske feilaktig!) tror vil bli oppfylt av dagens Sovjet-Russland.»⁴²

Så det er tydelig at på tross av mange utsagn om det motsatte, har et stort antall ganske velkvalifiserte fagfolk forkastet det populære Ros-Russland standpunktet.

EN VURDERING AV ARGUMENTET

La oss nå stikke innom de to første elementene i Ros-Russland standpunktet på ny, for å vurdere om disse to punktene tåler granskning. Som vi tidligere har nevnt er de to første punktene grammatikalske; (1) ordet *ros* skal oversettes som et substantiv, ikke et adjektiv og (2) som et substantiv må *ros* oversettes til egennavnet «*Ros*.»

Vår korte gjennomgang av splittelsen mellom fagfolkene over dette temaet, viser at begge sider fremhever berettigede poenger. En side argumenterer med at sammensetningen av uttrykket krever at *ros* skal oversettes som et substantiv. Den andre siden argumenterer at (1) *ros* som navn ikke er brukt noen steder i Skriften, og (2) dets tilknytning til de andre ordene i avsnittet krever at det bare kan oversettes som «hode» eller «stor.» I årevis har de to sidene ikke vært i stand til å løse denne konflikten. Men i de senere årene har vi hatt fordelene av å kunne se på alle sider ved denne århundrelange debatten, i tillegg til dagens fremskritt innenfor forskningen. Daniel I. Block har på en veldig dyktig måte foreslått en løsning som tilfredstiller spørsmålene som er reist på begge sider. Block erkjenner behovet for å oversette *ros* som et substantiv, men erkjenner også at de må oversettes etter sin normale bruk gjennom Bibelen som en henvisning til «stor,» i tillegg til dets grammatikalske slektskap med de andre navnene i teksten. Blocks oversettelse går som følger: «Vend ansiktet mot Gog i landet Magog, fyrsten, den store over Mesjek og Tubal.» (Esek. 38:3). For en mer utfyllende teknisk forklaring på Blocks oversettelse, se Blocks kommentar til Esekiel⁴³, som av *The Commentary and Reference Survey: A*

Comprehensive Guide to Biblical and Theological Resources er anerkjent som «den beste kommentar til noen bok i det Gamle Testamente.»⁴⁴

Når det derfor gjelder de to første grammatikalske argumentene, ser vi at mens det første punktet virker å være gyldig (*ros* skal her oversettes som et substantiv), slik Block demonstrerer, følger det ikke dermed at det skal oversettes som egennavn. Da Blocks oversettelse nå er bredt akseptert av et stort flertall av forskere, er de fleste profetilærere ikke klar over dette og klamrer seg fortsatt til det utdaterte synet.

Men hva med de to historiske argumentene som er nødvendige for å bevise Ros-Russland synet? Av disse to er det første punktet – at Ros var et folk som Esekiel kjente godt til – ganske ettertrykkelig bevist av Billington og andre historikere. Men når det gjelder det siste punktet – nemlig at Ros mest sannsynlig var kjent av Esekiel som et folk fra området som i dag er Russland – svikter både Billington og andre i å bevise sin påstand. På grunn av det store antallet Ros-folk (og alle deres varianter) som var kjent av konger og borgere i regionen på den tiden, er det ganske fånyttet å forsøke å peke på Russland.

ROS: KONKLUSJON

Tilslutt lykkes to av de fire punktene som er nødvendige for å vise at Esekiels *ros* er en henvisning til Russland, og to mislykkes. Etter å ha tatt hensyn til all informasjonen – selv om Esekiel mente at *Ros* skulle være et egennavn – er det langt flere grunner til å se at *Ros* peker på Tyrkia enn på Russland. Selv Billington, den ledende forkjemperen for Russland-Ros standpunktet innrømmer: «Det er fagfolk som assosierer *Ros*, *Mesjek* og *Tubal* med Lilleasia, og det er tilfelle at alle tre folkeslagene var der på Esekiels tid.»⁴⁵ Men fordi vår oppgave igjen er å forstå hvordan Esekiel ville ha forstått hele setningen «Gog i Magog-landet, storfyrsten over *Mesjek* og *Tubal*» i sammenheng, må vi fortsette vår studie for å bestemme beliggenheten av de to siste områdene, *Mesjek* og *Tubal*. Og det er takk og lov mye enklere å identifisere disse to navnene enn *Magog* og *Ros*.

MESJEK og TUBAL

I tråd med sin russisk-sentrerte tolkning av Esekiel 38, identifiserer Scofield's Studiebibel Mesjek som byen Moskva, og Tubal som Tobolsk, en by i det sentrale Russland. Dette standpunktet ble holdt av mange profetibøker i mange år, men på grunn av den fullstendige mangel på historisk støtte for dette synet, er det i dag så godt som forlatt av samtlige fagfolk. Her følger en ufullstendig liste over henvisningslitteratur som plasserer både Mesjek og Tubal i området til dagens Tyrkia:

- *Holmans Bibelatlas* ⁴⁶
- *Oxfords Bibelatlas* ⁴⁷
- *IVPs nye Bibelatlas* ⁴⁸
- *IVPs historiske Bibelatlas* ⁴⁹
- *Moodys nye Bibelatlas* ⁵⁰
- *Zondervans Bibelatlas* ⁵¹
- *Zondervans illustrerte bakgrunnskommentar til Bibelen* ⁵²
- *Macmillans Bibelatlas* ⁵³
- *Bakers Bibelatlas* ⁵⁴

Det er viktig å merke seg at i dag erkjenner nesten alle fagfolk at både Mesjek og Tubal har forbindelse med dagens Tyrkia. For skikkelig å kunne identifisere Magog, Gogs hjemland, har vi sagt gjennom hele vår studie at vi først må identifisere både Mesjek og Tubal. Fordi begge disse områdene av Esekiel ble oppfattet å ligge i det som er dagens Tyrkia, kan vi også utlede at også Magog er en henvisning til Tyrkia. For å si det enkelt henger ordsammensetningen i uttrykket ikke på greip, hvis Magog peker på Russland. Hvordan kan Gog, en leder fra Russland, bli kalt fyrste eller leder i Tyrkia (Mesjek og Tubal)? De som inntar Russland-Gog standpunktet mener at Esekiels utsagn sier: «Gog i Magoglandet [Russland], storfyrsten over Mesjek [Tyrkia] og Tubal [Tyrkia].» Dette ville være som å si noe slikt som: «Obama av Amerika, president i Washington, Moskva og Beijing.» Dette gir jo ingen som helst mening. Det gjør heller ikke Esekiel 38:3 slik det sees fra Russland-Gog standpunktet. Men hvis vi ganske enkelt følger retningen til de fleste av dagens forskere og plasserer Magog i Tyrkia, da gir det mening både grammatisk og geografisk at Gog er storfyrsten over Mesjek og Tubal, som også ligger i Tyrkia. Som Daniel I. Block har skrevet:

«Rekkefølgen på Esekiels oppramsing av navn gjenspeiler en kunnskap om geografiske og samtidige politiske realiteter i Anatolia. Gog (Lydia), som ligger lengst vest, leder en allianse med Mesjek på sin østlige grense og Tubal som ligger øst for Mesjek.»⁵⁵

I tillegg til å gi setningen både grammatisk og geografisk innhold, flyter Tyrkia-Gog standpunktet harmonisk sammen med alle de andre profetiene som vi tidligere har undersøkt. Som vi diskuterte i begynnelsen av dette kapittelet, er en av de primære faktorene som burde bestemme vår forståelse av dette avsnittet, Guds erklæring til Gog om at han og hans horder gjentatte ganger var nevnt i eldre profetiske Skrifter. Mens dette utsagnet fra Gud har vært et uoverstigelig problem for dem som søker å fremstille dette avsnittet som en Russisk invasjon, underbygger det derimot standpunktet for en Tyrkisk-ledet, islamsk invasjon av Israel. Enten vi taler om profeten Joels invaderende hær fra nord, Sakarjas invasjon av Israel, den ensomme «kongen fra Norden» hos Daniel, eller andre endetidstekster, er Esekiel 38-39 ganske enkelt enda en gjenfortelling av den samme historien alle profetene skrev om.

PERSIA, NUBIA OG PUT

Før vi avslutter vår diskusjon er det viktig at vi identifiserer de fem siste nasjonene som er med i Gogs invasjon. Forskere, historikere og til og med de mest populære profetibøkene er i hovedsak enige om identiteten til Persia, Nubia (Kush) og Put. Persia viser til dagens Iran. Gamle Nubia, som ofte oversettes som Etiopia (NBS 1930), er faktisk en henvisning til området like sør for Egypt: det nordlige Sudan. Put peker på Libya, og kan muligens også inkludere andre deler av Nord-Afrika.

GOMER OG TOGARMA

De to siste nasjonene, Gomer og Togarma peker enda engang på dagens Tyrkia. I første del av forrige århundre var det vanlig blant profetilærere å knytte Gomer til Tyskland. Men i dag er dette synet praktisk talt forkastet av alle vel ansette Bibel-forskere og profetilærere. Nesten alle Bibelatlas vil plassere både Gomer i Tyrkia og Togarma i østlige Tyrkia, blant dem er:

- *Holmans Bibelatlas* ⁵⁶

- *Oxfords Bibelatlas* ⁵⁷
- *Det nye Bibelatlas* ⁵⁸
- *IVPs historiske Bibelatlas* ⁵⁹
- *Moody's nye Bibelatlas* ⁶⁰
- *Zondervans Bibelatlas* ⁶¹
- *Zondervans illustrerte bakgrunnskommentar til Bibelen* ⁶²
- *Macmillans Bibelatlas* ⁶³
- *Bakers Bibelatlas* ⁶⁴

DET YTTERSTE NORDEN

Det er viktig å diskutere kort et argument som ofte blir brukt av Russland-Gog teoretikere angående setningen «det ytterste Norden.» (NBS 1930).

Esekiel 38:14-15 sier: «Derfor, menneske, skal du tale profetord og si til Gog: Så sier Herren Gud: På den tid, når mitt folk Israel bor trygt, vil du ikke da bryte opp og komme fra ditt land i det ytterste nord, du og mange folk med deg, alle til hest, en veldig flokk og en tallrik hær?» Fordi Gog sies å komme fra «det ytterste nord» (hebraisk: *yerekah yerekah tsaphown*), sier mange at dette bare kan bety Russland. Profetilærer David Reagan har for eksempel skrevet: «Esekiel 38 sier klart at invasjonen vil bli ledet av fyrsten over Ros, og kommer fra 'det ytterste Norden'» (Es. 38:15). Tyrkia kan på ingen måte bli betraktet som et land som ligger «i det ytterste Norden.»⁶⁵

Clyde Billington argumenterer også med at denne setningen ikke kan henvise til Tyrkia: «Legg igjen merke til at Esekiel viser til at denne koalisjonen kommer fra 'det ytterste Norden.' Dette kan ikke være Lilleasia.»⁶⁶

Joel C. Rosenberg følger den samme argumentasjonsrekken, og trekker noen dramatiske konklusjoner: «Esekiel 38:15 sier at Gog 'vil komme fra sitt sted i de fjerneste delene av Norden' ... Det landet som ligger lengst mot nord i forhold til Israel er Russland. Derfor kan vi utlede at en russisk diktator vil bygge en diplomatisk og militær koalisjon

for å omringe og angripe staten Israel i Endetiden.»⁶⁷

Men dette argumentet er ikke gjennomtenkt, for i det samme kapittelet hos Esekiel brukes det samme uttrykket (hebraisk: *yerekah yerekah tsaphown*) om Togarma (v. 6), og nesten alle forskere er enige om at Togarma lå i østlige Tyrkia eller i nabolandet Armenia. Derfor vil ethvert argument som sier: «Det kan på ingen måte sies at Tyrkia kan regnes for å være et land som ligger i 'det ytterste Norden',» falle på sin egen urimelighet. Dersom Togarma i Tyrkia kan sies å ligge i «det ytterste Norden,» da finnes det absolutt intet grunnlag for å bruke akkurat det samme uttrykket til å argumentere for å identifisere Gog som russer. Fordi vi vet at uttrykket «det ytterste Norden» brukes andre steder hos Esekiel for å vise til Tyrkia, vil det faktisk også være fornuftig om det samme uttrykket brukt om Gog fastslår at han kommer fra Tyrkia. I en litt mer teknisk forklaring på svakheten i dette argumentet har J. Paul Tanner forklart:

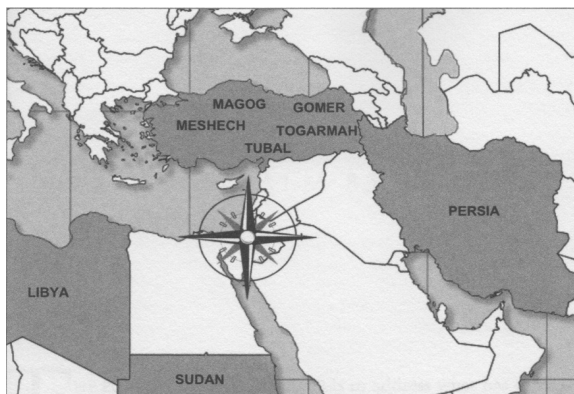
De som ut fra Esekiels avsnitt ofte setter likhetstegn med Russland, peker på at Gog og hans allierte ikke bare kommer «fra nord», men «fra det ytterste nord» (Esek. 38:6, 15; 39,2). 1930 utgaven av Norsk Bibelselskaps oversettelse sier faktisk «fra det ytterste Norden» i Esek. 39:2. Men hos Esekiel er de tre uttrykkene i realiteten de samme: *yrkty spwn*. Derfor er det ingen grunn til å oversette Esek. 39:2 annerledes enn de to andre henvisningene, substantivet *yrkh* innebærer enn oppfatning av «noe ekstremt.» Men andre forekomster av ordet når det brukes i geografisk sammenheng avslører at uttrykket ikke trenger å bety det fjernest liggende punkt. Uttrykket *myrkty-rs* («fra de fjerneste delene av jorden») forekommer fire ganger hos Jeremia. I Jeremia 6:22 leser vi: «Det kommer et folk fra landet i nord, et mektig folk bryter opp fra jordens ytterste ende.» Det er generell enighet om at det vises til Babylon i denne sammenhengen. Jeremia 50:41 sier: «Det kommer et folk fra nord, det er et mektig folk; mange konger bryter opp fra jordens ytterste ende.» Denne sammenhengen tar for seg Guds dom over Babylon og de fiender Han vil føre over Babylon. Selv om de invaderende styrkene ikke er nærmere beskrevet, nevnes «Medias konge» i den generelle sammenhengen (51:11; 51:27, 28). To andre vers (25:32; 31:8) fremstiller Gud der han kaller nasjoner fra jordens ytterste ende, men henvisningene er ganske uklare. Utenfor Jeremia er *yrkh* brukt i geografisk sammenheng om nasjoner fra Midtøsten, og demonstrerer derfor at uttrykket ikke trenger å bety det punktet som ligger lengst borte.⁶⁸

KONKLUSJONEN PÅ HVILKE NASJONER SOM ER INVOLVERTE

Etter å ha betraktet alle argumentene angående identiteten til Gog og hans koalisjon kan vi derfor med stor sikkerhet si til avslutning, at de invaderende styrkene i Esekiel 38-39 viser til følgende nasjoner:

Gammelt navn	Dagens nasjon
Magog	Tyrkia
Ros (dersom det er en nasjon)	Tyrkia
Mesjek	Tyrkia
Tubal	Tyrkia
Persia	Iran
Kush (Nubia)	Sudan
Put	Libya
Gomer	Tyrkia
Togarma	Tyrkia, Armenia

Denne listen er selvfølgelig ikke utfyllende. Mange fagfolk mener at Esekiels liste fokuserer på en toneangivende nasjon fra hver av de fire kompassretningene, og at dette antyder at Esekiels liste ikke er en total oversikt. Teksten sier spesifikt at mange andre nasjoner også vil delta i invasjonen (Esek. 38:6). Er det mulig at Russland vil delta i en invasjon i de siste dager? Ja, men ingen steder er Russlands deltagelse profetert i Skriften. Å diskutere denne muligheten vil ikke være annet enn spekulasjoner. Som vi har sagt fra begynnelsen av i denne boken, burde vi som bibelstuderende kristne i vårt endetidsperspektiv legge vekt på det som Skriften legger vekt på, og der Skriften tier, skal også vi tie, eller være ekstremt forsiktige. Fordi denne profetien så klart fremhever Tyrkia som leder for den kommende Antikrists invasjon av Israel, vil det være ganske fornuftig av de samme bibelstuderende kristne å holde veldig godt øye med Tyrkia. I lys av den store debatten og det brede spekter av oppfatninger som har omgitt dette avsnittet i tusener av år, må vi selvfølgelig i vår årvåkenhet også forbli ydmyke og varsomme. Som alltid er det Gud som vet best.

Sammensetningen av nasjonene i Gogs allianse i følge Esekiel 69

16. Salme 83

Hensikten med dette kapittelet er å ta opp det som i de senere år har blitt en ganske utbredt teori om Salme 83. Denne teorien som er gjort kjent gjennom Bill Salus i boken *Israelestina*, påstår at Bibelen forutsier minst tre adskilte invasjoner av nasjonen Israel i fremtiden. Boken lærer at den første av disse tre invasjonene er beskrevet i Salme 83. Den andre invasjonen er den som oftest er referert til som «Gog-Krigen.» Vi har allerede tatt for oss sistnevnte invasjon i detalj. Etter disse to invasjonene tror noen at vi får se en tredje, massiv invasjon av Israel, ledet av Antikrist og hans hærer. Den siste av disse tre invasjonene blir av de fleste kalt Slaget ved Harmageddon. Så i sum hevder denne stadig mer populære teorien at tre adskilte invasjoner av Israel vil skje i denne rekkefølge:

- 1 Salme 83-invasjonen av Israel
- 2 Gog fra Magog invaderer Israel (Esek. 38-39)
- 3 Antikrists invasjon av Israel (Åp. 16, 19)

Men det er minst seks fatale problemer med denne nye populære teorien. Den første er at de fleste forskere forkaster tanken på at Salme 83 faktisk inneholder noen profeti, men ganske enkelt er «en nasjonal klagesang.» For det andre behandler denne tolkningen bibelske profetier med en blanding av den historiske tilnærming og den futuristiske tilnærming, i stedet for en rendyrket futuristisk tilnærming. Vi vil gå igjennom hva dette innebærer. For det tredje er den primære tankegangen bak teorien basert på dårlig logikk og resonnement. For det fjerde, selv om Salme 83 blir behandlet som en profeti, har de som fremmer denne teorien sviktet dramatisk i å identifisere alle nasjoner og folkeslag som er involvert på en skikkelig måte. For det femte ignorerer de som fremmer denne teorien de mange likheter mellom Esekiel 38-39 og Salme 83. Og for det sjette er Bibelen tydelig på at flere av nasjonene i Salme 83 blir dømt under Slaget ved Harmageddon på Herrens Dag, og ikke flere år tidligere. Vi vil diskutere disse problemene ett for ett.

PROBLEM 1: SALME 83 ER IKKE EN PROFETI OM EN INVASJON

Det første problemet med fler-invasjonsteorien fra Salme 83, er at de fleste konservative bibelforskere til og med forkaster tanken på at dette kapittelet inneholder en profeti om en invasjon. I stedet forholder det seg slik, som Marvin Tate uttaler, at: «Salme 83 er gjengs akseptert som en nasjonal klagesang, og viser flere særtrekk fra en slik diktform.»¹ Dr. Thomas Ice har tatt spesielt teologisk anstøt av det voksende populære synet på at Salme 83 forutsier en nær forestående invasjon av Israel. Dr. Ice har rett i at de fleste nasjonene som er nevnt i Salme 83 er spesielt blinket ut til dom på Herrens Dag:

Det finnes absolutt ingen tvil om at Salme 83 er 100% inspirert av Gud, slik hele resten av Skriften er det. Men det finnes ingen profetier i denne Salmen, bare en bønn til Gud av Asaf om å dømme fiendene som står mot Israel. *Jeg utfordrer alle til å vise meg et profetisk tilsnitt eller utsagn i Salme 83!* Salmen er en detaljert bønn av Asaf om å dømme de fiendene som omgir Israel. Gud besvarer ikke Asaf i Salme 83. Jeg tror at Gud en dag vil dømme de fiendene som nevnes i Salme 83, men jeg tror ikke det kun på grunnlag av denne Salmen.²

Forfatter og lærer mark Hitchcock er enig med Ice:

Vi må huske på at Salmene ble skrevet lenge før profetene begynte å skrive og gi spesielle profetier som angikk nasjonene. Det er hos profetene vi må lete for å finne bestemte profetier som omhandler nasjonene og endetidsbegivenhetene. Det finnes riktignok messianske profetier i Salmene, men jeg er ikke kjent med andre spesielle profetier i Salmene som angår hedningenasjonene i endetiden. Det kan være at å konstruere en egen endetidskrig fra Salme 83 er å lese for mye ut av en tekst som ganske enkelt sier at Israel har vært og vil alltid være omringet av fiender, og at en dag vil Herren til slutt ta seg av dem. Det kan være at denne nasjonale klagesangen fra Davids regjeringstid reiser det alltid nærværende spørsmålet for Israel – hvorfor hater de oss alle sammen? Når vil det idet hele tatt ta slutt? Guds beroligende svar er: «Ikke vær bekymret, jeg vil komme en dag og ødelegge dem og gjøre alt godt igjen.» Gud bygger opp under og oppmuntrer nasjonen i selve starten av Davids kongegjerning om at Han til sist vil seire over sine fiender og beskytte sitt folk fra tilintetgjørelse.³

Det er riktignok mulig at Salme 83 inneholder et snev av en profeti om de siste dager, men Ice og Hitchcock har rett når de understreker at den må leses på vanlig måte og ikke som en profeti som peker på en bestemt «Salme 83-krig», slik mange som studerer profetiene nå har kalt den. Men som vi skal diskutere videre, vil i stedet alle nasjoner nevnt i Salme 83 bli dømt i Slaget ved Harmageddon på Herrens Dag.

PROBLEM 2: INKONSEKVENT TOLKNINGSMETODE

Det første prinsippet jeg tror mange av dem som står for fler-invasjons teorien overser, er at alle bibelske profetier til syvende og sist er Messias-sentrerte og Herrens Dag-sentrerte.

Det primære fokuset og den profetiske byrden hos alle profetene, er Messias' gjenkomst og begivenhetene rundt Hans komme. Alle de bibelske profetene talte i lettforståelige vendinger, selv om hver og en av dem talte gjennom forskjellige omstendigheter og begivenheter i sin egen samtid. Men deres endelige mål med profetiene var å peke på Herrens dag og det messianske riket som skal følge etterpå. Denne troen er et sentralt kjennetegn i det som er kjent som *futurist*-metoden i bibelfortolkningen. Alternativt har vi tilnærmingen som ser på Bibelen som et hel-historisk kildekrift, den kalles *historisisme*. Men det er ikke dette som er de bibelske profetiernes innerste vesen. Mens noen går til Bibelen for å finne sånt som drapet på President Kennedy eller angrepet på World Trade Center, er det ikke slike ting profetene fokuserer på. Mange leser Bibelen slik de leser profetiene til Nostradamus. Denne historistiske tolkningsmetoden er i dag forkastet av de fleste konservative profetigranskere. Problemet med det synet som plasserer Salme 83 før begynnelsen av den siste syvårige trengselstiden, er at den representerer en inkonsekvent blanding av det historistiske og det futuristiske standpunktet. Dr. Thomas Ice har på en god måte satt ord på dette problemet:

Et ytterligere bevis på en futuristisk glidning mot historisisme innenfor noen ellers så futuristiske sirkler, kan sees gjennom dem som insisterer på at Salme 83 beskriver en krig som vil finne sted før bortrykkelsen, innenfor den nåværende kirketidshusholdning og ikke i forbindelse med trengselstiden. De som fremmer den historistiske metoden tror at Gammeltestamentlige avsnitt kan oppfylles innenfor den nåværende kirketidshusholdning. Konsekvente futurister tror at fremtidige profetiske

avsnitt fra det Gamle Testamente vil begynne å få sin oppfyllelse etter bortrykkelsen av menigheten, unntatt profetien om selve bortrykkelsen. Bill Salus kjemper for dette synet i sin bok *Israelestina ...* Salus lærer at før trengselstiden, før slaget som ledes av Gog fra Magog, som vil finne sted før trengselstiden, mot enden av den nåværende kirketidshusholdning, og til og med før bortrykkelsen, vil Israel bli invadert av alle nasjonene som omgir henne ... Min påstand er at Salus, som betrakter seg selv som futurist, har fremsatt en historistisk tolkningstilnærming til Salme 83 i tillegg til andre eksegetiske feil. Salus hevder at Salme 83 forteller om en krig Israel utkjemper med sine omkringliggende naboer før bortrykkelsen finner sted, og som vil berede scenen for begivenheter som skal skje etter bortrykkelsen, slik som Gog-krigen og trengselstiden. Jeg tror at et slikt syn ganske enkelt er et produkt av Salus' frodige fantasi og har ingen rot i den bibelske teksten (1. Tim. 1:4, 2. Tim. 4:3-5) ... Et slikt syn er rendyrket historisisme, og ble bevist å være feil for minst ett hundre og femti år siden.⁴

PROBLEM 3: FEILAKTIGE SLUTNINGER

Den viktigste grunnen til at så mange tror på denne teorien, er at hvert av disse forskjellige avsnittene inneholder visse detaljer som de andre avsnittene ikke inneholder. For eksempel nevner Salme 83 noen få invaderende nasjoner som ikke er nevnt i Esekiel 38-39. Dermed trekker man den slutning at de to avsnittene må tale om to forskjellige invasjoner.

Etter min oppfatning er slutningen som danner selve grunnlaget for denne teorien trukket på dypt feilaktig grunnlag. Tenk om denne tolkningsmetoden for eksempel hadde vært brukt på de fire Evangeliene, der forskjellige gjenfortellinger av de samme begivenhetene ofte inneholder forskjellige, og noen ganger tilsynelatende motstridende, detaljer. Detaljene er selvfølgelig ikke motstridende i virkeligheten, men i noen tilfeller ser de ut til å være det på overflaten. Hvis vi brukte de samme resonnementene på de fire Evangeliene som dem som fremmer «Salme 83-krig» teorien bruker, ville vår forståelse av Jesu tjeneste blitt det reneste kaos. De som studerer Skriften med ettertanke bør forkaste ideen om at fordi et profetisk avsnitt inneholder noe informasjon som andre ikke gjør, beviser det at vi har å gjøre med to adskilte kriger.

PROBLEM 4: FEILAKTIG IDENTIFISERING AV NASJONENE I SALME 83

Det fjerde problemet med multiinvasjonsteorien er at den ikke identifiserer de involverte nasjoner på rett måte. La oss se på de nasjonene som faktisk er skissert i Salme 83: «De holder råd og blir enige, så slutter de et forbund mot deg: de som bor i Edoms og Ismaels telt, moabittene og hagrittene, Gebal, Ammon og Amalek, filisterne og de som bor i Tyrus; selv Assur slutter seg til dem og låner sin arm til Lots sønner» (vv. 6-9).

Ifølge Bill Salus, forfatter av *Israelestina* er:

Den moderne parallellen til konføderasjonen i Salme 83: Edoms telter (palestinske flyktninger og sørjordanesere), Ismaels telt (saudiarabere), moabitter (palestinske flyktninger og sentral-jordanesere), hagritter (egyptere), Gebal (nordlibanesere), Ammon (palestinske flyktninger og nordjordanesere), Amalek (arabere sør for Israel), filisterne (palestinske flyktninger og Hamas på Gazastripen), de som bor i Tyrus (Hizbollah og sørlibanesere), Assur (syrere og kanskje nordirakere), og Lots sønner (som Moab og Ammon over).⁵

Jeg er i det store og hele enig med mesteparten av Salus' identifisering, men jeg vil legge til at i tillegg til disse nasjonene og folkegruppene er også noen få andre tatt med.

ASSUR (ASSYRIA)

Salus hevder at med Assur (Assyria) pekes det kun på dagens Syria og Irak, men en slik identifisering er for begrenset. Hovedstaden i det gamle Assyria var Ninive, som ligger i dagens Nord-Irak, nær byen Mosul. Men Assyria omfattet et mye større område, langt ut over det nordlige Irak. Fordi dagens konservative forskere hevder at Salme 83 ble skrevet nær 950 f.Kr., under kong Davids regjering, bør vi se på hele det området som lå under det assyriske rike på den tiden. I denne perioden innbefattet det også en betydelig del av det som nå er landet Tyrkia, i tillegg til Irak og Syria. Derfor bør Tyrkia også være med i Salme 83s liste over nasjoner.

Se på følgende kart over Assyria:

Det assyriske rike (ca. 950 f.Kr. under kong Davids regjeringstid) ⁶

ISMAELITTENE

I tillegg til Assyria er det enda et viktig navn som er nevnt blant de invaderende nasjonene: ismaelittene. Hvis Salme 83 skal forstås profetisk, da må vi forstå dens bruk av uttrykket «ismaelitter» som en generell henvisning til det samlede arabiske folk, fordi ismaelittene som folkeslag har vært rimelig ensartet opp gjennom århundrene. Denne store fremveksten og spredningen av ismaelittene var til og med profetert i forskjellige avsnitt i 1. Mosebok:

Da sa Herrens engel til henne: «Stor vil jeg gjøre din ætt, så tallrik at ingen kan telle den» (16:10).

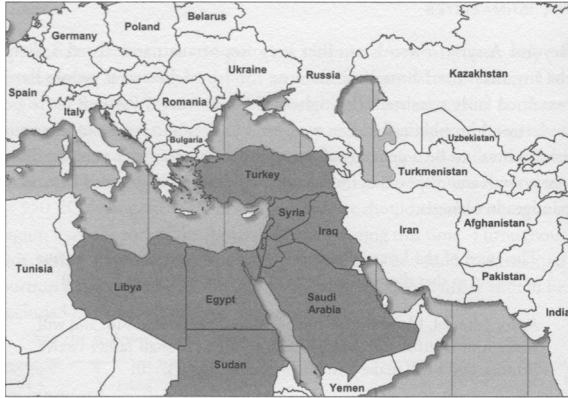
«Din bønn for Ismael har jeg hørt. Jeg vil velsigne ham og gjøre ham fruktbar og gi ham en meget tallrik ætt. Tolv høvdinger skal han bli far til, og jeg vil gjøre ham til et stort folk» (17:20)

«Reis deg, ta ham opp og hold ham fast i hånden! For jeg vil gjøre ham til et stort folk» (21:18)

Da Salme 83 ble skrevet, må ismaelittene ha bodd over store deler av den arabiske halvøy og deler av Egypt, Jordan og Irak. I dag vil dette selvfølgelig måte utvides til å inkludere Libanon, Syria og det meste av Nord-Afrika.

Poenget er, at hvis vi tar med denne utvidede fortolkningen av Assyria og ismaelittene, viser nasjonene og folkeslagene som er nevnt i

Salme 83 oss til et område som er langt mer betydelig enn de landene som umiddelbart omgir Israel. Isteden må vi se på dagens nasjoner slik de vises på dette kartet:

Nasjonene som er nevnt i Salme 83

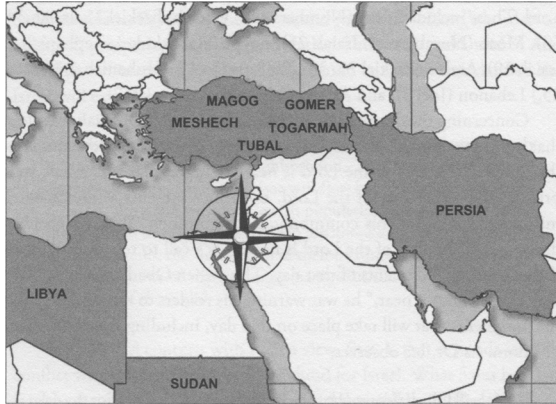
PROBLEM 5: MANGEL PÅ Å ERKJENNE LIKHETENE MELLOM ESEKIEL 38-39 OG SALME 83.

Selv om Salme 83 og Esekiel 38-39 inneholder forskjeller, inneholder de også noen dramatiske likheter. Selv om et avsnitt vil fremheve noen nasjoner fremfor andre, vil vi i den endelige analysen se at begge avsnittene taler om det samme generelle området. Enkelte nasjoner er ikke inkludert i begge profetiene, men flere av dem er det. I tillegg til dette gjør den åpne setningen hos Esekiel «mange folk er med deg» at døren står på vidt gap for å ta med hvilke som helst av de nasjonene som er nevnt i Salme 83.

Esekiel 38-39	Salme 83
Tyrkia	Tyrkia
Syria	Syria
Libya og Nord-Sudan	Nord-Afrika
Iran	Arabia
”Mange folk er med deg”	Jordan
	Egypt
	Irak
	Araberne på Vestbredden og Gaza

Til syvende og sist er forskjellene mellom de to avsnittene lett å gjøre rede for gjennom det som hvert av dem legger vekt på. Som vi allerede har sett legger Salme 83 vekt på en rekke nasjoner som grenser tett opp til Israel, mens Esekiel bare nevner navnet på lederen

av invasjonen sammen med en nasjon fra hvert av de fire kompasshjørnene. Esekiel la vekt på at i tillegg til de nevnte nasjonene, ville andre nasjoner fra alle kompassretninger være med. Se følgende kart av Esekiels invasjon.

Esekiel 38-39: Et tyrkisk-ledet angrep fra alle fire kompasshjørner

Fordi det primære grunnlaget for multiinvasjonsteorien er basert på den påstått drastiske forskjellen mellom de to avsnittene, tror jeg etter å ha gransket disse to avsnittene i detalj at det er feilaktig å hevde at de peker på helt forskjellige nasjoner. Hvis Salme 83 skulle vise seg å være en profeti, ville det rett og slett være mye mer fornuftig å se på den som en gjenfortelling av invasjonen beskrevet i Esekiel 38-39.

PROBLEM 6: NASJONENE I SALME 83 BLIR DØMT PÅ HERRENS DAG

Den siste og kanskje mest fatale feilen i multiinvasjonsteorien fra Salme 83, er at flere av nasjonene som er nevnt i Salmen er nevnt spesielt i mange andre avsnitt som blinket ut til dom på Herrens Dag i Slaget ved Harmageddon. Vi tok for oss en del av disse avsnittene i kapittel 2. Der så vi at de fleste av nasjonene og folkeslagene som er nevnt i Salme 83 vil spesielt bli dømt på Herrens Dag. Dette inkluderer Edom (4. Mos. 24, Obadja, Esek. 5, Jes. 34, 63), Moab (4. Mos. 24, Jes. 25), Egypt (Hab. 3, Sef. 2, Jes. 19), Arabia (Esek. 25, 30), Filisterland (Joel 3, Sef. 2, Esek. 25), Libanon (Joel 3) og Assyria (Mika 5, Sef. 2).

Når det gjelder ødeleggelsen av Edom, var profeten Obadja klar på at den skulle finne sted i sammenheng med Herrens Dag. Men Salus bruker uttrykket «Herrens Dag er nær» for å argumentere for at det skjer godt forut for selve Herrens Dag. Men dette viser en grunnleggende misforståelse av dette så ofte brukte uttrykket. Når en profet

erklærer at Herrens Dag er nær, er det et kall til omvendelse i lys av den nær forestående dommen på den dagen. Så da Obadja skrev: «Herrens Dag er nær,» advarte han sine lesere om å omvende seg i lys av den dom som vi finne sted på den dagen, inkludert ødeleggelsen av Edom. Som Dr. Ice har merket seg:

Når vil Obadjas profeti bli oppfylt? Vers 15 sier: «For Herrens dag er nær over alle folkeslagene; som du har gjort, skal det gjøres med deg. Gjengjeldelsen kommer over ditt hode.» Avsnittet sier tydelig at den vil bli oppfylt når «Herrens dag er nær over alle folkeslagene.» En slik begivenhet er tydelig fastsatt å skje på samme tid som Jesaja, Jeremia, Esekiel, Amos og andre antyder at nasjonene skal dømmes på slutten av trengselstiden, under felttoget ved Harmageddon.⁷

Dr. Ice har absolutt rett. Men hans observasjoner kunne selvfølgelig på samme måte anvendes på mange av de andre islamske nasjonene som utgjør alliansen i Esekiel 38-39. Hele den islamske verden som kommer mot Israel vil bli dømt på Herrens Dag i Slaget ved Harmageddon.

FAREN MED KRIGSTEORIEN I SALME 83

Fra et pastoralt perspektiv tror jeg at «krigsteorien i Salme 83» utgjør en fare for Kristi legeme. Fordi denne teorien hevder at etter at Salme 83-føderasjonen er nedkjempet, vil Israel som nasjon bokstavelig okkupere alle nasjonene som omgir henne. Dette fremholder en israelsk triumfalisme som Skriften ganske enkelt ikke lærer. Som Salus har forklart: «På grunn av denne israelske erobring av den indre sirkel av de nærmeste omkringliggende arabiske folkeslag av palestinere, syrere, saudiarabere, egyptere, libanesere og jordanere, blir Israels grenser utvidet, velstanden øker og den nasjonale veksten forsterkes.⁸ Etter at Israel har overvunnet de nasjonene som omgir henne, har Salus hevdet at Israel vil oppleve:

en tilstand av regional overopphøyhet, som gjør henne i stand til å bo trygt i et ellers så utrygt nabolag. Jødene som fremdeles er spred rundt om i verden på det tidspunktet, vil strømme tilbake til sin trygge havn, Israel. Med denne tilstrømningen av jødisk befolkning vil jødene utnytte ressursene i de erobrede arabiske territoriene og folket vil få erfare at Herren «vender lagnaden» til sitt folk. På den tiden vil Israel bli en av de

mest velstående nasjoner i verden, kanskje det mest velstående av dem alle.⁹

Min personlige bekymring med et slikt syn er først og fremst at det står i direkte konflikt med det Bibelen forteller at Israel har i vente. Det Salus har gjort er å ta de mange løftene Gud har gitt Israel, og som vil bli oppfylt under Messias' Tusenårsrike og plassere dem inn i våre nære fremtid, før Jesus kommer igjen. Han har tatt den seieren som vil bli oppnådd av Jesus og gitt æren til Israels Væpnede Styrker, IDF. Men når man undersøker de mange profetiene i Skriften som gjelder Israel, er det klart at mange mørke dager ligger foran. Menigheten må forberedes på å stå sammen med Israel og det jødiske folk gjennom denne tiden. For egen regning ønsker jeg å si at jeg regner Bill Salus for å være en god broder som alltid har vært en gentleman og representert Jesus på en god måte. Mitt ønske og min hensikt er ikke her å kritisere Bill personlig. Men jeg tror allikevel at multiinvasjonsteorien bygd på Salme 83 er påviselig ubibelsk, og i stedet for å forberede de troende på tiden som ligger foran, har den potensiale til å inngyte passivitet og forberede mange på å bli veldig skuffet og enormt desillusjonert.

17. Jesaja og Mika 5: Assyrenen

Enda et viktig bibelsk emne som handler om Antikrist er «assyrenen.» Temaet rundt assyrenen finner vi primært hos Mika og Jesaja. Begge disse profeterte veldig detaljert om både Jesus Messias og Antikrist. Som vi skal se er temaet gjennom profetiene til både Jesaja og Mika den siste konflikten mellom Jesus Messias og Antikrist, som gjennom disse profetiene stadig blir henvist til som «assyrenen.»

JESAJABOKENS HISTORISKE SAMMENHENG

Kort fortalt er den historiske konteksten hos Jesaja konflikten i profetens egen samtid mellom de to hebraiske kongedømmene: Nordriket, ofte kalt Israel eller Efraim, og Sørriket, kalt Juda. Israel hadde alliert seg med Aram-Damaskus mot den gryende trusselen fra Assyria. Trusselen om en assyriske invasjon var stadig presserende, Guds kall til sitt folk var å stole på Ham i stedet for på militære allianser med omkringliggende hedenske riker. Guds løfte var at en militær leder ville bli født i Davids ættelinje som skulle befri alt Guds folk fra «assyrenen.» Men problemet er at dette aldri skjedde historisk. Assyrene gjorde dype innhogg i Israels nordrike og tok de fleste av innbyggerne med seg i eksil. Men når det gjelder den lovede Messias som skulle overvinne assyrenen i et militært slag er det helt og holdent profetisk, det hører fremtiden til. Mange bibelforskere har konkludert med at uttrykket «assyrenen,» som historisk brukes om de forskjellige kongene i Assyria, også er en klar henvisning til Antikrist som vil bli beseiret av Jesus når Han kommer tilbake. Etter profetien om den kommende dommen over Antikrist, får vi i Jesaja 13-23 en liste over mange av de nasjonene som vil bli ødelagt eller dømt sammen med ham når Messias kommer for å gi sitt folk den lovede seier. Det er bakgrunnsteppet og sammenhengen i Jesajaboken som vi skal utforske i dette kapittelet.

ASSYRENEREN HOS JESAJA

Mange er overrasket over å finne at den større sammenhengen i noen av de mest berømte messiasprofetiene i Skriften, dreier seg om konflikten mellom Jesus og Antikrist. Se for eksempel på det følgende avsnittet fra Jesaja. Utallige tusener av julekort, julespill, prekener og fortellinger har sitt utgangspunkt i dette verset: «Derfor skal Herren

selv gi dere et tegn: Se, en jomfru skal bli med barn; hun skal føde en sønn og gi ham navnet Immanuel» (Jes. 7:14).

Men sjeldent gjør noen seg bryderiet med å lese resten av avsnittet for å oppdage dets opprinnelige sammenheng. Hvis de gjorde det, ville de snart lære at denne profetien faktisk viser til en begivenhet på Jesajas tid, da en ung pike fikk et guttebarn og gav ham navnet Immanuel. Dette barnet skulle være et profetisk tegn på den truende assyriske invasjonen av Israels nordrike. Denne profetien har selvfølgelig to oppfyllelser, en på Jesajas tid og en annen gjennom Maria og Jesus. Du skjønner, at ordet i denne profetien som oftest blir oversatt som «jomfru,» betyr ikke alltid en pike som aldri har hatt noe seksuelt forhold. Men det hebraiske ordet som er brukt her (*alma*) viser mest bokstavelig til en veldig ung pike som oftest ikke var gift og derfor var jomfru. I Marias tilfelle var hun jo faktisk ekte jomfru, men når det gjelder den første *alma*, ble barnet både unnfanget og født på helt naturlig vis. Etter at denne piken fødte sin Immanuel, forklarte Jesaja hvilke tegn som skulle følge:

«Rømme og honning skal han leve av på den tid da han får forstand til å forkaste det onde og velge det gode. Før gutten skjønner å forkaste det onde og velge det gode, skal det bli øde i landet til begge de kongene du er redd for. Over deg og ditt folk og din fars hus skal Herren la det komme dager som det ikke har vært maken til siden Efraim skilte seg fra Juda – Assyrias konge. Fremmedvelde og fattigdom. Den dagen skal det skje at Herren plystrer på fluene ved elveosene i Egypt og på biene i Assyria. Alle skal komme og slå seg ned i trange daler og fjellkløfter, i alle tornekratt og på alle vanningsplasser. Den dagen skal Herren rake håret av med en kniv som han har leid på den andre siden av Storelven – med kongen i Assyria. Håret på hodet og nedentil, ja, også skjegget tar den bort» (Jes. 7:15-20).

Jesaja sier at før barnet vokser opp, vil kongen av Assyria invadere Israels nordrike. Den groteske fremstillingen av israelernes barberte hoder, skjegg og føtter er et tegn på fornedrelse, fullstendig ydmykelse og til slutt slaveriet som Gud gjennom assyrerne førte over de nordlige stammene. Poenget med å sitere dette avsnittet er å vise at så snart den berømte messianske Immanuel-profetien er presentert, blir assyriren, eller kongen av Assyria, ført frem på arenaen. Begivenhetene som er beskrevet i dette avsnittet, viser til virkelige historiske hendelser

som skjedde på Jesajas tid. Men den historiske kongen av Assyria var kun et forbilde på Antikrist, den endelige profetiske erobrere av Israel. Gjennom hele Jesajas profeti ser vi hele tiden det samme Messias-mot-Assyrer temaet gjentatt flere ganger. Nesten hele kapittel 8 dreier seg om Assyrerens kommende invasjon av Israel: «Se, derfor lar Herren Storelven komme over dem i veldige, stride strømmer – assyrerkongen og hele hans velde. Den skal stige over alle sine løp og gå over alle sine bredder. Den kommer inn over Juda, velter fram og flommer utover, den når helt opp til halsen på folk. Dens utspente vinger fyller ditt land så vidt som det når, Immanuel!» (vv. 7-8).

Men i kapittel 9 får vi enda en gang vite om Guds endelige løsning. I dette kapittelet ga Jesaja oss det som utvilsomt er den mest berømte messiasprofetien i det gamle Testamente:

«Det skal ikke lenger være mørke for det land som er i trengsel. Før i tiden førte Herren vanære over Sebulon-landet og Naftali-landet. Men i fremtiden skal han la dem komme til ære: veien ved havet, landet på den andre siden av Jordan og Galilea, der andre folkeslag bor.

Fredsfyrsten. Det folk som vandrer i mørket, får se et stort lys; over dem som bor i skyggelandet, stråler lyset fram. Du lar dem juble høyt og gjør gleden stor. De gleder seg for ditt åsyn som en gleder seg i kornhøsten, som en jubler når hærfang skiftes. For åket som tynget folket, stangen over nakken på det og staven som driveren brukte, har du brutt i stykker som på Midjans dag. Ja, hver støvel som trampet i stridsgny, og hver kappe som er tilsølt med blod, skal brennes opp og bli til føde for ilden. For et barn er oss født, en sønn er oss gitt. Herreveldet er lagt på hans skulder, og hans navn skal være: Underfull Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far og Fredsfyrste. Så skal herreveldet bli stort og freden være uten ende over Davids trone og hans kongerike. Han skal gjøre det fast og holde det oppe ved rett og rettferdighet fra nå og til evig tid. Herren, Allhærs Gud, skal gjøre dette i sin brennende iver» (vv. 1-7)

Dette avsnittet erklærer at Messias vil befri Israel fra assyreren, på samme måte som Gideon i Dommerne 8 befridde israelittene fra Midjans hærer. Her er det en fascinerende forbindelse med de siste dagers islamske hærer. En liten historielekse er nødvendig. Etter å ha slått midjanittene bønnfalte Gideons menn Gideon om å herske over dem. Men Gideon nektet å innta denne posisjonen, da den tilhørte Herren alene. Så kom Gideon med sin egen forespørsel. Han ba israel-

ittene om å gi ham gullsmykkene som tilhørte de overvunne hærene: «Siden sa Gideon til israelittene: 'Jeg vil be dere om én ting: at dere alle gir meg de ringene dere har tatt som bytte.' Midjanittene brukte nemlig gullringer, for de var ismaelitter» (Dom. 8:24).

Men det som er så fascinerende er at «utsmykningen» på disse ismaelittene og kamelene deres (v. 21) var formet som halvmåner:

De svarte: «Det skal du gjerne få.» Så bredte de ut en kappe, og på den kastet de alle ringene de hadde tatt som bytte. Da han veide gullringene som han hadde bedt om, var det ett tusen sju hundre sekel gull, foruten halvmånene, øreringene og purpurklærne som Midjan-kongene hadde hatt på seg, og lenkene som kamelene deres hadde båret om halsen. (vv. 25-26).

Slik blir vi fortalt at Messias' endelige seier over assyrerne vil være lik Gideons historiske seier over ismaelittene. Når vi undersøker denne seieren, ser vi at Gideon, som er et bilde på Messias, rive halvmånesmykker av kongene. Halvmånen er selvfølgelig Islams symbol, og vises tydelig på de fleste muslimske flagg og på toppen av så godt som hver eneste moské over hele jorden. Når Jesus kommer tilbake og slår de invaderende og undertrykkende hærene til Antikrist, vil Han på samme vis fjerne symbolene til Islam og annen avgudsdyrkelse i nasjonene.

En annen interessant forbindelse ser vi her i ordet som brukes for de halvmåneformede smykkene, det hebraiske *sa-hã-rõ-nîm*. Dette ordet er nær beslektet med *sa-hãr*, som brukes senere i Jesaja 14, et avsnitt der Herren kaller Satan for Lucifer, sønn av morgenstjernen (*sa-hãr*), (v. 13). Og bare noen få vers senere ser vi at Han «vil knuse assyrerne i mitt land og trække dem ned på mine fjell.» Dette er også nøyaktig det samme bildet som er malt i Åpenbaringsboken, der Jesus blir fremstilt mens Han knuser Antikrist og hans hærer utenfor Jerusalem, også vist til som «Guds vredes store vinpresse» (Åp. 14:19, 19:15). Bildet som med andre ord males, er av Gud som samler assyrernes hærer på ett sted der Han vil knuse dem som druer.

Så på tross av de mange henvisningene hos Jesaja om Messias som knuser kongen av Assyria i landet Israel, skjedde denne befrielsen aldri historisk. I stedet tok Sankerib, kongen i Assyria, flere byer i Juda og

beleiret Jerusalem. Ifølge 2. Kong. 18-19 og parallell avsnittet 2. Krøn. 32:1-23, drepte Herrens engel et stort antall av de assyriske soldatene, men det kan ikke være dette Jesaja skrev om så ofte, fordi (1) Sankerib, «kongen av Assyria,» ble ikke drept i landet, (2) seieren ble ikke vunnet av Messias, og (3) til syvende og sist, Assyrias erobring av deler av Israel og Juda ble til slutt etterfulgt av Nebukadnesar, som la Juda nesten helt øde. I Sankeribs dager kom ikke den profeterste befrieren, «åket» ble ikke knust. Og derfor er fagfolkene enige om at Jesajas tema om den kommende Messias som skulle ødelegge assyreren, er en henvisning til fremtiden. Da skal Jesus Messias befri israelittene fra de invaderende hærene til «assyren.»

ISRAELS FEILPLASSETE TILLIT

Gjennom hele Jesajas profeti kaller Gud gjentatte ganger sitt folk til ikke å sette sin lit til naturlige politiske allianser, men heller stole på Ham i stedet. På samme vis som oldtidens Israel, vil også fremtidens Israel stole på politiske allianser, avtaler og falske fredsløfter. Hun vil godkjenne pakten som gjøres med Antikrist: «Én uke gjør han pakten tung for mange, midt i uken gjør han ende på slaktoffer og grødeoffer. På styggedommens vinger kommer det en som herjer, helt til ødeleggelsen som er fastsatt, strømmer ned over ødeleggeren selv» (Dan. 9:27).

Deretter vil Antikrist ikke vedkjenne seg sine avtaler, og invadere landet «som er bygd opp igjen etter krig og herjing, og hvor folket er ført sammen fra mange folkeslag til Israels fjell» (Esek. 38:8). Herren refser Israel veldig strengt gjennom Jesaja for å ha inngått denne avtalen, som Han kaller en «pakt med døden.» I stedet for å stole på Messias, «en velprøvd hjørnestein,» vil Israel i stedet stole på fredsavtalen. Resultatet vil bli at de blir invadert og slått ned av «assyren»:

«Hør da Herrens ord, dere spottere som rår over folket i Jerusalem! Dere sier: 'Vi har sluttet pakt med døden og gjort avtale med dødsriket. Når flommen kommer veltende, skal den ikke nå oss. For vi har gjort løgn til vårt ly og dekket oss bak svik.' Derfor, så sier Herren vår Gud: Se, jeg legger en grunnstein på Sion, en velprøvd stein, en dyrebar, grunnfast hjørnestein. Den som tror, har ingen hast. Underlig er Herrens gjerning Jeg vil gjøre rett til målesnor, rettferdighet til loddemor. Hagl skal feie bort løgnens ly, vann skal

skylle vekk det de skjuler seg bak. Den pakt dere har med døden, skal settes ut av kraft; forbundet med dødsriket skal ikke lenger stå ved lag. Når flommen kommer veltende, skal den slå dere ned» (Jes. 28:14-18).

Etter at Herren har gjort seg ferdig med sin frelsende tukt av sitt folk, vil Han straffe assyren: «Men når Herren har fullført hele sitt verk på Sion-fjellet og i Jerusalem, da krever jeg Assurs konge til regnskap for følgene av hans hovmodige ferd og for stoltheten som lyser fra hans øyne» (Jesaja 10:12)

Etter at dette verket er fullført, og den overlevende rest av Israel har vendt om til Herren og omvendt seg fra sin tillit til Antikrist og hans falske løfter, «den dagen skal Israels rest og de av Jakobs ætt som er berget, ikke lenger støtte seg til ham som slo dem, men i troskap skal de støtte seg til Herren, Israels Hellige. En rest skal vende om, en rest av Jakob, til den veldige Gud. For selv om folket ditt, Israel, var tallrikt som havets sand, skal bare en rest vende om» (vv. 20-22).

Etter det vi har sett må vi til slutt konkludere med at enten det gjelder profetien i Jesaja 7 om den kommende Immanuel (Gud med oss), eller Fredsfyrsten i Jesaja 9, handler den store sammenhengen i disse to avsnittene om Messias som skal komme og knuse assyren. Men på tross av dette tydelige og gjentatte temaet hos Jesaja, er det ingen steder konflikten mellom Jesus og assyren er beskrevet klarere og mer kortfattet enn hos profeten Mika.

MIKA 5

La oss nå studere profetiene om Messias' komme, slik vi finner dem i Mika kapittel 5. Følgende vers begynner med en annen berømt messiansk profeti om Messias' fødested: «Men du, Betlehem, Efrata, den ringeste blant ættene i Juda! Fra deg lar jeg komme en mann som skal være hersker over Israel. Han har sitt opphav i gammel tid, han er fra eldgamle dager» (Mika 5:1).

Da kong Herodes samlet yppersteprestene og de skriftlærde for å spørre dem om hvor Messias skulle fødes, forteller Evangeliene at de undersøkte nettopp dette verset. Svaret deres var enstemmig: Han skulle bli født i Betlehem i Judea (Matt. 2:4-5). Hvorfor så jødene på

Jesu tid slik frem til dette avsnittet? «Så lar Gud dem gå sine egne veier inntil hun som skal føde, har født. Da kommer resten av hans brødre tilbake til Israels sønner» (Mika 5:2). Denne kommende Messias skulle være et tegn til jødene om at en epoke var til ende. De skulle ikke lenger være forlatt av Gud. De skulle leve trygt under Messias' lederskap: «Han skal stå og gjete i Herrens kraft, med makt og myndighet fra Herren sin Gud. Nå skal de bo i trygghet, for hans velde når til jordens ender» (Mika 5:3).

Ordlyden er tydelig. Israel trengte ikke lenger å frykte sine fiender. Storheten til denne Messias skulle nå til jordens ender. Men det er neste vers som er så viktig å ta med, fordi der blir vi fortalt at den samme Messias vil befri Israel fra den invaderende Antikrist, som dette avsnittet kaller for «assyrene»: «Han skal bringe fred. 'Når assyrene kommer inn i vårt land og trer inn i våre borger, da stiller vi imot dem sju hyrder, ja, åtte fyrster. De skal gjete Assurs land med sverd, ja, Nimrods land med dragne våpen.' Han skal frelse oss fra assyrene når de kommer inn i vårt land og trer inn over våre grenser» (vv. 4-5).

Når «assyrene» (I den engelske KJV Bibel og i den norske NBS 1930, står dette uttrykket i entall o.a.) invaderte Israels land, da var det Messias som skulle være Israels fred, beskyttelse og befrielse. Forskerne mener at dette verset viser til den dagen da Jesus vil befri Israel fra invasjonen av de keiserlige «assyriske» styrkene:

- Frederich Delitzsch har skrevet: «Messias blir kalt Fredsfyrsten i Jes. 9:5 ... Men på hvilken måte? ... Ved å forsvare Israel mot angrepene fra en keiserlig makt. Messias vil vise seg å være fred for sitt folk ... gjennom det faktum at Han beskytter og frelser det fra angrepene til den keiserlige styrken som er representert ved Assur.»¹
- Leslie C. Allen skrev: «Denne kongelige heltens ankomst er presentert som den endelige motgiften mot trusselen og virkeligheten den assyriske invasjonen representerer. Endelig, fordi fødselen til denne heltens ennå tilhører fremtiden, slik at Hans frelsende gjerning også vil skje senere. Det vil ikke være noen plutselig slutt på den assyriske dominansen. Den angripende imperialisten vil få lov til å holde på en stund, men er dømt til å møte sin overmann i den seirende kongen over Israel i egen person. På denne måten er Mika enig i at denne lovede kongen er svaret på

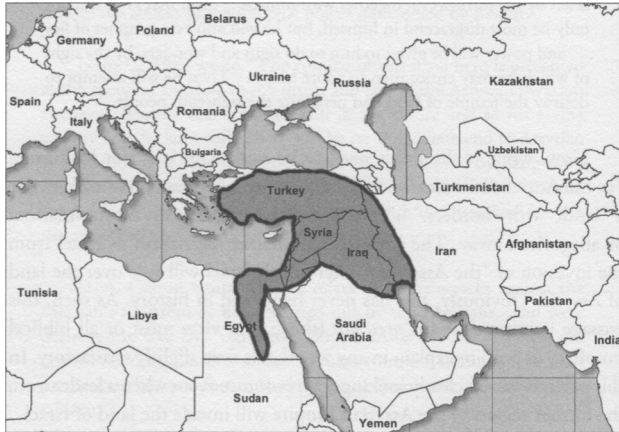
trusselen fra Assyria.»²

- D.A. Carson skrev: «Mika peker på at det vil bli fremtidige angrep mot Messias' rike fra assyrerne, som ble ødelagt i 612 f.Kr., århundrer før Kristi komme. Profetene så ikke de århundrene som skilte dem fra oppfyllelsen av sine egne forutsigelser, men så fremtidige hendelser som umiddelbart forestående begivenheter på et flatt tablå.»³
- Og i tillegg til dagens bibelforskere, forsto også den tidlige kirke uttrykket: «assyren» som en henvisning til Antikrist: Hippolytus av Rom (170-236 e.Kr.), en av oldkirkens viktigste teologer i det andre århundre sa: «At disse tingene ikke er sagt om noen annen enn denne skamløse tyrannen, en fiende av Gud, skal vi vise i det følgende. Men Jesaja talte også slik: 'Men når Herren har fullført hele sin gjerning på Sions berg og i Jerusalem, da vil jeg hjemsoke Assurs konge for frukten av hans hjertes overmot og hans stolte øynes tross.'»⁴ (Jes. 10:12 NBS 1930). Andre steder der han viste til de mange profetiene om «assyren» vi finner hos Jesaja og Mika, sa Hippolytus ganske direkte at «assyren er et annet navn på Antikrist.»⁵
- Victorinus, biskop i Pettau, som led martyrdøden for sin tro på Kristus, sa i det som er den eldste komplette kommentar til Åpenbaringsboken vi har i vår besittelse (ca. 280 e.Kr.), at «assyren» («Assur» NBS 1930), som er nevnt i Mika 5:4 er Antikrist: «Han skal frelse oss fra assyrerne – det er Antikrist, når de kommer inn i vårt land.»⁶
- Lactantius, enda en forfatter fra urkirken i det tredje århundre, sa (ca. 307 e.Kr.) at Antikrist ville komme fra nøyaktig det samme området: «En konge skal komme fra Syria, født av en ond ånd, en som styrter ned og ødelegger menneskeheten, som skal ødelegge det som er igjen av den tidligere ondskapen, sammen med seg selv ... Men denne kongen vil ikke bare være skammelig i seg selv, men han vil også være en løgnens profet ... og det vil bli gitt ham makt til å gjøre tegn og under, som lokker menneskene til å beundre ham ... Da vil han prøve å ødelegge Guds tempel og forfølge det rettferdige folket.»⁷

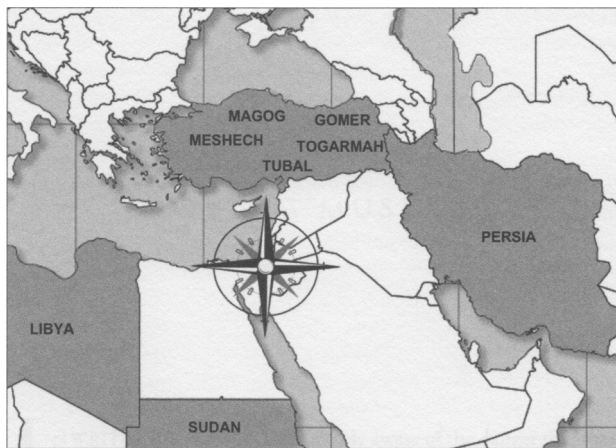
Assyria ligger ikke i Europa, det burde være unødvendig å si. Men Antikrist er tydelig vist til som «assyreren.» Han vil invadere et «land» med «grenser.» Dette avsnittet kan ikke åndeliggjøres eller allegoriseres på noe vis. Messias vil befri nasjonen Israel fra «assyrerens» invasjon, hvorpå Israel vil herske over landet Assyria. Det er klart at dette ikke har skjedd historisk. Derfor er det umulig for *preterister* (de som ser på de fleste eller alle bibelske profetier som fortid) å forklare dette avsnittet på noen som helst tilfredsstillende måte. I dette avsnittet ser vi åpenbart på begivenheter som ennå ligger frem i tid, når en leder fra området til det tidligere Assyriske riket skal invadere landet Israel.

ASSYRIA

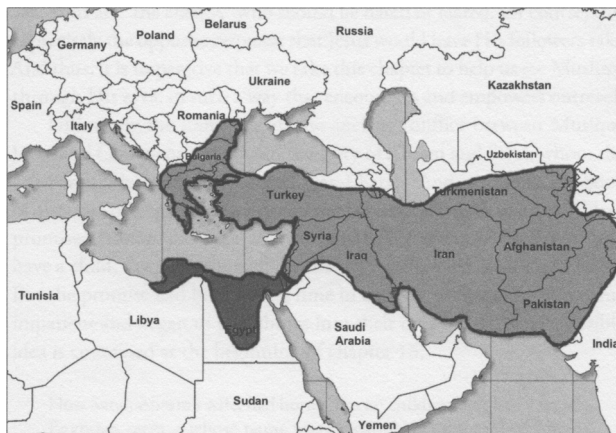
Når vi skal konkludere, ser vi enda engang at Skriften bruker en historisk konge fra det gamle assyriske rike som et bilde på den kommende Antikrist. Dette er ikke uviktig, da alle nasjoner man kan peke på innenfor det tidligere assyriske rike, i dag er nasjoner med muslimsk majoritet. I tillegg til dette, ser vi at Antikrists tittel «assyreren» bekrefter den generelle beliggenheten vi har sett i tidligere avsnitt. Esekiels «Gog» var en hersker fra området Tyrkia/Syria. Jesajas «assyreren» kontrollerte mye av øst-Tyrkia, i tillegg til deler av Syria og Irak. På samme vis hersket Daniels «kongen fra nord» over området som tilhørte det tidligere Selevkidriket, som også inkluderte Tyrkia, Syria og Irak. Enten det er Esekiels «Gog», Jesajas «assyreren,» eller Daniels «kongen fra nord,» peker alle disse forskjellige navnene mot en og samme mann, fra det samme området, med de samme motivene. Dette er alle henvisninger til Antikrist. Da det er en slik gjentatt og klar fokus på disse geografiske områdene i Bibelen, hvordan kan da så mange vende blikket mot Europa for å se etter den kommende endetidsdiktatoren? Igjen ser vi at alle profetene forteller den samme historien om og om igjen. Ved Guds nåde, ved Hans gjentatte fokus på det samme geografiske området, i den samme repeterte historien, vil Hans folk omsider forstå budskapet.

Kart over oldtidens Assyria (ca. 650 f.Kr.) Det området Antikrist vil komme fra⁸

De invaderende nasjonene ifølge Esekiel 38-39

Området Antikrist vil herske over, ifølge Daniel 11

18. Å elske muslimer

Jeg er veldig klar over at faren ved å skrive denne boken, er at noen som leser den vil bruke informasjonen til å forsterke sitt syn på at Muslimene er «fienden,» som må hates eller fryktes. Men dette er selvfølgelig den helt motsatte holdning av hva Jesus ville ha fått sine etterfølgere til å innta. Derfor er det nødvendig at vi bruker dette kapittelet til å hjelpe oss til å se muslimene gjennom Hans øyne, på en måte som oppmuntrer og utrunder oss til å nå ut til dem.

Til syvende og sist begynner fremstillingen av den gamle konflikten mellom muslimer, jøder og kristne, med historien om Abram og Sarai, som Herren senere ga navnene Abraham og Sara. Derfor finner vi opprinnelsen til denne historiske konflikten i 1. Mosebok. Herren hadde lovt Abram og Sarai, at det ville komme en dag da de skulle få et barn som alle nasjoner på jorden skulle bli velsignet gjennom. Men oppfyllelsen av løftet lot vente på seg, og de ble begge utålmodige og begynte å ta saken i sine egne hender. Saras forferdelige plan er fanget opp i kapittel 16:

«Sarai, Abrams kone, fikk ingen barn. Men hun hadde en egyptisk trellkvinne som het Hagar. Sarai sa til Abram: «Du vet, Herren har ikke villet la meg få barn. Gå nå inn til trellkvinnen min! Kanskje får jeg en sønn ved henne.» Og Abram gjorde som Sarai sa. Etter at Abram hadde bodd ti år i Kanaan, tok hans kone Sarai sin trellkvinne, Hagar fra Egypt, og lot sin mann Abram få henne til kone. Han hadde omgang med Hagar ...» (1. Mos. 16:1-4).

Beklagelig nok passet Sarais forferdelige plan om å få sin mann til å ligge med hennes trellkvinne, sammen med Abrahams like tåpelige samtykke om å gå med på det. Ikke overraskende begynner vi snart å se snøballen rulle på grunn av deres dårlige valg: «og hun ble med barn. Men da hun merket at hun var med barn, så hun ned på sin matmor. Da sa Sarai til Abram: 'Du har ansvaret for den urett jeg lider. Jeg har selv latt deg ta min trellkvinne i favn. Men da hun merket at hun var med barn, så hun ned på meg. Herren skal avgjøre saken mellom meg og deg!'» (vv. 4-5).

Abrams reaksjon var å smette unna ethvert ansvar for sine egne

handlinger. I stedet ga han Sarai lov til å gjøre hva hun ønsket med Hagar: «Abram sa til Sarai: 'Du rår selv over trellkvinnen din. Gjør med henne som du synes.' Og Sarai var hard mot henne, så hun rømte sin vei» (v. 6).

Hagar endte opp i ørkenen, og der kom Herren henne i møte. Han lovte henne at hennes avkom skulle bli så tallrike at de ikke kunne telles:

«Herrens engel fant henne ved en kilde ute i ødemarken, ved kilden på veien til Sjur. Han sa: 'Hagar, Sarais trellkvinne, hvor kommer du fra, og hvor skal du hen?' Hun svarte: 'Jeg har rømt fra Sarai, min matmor.' Da sa Herrens engel til henne: 'Vend tilbake til din matmor, og bøy deg under hennes hånd!' Og han fortsatte: 'Stor vil jeg gjøre din ætt, så tallrik at ingen kan telle den.'» (vv. 7-10).

Så kom det sentrale øyeblikk i historien. Gud selv ga navn til Hagars barn: «Så sa Herrens engel til henne: 'Nå er du med barn, og du skal føde en sønn; du skal gi ham navnet Ismael, for Herren har hørt hva du led. Han skal bli et villesel av en mann. Hans hånd skal være vendt mot alle og alles hånd mot ham; han skal slå seg ned like for ansiktet på alle sine frender.'» (vv. 11-12).

Et par viktige punkt må noteres her. For det første betyr navnet Ismael «Gud hører.» Det er veldig få mennesker i Skriften som fikk navn av Herren før de ble født, men Ismael er et av dem. Herren ga Ismael et profetisk løfte gjennom navnet hans: Gud ville høre ham. For det andre ser vi at Ismael ville bli «et villesel av en mann» som ville være i krig med alle, og alle ville på samme vis være i konflikt med ham. I dag er det mange arabiske muslimer som kan spore sin slekt tilbake til Ismael. De peker ofte på dette verset, og anklager jødene for å ha satt denne profetien inn i Skriften for lenge siden, for å fornærme det arabiske folk. Kapittelet slutter med at Hagar vender tilbake til leiren.

«Da gav hun Herren, som hadde talt til henne, navnet: «Du er Gud som ser.» For hun sa: «Har jeg her virkelig fått se et glimt av ham som ser meg?» Derfor kaller de den brønnen Lakai-Ro'i-brønnen. Den ligger mellom Kadesj og Bered. Abram fikk en sønn med Hagar, og sønnen som han fikk med henne, gav han navnet Ismael. Abram var 86 år da Hagar fødte Ismael» (vv. 13-16).

Nå hopper vi fjorten år fremover, til kapittel 21. Abram og Sarai er nå Abraham og Sara. Her oppfylles omsider Herrens løfte til dem om å få et barn:

«Herren tok seg av Sara som han hadde sagt, og gjorde med henne slik som han hadde lovt. Sara ble med barn og fikk en sønn med Abraham på hans gamle dager, på den tid Gud hadde nevnt for ham. Abraham gav sønnen som han hadde fått med Sara, navnet Isak. Og han omskar Isak da han var åtte dager, som Gud hadde pålagt ham. Abraham var hundre år gammel da han fikk sønnen Isak. Da sa Sara: 'Gud har laget det slik at jeg må le. Og alle som hører dette, kommer til å le av meg.' Og hun fortsatte: 'Hvem skulle ha sagt til Abraham: Sara skal gi småbarn bryst! Og så har jeg født ham en sønn på hans gamle dager'» (1. Mos 21:1-7).

Nå ser vi dessverre at den onde sirkelen av synd og dårlige valg fortsetter å komme tilbake og plage Abraham og Sara: «Isak vokste opp, og moren vente ham av. Abraham gjorde et stort gjestebud den dagen gutten ble avvent. Sara så at sønnen som Hagar fra Egypt hadde fått med Abraham, drev gjøn med Isak. Da sa hun til Abraham: 'Jag vekk denne trellkvinnen og sønnen hennes! For trellkvinnens sønn skal ikke arve sammen med Isak, sønnen min.' » (vv. 8-10).

Legg merke til at da Sarai ønsket å gi Hagar til Abram, kalte hun henne for hans «kone,» men nå, i sin bitterhet, kaller hun Hagar for «denne trellkvinnen.» Sara krevde at Abraham kastet både Hagar og Ismael ut av leiren, ut av familien, ut i ørkenen.

Som vi kan forstå var Abraham veldig opprørt: «Dette gjorde Abraham svært vondt for sønnens skyld. Men Gud sa til Abraham: 'Ta deg ikke nær av det som har hendt med gutten og trellkvinnen din! Du skal lyde Sara i alt det hun sier til deg. For gjennom Isak skal du få en ætt som kalles din. Men trellkvinnens sønn vil jeg også gjøre til et folk, fordi han er din sønn.'» (vv. 11-13).

At Gud ga befaling om å kaste ut Ismael kan virke ubarmhjertig på mange. Men Gud sa i hovedsak at det var gjennom Isaks ætt Hans store frelsesplan skulle bli utført. Frelsen av hele Guds skapelse sto på spill. Og så hardt som det kan høres ut, måtte Ismaels lykke ofres for det godes sak. Til syvende og sist var det Abrahams mangel på tillit til Herrens løfte som nå bar sine smertelige frukter.

«Tidlig neste morgen tok Abraham brød og en skinnsekk med vann og gav det til Hagar. Gutten satte han på ryggen hennes, og så sendte han henne bort. Hun drog av gårde, men gikk seg vill i ødemarken ved Be'er-Sjeba. Da det ikke var mer vann igjen i sekken, kastet hun barnet inn under en busk. Så gikk hun og satte seg et bueskudd lenger borte; for hun tenkte: «Jeg kan ikke se på at gutten dør.» Mens hun satt der, begynte gutten å gråte» (vv. 14-16)

På én eneste dag mistet så Ismael sitt hjem, sin far og sin familie. Og som om dette ikke var ille nok, hadde til og med hans mor forlatt ham for å dø av tørst.

Da grep Herren inn.

GUD HØRER ISMAELS GRÅT

Det som deretter skjer er et vakkert eksempel på karakteren og egenskapene til Bibelens Gud. Hans kjærlige handlinger oppfylte det profetiske navnet Han selv hadde gitt til Ismael: «Gud hørte at han gråt. Da ropte Guds engel fra himmelen til Hagar og sa: 'Hva er i veien med deg, Hagar? Vær ikke redd! For Gud har hørt gutten gråte der han ligger. Reis deg, ta ham opp og hold ham fast i hånden! For jeg vil gjøre ham til et stort folk'» (1. Mos. 21:17-18).

Enda en gang lovte Herren at Han ville gjøre Ismael til et stort folk. Avsnittet avsluttes med at Herren tar seg av Ismael: «Så åpnet Gud hennes øyne, og hun fikk se en brønn. Hun gikk og fylte sekken med vann og lot gutten drikke. Gud var med gutten. Han vokste opp i ørkenen og ble bueskytter. Han bodde i Paran-ørkenen, og hans mor tok en kone til ham fra Egypt» (vv. 19-21).

Når man hører slike historier er det lett å bare fare over dem som enkle søndagsskole-fortellinger. Men i dette tilfellet dreier deg seg om en sann historie. Denne svært traumatiske hendelsen skjedde faktisk med en fjorten år gammel gutt. Prøv å forestille deg sjokket Ismael må ha gått gjennom. På én dag gikk han fra å være en lykkelig gutt med familie, mor, far og en arv, til å være alene i ørkenen, uten familie, uten far, uten arv, og til og med forlatt av sin egen mor for å dø. Han var fullstendig alene. I Ismaels tanker var det derimot hans yngre bror som hadde skylden, Isak hadde stjålet alt. Han hadde ranet til seg hans far,

hans hjem, hans førstefødselsrett – ja hele hans liv!

ISLAMIS FØDSEL

Jeg kan ikke si at jeg helt forstår kraften i generasjonenes mønster av synd og trelldom under dårlige vaner. Det jeg vet, er at om et barn har eller ikke har en fars velsignelse over sitt liv, er dette en betydelig faktor for barnets totale velbefinnende. Men om jeg skulle gjette hvor dyp innflytelse dette har på en person, vil jeg tro at det bare påvirker noen få generasjoner. Men her, i historien om Ismael og hans etterkommere, har vi et forbløffende eksempel på hvor dypt sårene, traumene og sønderknuselsen i en mann kan gå. For omtrent tjueseks hundre år etter Ismaels liv og død, sto en direkte etterkommer av ham frem og ble «profeten» i en ny religion kalt Islam. Og hva erklærer religionen Islam? Blant dens sentrale læresetninger er disse:

Gud er ingen Far!

Gud har ingen Sønn!

Ismael, ikke Isak, er arving av Abrahams løfter!

Det er lett å få øye på Ismaels bitterhet opp gjennom generasjonene, slik den blir kanalisert gjennom Muhammeds undervisning. Ikke overraskende var Muhammed selv foreldreløs, han hadde mistet sine nærmeste omsorgspersoner under oppveksten. I Muhammed fant derfor Ismaels krenkelse en perfekt kanal. Fra et åndelig ståsted kan vi derfor betrakte Islam som Ismaels sønderknuste og bitre gråt, der fraværet av far, mor og familie blir feiret og kanonisert som en religion – den største antikristelige religion verden har sett.

ISLAMIS LÆRESENINGER: ANTIKRISTS LÆRE

Jeg skjønner at å hevde at en annen religion forfekter «*Antikrists læresetninger*» er en veldig sterk påstand å komme med. Men ut fra den bibelske definisjonen av dette begrepet, er det helt på sin plass. Apostelen Johannes definerte Antikrists ånd på følgende måte: «Og hvem er løgneren, om ikke den som forneker at Jesus er Kristus? Han er Antikrist, han som forneker Faderen og Sønnen. Den som forneker Sønnen, har heller ikke samfunn med Faderen; den som bekjenner Sønnen, har også samfunn med Faderen» (1. Joh. 2:22-23).

Nå kan noen mennesker påstå at Islam ikke forneker at Jesus er Messias/Kristus, men denne innvendingen går glipp av poenget. Enda Islam anvender tittelen Messias (arabisk *Masih*) på Jesus (Koranen kaller Ham feilaktig «Isa»), så fjerner Islam hele den bibelske betydning fra tittelen. Ifølge islamsk tro, peker *Messias* kun på én av en lang rekke med profeter. Den eneste faktoren som skiller Isa fra andre muslimske profeter er at han var født av en jomfru. Men når det gjelder den messianske rollen som gudommelig befrier, Konge og Frelser for alle den som tror på Ham, benekter Islam alle disse tingene. Som misjonsforsker Jeff Morton sier: «Ord er skrin som inneholder mening.» Bare fordi Islam gir Jesus tittelen Messias, betyr det ikke at den anerkjenner Ham som *Selve* Messias, i følge den bibelske og rette betydning av tittelen. Så det er helt riktig å si at Islam benekter at Jesus er Messias, det kunne ikke være sannere. Men i tillegg til dette forneker Islam både Faderen og Sønnen. La oss kort se på hva dette innebærer.

ISLAM FORNEKTER GUDS FARSROLLE

Ifølge islamsk lære, så vil Allah bli forringet om man sammenligner ham med noe på jorden. Derfor lærer Koranen at Allah ikke er en far (en som kan unnfange) og er i hvert fall ikke en sønn (en som er født): «Si: 'Han er Gud, Én. Gud, den Evigvarende. Ikke har Han avlet noen, ei heller er Han selv blitt avlet. Ingen er Hans like.'» (Sura 112:1-4 www.islam.no).

Islam misforstår faktisk begrepene *far* og *sønn* når det gjelder den kristne lære. Bibelen bruker ikke begrepene *unnfanget*, *far* eller *sønn* på en måte som antyder seksuell reproduksjon, den antyder tvert imot en spesiell relasjon. Når apostelen Johannes derfor talte om Jesus som «Faderens enbårne Sønn» (Joh. 1:14), så ville han vise oss Jesu unike guddommelighet. På samme måte understreket apostelen Paulus Messias' fremtredende eller fremste stilling som Skaperen over alle ting, når han pekte på Jesus som «den førstefødte, som står over alt det skapte» (Kol. 1:15). Selv om Islam grunnleggende misforstår det Bibelen faktisk lærer om Guds farsrolle og Jesu sønneforhold, forneker Islam igjennom å forkaste disse tingene, de mest fundamentale og sentrale læresetninger i den kristne tro og stadfester dermed det apostelen Johannes kaller Antikrists læresetninger. Dette er et uimotsigelig faktum. Men i tillegg til å fornekte Guds farsrolle, forneker også Islam

ganske direkte og aggressivt at Jesus Messias er Guds Sønn.

ISLAM FORNEKTER JESUS MESSIAS' SØNNEFORHOLD

Her følger to avsnitt fra Koranen som spesifikt fornekter Jesu sønneforhold. I det første avsnittet blir kristne angrepet som spottere. «De sier også: «Den Barmhjertige har lagt seg til barn.» Dere har kommet med noe forferdelig! Det er nesten så himlene flerres sund, jorden kløver seg og bergene styrter i grus, fordi de kan tilskrive den Barmhjertige barn. Det er ikke den Barmhjertiges vis å legge seg til barn!» (Sura 19:88-92 www.islam.no).

Videre blir vi sammenlignet med hedninger som Allahs forbannelse hviler over: «De kristne sier: 'Messias er Guds sønn.' Dette er faktisk det de sier, og de tar etter det som vantro før dem hevdet. Måtte Gud ta dem fatt! Hvor de er forvridd!» (Sura 9:30 www.islam.no).

Det kunne ikke ha vært tydeligere. Koranen angriper direkte de mest grunnleggende og vesentlige læresetninger i bibelsk tro. Det er til og med rett å si at Islams trosbekjennelse, kjent som *shahada*, er den mest antikristelige trosbekjennelse som er kjent i menneskeheten.

SHAHADA, ANTIKRISTS TROSBEKJENNELSE

Dersom noen ønsker å vende om til Islam må han sitere shahada. Over hele den muslimske verden blir shahada, eller Islams trosbekjennelse, regelmessig fremsagt av muslimene. Det er også det første alle muslimske spedbarn hører når faren visker disse ordene inn i barnets øre. På arabisk blir shadada uttalt som: «*La ilah il Allah, Muhammadan Rasul-Allah.*» Oversatt er det: «Det finnes ingen annen gud enn Allah, og Muhammed er hans siste budbringer.» Den første delen av trosbekjennelsen erklærer at Islams Allah er den Eneste Sanne Høyeste Gud. Ikke Jahve, navnet som alle profeter i Bibelen kjente og brukte, men Allah, Islams gud. Den andre delen erklærer at det er Muhammed og ikke Jesus som er den siste budbringer, eller utsendte, av Allah. På en slik måte har Islam klart å formulere en perfekt antikristelig bekjennelse i begge de kortfattede erklæringene.

ISLAM FORBYR ADOPSIJON

Midt i Islams perfekte manifestasjon av Ismaels bitterhet, dens an-

tikristelige ånd, er det heller ikke så overraskende at islam forbyr adopsjon. Muslimer kan oppdra andres barn, de er faktisk oppmuntret til å gjøre det hvis noen har mistet sine foreldre, men Koranen forbyr spesifikt muslimer i det hele tatt å adoptere barn. Mens muslimer kan ta en annens barn under sitt tak, kan barnet aldri ta familienavnet. Koranens forbud mot adopsjon sier: «Heller ikke har Han gjort deres adoptiv sønner til deres rette sønner. Dette er bare deres uttryksmåter. Men Gud taler sannheten, og Han viser veien. Oppkall adoptiv sønner etter deres fedre. Dette er rettst overfor Gud. Hvis dere ikke kjenner deres fedre, så brødre i religionen, eller klienter» (Sura 33:4-5 www.islam.no).

Ifølge islamsk lære kan et barn som er tatt inn i et hjem senere vokse opp og gifte seg med en av de andre barna i familien, men han eller hun kan aldri dele familienavnet eller arven.

EVANGELIET ER ADOPSJON

Dette temaet er spesielt presserende for meg personlig, da min kone og jeg er dypt engasjert i adopsjonsspørsmålet. Siste året adopterte vi en sønn, og i skrivende stund er vi inne i en prosess med å adoptere enda et barn. Opplevelsen har virkelig vært mirakuløs og blant de største velsignelsene i vårt liv. I den overveldende kjærligheten vi føler for vår sønn, har vi også vært i stand til å få et glimt av Faderens kjærlighet til oss. Men skjønneten i mitt eget forhold til Gud, som jeg kjenner som en Far, gjør meg også trist når jeg tenker på at muslimer bare ser på Allah som en slave ser til sin herre. Forskjellen er vakkert fremstilt av apostelen Paulus: «Dere har ikke fått trelldommens ånd, så dere igjen skulle være redde. Dere har fått barnekårets Ånd som gjør at vi roper: 'Abba, Far!'» (Rom. 8:15).

Før Jesus steg opp til Faderen lovt Han sine disipler at Han alltid ville være hos dem ved den Hellige Ånd, og ikke etterlate dem som farløse: «Og jeg vil be Faderen, og han skal gi dere en annen talsmann, som skal bli hos dere for alltid: sannhetens Ånd. Verden kan ikke ta imot ham, for verden ser ham ikke og kjenner ham ikke. Men dere kjenner ham; han blir hos dere og skal være i dere. Jeg skal ikke la dere bli igjen som foreldreløse barn, jeg kommer til dere» (Joh. 14:16-18).

Det er vesentlig å gripe poenget her. Det er over 18.3 millioner for-

eldreløse i verden. Når jeg ser bilder av foreldreløse sitte ved veien i Uganda eller Sudan, tenker jeg på min sønn. Jeg tenker på hans kjempesmil og hans muntre og høyenergiske personlighet. Jeg kan forestille meg hvordan jeg ville føle det hvis min sønn var alene, kanskje to eller tre år gammel, uten å ha noen å gå til for å få trøst, ingen å vende seg til, ingen som kunne kjempe for hans sak. Hvis min sønn var i en slik stilling, ville jeg rive verden i stykker for å nå ham og redde ham. Jeg ville ikke bry meg om hvor mye penger det ville koste. Jeg ville gi bort alt jeg eide for å redde ham. Og hvis jeg ikke kunne nå ham selv, ville jeg fortelle alle mine venner at hvis de virkelig var mine venner, så måtte de umiddelbart gå i mitt sted. Og allikevel vet jeg at dette bare er en skygge av den kjærlighet Faderen har for hvert eneste foreldreløse barn på jorden, alle 18 millioner av dem. Faderen brenner av medlidenhet, og bønnfaller sitt folk over hele jorden om å gå og redde så mange som vi kan. Det er selvfølgelig enkelt å forkynde et slikt budskap til kirken, fordi det handler om uskyldige, forsvarsløse små barn og yndige spedbarn. Det er lett for folk å bli beveget av medlidenhet for disse små fortapte. Men like mye som Herren kaller sitt folk til å gå ut og redde de fysisk foreldreløse barna på jorden, brenner Han også etter at Hans folk skal gå ut og frelse muslimene, som på så mange måter er jordens åndelige foreldreløse. Muslimer er i stor grad et folk som søker etter Gud. Men de har betalt for et falskt kjøpsbevis. Deres oppdiktede gud er en fjern og fraværende slavedriver som krever alt, men gir ikke annet tilbake enn en evighet i helvete. Muslimene er «guds-søkere,» men de er helt fortapte. De forneker Sønnen og har ikke Faderen. Og på toppen av alt dette er muslimene den største og mest unådde folkegruppe i verden. Herren kaller sitt folk til å gi opp alt for å frelse Ismaels fortapte barn.

VÅR KRISTNE PLIKT MOT MUSLIMENE

I lys av den forståelsen vi har fått ved å se på deler av Ismaels historie, ønsker jeg kort å nevne noen få ting som kristne må gjøre i sitt forsøk på å nå muslimere. Det første er å tale sannheten med frimodighet. Alt i denne verden presser de troende til å holde sine meninger for seg selv, til å tie stille. Men hvis Islam resulterer i at mange millioner av muslimere går fortapt i helvetes ild, da må Islam for alltid være vår fiende. Ja, Gud har en Sønn. Hans navn er Jesus, og «Salige er alle som tar sin tilflukt til ham» (Sal. 2:11). Vi kan ikke unn-

skylde oss for å tale sannheten med frimodighet. Kjærligheten krever at vi gjør det.

For det andre må troende demonstrere Faderens forbløffende, utrettelige kjærlighet til muslimene. Den islamske verden er ikke en korsets kultur. Når kirken derfor i sannhet lever som den korsfestede Messias' legeme, vil muslimer bli berørt. Og mange vil bli forvandlet for alltid.

For det tredje må den bedende kirke gripe det profetiske løftet som Faderen har plassert i Ismaels navn og rope ut: «Fader, hør Ismaels gråt enda en gang! Gjør for hans etterkommere det du har gjort for oss. Åpne deres øyne. Fjern deres blindhet og åpenbar Jesus for dem som Guds Sønn. Frels en mengde muslimer Far!»

Og tilslutt, elsk jødene, Guds folk. En trist men sann virkelighet er at mange muslimer, også etter at de er blitt kristne, fortsetter i sin antisemittisme. Grunnen er ganske enkelt at mange kirker fremmer erstatningsteologi¹ og forskjellige andre teologiske ideer som forsterker antisemittisme. Jeg kommer til å være frimodig nok til å si, at hvis du befinner deg i en slik kirke, gå et annet sted. Herren vil ganske enkelt ikke se gjennom fingrene med en slik systematisk antisemittisme. Når vi har ledet muslimer til å elske Faderen og omfavne Jesus som den guddommeliges Sønn, må vi derfor gjøre alle forsøk i disippelgjøringsprosessen på å lære dem å elske sin bror Isak. Da og bare da vil forsoningsprosessen være fullstendig og Abrahams familie være gjenforent.

19. Herrens barmhjertighet: Håp for forbedere

I denne boken har vi undersøkt alle avsnitt som viser at de islamske nasjonene som omringer Israel vil være de første nasjonene til å fylle rollen til den kommende Antikrists rike. Vi har også diskutert at det ikke stemmer med Skriften at Antikrists rike vil være verdensvidt, slik de fleste kristne tror. Vi lærte for eksempel at noen nasjoner vil unnslippe Antikrists kontroll. Andre nasjoner vil være i krig mot ham inntil Jesus vender tilbake. Ved å undersøke alle de bibelske data kan vi konkludere med at nasjonene som vil komme under den alvorligste dom på Herrens Dag, er de islamske nasjonene som omkranser landet Israel. Det finnes ikke tvil om at alle nasjoner på jorden vil måtte gå gjennom Herrens dom, men de nasjonene som vil bli hardest dømt av Messias er de som spesielt er blinket ut for dom i følge Skriften. Når mennesker spør meg hvilke nasjoner som vil slå seg sammen med Antikrist og hans allianse av stater, prøver jeg å kommentere det på en måte som gjenspeiler det Skriften legger vekt på. Jeg sier ganske enkelt av «spydspissen» i det kommende Antikrists rike vil være de islamske nasjonene som omgir Israel. Hvilke nasjoner som vil utgjøre «spydskafte» gjensstår å se. Det er ukjent, fordi unntatt en liste av nasjoner fra Midtøsten og Nord-Afrika, sier ikke Bibelen noe om hvilke nasjoner som vil følge Antikrist.

Denne bokens standpunkt er utvilsomt utradisjonelt, men vurder alternativet som mange andre står for, som hevder at alle nasjoner på Jorden skal følge Antikrist. Dette tvinger oss til å stille et spørsmål. Når Jesus kommer tilbake og utfører dom over nasjonene som er nevnt i de profetiske skriftene, vil han faktisk fullstendig utslette *alle sammen*? Vil Jesus bokstavelig drepe enhver mann, kvinne og barn i alle nasjoner som Han vil dømme? Selv om det finnes visse avsnitt som ser ut til å male et så dystert bilde, vil en nøyere lesning av Skriften fortelle oss noe annet. Jesus vil utføre dommen over de skyldige, men det er tydelig at Han vil spare mange i de nasjonene Han vil dømme. La oss ta en titt på noen få avsnitt hvor vi kan se dette.

SAKARJA 14

Profeten Sakarja skrev om «overlevende» i de nasjonene som kom mot Jerusalem. Dette er nasjoner som vil følge Antikrist i hans angrep

på Israel. Men under Messias' Tusenårsrike vil overlevende fra disse nasjonene dra til Jerusalem for å tilbe Herren: «Alle som blir igjen av alle de folkeslag som drar imot Jerusalem, skal år etter år dra opp for å bøye seg og tilbe Kongen, Herren, Allhærs Gud, og for å feire løvhyttedefesten» (Sak. 14:16).

SEFANJA 3

I Sefanjas profeti kaller Herren på nasjonene til å omvende seg fra sin avgudsdyrkelse og sin forkastelse av Ham. På grunn av deres uvillighet til å omvende seg, vil Han føre dem til Jerusalem på Herrens Dag og utøse sin vrede over dem, for å ydmyke dem og føre dem til omvendelse: «For det er min rett (sier Herren), å samle folk og føre kongeriker sammen for å øse ut min harme over dem, all min brennende vrede. For i min brennende iver skal jeg fortære hele jorden. Da vil jeg skape folkene om og gi dem rene lepper, så de alle skal kalle på Herren og tjene ham skulder ved skulder» (3:8-9).

Vi må alltid huske på at den egentlige hensikten med Herrens harde vrede mot nasjoner og folk, er å rense dem og føre dem til omvendelse. Her ser vi at selv for fiendenasjonene som kommer mot Jerusalem, har Herren et dypt ønske om at de skal omvende seg. Til slutt vil de tilbe Ham, og tjene Herren sammen med Hans folk Israel.

JESAJA 19

Jesaja 19 uttales til å begynne med som en profeti *mot* Egypt, men slutter med noen vidunderlige løfter for resten av egypterne som lever under Jesu messianske herredømme. Vers 1 begynner med at Messias rider inn i Egypt for å utøve dom: «Domsord mot Egypt. Se, Herren farer på lett sky og kommer til Egypt. Egypternes guder skjelver for ham, og egypterne mister motet.»

Fra vers 2 til 21 leser vi om de mange vanskelighetene som vil komme til Egypt, fra herredømmet under en «brutal herre» til borgerkrig og tørke, hungersnød og økonomisk kollaps. Men etter hvert som kapittelet fortsetter, ser vi at på tross av Herrens harde dom over Egypt, vil Egypt under den messianske tidsalder bli betraktet som ett med Hans folk Israel.

«Da skal Herren gi seg til kjenne for egypterne, og de skal lære ham å

kjenne på den tid. De skal dyrke ham med slaktoffer og grødeoffer, avlegge løfter for Herren og innfri dem. Herren skal slå egypterne – slå, men også lege. De skal vende om til Herren, og han vil bønnhøre dem og lege dem. På den tid skal det være en jevn storvei fra Egypt til Assyria. Assyrerne skal komme til Egypt og egypterne til Assyria, og sammen skal de tjene Herren. På den tid skal Israel – som den tredje sammen med Egypt og Assyria – være en velsignelse midt på jorden. Herren, Allhærs Gud, skal velsigne dem og si: Velsignet være Egypt, mitt folk, Assyria, et verk av min hånd, og Israel, min eiendom!» (vv. 21-25).

På tross av det faktum at Herren tydeligvis vil «slå» Egypt, vil Han også «lege» det. Dette er løfter som de som elsker Egypt kan be i dag! Selv om Herrens dom over Egypt er sikker, er også Hans store barmhjertighet like sikker. Når vi ser på den kommende dom over den utvidede islamske verden, må de troende være veldig forsiktig så de aldri glemmer Herrens brennende lengsel etter å frelse en rest fra de muslimske nasjonene til seg selv og sin egen Herlighet. Selv om vi må erkjenne den gjentatte understrekning av dommen over den islamske verden slik vi ser den gjennom hele Skriften, må vår reaksjon ikke være å gi oss over til passiv fatalisme. Vi må heller aldri glemme de kristne samfunnene i disse islamske nasjonene. Kirkens reaksjon må være forbønn! Vi må rope ut om nåde, og gi oss selv til bønn for den islamske verden om at Herren må gjøre for muslimene det Han har gjort for oss. Vi må be om at den nåde vi er blitt vist, må bli åpenbart for muslimene på samme måte, slik at deres hjerter må bli myke, deres øyne åpnet, og at det må bli en stor høst blant muslimene på jorden. Jeg vil til og med påstå at dette er et av de fremste mandatene til dagens menighet.

JESAJA 60

Kanskje det kapittelet i Bibelen som vakrest taler om Messias' rike, er Jesaja 60. I dette kapittelet finner vi noen klare henvisninger til folkene på jorden som vil komme og tjene det jødiske folk og deres Konge i Israel.

Avsnittet begynner: «Reis deg i stråleglans! For nå kommer ditt lys, Herrens herlighet går opp over deg. Se, mørke dekker jorden, det er stummende mørkt over folkene» (Jes. 60:1-2).

Men så ser vi at nasjonene og de fremmede kongene vil vende seg mot Israel og føre med seg sine rikdommer som et fredsoffer: «Men

over deg stråler Herren fram, hans herlighet åpenbares over deg. Mot ditt lys skal folkeslag vandre, konger skal gå mot din solrenningsglans ... Da skal du se det og stråle av glede, hjertet skal skjelve og vide seg ut. For havets rikdom strømmer imot deg, folkenes skatter kommer til deg» (vv. 2-5).

Så blir vi fortalt hvilke nasjoner som skal komme:

«Et mylder av kameler dekker landet, kamelfoler fra Midjan og Efa. Der kommer alle fra Saba, gull og røkelse fører de med seg. Med glede forkynder de Herrens pris. Alle Kedars sauer samles hos deg, Nebajots værer står til din tjeneste. De skal ofres på mitt alter til glede for meg, og jeg vil pryde mitt herlige tempel» (vv. 6-7)

Navnene Midjan, Saba og Kedar peker på dagens Saudi-Arabia helt syd til Jemen. Se hva alle innbyggerne i disse nasjonene vil gjøre: «Hvem er disse som driver hit lik skyer, flyr som duer til sine dueslag? Jo, fjerne kyster venter på meg, Tarsis-skipene seiler forrest. De fører dine sønner hjem fra det fjerne og deres sølv og gull med dem, til ære for Herren din Guds navn, for Israels Hellige, som gir deg slik heder» (vv. 8-9).

Det neste verset kan ikke bli klarere når det gjelder de fremmede nasjonenes oppbygging av Israel og deres bidrag til Israels skjønnhet: «Fremmede skal bygge dine murer, og deres konger skal tjene deg. I min harme har jeg slått deg, men i nåde er jeg barmhjertig mot deg» (v. 10).

Israels porter er står alltid åpne for at rikdommen og offergavene til de omkringliggende nasjonene kan føres inn i Jerusalem for å ære både det jødiske folk og deres Konge, Jesus: «Dine porter skal alltid stå åpne, verken dag eller natt skal de lukkes, så folkenes rikdom kan komme til deg og deres konger føres fram som fanger. For det folk og det kongerike som ikke vil tjene deg, det skal gå til grunne, og folkeslag skal ryddes ut» (vv. 11-12).

Tidligere undersøkte vi Joel 3 som taler om Tyrus og Sidon, som tilsvarende dagens Libanon, og blir dømt av Jesus på Herrens Dag. Men her ser vi at Libanon vil være blant de nasjonene som kommer til Israel med sine gaver: «Til deg kommer Libanons herlige trær, sypresser sammen med gran og buksbom, til pryd for det sted hvor min hel-

ligdom står, til ære for det sted hvor jeg setter min fot» (v. 13).

På tross av språket i mange av de avsnittene om Herrens Dag, som til tider ser ut til å tale om et total utslettelse av de forskjellige nabolandene, ser vi at mange fra disse landene tydeligvis vil bli spart, være i live og tjene det jødiske folk under det messianske riket:

«Sønner av dem som undertrykte deg, kommer og bøyer seg dypt for deg. *Alle som ringeaktet deg før, kaster seg ned for dine føtter.* De skal kalle deg Herrens by, Sion, som tilhører Israels Hellige. Før var du forlatt og hatet, og ingen besøkte deg. Men nå gjør jeg deg stor for alltid, til en glede fra slekt til slekt. Da skal du få suge folkenes melk, ved kongers bryst skal du nære deg. Du skal kjenne at jeg, Herren, er din frelser, at Jakobs Veldige er din forløser» (vv. 14-16, forfatterens uthevning).

Dette profetiske løftet er ikke bare vakkert for det jødiske folk, men også for de muslimske nasjonene! På tross av deres store og ubøyelige hat mot Hans folk er Herren god nok til å spare og utfri mange muslimer og gjøre dem til sine egne. Man blir minnet på ordene til apostelen Paulus: «Så ser du altså at Gud er både god og streng» (Rom. 11:22).

Til avslutning kan vi så si, at på den ene siden har denne boken understreket at Jesu strengeste dom vil være rettet mot et begrenset antall nasjoner og bare et visst antall mennesker fra disse nasjonene. Barmhjertighet vil til og med bli vist mot mange av de som forakter og angriper Israel. På den annen side har vi det populære synet som holdes av mange profetilærere, at Jesus kommer tilbake til en verden som kun er delt mellom Jesu etterfølgere og Antikrists etterfølgere. De hevder også, at når Jesus kommer tilbake vil alle ikketroende bli utslattet umiddelbart. Som David Reagan sier, når Jesus kommer tilbake: «vil Han fortsette med å dømme alle som lever, både hedninger og jøder ... De Frelste vil få lov til å gå inn i Tusenårsriket i sine jordiske legemer. De ufrelste vil bli overgitt til døden og Dødsriket.»¹ Nathan Jones gjenspeiler den samme oppfatningen. Når han taler om hva som vil skje like etter Jesu gjenkomst, sier Jones: «Satan vil bli kastet ned i en avgrunn, Antikrist og den falske Profeten og sannsynligvis også demonene vil bli sendt til helvete, og de ikketroende til piner i Dødsriket.»² En slik total pessimistisk holdning gjør etter min mening Jesu nåde alt for liten og er ikke i samsvar med Skriften. Vi vet at en mengde

ikketroende jøder vil lære Ham å kjenne etter at Han vender tilbake. (Esek. 39:22, Sak. 12:10, Rom. 11:26). Skriften er tydelig på at vantro hedninger også vil lære Ham å kjenne etter at Han kommer tilbake. (Jes. 60, Sak. 14.16).

AVSLUTNING

Hvem vil da Jesus vise sin barmhjertighet mot? Uansett hvem han velger, kan vi være sikre på én ting, vi kan stole på Hans dom. Ved enden av denne tidsalder vil de hellige i himmelen synge om Hans nåde og rettferdighet (Åp. 15:3), ikke Hans overdrevne strenghet og urettferdighet. Noen profetilærere trekker den slutning at Skriften gir oss alle detaljer om alle fremtidige hendelser på en krystallklar måte, dette er selvfølgelig langt fra sannheten. Men det finnes faktisk en skjønnhet i denne mangelen på klarhet. Mens dette kan frustrere noen som ønsker å ha absolutt kjennskap om fremtiden, er det frigjørende for forbederen som bare søker etter å rope ut om en god, rettferdig og kanskje til og med overraskende avslutning på mange av disse sakene: «For han er nådig og barmhjertig, langmodig og rik på miskunn; han kan endre sin plan så han ikke lar ulykken komme. Kanskje snur han om og endrer sin plan og lar velsignelse bli tilbake.» (Joel 2:13-14).

Når enden på denne tidsalder nærmer seg, vil ropene til dem som elsker både Israel og det muslimske folk være i samsvar med profeten Habakkuk, som ropte ut: «Herre, jeg hørte frasagn om deg og fikk ærefrykt for ditt verk, Herre. Gjenta det i vår egen tid, gjør det kjent før tiden er omme! Glem ikke å vise miskunn når du blir harm!» (Hab. 3:2).

Amen og Amen

Anbefalte ressourser

- Block, Daniel L. *The Book of Ezekiel, Kap. 25-48 (New international Commentary on the Old Testament)*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1998.
- Dershowitz, Alan. *The Case Against Israel's Enemies: Exposing Jimmy Carter and others Who Stand in the Way of Peace*. N.p.: Wiley, 2008.
- Dershowitz, Alan. *The Case for Israel*. N.p.: Wiley, 2003.
- Gaebelein, Frank E., and Gleason L. Archer Jr., *The Expositor's Bible Commentary*, vol. 7: *Daniel and the Minor Prophets*. Grand Rapids: Zondervan, 1985.
- Holman Bible Atlas: A complete Guide to the Expansive Geography of Biblical History*. Nashville: Holman, 1999.
- Kaiser, Walter C. Jr., *Messiah in the Old Testament*. Grand Rapids: Zondervan, 1995.
- Lifsey, Dalton. *The Controversy of Zion and the Time of Jacob's Trouble: The Final Suffering and Salvation of the Jewish People*. Tauranga, New Zealand: Maskilim Publishing, 2011.
- Lingel, Joshua, Jeff Morton, and Bill Nikides. *Chrislam: How Missionaries are Promoting and Islamized Gospel*. N.p.: I²Ministries, 2011.
- Longman, Tremper, III, et al. *Jeremiah-Ezekiel (The Expositor's Bible Commentary)*. Grand Rapids: Zondervan, 2010.
- Miller, Steven. *The New American Commentary*, vol. 18, *Daniel*. Nashville: Holman Reference, 1994.
- Moody Atlas of the Bible*. Chicago: Moody, 2009.
- Motyer, J. Alec. *The Prophecy of Isaiah: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, IL: IVP Academic, 1998.
- Pawson, David. *The Challenge of Islam to Christians*. (London, Hodder & Stoughton, 2003).
- "------. *Come with Me through Isaiah*. N.p.: True Potential Publishing, 2011.
- "------. *Come with Me through Revelation*. N.p.: True Potential Publishing, 2008.

-----“------. *Defining Christian Zionism*. N.p.: True Potential Publishing, 2008.

-----“------. *Israel in the New Testament*. N.p.: True Potential Publishing, 2009.

-----“------. *When Jesus Returns*. London, Hodder & Stoughton, 2003.

Pentecost, J. Dwight. *Things to Come: A study in Biblical Eschatology*. Grand Rapids: Zondervan, 1965.

Sliker, David. *End-Times Simplified: Preparing Your Heart for the Coming Storm*. Kansas City: Forerunner, 2005.

Steyn, Mark. *America Alone: The End of the World as We Know It*. Washington D.C.: Regnery, 2008.

Fotnoter

KAPITTEL 2

- 1 James E. Smith, *What the Bible Teaches about the Promised Messiah* (Nashville: Thomas Nelson, 1993), 38; Walter C. Kaiser Jr., *Messiah in the Old Testament*. (Grand Rapids: Zondervan, 1995) 38.
- 2 Robert Jamieson, Andrew Robert Fausset, and David Brown, *Commentary on Numbers 24*, in *A Commentary, Critical and Explanatory, on the Old and New Testaments*, vol. 1 (Hartford: S.S. Scranton & Co., 1871), 113.
- 3 William Smith, *Dictionary of the Bible: Comprising Its Antiquities, Biography, Geography and Natural History*, vol. 4 (New York: Hurd and Houghton, 1870), 2991.
- 4 Jerome, commenting on Isaiah 25, in Jamieson, Fausset and Brown, *A Commentary*.
- 5 Chuck Smith, "Obadiah & Jonah," *The Word for Today*, Blue Letter Bible (1 June 2005, 2011).
- 6 Thomas Ice, "Consistent Biblical Futurism part 13," Pre-Trib Research Center, <http://www.pre-trib.org/articles/view/consistent-biblical-futurism-part-13>.
- 7 Ralph L. Smith, *Word Biblical Commentary*, vol. 32, *Micah-Malachi* (Waco: Word Books, 1984), 135.
- 8 *Evangelical Statements on Israel/Palestine*, in David Neff, "Evangelical Leaders Reiterate Call for Two-State Solution for Israel and Palestine," *Christianity Today*, November 28, 2007 <http://www.christianitytoday.com/ct/2007/novemberweb-only/148-33.0.html>.

KAPITTEL 3

- 1 Thomas Ice, Kosovo and the Preparation of Europe, http://digitalcommons.liberty.edu/pretrib_arch/73/.
- 2 David R. Reagan, "The Gentiles in Prophecy, Spent Glory or Future Empire?" http://www.lamblion.com/articles/articles_issues1.php.
- 3 John Walvoord, Every Prophecy of the Bible (Colorado Springs: Chariot Victor Publishing, 1999). 274.
- 4 Finis Jennings Dake, Revelation Expounded (Lawrenceville, GA: 300, 303).
- 5 Abraham Mitrie Rihbany, The Syrian Christ (Boston and New York: Houghton Mifflin, 1916), 127.
- 6 Gleason L. Archer Jr. The Expositors Bible Commentary, vol. 7, Daniel – Minor Prophets (Grand Rapids: Zondervan, 1985), 93.

KAPITTEL 4

- 1 Archer, *The Expositors Bible Commentary*, 147.
- 2 Smith, "Obadiah & Jonah."

KAPITTEL 5

- 1 Stephen R. Miller, Daniel: The New American Commentary: An Exegetical and Theological Exposition of Scripture (Nashville: Broadman and Holman, 1994), 96.
- 2 John Walvoord, Daniel: The Key to Prophetic Revelation (Chicago: Moody, 1989), 68-69.
- 3 Makor Rishon, May 22, 1998.

- 4 "Jews Have No Connection to Jerusalem," Palestinian Media Watch, June 9, 2009. http://www.palwatch.org/main.aspx?fi=636&fld_id=636doc_id=1105
- 5 Martin Asser, "Israeli Anger Over Holy Site Work," BBC News, August 28, 2007. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6967457.stm; Hillel Fendel, "Archeological Issue Urgent Warnings against Temple Mountain Dig," August 30, 2007, <http://www.freerepublic.com/focus/f-news/1889037/posts>.
- 6 George Rawlinson, *Parthia* (New York: Cosimo, 2007), 313-14.
- 7 David R. Reagan, "The Muslim Antichrist Theory: An Evaluation," http://lamblion.com/articles/articles_islam6.php.
- 8 Walvoord, Daniel, 71-72.
- 9 Moody Atlas of the Bible (Chicago: Moody, 2009), 197.
- 10 Ibid., 204-5.
- 11 Ibid., 208.
- 12 The Historical Atlas of Ancient Rome (London: Mercury Books, 2005), 96-97.

KAPITTEL 6

- 1 Ancient Christian Commentary on the Scriptures, vol. 13 (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2008), 223, Commentary on Daniel 7:4.
- 2 Walvoord, Daniel, 153.
- 3 Ancient Christian Commentary, 222, commentary on Daniel 7:4.
- 4 Ibid., 224, commentary on Daniel 7:5.

5 Archer, Expositors Bible Commentary, 93.

6 ArtScroll Tanach Series: Ezekiel, a Commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources (Brooklyn, NY: Mesorah Publications, 1989), 582.

KAPITTEL 7

- 1 Ron Rhodes, i et intervju med Dr. David Reagan og Nathan Jones på bloggen deres: http://www.lamblion.com/files/publications/blog/blog_Quick_QA-Will-the-Antichrist-Come-From-the-Ottoman-Empire.pdf.
- 2 Tacitus, The History, New Ed ed., bok. 5.1, ed. Moses Hadas; avskrift: Alfred Church and William Brodribb (New York: Modern Library, 2003).
- 3 Flavius Josephus, The Complete Work of Josephus, The Wars of the Jews or The History and the Destruction of Jerusalem, bok 3, kap. 1, avsn. 3.
- 4 Ibid., kap. 4, avsn. 2.
- 5 Lawrence J. F. Keppie, Legions and Veterans: Roman Army Papers 1971-2000 (Franz Steiner Verlag, 2000), 116.
- 6 Antonio Santuosso, Storming the Heavens: Soldiers, Emperors and Civilians in the Roman Empire (Westview Press, 2001), 97-98.
- 7 Sara Elise Phang, Roman Military Service: Ideologies of Discipline in the Late Republic and Early Principate (Cambridge: Cambridge University Press, 2008), 19.
- 8 Lawrence J. F. Keppie, Legions and Veterans: Roman Army Papers 1971-2000 (Franz Steiner Verlag, 2000), 57.
- 9 Ibid., 44.

- 10 Nigel Pollard, *Soldiers, Cities, and Civilians in Roman Syria* (University of Michigan Press, 2000), 114.
- 11 *Ibid.*, 115.
- 12 Josephus, *Wars*, bok 2, kap. 4, avsn. 2.
- 13 Pollard, *Soldiers*, 116.
- 14 Josephus, *Wars*, bok 2, kap. 13, avsn. 7
- 15 David R. Reagan, "Antichrist a Muslim? God's War on Terror," *Christ in Prophecy Journal*, 12. januar, 2009, <http://lamblion.us/2009/01/antichrist-muslim-gods-war-on-terror.html>.
- 16 <http://eschatologytoday.blogspot.com/2010/02/another-nail-in-islamic-antichristal.html>.
- 17 Radiointervju av Bill Salus, forfatter av *Israelestine: The Ancient Blueprints of the Future Middle East* (Crane, MO: Highway, 2008).
- 18 Josephus, *Wars*, bok 6, kap. 4.
- 19 *Ibid.*
- 20 *Ibid.*, bok 5, kap. 13.

KAPITTEL 8

- 1 Walvoord, *Daniel*, 182.
- 2 Moody *Atlas of the Bible*, 208-9.
- 3 Steven R. Miller, *Daniel, The American Commentary, An Exegetical and Theological Exposition of Scripture* (Nashville: Broadman & Holman, 1994), 224.
- 4 *Ancient Christian Commentary on the Bible*, vol. 13, *Daniel*

and Ezekiel (Westmont, IL: Inter-Varsity, 2009),251.

5 Walvoord, Every Prophecy of the Bible (Colorado Springs: Cook Communications, 2004), 242.

6 Time Lahaye and Ed Hindson, The Popular Bible Prophecy Commentary (Eugene, OR: Harvest House, 2007), 239.

7 H.C. Leupold, Exposition of Daniel (Grand Rapids: Baker, 1969), 361.

8 Archer, The Expositors Bible Commentary, 96.

9 Lahaye and Hindson, The Popular Bible Prophecy Commentary, 239.

10 Miller, 237.

11 Ibid., 242.

KAPITTEL 9

1 Ancient Christian Commentary on the Scriptures, vol. 13 (Downers Grove, 2008), 278.

2 Archer, The Expositors Bible Commentary, 125.

3 Lahaye and Hindson, The Popular Bible Prophecy Commentary, 258.

4 Walvoord, Daniel, 248.

5 Steven R. Miller, Daniel, The American Commentary, An Exegetical and Theological Exposition of Scripture (Nashville: Broadman & Holman, 1994), 286-87.

6 John C. Whitcomb, Everyman's Bible Commentary (Chicago, Moody Press, 1985), 148.

7 Ancient Christian Commentary on the Scriptures, vol. 13 (Downers

- Grove, 2008), 298.
- 8 Walvoord, Daniel, 270.
 - 9 Robert D. Culver, *Daniel and the Latter Days* (Chicago, Moody Press, 1977), 176.
 - 10 Thomas Ice, "Ezekiel 38 and 39 Part XXVII," <http://www.pre-trib.org/data/pdf/Ice-Ezekiel-3839Part271.pdf>.
 - 11 As quoted in Larry D. Harper, *The Antichrist* (Mequite, TX, Elijah Project, 1992), 35.
 - 12 Lactantius, *Divine Institutes* 7:17, AD 307.
 - 13 *Ancient Christian Commentary on the Scriptures*, vol. 13 (Downers Grove, 2008), 301.
 - 14 Archer, *The Expositors Bible Commentary*, 147.
 - 15 G.H. Lang, *The Histories and Prophecies of Daniel* (London: Paternoster, 1930), 158.
 - 16 Edward J. Young, *The Prophecy of Daniel* (Grand Rapids: Wm. B. Erdmans, 1949), 251.
 - 17 Miller, *Daniel*, 309.
 - 18 Geoffrey R. King, *Daniel: A Detailed Explanation of the Book* (Ilford UK: Midnight Cry, 1966), 235.
 - 19 C.F. Keil, *Commentary on the Old Testament*, vol. 9. *The Book of Daniel* (Peabody, MA: Hendrickson, 2006), 808.
 - 20 Britt Gillette, "The Nationality of the Antichrist," *Rapture Ready* (blog) <http://www.rap-tureready.com/featured/gillette/ac2.html>.

- 21 Leon Wood, *A Commentary on Daniel* (Grand Rapids: Zondervan, 1963), 280-315.
- 22 LaHaye and Hindson, *The Popular Bible Prophecy Commentary*, 262.
- 23 John C. Whitcomb, *Everyman's Bible Commentary* (Chicago, Moody Press, 1985), 155.
- 24 Robert Duncan Culver, *Daniel and the Latter Days* (Chicago, Moody Press, 1977), 180.
- 25 LaHaye and Hindson, *The Popular Bible Prophecy Commentary*, 262.
- 26 J. Paul Tanner, "Daniel's 'King of the North': Do We Owe Russia and Apology?" *Journal of the Evangelical Theological Society* 35, no 3 (September 1992): 315-28, http://www.etsjets.org/files/JETS-PDFs/35/35-3/JETS_35-3_315-328_Tanner.pdf.
- 27 Wood, *A Commentary on Daniel*, 308-9.
- 28 Hippolytus, *Treatise*, 25.
- 29 *Ancient Christian Commentary on the Scriptures*, vol. 13 (Downers Grove, 2008), 301.
- 30 *Moody Atlas of the Bible*, 208-9.

KAPITTEL 10

- 1 Arno Clemens Gaebelein, *The Prophet Daniel: A Key to the Visions and Prophecies of the Book of Daniel* (New York: Our Hope, 1911), 188.
- 2 Nathan Jones, "Quick Q&A: Will the Antichrist Come from the Ottoman Empire?" *Christ in Prophecy Journal*, <http://www.lamblion.us/2010/08/quick-q-will-antichrist->

come-from.html.

- 3 Max Blumenthal, "Pastor Hagee: The Antichrist is Gay, 'Partially Jewish, as Was Adolph Hitler' (Paging Joe Lieberman!)," Huffington Post, June 2, 2008, http://www.huffing-tonpost.com/max-blumenthal/pastor-hagee-the-antichri_b_104608.html.
- 4 Gaebelin, The Prophet Daniel, 188.
- 5 Walvoord, Daniel, 274.
- 6 Miller, Daniel, 307.
- 7 Philip Mauro, The Seventy Weeks and the Great Tribulation (Choteau, MT: Old Paths Publishing), 145.
- 8 Walvoord, Daniel, 276.
- 9 Lahaye and Hindson, The Popular Bible Prophecy Commentary, 261.
- 10 Walvoord, Daniel, 276.
- 11 Theological Dictionary of the New Testament Abridged in One Volume (Grand Rapids: W.B. Eerdmans, 2000), 948.
- 12 Fathi Yakan, "To Be a Muslim," http://www.youngmuslims.ca/online_library/books/to_be_a_muslim/part2/vii.htm.
- 13 Ibid.

KAPITTEL 11

- 1 Jerome's Commentary on Daniel 7:8, oversatt av Gleason Archer (Grand Rapids: Baker Book House, 1958).

- 2 Young, The Prophecy of Daniel, 274.
- 3 Lahaye and Hindson, The Popular Bible Prophecy Commentary, 266.
- 4 Steven R. Miller, Daniel, 320.
- 5 Chuck Smith, C2000 Commentary Series, Daniel 12.
- 6 Walvoord, Daniel, 294.
- 7 Matthew Henry, Matthew Henry's Complete Commentary, Daniel 12:9.
- 8 Lang, The Histories and Prophecies of Daniel, 181.
- 9 David Guzik, Study Guide for Daniel 12, Enduring Word.
- 10 Books of Daniel, Ezra, Nehemiah, A New Translation of the Text, Rashi and a Commentary Digest (Judaica Press, 1980), 111.

KAPITTEL 12

- 1 Robert L. Thomas, Revelation 8-22. An Exegetical Commentary (Chicago, Moody Press, 1995), 296.
- 2 Reagan, "The Muslim Antichrist Theory."

KAPITTEL 13

- 1 John F. Walvoord. The Return of the Lord (Grand Rapids: Zondervan, 1979), 139-40.
- 2 Grant R. Jeffrey, Armageddon: Appointments with Destiny (Random House Digital), 1997.
- 3 Reagan, "The Muslim Antichrist Theory."

- 4 Hitchcock, *Who Is the Antichrist? Answering the Questions Everyone is Asking* (Eugene, OR: harvest House, 2010), 87.
- 5 Jones, "Quick Q&A."
- 6 Ibid.
- 7 Reagan, "The Muslim Antichrist Theory."
- 8 Ibid.
- 9 ArtScroll Tanach Series: Ezekiel, 578.
- 10 Targum of Pseudo-Jonathan om 4. Mos. 11:26, i Samon H. Levey, *The Messiah; An Aramaic Interpretation: The Messianic Exegesis of the Targum* (New York: Ktav Publishing House, 1974), 17-18.
- 11 Fragment Targum, som sitért i Levey, *Messiah*, 16.
- 12 Mark Hitchcock, *The Coming Islamic Invasion of Israel* (Sister, OR: Multnomah Publishers, 2002), 87.
- 13 Ron Rhodes, *Northern Storm Rising* (Eugene, OR: Harvest House, 2008), 182-90.
- 14 Dette prinsippet er vel utlagt av Angus og Green I J. Dwight Pentecosts klassiske verk *Things to Come* (Grand Rapids, Zondervan, 1958): "Når den nøyaktige tidfestelsen av enkeltstående begivenheter ikke var åpenbart, beskrev profetene dem som kontinuerlige. De så fremtiden mer som i rom enn i tid, og derfor virket alt forkortet ... De ser ofte ut til å tale om fremtidige ting slik en vanlig observatør ville beskrive stjernene, å gruppere dem slik de vises på himmelen, og ikke etter deres egentlige plassering i rommets dybde." (s. 46.)
- 15 Ralph Alexander, *The Expositor's Bible Commentary, Jeremiah-Ezekiel* (Grand Rapids: Zondervan, 2010), 864.

- 16 Burton Coffman, Commentaries on the Old and New Testament, Ezekiel 38.
- 17 Keil, Commentary on the Old Testament, Ezekiel, 341.
- 18 Daniel Block, The Book of Ezekiel, Kap. 25-48 (New International Commentary on the Old Testament) (Grand Rapids: Wm, B. Eerdmans, 1998), 487.
- 19 David Reagan, "End-Time Wars - #2 The First War of Gog-Magog."
- 20 Block, The Book of Ezekiel, 482.
- 21 Keil, Commentary on the Old Testament, Ezekiel, 340.
- 22 Leslie C. Allen, World Biblical Commentary, vol. 29, Ezekiel 20-48 (Nashville: Thomas Nelson, 1990), 208.
- 23 Robert W. Jenson, The Brazos Theological Commentary on the Bible: Ezekiel (Grand Rapids: Brazos Press, 2009), 297.
- 24 Iain M. Duguid, The NIV Application Commentary Ezekiel (Grand Rapids: Zondervan, 1999), 462.
- 25 Matthew Henry, Commentary on Ezekiel 39.
- 26 The New Unger's Bible Dictionary (Chicago: Moody, 1988), 1028.
- 27 The New International Encyclopedia of Bible Words (Grand Rapids: Zondervan, 1999), 502.

KAPITTEL 14

- 1 Charles Lee Feinberg. The Prophecy of Ezekiel (Chicago: Moody, 1984), 230-21.
- 2 G.K. Beale and Sean McDonough, Commentary on the

New Testament Use of the Old Testament: Revelation (Grand Rapids: Baker, 2007), 1144.

- 3 Jenson, The Brazos Theological Commentary on the Bible: Ezekiel, 295.
- 4 Block, The Book of Ezekiel, 491-93.
- 5 Grant R. Osborne, Baker Exegetical Commentary on the New Testament: Revelation (Grand Rapids: Baker Academic, 2002), 687.
- 6 Thomas Ice, "Ezekiel 38 & 39, Part 28," <http://www.pre-trib.org/data/pdf/Ice-Ezekiel3839Part281.pdf>
- 7 Arnold G. Fruchtenbaum, The Footsteps of the Messiah: A Study of Sequence of Prophetic Events, rev. ed. (Tustin, CA: Ariel Ministries, 2003),119.
- 8 Ibid.
- 9 Nathan E. Jones, "Timing Gog-Magog: When will Ezekiel 38-39 Be Fulfilled?" http://www.lamblion.com/articles/articles_tribulation2.php.
- 10 Noen peker på 2. Pet. 3:7-10 som bevis på at himmel og jord vil bli ødelagt. Men disse versene taler ikke om en bokstavelig ødeleggelse av skaperverket, men de bruker isteden uttrykket ødeleggelse for å peke på tilintetgjørelse av ugudeligheten i den kommende tidsalder.
- 11 J. Alec Motyer, Isaiah: The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary (Downers grove, IL:, InterVarsity Press, 1998), 145.
- 12 Ibid., 143.

13 Tracy Miller, ed., "Mapping the Global Muslim Population: A report on the Size and Distribution of the World's Muslim Population." Pew Research Center, October 2009.

14 Stephen R. Miller, Daniel: The New American Commentary Series (Nashville: Broadman and Holman, 1994), 310-11.

KAPITTEL 15

- 1 Henry, Matthew Henry's Complete Commentary, Ezekiel 38.
- 2 Wilhelm Gesenius, A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament, Including the Biblical Chaldee, 955.
- 3 Flavius Josephus, Antiquities of the Jews, bok. 6, kap. 1.
- 4 K. Kristiansen, Europe before History (Cambridge: Cambridge University Press, 1998), 193.
- 5 Thomas Ice, "Ezekiel 38 and 39, Part V," <http://www.tinyurl.com/3qrcf93>.
- 6 Herodotus 4.11, overs., G. Rawlinson.
- 7 Michael Kulikowski, forfatter av Rome's Gothic Wars from the Third Century to Alaric, (Cambridge, Cambridge University press, 2006) i en e-postutveksling med forfatteren 25/10-2011.
- 8 Daniel I. Block, The New International Commentary on the Old Testament: The Book of Ezekiel: kap. 25-48, vol. 2, (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1998), 434.
- 9 Zondervan Illustrated Bible Dictionary (Grand Rapids: Zondervan, 2011), s.v., "Gog."
- 10 The IVP Bible Background Commentary: Old Testament (Downers Grove, IL: IVP Academic 2000), 40, 723.

- 11 The New Unger's Bible Dictionary, rev. ed. (Chicago: Moody, 2006), 804.
- 12 The Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary, vol. 4 (Grand Rapids: Zondervan, 2009), 484.
- 13 The Catholic Encyclopedia: An International Work of Reference on the Constitution, Doctrine, Discipline, and History of the Catholic Church (New York: Robert Appleton, 1909), 628.
- 14 Holman Bible Atlas: A Complete Guide to the Expansive Geography of Biblical History (Nashville: Holman, 1999), 16.
- 15 New Moody Atlas of the Bible (Chicago: Moody, 2009), 91, 94.
- 16 Carl G. Rasmussen, Zondervan Bible Atlas (Grand Rapids: Zondervan 2010), 83.
- 17 The IVP Atlas of Bible History (Downers Grove, IL: IVP Academic, 2006), 18.
- 18 Maimonides, Hilchot Terumot, kap. 1. del. 9.
- 19 Pliny, Natural History, kap. 23.
- 20 Sir Walter Raleigh, The Works of Sir Walter Raleigh, The History of the World, vol. 2, bok 3 (Oxford: Oxford University Press, 1829), 264.
- 21 Hippolytus, The Chronicon, "The Sons of Japheth."
- 22 Ernst Wilhelm Hengstenberg, The Prophecies of the Prophet Ezekiel (Edinburgh: T & T Clark, 1869), 333.
- 23 Keil, Commentary on the Old Testament, vol. 9, 330.
- 24 Frederick Delitzsch, Wo Lag Das Paradies, Eine Biblisch-Assyriologische Studie: Mit Zahlreichen Assyriologischen Beiträgen

Zur Biblischen Länder- Und Völkerkunde Und Einer Karte
Babyloniensk (Leipzig, J.C. Henrichs'Sche Buchhandlung, 1881),
256-57.

25 J. Simons, *The Geographical and Topographical Texts of the Old
Testament* (Leiden: E.J. Brill, 1959), 81.

26 Clyde Billington i en e-postutveksling med forfatteren 28/10-2011.

27 Ibid.

28 Clyde Billington, "The Rosh People in Prophecy and History,"
Michigan Theological Journal 3, no. 2 (Høsten 1992): 166-67.

29 Josephus, *Antiquities of the Jews*, bok. 1, kap. 6.

30 Vanessa B. Gorman, *Miletos, the Ornament of Ionia: History of the
City to 400 BCE* (University of Michigan Press, 2001), 123.

31 Block, *The New International Commentary on the Old Testament*,
434-35.

32 Charles R. Ryrie, *The Ryrie Study Bible* (Chicago, Moody Press,
1978), 1285.

33 Dr. Merrill Unger, *Beyond the Chrystal Ball* (Chicago, Moody Press,
1974), 81.

34 Edwin Yaumauchi, *Foes from the Northern Frontier* (Grand Rapids:
Baker Book House, 1982), 243: "Meshech, Tubal, and Company: A
Review Article," *Journal of the Evangelical Theological Society* 19
(1976).

35 Yaumauchi, *Foes*, "Meshech, Tubal, and Company."

36 Alexander, *Expositors Bible Commentary on Ezekiel*, 854.

- 37 A.B. Davidson, *The Book of the Prophet Ezekiel* (Cambridge: Cambridge University Press, 1892), 275.
- 38 J.W. Weavers, *The New Century Bible Commentary on Ezekiel* (Grand Rapids: Eerdmans, 1982), 202.
- 39 Walther Zimmerli, *A Commentary on the Book of the Prophet Ezekiel Chap. 25-48* (Philadelphia: Fortress Press, 1969), 305.
- 40 Feinberg, *The Prophecy of Ezekiel*, 220.
- 41 D.R.W. Wood et al., eds., *New Bible Dictionary* (Downers Grove: Intervaristy Press, 1996), 434.
- 42 John Bright, *The Kingdom of God* (Nashville: Abington-Cokesbury press, 1980), 164.
- 43 Block, *The New International Commentary on the Old Testament*, 434-35.
- 44 John Glynn, *Commentary and Reference Survey: A Comprehensive Guide to Biblical and theological Resources* (Grand Rapids: Kregel, 2003), 167.
- 45 Billington, e-postkontakt med forfatteren.
- 46 Holman Bible Atlas, 36.
- 47 Adrian Curtis, *Oxford Bible Atlas* (Oxford University Press, 2009), 110-11.
- 48 IVP New Bible Atlas (Downers Grove, IL: IVP Academic, 1993), 84.
- 49 *The IVP Bible Atlas of Bible History*, 18.
- 50 *New Moody Atlas of the Bible* (Chicago: Moody, 2009), 92, 93.

- 51 Zondervan Atlas of the Bible, 83.
- 52 Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary: Isaiah, Jeremiah, Lamentations, Ezekiel, Daniel (Grand Rapids: Zondervan, 2009), 464.
- 53 The Macmillan Bible Atlas (London: Websters New World, 1993), 36.
- 54 Charles Pfeifer, Baker Bible Atlas (Ada, MI: Baker Books, 2003), 36.
- 55 Block, The New International Commentary on the Old Testament, 436.
- 56 Holman Bible Atlas, 36.
- 57 Oxford Bible Atlas, 110-11.
- 58 The IVP Bible Atlas of Bible History, 18.
- 59 IVP New Bible Atlas, 84.
- 60 Macmillan Bible Atlas, 15.
- 61 Zondervan Atlas of the Bible, 160.
- 62 Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary, 464, 484.
- 63 New Moody Atlas of the Bible, 92-93.
- 64 Baker Bible Atlas.
- 65 David R. Reagan, "The Antichrist: Will He Be a Muslim?"
www.tinyurl.com/76kjq2;
http://www.lamblion.com/articles/articles_islam4.php.

66 Billington, e-post.

67 Joel Rosenberg, "What is the War of Gog and Magog?"
www.tinyurl.com/3q783jo;
<http://flashtrafficblog.wordpress.com/2011/05/09/what-is-the-war-of-gog-and-magog-part-one/>.

68 Tanner, "Daniel's 'King of the North.' "

69 New Moody Atlas of the Bible, 93.

KAPITTEL 16

- 1 Marvin E. Tate, Word Biblical Commentary: Psalms 51-100, vol. 20 (Dallas: Word Publishing, 2002), 345.
- 2 Ice, "Consistent Biblical Futurism."
- 3 Mark Hitchcock, Middle East Burning (Eugene, OR: Harvest House, 2012).
- 4 Ice, "Consistent Biblical Futurism."
- 5 Salus, Israelestine, 20.
- 6 New Moody Atlas of the Bible, 184.
- 7 Ice, "Consistent Biblical Futurism."
- 8 Salus, Israelestine, 6.
- 9 Ibid.

KAPITTEL 17

- 1 Delitzsch, Commentary on the Old Testament: Volume 7, The Book of Isaiah (Peabody, MA: Hendrickson, 2006), 329-30.
- 2 Leslie C. Allen, The New International Commentary on the Old Testament: The Books of Joel, Obadiah, Jonah and Micah (Grand

Rapids: W.B. Eerdmans, 1976), 349.

3 New Bible Commentary (Downers grove, IVP Academic, 1994), 829.

4 Hippolytus, On Christ and Antichrist, 16.

5 Ibid., 57.

6 Victorinus, Commentary on the Apocalypse, kap. 7.

7 Lacantius, Divine Institutes 7:17, 307.

8 Moody Atlas of the Bible, 850.

KAPITTEL 18

- 1 Erstatningsteologien er kort fortalt troen på at Gud har erstattet Israel (jødene) som sitt utvalgte folk med Kristi legeme (kirken). Tilhengerne av denne læren sier at de løfter som en gang tilhørte Israel nå tilhører kirken, og den alene, siden Gud har "skilt" seg fra Israel (en annen falsk teologi som er basert på en tolkning av Jeremia 3:8 tatt ut av sammenhengen).

KAPITTEL 19

- 1 David Reagan, "The Promise of Victory," <http://crosspointchurch.co/the-promise-of-victory>. (Linken er brutt).
- 2 Nathan Jones, "The Battle of Gog and Magog – Unfolding," Christ in Prophecy Journal, April 27, 2010, www.lamblion.us/2010/04/gog-magog-battle-unfolding.html.

Om Forfatteren

JOEL RICHARDSON er ektemann, far og en internasjonalt anerkjent taler. Joel har lang erfaring med å bringe evangeliet ut til den muslimske befolkningen. Han er forfatter av *New York Times* bestselgeren *The Islamic Antichrist (Den islamske Antikrist)* (kommer på norsk 2014, o.a.), medredaktør av *Why We Left Islam: Former Muslims Speak Out (Hvorfor vi forlot Islam, tidligere muslimer snakker ut)*, en samling menneskerettighetskrifter, og medforfatter til *God's War on Terror: Islam, Prophecy and the Bible (Guds kamp mot terror: islam, profetier og Bibelen)*. Joel har deltatt i eller har skrevet for utallige radio og TV-stasjoner og andre nyhetsmedier, inkludert *Glenn Beck Show*, the *G. Gordon Liddy Show*, the *Dennis Miller Show*, Chicago Public Radio, the *Steve Malzberg Show*, *Sid Roth's It's Supernatural*, *Jewish Voice Today*, the *New York Daily News*, WND, *FrontPage Magazine* og mange andre.